

ମୋ ଜୀବନର ଶିକାର କାହାଣୀ

ଶ୍ରୀ ରଞ୍ଜନଗୋର ଧୀରଜୋଟରୁପ

ପ୍ରକାଶକ:

ଶ୍ରୀମତୀ ମଞ୍ଜୁଶ୍ରୀ ରାଉତରାୟ

ମନେକରନ୍ତି । ଘରେ ରହିଲେ ଦିନ କିମ୍ବା ରାତି ଅମଳ ସଙ୍ଗରେ ବସାଇ ଖାଆନ୍ତି । ଏଥିରେ କେବେ ଦିନେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଘଟିବାର ମନ ହୁଏନାହିଁ । ତାଙ୍କ କନ୍ୟାଟିକୁ ବାରିପଦା ଅଧିନସ୍ଥ କପ୍ପିପଦା ରଜାଙ୍କ ସାନଭାଇ (ପଟାପୁତ) କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ୍ୟକୁ ବର୍ଷ ନପୁରୁଣୁ ସେ ବଧବା ହେଲେ । ପିତା, ଖୁଡୁତା ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ଯାଇ ମାସାବଧି ସେଠାରେ ରହି ତାଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ବନା ଦିଅନ୍ତି । ୭ ବର୍ଷ ହେଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସଙ୍ଗରେ ଯାଏ । ଜନ୍ମାପତା ସ୍ତେସନରୁ ଓହ୍ଲାଇ, ଆଗରୁ ଚିଠି ଯାଇଥାଏ, ରଜ ଘର ହାଜି, ସବାଶୁ, ଦୋଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ଯାନବାହନ ପଠାଇଥାନ୍ତି । ସେଠାରୁ କପ୍ପିପଦା ପ୍ରାୟ ୨୭ ମାଇଲ ଦୂର । ନିଲଗିରି ଗଡ଼ ଦେଇ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ସେଠାରୁ କପ୍ପିପଦା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଝୁଷଣ ଅରଣ୍ୟ ଦେଇ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ସେତେବେଳେ ଶିଶିର ସୁବଧା କିଛି ନଥିଲା । ବଳରାମପୁର ୧୦ କୋଶ ରାଜ୍ୟରେ କେବଳ ଗଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ମାସକୁ ଖୁଲୁଥିଲା । ତା ୧୮୮୨ ରେ ସେଠାରେ ଆକ୍ରମଣ ହୋଇଥିଲା । ଜଣେ ଶିକକ ଧାନ୍ୟ ମାସକୁ ଗ୍ରାଣ୍ଟ ଥିଲା ତିନିଟଙ୍କା ମୋ ଦେଶବାରେ ୭ ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରାୟ ଚାଟଶାଫି କରି ମାଟିକାଶ ଅଧ୍ୟାନମାନେ ପଡ଼ିଥିଲେ । ଏଣୁ କୌଣସି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇବାର ସୁଯୋଗ ମିଳନଥିଲା । ଥରେ କପ୍ପିପଦା ଯାଇଥାଏ । ରଜା ବାଧ୍ୟ କଲେ ତାଙ୍କ ଯୁବରାଜଙ୍କ ସହ ଯାଇ କଲିକତାରେ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ । ମତ୍ର ପ୍ରାୟ ୮ ବର୍ଷ । ରଜା ରାଣୀ ଖୁବ୍ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି । ମାତ୍ର ମୋର ପିତା ଖୁଡୁତା ସେଥିରେ ସମ୍ମତ ହେଲେନାହିଁ । ଦୁଇଭାଇଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଏତେ ଦୂରକୁ ଛାଡ଼ିବେ ନାହିଁ । ଘର ପ୍ରାଣେ ଜଣେ ମାଷ୍ଟର ଆଣି ରନ୍ଧେ; ତଦ୍ୱାରା ବାକି ଶିକ୍ଷା ଲଭ କରିବ । ପୁଣି ପିତା-ମାତାଙ୍କର ଅତି ସ୍ନେହରେ ପାଳିତ । ସେଥିରେ କି ପାଠ ହୁଏ ? ଏ ସମୟରେ ପୁଣି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବ୍ୟାସ ସାଧନରେ ସକାଳ ଲେଖା ଗତ ହୁଏ । ୮/୯ ବର୍ଷ ବୟସରେ ମୋର ଶ୍ଯାସ ରୋଗ ଦେଖାଗଲା । ଅନେକ କଷ୍ଟରେ ଚିକିତ୍ସା କଲେ; ମାତ୍ର କମିଲା ନାହିଁ । ସର୍ବଦା ଗରମ ଚିକିତ୍ସାରେ ଚଳିବାକୁ ହୁଏ । ବର୍ଷରେ ୩/୪ ଥର ଋତୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମୟରେ ହୁଏ । ଅତେଇଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବହୁତ କଷ୍ଟ ହେବେ । ତା'ପରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ କମିଯାଏ । ବେଳେ ବେଳେ କାଶ ହୁଏ ।

ଥରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଘରୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଦର୍ଶନକୁ ଯିବାର ସ୍ଥିତି ହେଲା । ମୋର ପିତା ଦୁଇଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଆମର ଖୋରାକ ପୋଷାକ ମୋକ୍ତା ପଶୁରାମପୁରକୁ ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ଲେଲେ । ଯିବାର ପରଦିନ ତାଙ୍କର ସେଠାରେ ହଠାତ୍ ବ୍ୟୋମ ଘଟିଲା । ଦାଦା ଯାଇ ସବାଶୁରେ ତାଙ୍କର ଶବ ଆଣି ଘରକୁ କଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ ମତେ ପ୍ରାୟ ୧୨/୧୩ ବର୍ଷ । ସନ ୧୩୨୭ ସାଲ ଫାଲ୍‌ଗୁନ ଶୁକ୍ଳ
ଚତୁର୍ଥୀ ଦିନ ସେଠାରେ ପିତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଖୁଡ଼ିଆ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲେ । ସେ ଗୁଣ
ବ୍ୟଞ୍ଜିତ ଅନ୍ୟ କିଛି ଜାଣି ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସେ ନାନା ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ
ହୋଇ ସେହି ଫାଲ୍‌ଗୁନ କୃଷ୍ଣ ସପ୍ତମୀରେ ଇହଲୀଳା ତ୍ୟାଗ କଲେ । ମୋର ବୟସ
ମାତ୍ର ୧୪ ବର୍ଷ । କୌଣସି ବିଷୟରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ନାହିଁ । ମୋର ଖୁଡ଼ିଆକୁ ଚିକିତ୍ସା
କରିବା ପାଇଁ ଜଗତ୍‌ପୁର ମହନ୍ତ ଗୋପିନାଥ ଘର ଆସି ଆମ ଘରେ ଥିଲେ । ସେ
ମାତାଙ୍କ ଠାରେ ସିକୃତୀ ଦେଇଥିଲେ ଦୁଇ ତିନିବର୍ଷ ସେ ରହି ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶିନୀ ରାଜା ଦାସରଥି ମୋତେ ଖୁବ୍ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ସେ ମୋ ଖର୍ଚ୍ଚ-
ଭ୍ରାତା ସ୍ୱପର୍କ ଥିଲେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟମାନେ (ସ୍ୱ-ଜାତ ପରହଂସ୍ତ୍ରୀକ) ମୋର ଅନ୍ଧତା ପାଇଁ
କୁ-ଚନ୍ଦ୍ର କଲେ । ଖୁଡ଼ିକୁ ଗୋଷ୍ଠୀୟ କରିବା ଏବଂ ଶୁଣିଲେ; ମାତ୍ର ସେ ଭୁଲିଲେ
ନାହିଁ । ନାନା ମିଥ୍ୟା ମାଲମୋକଦମା ଘଟି ମାତ୍ର ଭଗବାନ ମାତୁଦେବୀ
ଗୃହର ସାବଣୀ ପରେକନାରେ ସୁଦକ୍ଷା, ଦୟାଳୁ, ଶୁଣିର ବିଶ୍ୱାସୀ ଥିଲେ ।
ମୋର ଜେଜେମା' ଶିପା ବିଶ୍ୱର ଭକ୍ତପରାୟଣ ଥିଲେ । ଆମର ୧୨ ପୁରୁଷ
ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦଗାନ୍ଧୀ ଠାକୁର ପ୍ଲାପନ କରି ତାଙ୍କ ନାମେ ୯ ଏକର ଜମି ଭୋଗ ଖଜା
ଏପରି ଜାଗିର ଦେଇ ପୂଜନ ରଖିଥିଲେ । ଜେଜେମା' ପ୍ରତ୍ୟହ ତାଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ସେବନ
କରି ପିତାଙ୍କ ଚରଣାବଳୀ ବର୍ଷେ ପୂର୍ବରୁ ଗୁଲିଗଲେ । ଇତିମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥାରେ କିଛି
ଅବନତି ଘଟିଥିଲା ଅସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହୋଇନାହିଁ । ଗୁଣକାମରେ ଖମାସା, ଗୌରୀଦାର
ଆଠଟା ହଳ, ମୁଲିଆ ଗୋଟି ଚାଲିଥାଏ । ମୋର ବିବାହ ବ. ୨୧ ଶ ବୟସରେ
ହୋଇଥିଲା । ମୁଁ ରଜାଙ୍କ ଉପରେ ସବୁ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା କୌଣସି
ଧନଶାଳୀ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ଘରେ ଘେଉ । ଅନେକ ଠାରୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିଥିଲା । ମାତ୍ର ସାନ
ରାଣୀଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ତାଙ୍କର ଥିବା କନ୍ୟା ଭଗ୍ନୀ ପାଇଁ । ତେଣୁ ସବୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏ ଭାଙ୍ଗି
ଦେଇଥିଲେ । ନିୟତିର ଗତି ବିଚାର । ଶେଷକୁ ରାଣୀଙ୍କର ଭଗ୍ନୀ ସହ ଖୁଣ୍ଟପଡ଼ାରେ
ହେଲା । ରଜାଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ଖୁଣ୍ଟପଡ଼ା ରଜା ହାଜା, ସବାଣୀ, ବାଦ୍ୟ, ବେଠିଆ
ଆଦି ଖୋରାଧା ରୋଡ଼ ଶ୍ରେୟସନ ଯୋଗାଇଥିଲେ । ରଜା ୧୩୨୭ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷରେ ପ୍ରଜା-
ମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚହଜାର ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲେ ।

ବାସସ୍ଥାନ ବର୍ଣ୍ଣନା

ଶିଳାର ବିଷୟ ଲେଖିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜର ବାସସ୍ଥାନର କିଛି ବର୍ଣ୍ଣନା
ନକଲେ ପାଠକମାନଙ୍କ ହୃଦୟଙ୍ଗମ ହେବାରେ କେତେକ ସନ୍ଦେହ ଆସିପାରେ ।
ଏଣୁ ଛିତି ଓ ପାପୋଶ୍ୱିକ ଅବସ୍ଥା ବର୍ଣ୍ଣନା ଉଚିତ ବୋଲି ମନେକରୁଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ କଟକ ଜିଲ୍ଲା ଯାଜପୁର ସବ୍‌ଡ଼ିଭିଜନ ଧର୍ମଶାଳା ଥାନା ବର୍ତ୍ତମାନ ଦର୍ପଣୀ ଚତୁର୍ଥିକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବଳରାମପୁର ଜିଲ୍ଲା ନାମରେ ପରିଚିତ । କଥିତ ଦଶ ଶୋଣ ମାସ ୨୭ ବର୍ଷମାତ୍ର ଅଟେ । ପଶ୍ଚିମ ଉତ୍ତର ପାଟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଲୋକ । ଦକ୍ଷିଣରେ ଡେଙ୍କାନାଳ ଓ ପୂର୍ବରେ ମଧୁପୁର ଗଜ୍ୟ ସୀମା ଅବସ୍ଥିତ । ବ୍ୟବସାୟ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥଳରେ ଦୁଇମାତ୍ର ଦୂର ପାଟଣା ୨୫ ମୁଠା ଉପରେ ଜିଲ୍ଲାର ରାଜଧାନୀ କେନ୍ଦ୍ର । ଧନତଳ ଭୂମି ପ୍ରାୟ ୨୦ ଏକର । ଉତ୍ତରରେ ଗୋଟିଏ ପୁଷ୍କରିଣୀ, ତଳଗୋଟି ବାମ୍ପୀ ପ୍ରାଚୀନ ନିର୍ମିତ । ଏହାର ଉନ୍ନତାଂଶ— ପୁଷ୍କ, ଦକ୍ଷିଣ ଓ ପଶ୍ଚିମରେ ଅତ୍ୟୁଚ୍ଚ ପାତାଳ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ଫୁଟ ବେଶ୍ଚିତ । ଉତ୍ତର ପାଖେ କପୁତାଶ ସ୍ତୂପ ପାତାଳ ଓ ନିମ୍ନକୁ ଗତାୟତର ପର୍ବତ ପଥ । ପୁରୀ ବର୍ତ୍ତୁତ ଦୁର୍ଗମାନଙ୍କରେ ଏହା ଗିରି ଦୁର୍ଗ ଅଟେ । ଏଠାକାର ବାସିନ୍ଦା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଧାନ ଗୁଣବତ୍ତର ଓ ତାଙ୍କ ଉଚ୍ଚବାର ସାମନ୍ତମାନଙ୍କ ଗୃହ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜଧାନୀରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଗତ କେତେକ କ୍ଷମାୟ ଶେଷ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଭାବେ କେତେକ ପାଦକ, ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ମେହେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟ ୭୦ ଘର ବାସ କରନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଶାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଶାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ଘଣ୍ଟା ଶାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ଶାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ଶାନ୍ତି, ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗା ଦେବୀ ଓ ଶ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସାୟ ଅଛି । ପଥ ଏଡ଼େ ଦୁର୍ଗମ ଯେ କୌଣସି ସମାବେଦ ପିତା ଆସନ୍ତା ସନ୍ତାନ ଦୁର୍ଗମ । ପ୍ରସ୍ତର କଂକ୍ରିଟ୍, ଦୁଇପାଖ ବାଉଁଶ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୃକ୍ଷଲତା ଏପରି ଘନିଷ୍ଠରେ ଆବୃତ କରିଥାଏ । ସାଧାରଣ ଦର୍ଶକ ପଥ ଥିବାର ଅନୁମାନ କରିନପାରେ । ଘୋଡ଼ା ସବାଣି, ହାତୀ କଣ୍ଠରେ ଗତାଗତ କରିଥାଏ । ସେ ଉଠାଣି ସପ୍ତାରେ ଦୁଇଟି କାନ୍ଥ ଦିଆଯାଇ ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ଶୟନମାନଙ୍କୁ ମାରି ଦଉଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଜଳା ରଖାଯାଇଥାଏ । ସହାର ଶୟନମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁକ ବାଡ଼ାର ଦ୍ଵାରା ଅବରୋଧ କରାଯାଏ । କାନ୍ଥ ପାଖରେ ଜଣେ ଲୋକ ପିତା ଭଳି ବାଟ ଥାଏ ।

ବୁଝିଣ ଶାସନ ପୁରୁ ପାଣ୍ଡୁବର୍ତ୍ତୀ ରାଜାମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣ ଓ ମୁସଲମାନ ମରହଟ୍ଟା ମାନଙ୍କର ଆକ୍ରମଣ ଦୌରାନ୍ତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଏପରି ଦୁର୍ଗରେ ବସବାସ କରିଥିଲେ । ଡେଃପାଣ୍ଡୁ ବେଶ୍ଚିତ ପାତାଳରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ବୃକ୍ଷ, ଗୁଳ୍ମ, ଲତା ଦ୍ଵାରା ନିବିଡ଼ ହୋଇଥିବାରୁ ପ୍ରସ୍ତର ସୂର୍ଯ୍ୟ ରଶ୍ମିର ଉତ୍ତପ୍ତ ପ୍ରବେଶ କରିପାରେ ନାହିଁ । ସବୁଦିନ ଶୀତଳ ସମୀରଣ ବହୁବାରୁ ଗ୍ରୀଷ୍ମୋତ୍ତପ ବାଧା ଦିଏନାହିଁ । ଏଣୁ ବ୍ୟାଘ୍ର ଭଲୁକି ଶାବମାନେ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ବର୍ଷା ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ମୁସଲମାନଙ୍କ କୈ କା ରବ ଓ ପୁଞ୍ଜ କିପ୍ରାର କରି ନୃତ୍ୟ କରିବାର ଦୃଶ୍ୟ ମନୋ-ମୁଗ୍ଧକର ହୁଏ । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲେ ବ୍ୟାଘ୍ରମାନଙ୍କର ହାଣ୍ଡୁର, ବେଳେ ବେଳେ

ବ୍ୟାଘ୍ର ବରଫମାନଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧର ଭୀଷଣ ଶବ୍ଦ ହୃଦ ତନ୍ତ୍ରୀକୁ ଅସର ଦିଏ । ପାଦପଦ୍ମ ଝରଣା ମାନ କୁକୁ କୁକୁ ନାଦ କରି ସପ୍ତଳାକୃତରେ ନିମ୍ନଗାମୀ ହୁଏ । ଗଡ଼ର ଦକ୍ଷିଣ ପଟ ଅରଣ୍ୟ, ପୁଷ୍ପ ପର୍ଣ୍ଣମୟ କୟାଦଂଶ ଆବୃତ କରି ଡେଙ୍କାନାଳ ସୀମା ତଥା ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ପାହାଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ * ମାଇଲ ଘୋର ଜଙ୍ଗଲ ଲାଗି ରହିଥିବାରୁ ଜୀବଜନ୍ତୁମାନଙ୍କର ଗମନା ଗମନର ସୁବିଧା ନିର୍ଦ୍ଦୟରେ ହୋଇଥାଏ । ଧାନ ଖେତ ପକ୍ୱ ହେଲେ ହାତୀମାନେ ଧାନ ଖାଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ଗଡ଼ ବାଟ ଦେଇ କ୍ଷେତକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି । ବାଡ଼ରେ ବରକୋଳ, ଜାମୁରକାଳ ପାଗଲେ ଶୁଳ୍କମାନେ ଗଛରେ ଚଢ଼ି ଝାଡ଼ି ଖାଆନ୍ତି । ବଣରେ ଶୀରକୋଳ, କଣ୍ଢେଇ କୋଳ, ଖଇର କୋଳ, ଗୁରକୋଳ ଅନେକ ପ୍ରକାର କୋଳ, ଆମ୍ବ, କପିତ୍ଥ, କେନ୍ଦୁ, ମହୁଳ ଆଦି ଫଳ ଉତ୍ତୁ ଥାଏ । ମାଳତୀ, ମାଧବ, ବୃକ୍ଷ ଚାରଦା, ମଣ୍ଡା, ବନମଲ୍ଲୀ, ଅତସୀ, ସପ୍ତପର୍ଣ୍ଣ ଆଦି ପୁଷ୍ପ ଦ୍ୱାରା ସୁଗନ୍ଧ ଆମୋଦିତ କରେ ।

ସ୍ଥିତି ଓ ଶିକ୍ଷା

୨୫୦ ଫୁଟ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ନିବିଡ଼ ବନ ମଧ୍ୟରେ ବାସ କରି ରହିଥିବାର କାରଣ ସ୍ୱଳ୍ପକେ ଲେଖୁଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ଗଜାଙ୍କ ନବରଟି ପ୍ରଧାନ । ଯେତେ ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି ସମସ୍ତେ ଗଜାଗ୍ରୀବ । ମୋର ଜନ୍ମ ୧୯୦୧ ରେ । ୭/୮ ବର୍ଷ ର ମୋର ସାମାନ୍ୟ ଜ୍ଞାନାବସ୍ଥାରେ ଯାହା ଦେଖିଛି ବା ଅନୁଭବ କରିଛି; ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସୁରଣ ନାହିଁ । ଯାହା ମନେହେଉଛି ଆମ ପିତାମହ କୌଣସି କାରଣରୁ ଆମର ଥିବା ଗୁପ୍ତ ଖମାର ପ୍ରାୟ ଗଡ଼କୁ ଏକ ମାଇଲ ଦୂର । ସୁନ୍ଦର ପାହାଡ଼ଟି ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଗିଛି । ସେଠାରେ ଯାଇ କିଛି ସମୟ ବାସକରି ଦେଖିଲେ । ତେଣୁ ଗଜବାଟୀର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନଟି ନିଶ୍ଚୟ ଥିଲା । ଗୁପ୍ତ ଗ୍ରାମଟିରେ କେବଳ ଶବର, ପାଣି । ପୂର୍ବ ରହିବା ଘରରେ ଗୁଡ଼ିଆ, ଗଡ଼ଜ, ବାଗିକ ଓ ଖଣ୍ଡାଏତ କେତେ ଘର ରଖାଥିଲେ । ସେ ସ୍ଥାନ ରୁଚିକର ନ ହେବାରୁ ପୁଣି ଗଡ଼କୁ ଫେରି-ଗଲେ । ଗଜବାଟୀ ନିକଟରେ ସ୍ଥାନ ସଫାର୍ଯ୍ୟ ଥିବାରୁ ପୁଣି ପଟ ପାହାଡ଼ ସଫାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥାନଟି ନିରୂପଣ କରି ଯେଠାରେ ଘର କଲେ । ପୁଣି ପଟେ ପାହାଡ଼, ଦକ୍ଷିଣରେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଆଉ ପଛପଟେ ବାଉଁଶ, ଆମ୍ବ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବୃକ୍ଷ ଲତା ଗୁଳ୍ମର ବେଷ୍ଟିତ । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲେ ପିଲମାନେ ବାହାର ଦାଣ୍ଡକୁ ଯିବା ବିପଦ । ଦିନବେଳେ ମଧ୍ୟ ବାଡ଼ରେ ରହିଥିବା ଛେଳି, ବାହୁଷମାନଙ୍କୁ କେନ୍ଦୁ ଆ ନେଇଯାଏ । ମୋର ପିତା ଜଣେ ଭଲ ଶିଳୀ ଥିଲେ । କେତେଟା ବାଦ, କେନ୍ଦୁ ଆ ମାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କଠାରୁ ପିଲବେଳେ ବହୁଳ ଗୁଳ୍ମନା ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସେକାଳରେ ଗଡ଼ବାସୀ ମାନଙ୍କର

ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷା— ପାଏକ ବିଦ୍ୟା, ଦଉଡ଼ି ଡେଇଁବା, ଦଣ୍ଡ ବେଠକ, ମାଲ ଖୁମ୍ବ, ମଲ୍ଲକୁସୁମି, ବାଡ଼ି ଖେଳରେ ଶିକ୍ଷା କରି; ତାଳ ଚରବାଣୀ, ବଦନ୍ତ-ବାଟିପା-ଶ୍ରେଣୀ-ଭୁଲି ବଜାଇ, ତିକୁଣ-କୁଣ ଆଦି ଖେଳ ଶିକ୍ଷା କରିବା ପ୍ରଧାନ । ବଳରାମପୁର କଲ୍ଲୀ ଯାନରେ କେବଳ ଗଡ଼ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥଳ ଥିଲା । ମାଟିବଣ ଅବଧାନମାନେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଚାଟଣାଳୀ କରି ଶିକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି । ସାହିତ୍ୟ, ଅଙ୍କ, ଧର୍ମନୀତି ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷା । ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟ ଅମରକେଷ, ଚୁକ୍ୟ ଆଦି ଶିକ୍ଷଣୀୟ ବିଷୟରେ ପ୍ରଧାନ ଡେ-ବାସୀ ସମ୍ବନ୍ଧମାନେ ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟ ଛନ୍ଦ, ଗୀତ, ସଙ୍ଗୀତରେ ନିପୁଣ ଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ପ୍ରାୟ ଏକସିଂହ ହୋଇ ଏପରି ମଜଲିସ କରନ୍ତି । ରଜାଙ୍କ ପାଖରେ ମଧ୍ୟ ପୁରଣ ପାଠ ସଂସ୍କୃତ ସାହିତ୍ୟର ଅଲୋଚନା ହୁଏ । ବିଦେଶାଗତ ପଣ୍ଡିତ, ସାହିତ୍ୟିକ କବିରଜ, ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞମାନେ ଆସି ରହୁଥାନ୍ତି । ରଜାଙ୍କୋଷରୁ ସେମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଯାଏ । ବିଦାୟବେଳେ ପାଣ୍ଡୁରମିକ ଦିଅଯାଏ । ଗ୍ରାମ-ବାସୀଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ସେତେ ସ୍ୱଳ୍ପଳ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏ ସବୁ ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦକୁ ଉପେକ୍ଷା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ମୋର ପିତା ଓ ପିତୃବ୍ୟ ଯଜ୍ଞ ଏକାନ୍ତବର୍ଣ୍ଣୀ ଥିଲେ । ଉଭୟଙ୍କର ମୁଁ ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ । ମୋର ଗୋଟିଏ ଭଗ୍ନ ପିତୃବ୍ୟଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ କନ୍ୟା ଜ୍ୟେଷ୍ଠାଭଗ୍ନୀ ଥିଲେ । ମୋର ୧୩ ବର୍ଷ ବୟସରେ ପିତା ଓ ପିତୃବ୍ୟ ଆଗପତ୍ନୀ ଦୁର୍ଘଟିଆକ ସ୍ୱର୍ଗଗାମୀ ହେଲେ । ବାରଟା ହଳର ଚାଷ ଓ କିଛି ଧାନ ମାହାଜମା ଏପରି ଖୋରାକ ପୋଷକ ଭାବେ ପାଇଥିବା ପ୍ରଜା ଏ ସବୁ ସମ୍ଭାଳିବାରେ ହତାଶ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । କେବଳ ତଦାମନ୍ତନ ରଜା ଦାସରଥ ମୋନେ ଖୁବ୍ ଭଲ୍ ଦକ୍ଷରେ ଦେଖୁଥିଲେ । ସେ ମୋର ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭ୍ରାତା ହୁସାବ । ଅନ୍ୟ ସ୍ୱେଦରମାନେ (ସୁଜାତି ପରହଂସକ । ମୋର ମାତୃଦେବୀ ଜଣେ ଖ୍ୟାତନାମା ଲେଖିପ୍ରାୟ ଓ ଦାମ୍ଭ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦ୍ୱାରା ଶାସିତ ହୋଇ କାଳକ୍ଷେପ କରୁଥାଏ । ଅମର ଚାଷ ଖମାର ଠିକେ ପ୍ରାୟ ଶତାଧିକ ଗାଈ ଥିଲେ । ଦୁର୍ଘ, ଦହି, ଦୁଧ ଅପୈ୍ୟାୟ ଥାଏ । ସେଠାରେ ବୌଦ୍ଧଦାନ ଓ ଖମାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ହେଉଥାଏ । କେନ୍ଦୁଆ (କରଡ଼ାଝରି ଆ ବାଦ) ମାନେ ଗୁଡ଼ାଝଳ ପଣି ବାହୁରମାନଙ୍କୁ ନେଇଯାଆନ୍ତି । ଏସବୁ ଦେଖି ମୋର ପୂର୍ବସ୍ମୃତି ବନ୍ଦୁକ ଚାଳନା ପ୍ରତି ଅଗ୍ରହ ବଢ଼ିଲା । ରଜାଙ୍କ ପାଖରୁ ବନ୍ଦୁକ ମାଗି ନେଇ ଗୁଡ଼ାଳ ପାଖରେ ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ଜଗି ବସି । ମାତ୍ର କେନ୍ଦୁଆର ଦେଖାନାହିଁ । ଏପରି ତଳ ଚାଷଦିନ ଜଗି ବିରକ୍ତ ଲାଗେ । କେଜାଣି ଆମ ବସିବା ଅସାବଧାନତାରୁ କିଛି ସୂଚନା ପାଇ ଆସେନାହିଁ । ନଜରୁ ବା ଦିନ ପୁଣି ନେଇଯାଏ । ଏହିପରି ଅନେକ ରାତି ଜଗିପାରି ପାରୁନଥିଲି । ମୋର ପିତା ଜଣେ ଭଲ ଶିକାରୀ

ହେଲ । ମୋତେ ପ୍ରାୟ ୯/୧୦ ବର୍ଷ ହେବ ଆମର ଗୋଟିଏ ବଳଦ ମହାବଳ ବାଦ
 ମାରିଦେଲା । ଆମର ଚାକରମାନେ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧିଲେ, ମୋତେ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଗଲେ ।
 ମଞ୍ଚାରେ ବସିଲୁ । ଆଉଁସରେ ଆମ ପାତ୍ର ଗଣିଲୁ । ସେତେବେଳେ ଲୁହର ନାମ
 ନଥିଲା । ଜନ୍ମ ଅଲୋକ ବା ଅନ୍ଧାରରେ ମାରନ୍ତି । ପିତାଙ୍କୁ ବୟସ ୭୦ ହୋଇ-
 ଶାରେ । ଖୁବ୍ ପୁରୁଷ; କନ୍ଥ ପ୍ରାଣୀବାନ । ରାସ ଦୁଇଦିନ ହେବ; ମତାଟିକୁ ଟାଣି
 ଖାଇବା କେ ହେଲା । ଆମେ ଘରକୁ ବାପା ଜାଣିପାରି ନାହାନ୍ତି । ବାଦ ଖାଇଲୁଣି
 ସାଙ୍ଗ ଚଳେଟି କହିଲୁଣି ପିତା କହିଲେ ଏଇଟା ବାଦ ନୁହେଁ; ହୁଣ୍ଡା (ହେଟାବାଦ) ।
 ବାଦ ଖାଇବାର ଶବ୍ଦ ଭଲ ପ୍ରକାର । ହୁଣ୍ଡା ଖାଇଲା ଆଉ ବାଦ ଆସିବ ନାହିଁ ।
 ବାଦ ନିକଟରେ ଥିଲେ; ହୁଣ୍ଡା, ଶୁଗାଳ ଆଦି କେହି ଅସିବେ ନାହିଁ । ଏପରି ଧାରଣା
 ସେମାନଙ୍କର ଥିଲା । ପୁଣି ମହାବଳ ବାଦ ମତ ବାସି ହେଲେ ଆସେନାହିଁ । ମାସ
 ମୋର ଶିକାର ଅନୁଭୂତିରୁ ଜାଣିଲି ବସି ମତ ବା ହୁଣ୍ଡା ଶୁଗାଳ ଖାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାଦ
 ଆସେ । ତା'ପରେ ବାଦ ନ ଆସିବା ନିଶ୍ଚୟ ମନେକରି ଫେରିଆସିଲୁ । ଆଉ ପିତାଙ୍କ
 ସଙ୍ଗରେ ଯିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇନାହିଁ । ପିତୃ ବିସ୍ମୟ ପରେ କେବେ ଗଜାଙ୍କ
 ପାଖେ ଯିବା ପଡ଼ିଥିଲା ମଞ୍ଚା ବନ୍ଦାଯାଏ, ହାତୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ଆସି ଠିଆହୁଏ ।
 ସେହିମାନେ ଗଜାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯିବେ ସେମାନେ ଭଲ ଅସ୍ତ୍ର ଚୁଲକ ଏବଂ ଯୋରଦାର
 ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏପରି ଲୋକଙ୍କୁ ଡକାଇ ବାହାରିବା ବେଳେ ସେମାନେ ନା ନା
 ଆଳ ଦେଖାଇ ଗଜାଙ୍କୁ ହତୋତ୍ସାହ କରିଦିଅନ୍ତି । ଅତଏବ ହାତୀ ଫେରିଯାଏ ।
 ଗଜା ଅତି କୋମଳ ମତ ଓ ଶିଥିଳ ପ୍ରକୃତ, ଶ୍ରମ ଅସହ୍ୟ, ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ
 କଥାରେ ନିବୃତ୍ତ ହୁଅନ୍ତି । ୧୯୧୮/୧୯ରେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ହେଲା । ସେତେବେଳେ ଯାନ-
 ବାହନ ଅସୁବିଧାରୁ ବାହାରୁ ଶୀଘ୍ର ଧାନ ଚାଉଳ ଆଣି ଯୋଗାଇବା ଖୁବ୍ କଳମ୍ଭ
 ହେଲା । ଅନେକ ଲୋକ ମରଗଲେ ତଥାପି ଗଜା କର୍ତ୍ତବ୍ୟାନୁସାରେ ଅନେକ
 ସ୍ଥାନରେ କାଙ୍ଗାଳମାନଙ୍କୁ ଅଳ୍ପ ରାନ୍ଧି ଯୋଗାଇବା କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ । ମାସ ଅଧିକାଂଶ
 ଆଦିବାସୀମାନେ ଛସ ଖାଇବାକୁ ଘୃଣା କରି ଆସିଲେ ନାହିଁ । ବହୁତ ମଞ୍ଚା
 ପଡ଼ିବାରେ କେତେଜଣ ଆ ବାଦ (କେନ୍ଦୁଆ)ମାନେ ମଞ୍ଚା ଖାଇ ମାଂସାସୀ ହୋଇ-
 ଉଠିଲେ । ଗଣଙ୍କୁ ବଣକୁ ଯାଉଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆଦମଣ କରି ଖାଇଲେ ।
 ଅନେକ ଗୋରୁ ବାହୁଣ୍ଡ ମରି ଖାଇଲେ । ସେତେବେଳେ ଶିକାର କେତେଜଣ
 ହେଲେ ଥିଲେ ହେଁ ବାଦ ମାରିବାକୁ କେହି ସାହସ କଲେନାହିଁ । ଏ ଉଦ୍ବେଗ
 କେନ୍ଦୁଆମାନଙ୍କର ହେଲା । ରାଜା କାଠରେ ଜନ୍ମା ତଥାର କରି ତା' ଭିତରେ
 ଗୋଟିଏ ରୁମ୍ରେ ଛେଳି ପୁରାଇ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ରଖିଦେଇ ଆସନ୍ତି । ଚକ ଲାଗି-
 ଥାଏ । ଏପରି ୫/୬ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧରାଡ଼େଲେ । ଦିନେ ଦି'ଦିନ ରଖି ଗୁଳି କରି

ମାରିଦିଅନ୍ତି । ସେଠାରେ ଉପଦ୍ରବ କମିଗଲା । ଏହି ସମୟରେ ଗଡ଼ରୁ ଗୋଟିଏ ୧୦/୧୨ ବର୍ଷର ପିଲା ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଅନ୍ୟଠାରୁ ଦରକୁ ଆସୁଥିଲା । ଦର ପାଖରୁ ବାଦ ନେଇଲେ । ଏଥିଯୋଗୁଁ ଗଡ଼ରେ ବେଶି ଚାଷିଲ୍ୟ ଖେଳିଯାଇଥିଲା ।

ରଜାଙ୍କର ଛଅଟି ବନ୍ଧୁକ ଫୁଟି ପାସ୍ ଥିଲା । ଜଙ୍ଗଲରେ ବସବାସ ଥିବାରୁ ସରକାରଙ୍କର ଛୁଡ଼ ଥିଲା । ତଳୁଧରୁ ଗୋଟିଏ ଯାଞ୍ଜ ଶ୍ରେଣିଆ ରାଇଫଲ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଘୋ ନଳ ଟୋପିଦାର । ଏ ଦୁଇଟି ରଜାଙ୍କ ନିଜ ବ୍ୟବହାର । ଅନ୍ୟ ୪ଟି ଚୋଡ଼ାଦାର । ଏହା ଅନ୍ୟ ଶୁଭଜଣ ରଜାଙ୍କ ଅଙ୍ଗରାଶିକ ନାରେ, ଅଧୁନା ଏହା ଦୁର୍ଘଟିଗୋଚର ହୁଏନାହିଁ । ଏହାର ଲମ୍ବା ୪୦ ଇଞ୍ଚରୁ ଅଧକ । କୁନ୍ଦା କାଠଟି ଗ୍ରୀଷ୍ମରେ ଲାଗିବା ଅଂଶଟି ଶୁଭଅଙ୍ଗୁଳ ଚଢ଼ଢ଼ା । ନିଜେ ବାରୁଦ ବାଟି ଏବଂ ଶିଶା ପିଟି ଗୁଳି ତୟାର କରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରକାରବାକୁ ହୁଏ । ଜାମୁକ କଳରେ ଖିଞ୍ଜି ତଳ ପାଖରୁ ଚପି ଧରିଲେ ଉକ୍ତ ଜାମୁକର ନିଆଁ ନଳର କାନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରଞ୍ଜକ (ସୂକ୍ଷ୍ମକଣ ବାରୁଦ)ରେ ନିଆଁ ମାଡ଼ି ହୋଇଗଲେ ଫାୟାର ହୁଏ । କାନର ନିଆଁ ଫକ୍ କରି ଜଳିଉଠେ । ସେତେବେଳେ ହଲିଚଲେ ଲକ୍ଷତ୍ରସ୍ତ୍ର ହୁଏ । ଆମର ସୁମନ ଶିଶା ଏହି ବନ୍ଧୁକରେ । ଖୁର୍ ଜୋର୍ ଧକ୍କା ଦିଏ । ତେଣୁ ଏହା ଛୁଡ଼ରେ ନ ଲଗାଇ ଡାହାଣ ହାତ ଟେକି କାଖରେ ଥିବା ଶିର ଖୋଲରେ ରଖି ମାରିବାକୁ ହୁଏ । ଯଦ୍ବା ଛୁଡ଼ କିମ୍ବା ବାହୁରେ ଧକ୍କା ଲାଗେନାହିଁ । ସାମନାରେ କାନ୍ଦୁ ବା ପଟାରେ ଚିଲି ଦେଇ ଲକ୍ଷ କରାଯାଏ । ଗୁଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ହାଣ୍ଡିରେ ଛୋଟ କଣା କରି ଭେତରେ ଆଲେକ ଜାଳି ମରାଯାଏ । ସେତେବେଳେ ଟକଲିଭି ନାମ ନଥିଲା । ତନ୍ମୁଲେକ ଅନ୍ଧାରରେ ମଧ୍ୟ ଶିକାର କରାହୁଏ । ଅନ୍ଧାରରେ ବସନ୍ତ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ମୃଗମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବା କଷ୍ଟକର ହୁଏ । ଆଦିରେ ଯନ୍ତ୍ର ଦୋଡ଼କୁ ମାରିବା ପାଇଁ ପିଲଙ୍କ ଖେଳ ଛୋଟ ଗାଡ଼ରେ ଲକ୍ଷ ପଦାର୍ଥ ରଖି ଡୋର ଧରି ଦୂରରୁ ଦୁର୍ଭବରେ ଟଣାଯାଏ । ଶିକାସ୍ତ୍ର ତାକୁ ଲକ୍ଷ କରି ଶିଶା ପାଏ । ବର୍ଷାଦିନେ ଛୋଟ ନାଲରେ ହାଣ୍ଡି ଭସାଇ ତାକୁ ମରାଯାଏ । ଏହିପରି ଶିଶାପ୍ରଣାଳୀ ଥିଲା । ଏପରି ଲକ୍ଷଭେଦରେ ଶିଶା ହୋଇଥିଲା ମଧ୍ୟ ଜନ୍ତୁକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ହୁର୍କମ୍ପ ଜାତ ହୁଏ । ସୈର୍ଯ୍ୟ, ସହସ୍ର ଓ ସ୍ଥିରତା ନହେଲେ ଲକ୍ଷତ୍ରସ୍ତ୍ର ହୁଏ ।

ଶିକାର ପ୍ରଣାଳୀ

ଶିକାର କରିବାର ଭଲ ଭଲ ପ୍ରଣାଳୀ ଅଛି । ଅଡ଼— ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଶିକାସ୍ତ୍ର ଜଗେ । ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ହଠାତ୍ ମାନେ ଜନ୍ତୁ ତଡ଼ି ଆଣନ୍ତି । ବାଦ, ଭଲୁ,

ମୃଗ, ସମ୍ବର, ବାରିଡ଼ା ଆଦି ସମସ୍ତେ ଆସନ୍ତି । ଶିକାରୀ ସାବଧାନ ସହ ବସି ଅପେକ୍ଷା କଥୋଏ । ମଞ୍ଚା କରିଥିଲେ ନରପଦ । ତଳେ ବସିଥିଲେ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁଙ୍କୁ ମର୍ମସ୍ଥଳ ଦେଖି ମାରବ । ପୁଣି ହକାଳୀମାନେ ଆସୁଥିବା ପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ । କୌଡ଼କୁ ମଧ୍ୟ ମାରବ । ଭାତ ବା ମଞ୍ଚା ବାଦ ମାରିଥିବା ମତଟିକୁ ଗୋଟିଏ ଚକ୍ଷୁରେ ବା ଖୁଣ୍ଟି ପୋତ ଶକ୍ତି ଭାବରେ ବାନ୍ଧିଥିବ । ବାଦ ଆସିବା କ୍ଷଣି ହଠାତ୍ ମତକୁ କାମୁଡ଼ି ଟାଣି ନେଇଯିବ । ମତର ଦୁଇ ଓ ଦେଖାଯାଉଥିବା ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ ରଖି ଚକ୍ଷୁରେ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧବ । ବାନ୍ଧବା ବେଳେ ପାଖରୁ କୌଣସି ଚକ୍ଷୁ ଲଟା ହାଣିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା କିଛି ଦେ କରିବ ନାହିଁ । ବାଦ ପାଖରେ ଥିଲେ ଜାଣିପାରି ଆସିବ ନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟଶିଆ ଥିଲେ ମଞ୍ଚାକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିପାରେ । ବାଦଙ୍କର ଆସିବା ସମୟ ୪ ଘଣ୍ଟାରୁ ଭାତ ୧୦ ଘଣ୍ଟା । ନଟେଡ଼ ଗ୍ରୋର ସମୟ । ପାଣିଖଡ଼ାରେ ସମୟ ବ୍ୟକ୍ତିମ ହୋଇପାରେ । ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁଙ୍କ ପାଇଁ ଭର, ମୃଗ, କୋଳଥ, ମାଣ୍ଡିଆ, ରୁଆ ଧାନ ବାର୍ଦ୍ଧମାନେ ପାଳଳ ଧାନକୁ ଆସନ୍ତି ।

ପରା। — ତଳେ କୌଣସି ବୁଢ଼ା ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ବାନ୍ଧବ । ଯେପରି ବାହାରକୁ ଜଣାନଯାଏ । ଏଥିରେ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁଙ୍କ ପ୍ରତି ସାବଧାନ ସହ ମର୍ମସ୍ଥଳକୁ ମାରବ; ଯେପରି ଉଠିନପାରେ ।

ମାଣ୍ଡୁ — ଖଦାର ଦୁଇଭାଗକୁ ବଜାଏ ରଖି ଗାତଟିଏ ଖୋଳିବ । ମନୁଷ୍ୟ ବସିଲେ ବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାତରେ ରହିବ । ବନ୍ଦୁକ ଯେପରି ବାହାରକୁ ରହେ ଆଗପଟେ ମାଟି ବା ପଥର କାନ୍ଥର ଦେଇ ଜଳା ରଖିବ । ଉପରେ କାଠ ଝାଟି ପକାଇ ମାଟି ଦେବ । ପଛପାଖେ ବାଟ ରଖି ତହିଁରେ ବନ୍ଦ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବ । ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁ ପ୍ରତି ଏହା ମଧ୍ୟ ସଫୁର୍ଣ୍ଣ ନରପଦ ବୁଝି ।

ନେଉର — ଏହା ବର୍ଷାଦିନେ ଉପଯୁକ୍ତ । ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଖୋଜ ଦେଖି ଦେଖି ପଛ ପଛ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ଏ ବସୟରେ ଗୋଡ଼ାଣିଆ ଲୋକର ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଜଣେ ଜଣେ ଖୋଜ ଉଣ୍ଡି ଯିବାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । କେତେକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଏତେ ପ୍ରଖର ଯେ ଲଟା ଭିତରେ ଥିବା ଜନ୍ତୁକୁ ଦେଖିପାରନ୍ତି । ଏଥିରେ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁଙ୍କ ପ୍ରତି ସତର୍କତା ଆବଶ୍ୟକ ।

ତାଳି ପାରିଥିଲୁ— ଗୋଟିଏ ଘେଟ କୁଣ୍ଡରେ ନିଆଁ ଜାଳି ଜଣେ ମୁଣ୍ଡାଇ ଘଣ୍ଟି
 ଘାଗୁଡ଼ି ବାନ୍ଧି ରାସ ଜଳଲରେ ଚୁଲିବ । ଝୁଣା ହାତରେ ଧରି
 ବାରମ୍ବାର ନିଆଁକୁ ଉଠାଉ କରୁଥିବ । ବାଦ ସାଗ ମଧ୍ୟ
 ଲାଗିବ । ଏପରି ଦେଖିଲେ କାଠ ଛକ ଧସୁଥିବ । ତା ଉପରେ
 ନିଆଁ କୁଣ୍ଡ ଖୋଳି ଗୁଲରେ ଖସି ଆସିବ । ଟିକାସ ତା ପାଖେ
 ପାଖେ ଗୁଲରେ ଚୁଲୁଥିବ । ନଚେତ୍ ଆହମଟ ଆଗିବା ଅଛି ।

ବ୍ୟାଘ୍ର କେନ୍ଦୁଆଙ୍କ ରୂପ ବର୍ଣ୍ଣନା

ଆମ ଅଞ୍ଚଳରେ କେନ୍ଦୁଆ ଅନେକ ପ୍ରକାର ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ।

- ୧ । କରଡ଼ାପରିଆ—ଏ ଜାତି ବଡ଼ ଉଦ୍‌ଙ୍କର । ଗୋରୁ, ଛେଳି ବାଦ୍
 ମନୁଷ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ଖାଏ । ହଳଦି ରଙ୍ଗରେ କରଡ଼ାପରି ଭଳି ଦେହଯାକ
 ଟୋପା ଥାଏ ।
- ୨ । କଲରାଫୁଲିଆ—ଏ ଜାତି ଘରେ ପଶି ଛେଳି, ବାହୁଣୀ, କୁକୁର ଛୁଆ
 ଆଦି ଖାଏ । ବେଳେ ବେଳେ ମନୁଷ୍ୟ ଛୁଆ ନେବାଇ ଦେଖାଯାଇଛି ।
 ବରଡ଼ ଖୋଜିଆ ଏହି ଧରଣର ।
- ୩ । ମହାବଳ ବାଦ କେତେ ରକମ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଡାହୁଣିଆ ହଳଦି
 ରଙ୍ଗ । ଦେହରେ ଡହୁଣି ଲୁହୁଲ ପରି ପଟା ଥାଏ ।
- ୪ । ପଟାଳିଆ—ଏହାକୁ ଶାଢ଼ୀ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଆକୃତିରେ ଖୁବ୍
 ବଡ଼ । ଫକାଳିଆ ରଙ୍ଗରେ ସତରଞ୍ଜି ଭଳି ପଟା ଥାଏ । ଅନେକକ
 ରଙ୍ଗ ଫକାଳିଆ । ବେକରେ ଲେମବହୁଳ ଅଣ୍ଟି ରାଙ୍କର ।

କେନ୍ଦୁଆମାନେ ଗୋରୁ ଛେଳିଙ୍କର ତଣ୍ଡି ତଳପଟରୁ କାମୁଡ଼ି ଶିକାର
 କରନ୍ତି । ବଡ଼ ବଳଦ ବା ଗାଈର ତଣ୍ଡିରେ ଓହଳି ଗୋଡ଼କୁ ଗୋରୁର ଆଗ
 ଗୋଡ଼ରେ ଛଦି ପକାଇ ଦେଇ ତଣ୍ଡି ଫୁଟାଇ ଉକ୍ତ ପିଅନ୍ତି । ଅଧିକାଂଶ ଗୋରୁର
 ଛେ ପାଖ କୋଡ଼ ସହାରୁ ପ୍ରଥମ କୋମଳ ମାଂସ ଖାଇବା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି । ବଡ଼
 ଗୋରୁକୁ ଟେକିନପାରିଲେ ଘୋଷାଡ଼ି ନେଇ ଲଟା ଭିତରେ ପୁରାଇ ଖାଆନ୍ତି ।
 ଏମାନେ ମଠ ଖାଇବା ନିରାପଦ ମନେକଲେ ଚାରି ପାଞ୍ଚଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସି ଖାଆନ୍ତି ।

ମହାବଳ ବାଦ (Rail Bangle Tiger) ମାନେ ଗୋରୁ, ମହୁଷ-
 ମାନଙ୍କ ପିଠି ଉପରକୁ କୁଦିପଡ଼ି ବେକେଣ୍ଡାକୁ କାମୁଡ଼ି ଭାଙ୍ଗିଦିଅନ୍ତି । ବେକ ହାତ

ଭାଙ୍ଗି ଗଲେ ପଡ଼ିଯାଆନ୍ତି । ବେକଡ଼ାତ ଏପରି ଭାବେ ଗୁଣ୍ଡି ହୋଇଥାଏ; ଚପିଲ ହାତ ଥିଲା ପରି ଜଣାପଡ଼େ ନାହିଁ । ରକ୍ତକୁ ଏପରି ଭାବେ ଚୁଟି ପିଅନ୍ତି; କେନ୍ଦୁଏ ସୁନ୍ଦା ଭୂମିରେ ପଡ଼େନାହିଁ । ତା'ପରେ ଟେକ ନିଅନ୍ତି ବା ଦୋଷାଡ଼ ନେଇ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନରେ ପଛପାଟୁରୁ ଖାଇବା ଆମ୍ଭେ କରୁଥା'ନ୍ତି । ବଡ଼ ବଡ଼ ପଣ୍ଡାଙ୍କୁ ଭୂରଣ ଭୂମିରେ ଛପି ରହି ଗୋଟାଏ ହାତରେ ବଡ଼ ଗଛ ଧରି ଅନ୍ୟ ହାତରେ ପଣ୍ଡାଙ୍କ ପଛ ଗୋଡ଼କୁ ଏପରି ଭାବେ ଭିଡ଼ିଦିଅନ୍ତି; ଗୋଡ଼ ଗୁଲିଆରୁ ଖସିଯାଏ । ପଣ୍ଡା ଅକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ପଛ ପାଖରୁ ଚିଡ଼ିଯାଇ ବେକକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତି । ପରେ ଚକ୍ର ପିଇସାରି ଖାଆନ୍ତି । ଦେଖିବାକୁ ଗଲେବଳେ ମଡ଼ାର ତଳପାଖ କି ଉପର ପାଖ ଆଦାତ ଦେଖି ବାଦ କି କେନ୍ଦୁଆ ନିରୁପଣ କରାଯାଏ ।

ବାଦ କେନ୍ଦୁଆମାନଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ପ୍ରାୟ ପର୍ବତମାନଙ୍କରେ । ଶନିବେଳେ ଗୋରୁ ମହିଷ ବଣକୁ ଚରିବାକୁ ଗଲେ ସେମାନେ ଚାରିପଟ ବଣକୁ ଶିକାର କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଶିକାର ସମୟ ବଂଶେଷତଃ ଦ୍ଵିପ୍ରହରରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । କେନ୍ଦୁଆମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମ ନିକଟ ପାହାଡ଼ ବା ବଣ ମଧ୍ୟରେ ରହି ଶୁଖିଲେ ପଶି ବାହୁସ ଛେଳି ନେଇଯା'ନ୍ତି ଓ ବଡ଼ ଗୋରୁ ମାରି ଗୁଡ଼ାଳରେ କିଛି ଖାଇ ଛୁଡ଼ି-ଯାଆନ୍ତି । ନେବାର ସୁବିଧା ନଥାଏ । ବାଦମାନେ ପ୍ରାୟ ଦିନେ ପଶନ୍ତି ନାହିଁ । ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ବଣରେ ରହି ମନୁଷ୍ୟ ବା ଗୋରୁ ମହିଷ ଗଲେ ମାରି ଖାଆନ୍ତି ।

ଅଣ୍ଡିର ବାଦଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ବଡ଼ । ଗୋଟା ଗୋଟାଙ୍କର ବେକରେ କେଶର ପରି ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ଲୋମ ଥାଏ । କେନ୍ଦୁଆମାନଙ୍କର ନଥାଏ । ମାଛ ବାଦଙ୍କର ମୁଣ୍ଡଟି ଛୋଟ । ଅଣ୍ଡିର ଅପେକ୍ଷା ବାଦୁଣୀ ଅତି ଚେତୁ । ମଡ଼ା ଖାଇବାକୁ ବଂଶେଷ ସତର୍କ ହୋଇ ଆସେ । କିଛିମାତ୍ର ବ୍ୟତିତମ ଦେଖିଲେ ଆସିବ ନାହିଁ । ହଳିକିଆ ଥିଲେ ଆଗେ ଅଣ୍ଡିର ଖାଇସାରିଲେ ପଛରେ ବାଦୁଣୀ ଆସେ । ଏକାବେଳେ ଦୁହେଁ ଖାଇବେ ନାହିଁ । ଏପରିକି ଛୁଆ ଥିଲେ ଆଗେ ଛୁଆମାନେ ଖାଇବେ । ବାଦୁଣୀ ପାଖରେ ଶୋଇ ରହି ଗର ଗର ଶବ୍ଦ କରୁଥିବ । ସେମାନେ ଛୁଡ଼ିଲେ ପରେ ଆସି ଖାଇବ । ବାଦ କେନ୍ଦୁଆ ଉଭୟଙ୍କର ଏକାସକାର । ଗୋଟିଏ ମହାବଳ ବାଦ ଯେଉଁ ବଣରେ ଥିବ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଅଣ୍ଡିର ବାଦ-ସେଠାକୁ ଆସିବ ନାହିଁ । ବାଦୁଣୀ ଆସିପାରେ । କେନ୍ଦୁଆମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବେଶୀ । ସେମାନେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରାମ ନିକଟ ଜଙ୍ଗଲରେ ରହି ଛେଳି ଗୋରୁ ମାରିନ୍ତି ।

ବାଦଟା ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଜାତି ଅଛି । ଏମାନେ କେନ୍ଦୁଆ ଠାରୁ ଛୋଟ । ରଙ୍ଗ ବିରାଡ଼ିଆ ଛେଳି ଛୁଆ, ଛୋଟ ବାହୁରୀ ମାରିପକ'ନ୍ତି । ଅଧକନ୍ତୁ ବାଦ କେନ୍ଦୁଆ ମାରିଥିବା ମଡ଼ ଖାଇବାକୁ ଆସନ୍ତି । ବାଦ ନିକଟରେ ନଥିଲେ ବାଦଟା, ଦୁଶା (ଦେହଟାବାଦ), ବଲୁଆ, ଶାଗୁଣାମାନେ ମଡ଼ ଖାଇବାକୁ ଆସନ୍ତି । ବଡ଼ ବଡ଼ ନେଉଳମାନେ ଆସି ଖାଆନ୍ତି । ବାଦ ନିକଟରେ ଥିଲେ କେହି ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ଏପରିକି ଶାଗୁଣାମାନେ ଗଛରେ ବସିରହନ୍ତି ।

ବ୍ୟାଘ୍ର ଓ କେନ୍ଦୁଆମାନଙ୍କ ଉପଦ୍ରବ

ବାଦମାନଙ୍କ ଉପଦ୍ରବ ୧୯୧୮ରେ । କେତେକ ବର୍ଷିନୀ ପୂର୍ବରୁ କରିଛି । ବଳରାମପୁର ଅଧିକାଂଶ ଭାଗ ପାହାଡ଼ ଓ ଜଙ୍ଗଲ । ଗୋରୁ, ମହୁଷି ବନ ପାହାଡ଼ରେ ଚରନ୍ତି । ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ଯେଉଁ ଗୋରୁଟି ନ ଫେରିଲେ ସେ ନିଷ୍ପତି ବ୍ୟାଘ୍ରର ଖଦ୍ୟ ହେଲା । ପରଦିନ ଖୋଜି କେବଳ ମୃତ ଗାଈର କିମ୍ବଦଂଶ ମିଳିଲା । ଅଧିକ ଖାଇ-ଯାଇଥାଏ । ଗଡ଼ ଚୁରପାଖ ପାହାଡ଼ । ରସବେଳେ କେନ୍ଦୁଆମାନେ ହାଣ୍ଡୁର ପକ'ଇ ଚାଲନ୍ତି ଏବଂ ସମସ୍ତ ସମୟରେ ଦୈନିକ ଏପରି ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ମୋର ଦାଦା ଗୋଟିଏ (ଡାଲ) ନୋଟା ମୁହଁରେ ଦେଇ ବିଦ୍ରୁପ ଶବ୍ଦ କରନ୍ତି । ବାଦ ତା'ର ସଙ୍ଗୀ ମନେକରି ଘର ପାଖକୁ ଚାଲିଆସେ । ଦିନେ ଦିନେ ମହାବଳ ବାଦ ଓ ବାଗହାର ଯୁଦ୍ଧ ହୁଏ । ଘରର ବସି ଶୁଣିପାରୁ । ବହୁବଳ ଯୁଦ୍ଧ କରି ଶେଷକୁ ବାଗହାର ମାରିପକାଏ । ପୋଖରୀ ଆମ ଘର ଠାରୁ ୫୦ ଫାତ ଦୂର ହେବ । ମହାବଳ ଶରଦିନେ ପୋଖରୀର ପଶି ଥାଏ । ରାତିରେ ପୋଖରୀକୁ ଯିବା ବିପଦ । ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ଦିନେ ଗଡ଼ବାସୀ ପାହାଡ଼କୁ ବତାଟାଟି ହାଣିବାକୁ ଯାଇଥିଲା । ଜଣକୁ ବାଦ ନେଇଗଲା, ଅନ୍ୟମାନେ ପଳାଇ ଆସିଲେ । ସେବେଳେ ଶିକାରୀ କେହି ସାହସ କରି ଖୋଜିଲେ ନାହିଁ । ଥାନା ଏତଲା ହେଲା । ସ. ଇ. ଆସି ରାଜାଘର ଖେଳୁ ହାତସରେ ବସି ରିପୋର୍ଟ ଲେଖିଦେଲେ । ଜୋ ଅଭିଜ୍ଞିତ ହୋଇ ହୁକିନା ରାଜା ଜନ୍ମା ମଗାଧୁରୀ ଶୁଣି ଲୋକ ପଠାଇ ଅଣିଲେ । ମୁଖା ଜନ୍ମା ପରି ଚାଲୁଣି ଅକାର ଦୁଇଜଣ ପ୍ରିଙ୍କ୍ ଉପରେ ଚଢ଼ି ବୋଲଟ ଅଣ୍ଟି ଜନ୍ମାକୁ ରାସ୍ତାରେ ବସାଇ ତହିଁରେ ଚେନ୍ ବାନ୍ଧି ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଗଛରେ ବାନ୍ଧିଦେଲା । ବାଦ ପାଣି ଖାଇବାକୁ ଆସି ଜନ୍ମାରେ ପଡ଼ିଲା । ଗୋଡ଼ର ଅଙ୍ଗୁଳି ଦୁଇ ଡିଗିଟା ଚାପି ଧରିଲା । ସକାଳୁ ଲୋକେ ଦେଖି କହିଲେ ରାଜା ଓ ଶିକାରୀମାନେ ବନ୍ଧୁକ ନେଇଗଲେ । ହାତୀ ଜଙ୍ଗିର ଲମ୍ବା କରି ଗଛରେ ବାନ୍ଧିଥିଲେ । ବାଦକୁ ଡେଇଁବାକୁ ଧୁରାଧା ହେଲା । ଲୋକମାନଙ୍କୁ

ଚନ୍ଦ୍ରାଣେ ସବୁ ପଳାଇଆସନ୍ତି । ଗୋଡ଼ଆଙ୍ଗୁଳ ଯେବେ ଛୁଣିଯାଏ କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ
 ଖଣ୍ଡିଆ କରିବ ଏହିଭୟ ରଖି ଏଠାରେ ଗୁଳି ମାରିଲେ ବାଦ ଗୁଣ୍ଡିଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ
 ଗୁଳି ଠିକ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳରେ ଲଗାଇବା କଠିନ । ମୁଁ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ପାରିନାହିଁ । ଘର
 ନ ଥିଲେ ଆସି ମୃତ ବାଦକୁ ଦେଖିଲି, ସବୁଜାଲ ଶୁଖିଲି । ୧୮ ଗୁଳିରେ ମାଇଲେ ।
 ନେତ୍ରରେ କିଛିଦିନ ବାଦ ଗୋଟାଏ ଡାକି ସେହି ନିକଟରେ ମାରିଲା ଯନ୍ତ୍ରା ବସିଲା ।
 ପରଦିନ ସକାଳୁ ଦେଖିଲେ ବଡ଼ କରଡ଼ାପରି ପୁରା ବାଦ ପଡ଼ିଛି । ରାଜା ନିଧେ ଯାଇ
 ପାଞ୍ଚଗୁଳି ମାରିଲେ । ବାଦ ଗୁଣ୍ଡିଛି ଗୁଳି ଲାଗୁନାହିଁ । ତେନଟା ମଧ୍ୟ ଖୁବ ଲମ୍ବାରେ
 ବନ୍ଦାଯାଇଛି, ଇଟାବନ୍ଦର ମୁଁ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲି । ମୋଟେ ଦେଖି ରାଜା କହିଲେ ମୋ
 ହାତରେ ବାଦର ମୃତୁନାହିଁ, ତୁମ ମାର । ଏହାକହି ମୋ ହାତକୁ ବନ୍ଧୁକ ବତାଇ
 ଦେଲେ ପିତୁ ବନ୍ଦୁଗା ଦିନୁ ମୋର ଅଭ୍ୟାସ ଛାଡ଼ିଥିଲେ ମନରେ ଆଶଙ୍କା ଯଦି ରାଜା
 -ଙ୍କ କଥା ଅମାନ୍ୟ କରିଦେବ ନାହିଁ ଯେ, ବା ମାର ନ ପାରେ ଅପମାନ ଦେବ ଏପରି
 ଭାବ ମନୁଷ୍ୟମାନେ ଯେଉଁପାଖେ ଥିଲେ ବାଦ ସମ୍ପାଦଙ୍କୁ ଗୁଣ୍ଡି ରହୁଛି ମୁଁ ଅନ୍ୟଦିଗକୁ
 ଗୁଳିଯାଇ ମୁହଁକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକର ମାରିଲି । ଠିକ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଗୁଳି ବାଜିଲା ଧାସ ମରିଗଲା
 ରାଜା ଖୁସି ହୋଇ ଶ୍ରେଷ୍ଠସ୍ତ୍ରୀ ପଦ, ପୋଷାକ, ହାତୀରେ ବସାଇ, ବାଦ୍ୟ ବଜାଇ
 ଠାକୁର ଦର୍ଶନ କରାଯିବ କରାଗଲା । ପୁଣି ସମସ୍ତ ଗଡ଼ବାସୀଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ମୋଟେ
 ଛେଳି ଦେବାକୁ ଡକିଲା । ସେଠାରୁ ବନ୍ଧୁକ ଗୁଳିନା ଅଭ୍ୟାସ କରିବାକୁ ମନ
 ବଳି । ଦିନ ବଣକୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ମୃଗ ମାରିଲା । ଅଷଟ ରଖି ଗୋଟିପରି
 ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଲା । ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇ କଟାଇ ଗଡ଼ଯାକ ବନ୍ଧନ କଲେ, ମୋତେ ମଧ୍ୟ
 ପୁରସ୍କାର କଲେ । ଏପରି ବାଦମାନେ ଏବେ ପ୍ରବଳ ହେଲେ ନିଧେ ଦେଖିବା
 ନାହିଁ, ଯଦି ମଧ୍ୟ ବାଦ ନୁହେଁ । ଏହି ସମୟରେ ୧୯୨୪ ଖେ ରାଜାଙ୍କର ବି ପୁରା
 ଘଟିଲା । ରାଜ୍ୟର ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମ ମୋ ଉପରେ ଥିଲା । ଆଉ ଶିଳାର ଖେଳିବା
 ଅବସର ନାହିଁ ? ରାଜାଙ୍କର ଦୁଇଗଣ, ପୁଅଟିଏ, କନ୍ୟାଟିଏ ଥିଲା । ବର୍ଷେ ଗତ
 ନ ଯେଉଁଶୁ ବଣି କୁ-ନନ୍ଦିଙ୍କ କଥାରେ ଡଳିଲେ । ମଧୁସୂତା ବଜାକୁ ଡକି ରାଜ୍ୟ
 ପରିଗୁଳନାର ପରମର୍ଶ କଲେ । ମୁଁ ବେତେ ଭୋଗୀ ନଥିଲି । ରାଜାଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟତା
 ଯୋଗୁ ନିଜର କ୍ଷତି କର ବୁଝୁଥିଲି । ଏପରି ଦ୍ଵିଧା ଭାବ ଦେଖି ମୁଁ ଅବସର ନେଇ
 ରହିଲି । ମଧୁସୂତା କର୍ମବୃତ୍ତ ରଖି ଚଳାଇଲେ । ସେଠାରୁ ମୋର ଶିକାର ଆକାଂକ୍ଷା
 ବଢ଼ିଲା । ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ମାଛ ମାଂସ ଆଦିର ତ୍ୟାଗ କରାଯାଉଥିଲା । କେବଳ
 ବାଦମାନେ ଏତେ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ, ସେଇମାନଙ୍କୁ ମାରିବା ମୋର ଏକାନ୍ତ ଧାରଣା ।
 ଦିନେ ଗଡ଼ ବୃକ୍ଷପାଖରେ ମହାବଳ ସାତଟା ଗେରୁ ବଳଦ ମାରିଦେଲା । ଗୁଳି

ଦେଖିଲି; କେବଳ ମାରି ରକ୍ତ ପିଇ ଚାଲିଯାଇଛି । କାହାଣୀକୁ ଖାଇନାହିଁ । ନଖାଇ-
 ମତକୁ ପ୍ରାୟ ବାଦ ଅଟେନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ରଖି ଜଗିଲି, ବାଦ ଆସିଲା ନାହିଁ ।
 ପୁଣି କେତେଦିନେ ତଳଗଡ଼ (ଗଡ଼ ପାହାଡ଼ ନମ୍ବର ଉତ୍ତରପଟ) ଗ୍ରାମରୁ ନଅଟା ଗୋରୁ
 ମାରି ପାହାଡ଼ କଡ଼େ କଡ଼େ ଶୋଇଯାଇଛି । କେବଳ ରକ୍ତ ପିଇଛି, ଖାଇନାହିଁ ।
 ଗୋଟାଏ ରଖି ଜଗିଲି; ଆସିଲା ନାହିଁ । ଅଧିକାଂଶ ଦିନ ଏହିପରି ଘଟିଥାଏ ।
 ବଳରାମପୁର ଗଡ଼ ପାହାଡ଼ଟି ରାଜ୍ୟର ମଧ୍ୟସ୍ଥଳରେ ୨ ମାଇଲ ଲମ୍ବା । ବହିର
 ଦକ୍ଷିଣ ୨ ମାଇଲରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ତେଜାନାଳ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୀଷଣ ଅରଣ୍ୟ ସୀମାରେ
 ଦୁଇଟି ବଡ଼ ପାହାଡ଼ ମଝିରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ପାହାଡ଼ କେତେ ଅଛି । ତେଜାନାଳର
 ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ନାମକ ବଡ଼ ପାହାଡ଼ ଏହି ଅରଣ୍ୟକୁ ଲାଗି ରହିଛି । ଏଣୁ ବାଦ, ହାତୀ ଓ
 ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜନ୍ତୁମାନେ ପାତାପୁତ କାଢ଼ିବାରେ ସୁବିଧା ହୁଏ । ଏ ମଧ୍ୟରେ ବାଦ
 ମାରିବା ଶିକାର କେହି ନଥିବରୁ ସେମାନେ ବିନା ବାଧା ବିଘ୍ନରେ ମାରି ଖାଇବାରେ
 ସୁବିଧା ପାଇ ଏ ସ୍ଥାନକୁ ବାସସ୍ଥଳ ମନ କରି ରହିଥାନ୍ତି । ମହାବଳମାନେ ସୁକନ୍ଦା
 ବଣରୁ ମଧ୍ୟ ଖସିଯିବେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ପାର ହୋଇ ଆସନ୍ତି । କେନ୍ଦୁଆ ତ ଅସଂଖ୍ୟ ।
 ସବୁଦିନେ ତାଙ୍କର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଲାଗି ରହିଥାଏ । ଶବର ମାନେ ବେଢ଼ରେ
 ଆମ୍ବଳ ଜଳ ପକ୍ଷେ ଶିକାର କରନ୍ତି । ଦିନେ ଜଣେ ଶବର ହାତରେ ହୁଳା ଧରି
 ବୁଢ଼ାମାନଙ୍କର ବସା କରିଥିବା କନ୍ୟାତମାନଙ୍କୁ ମାରି ଅଙ୍ଗରେ ରଖି ଚାଲିଥାଏ ।
 ବୁଢ଼ା ପରେ ବୁଢ଼ା ଅତିକ୍ରମ କରି କନ୍ୟାତ ମାରୁଥାଏ । ଏପରି ପ୍ରାୟ ୨୦/୨୫ଟି
 ମାରି ଦେଖିଲି ଅଣ୍ଟିଟା ହାଲୁକା ଲାଗୁଛି । ବୃହତ୍ତର ତ କେନ୍ଦୁଆ ପଲେଇଯାଉଛି ।
 ଅଣ୍ଟିରେ ମାସ ଗୋଟିଏ କି ଦୁଇଟି ଅଛି । ଏପରି କୌଶଳରେ ହାତ ପୁରାଇ ଅଣ୍ଟିରୁ
 କାଢ଼ି ନେଉଥିଲା; ଶବର ଜାଣିଗାରିଲା ନାହିଁ । ବନ୍ଦୋରୁ ଦୂର ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ
 ଥିବା କଥା ଭେଦ ଓ ବୁଢ଼ାମାନଙ୍କର ଛପି ରହି ବୁଢ଼ାମାନଙ୍କର ଛପି ରହି
 ବନ୍ଧରେ ଗୁହାଳ ପଣି ବାହୁଡ଼, ଛେଳି ଖାଇଥାଆନ୍ତି । ୧୯୨୫ରେ ଦାଶରଥ ରାଜାଙ୍କ
 ବନ୍ଦୋରାସନ୍ତ୍ର ମୁଁ ଦେଖିଲି ଯେଉଁ ଶୀତଦିନ କୁକୁରମାନେ ଘର ଭିକିଶିଳ କନ୍ୟା
 କୋଠି ତଳ ଆଦି ଏକକୋଣିଆ ସ୍ଥାନରେ ଛୁଆ କରନ୍ତି । କରଡ଼ାପକ୍ଷି ସ୍ବାମୀନ
 ଦୈନିକ ସେ ଛୁଆରୁ ଗୋଟାଏ ଦୁଇଟା ନେଇଯାଏ । କୁକୁର ଭୁକିବାରୁ ଲୋକ
 ଭାବେ ପକାଇଥାଏ । କୁକୁର ଏ ଝିଣୁ ହାତ୍ୟାକାଣ୍ଡକୁ ମାରିବାକୁ ଉପାୟ ଚିନ୍ତା
 କରିବାକୁ ହେବ । ବଡ଼ କୁକୁରମାନଙ୍କୁ ମାରିଦେବ; ମାସ ତା ମା' ସ ପୁଅକୁ ଦୁଇଟି
 କି କ'ଣ; ଖାଏନାହିଁ । କେବଳ କେବଳ ମାରି ୨୦/୨୫ ଫୁଟ ଗଛ ଉପରେ ଚଢ଼ି
 ଅକ୍ଷତ ଅବସ୍ଥାରେ ଲଟକାଇ ଦେଇଥାଏ । ଆଉ ଗୋଟାଏ ପେଷା କୁକୁର ଥାଏ ।

ଦିନେ ଶୁଣିବେ ସେ ଦାହାର ଖଞ୍ଜାରେ ରହିଗଲା କେହି ଲୋକ ନ ଥିଲେ କାନ୍ଥଡେଇ କେନ୍ଦୁଆଘରୁ ନେଇଗଲା । ବାଉଁଶପାଖେ କୁକୁରସହ ବହୁତ ସମୟ ଯୁକ୍ତ ହେଲା କୁକୁରଟା ବହୁତ ମଝୁରୁଆ । ଆମ କୁକୁର ବୋଲି ଆମେ ଜାଣି ନପାରି କବାଟ ଖୋଲିଲୁ ନାହିଁ । ସକାଳୁ ଦେଖିଲୁ ବାଉଁଶପାଖେ ଜଙ୍ଗଲରେ ମାରି ପକାଇ ଦେଇଛି । କିଛି ମାସ ଖାଇନାହିଁ । ମୋର ପିତାଥିଲା, ଜଗିଲ ଆସିଲା ନାହିଁ ।

ଗୋବୀନ୍ଦ (କେନ୍ଦୁଆ ଶିକାର)

ବାଘ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରୁ କୁକୁରକୁଆ ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଖାଇଥାଏ, ସେଠାରେ ଜଗି ବନ୍ଧୁକ ଦ୍ଵାରା ମାରିବା ପୁରାଧାନତକ ନ ହେବାରୁ ନିଜଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ଥିବା ଆମର ଜଣେ ଶୁଭକର ଗୋଟିଏ ଆହୁତର ଥାଏ । ଆହୁଟି ପ୍ରାୟ ମନୁଷ୍ୟ ଠିଆହେବା ଉଚ୍ଚା ଘରଟି ଗୋଟିଏ ପାଖ ପାହାଡ଼ ଫଳିଲା । ଉପର ଗୁଳଟି ଜଙ୍ଗଲପଟକୁ ମେଲ ଥାଏ । ଗୁଳଟି ନାଆଁ ଗୁଳିଆ ବଣ ପାଖକୁ ମେଲ । ଆହୁତପରେ ବସିବା ଠିକ୍ କରି ପୁ ୨୫-୩୦ ଟ ମୁହଁରେ ଗୋଟିଏ ଖାତରଖାଳ ତା ଖାତର କୁକୁର ଛୁଆସୁରାଇ ଉପର ଗୋଟିଏ ତାଟି ପକାଇ ପଥରଲଘ ମେଲପାଖରେ ଆବରଣ କରି ଆହୁ ଉପରେ ବସିଲୁ କୁକୁର ଛୁଆ ଏକଟିଆ ଗାଢ଼ ଉପର ପାଟି କରୁଥାଏ । ହଠାତ୍ ପାଟି ବନ୍ଦ କରି ନିଶଘରେ ରହିଗଲା ଆମେ କୁକୁର କ'ଣ ପାଇଁ ନିଶଘ ହେଲା ? ମାତ୍ର ସେ କେନ୍ଦୁଆ ବାଧନାପାଇ ନୁହେଁ ହୋଇଛି ପ୍ରାଣହୀନ କିଛିପରି ପର ଦେଖିଲ କେନ୍ଦୁଆ ଛପି ଛପି ଆସି ତାଟି ଉପର ପହଞ୍ଚି ପଥର କାଢ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲଣି । ସେତେବେଳେ ଟକାଲୁଇଟି ନ ଥିଲା ମାତ୍ର ଆଲୁଅ ପତ୍ର ଗଛଛାଲରେ ଠାଏ ଠାଏ ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ହଠାତ୍ ନମାରି ଥିଲା ହାତଗଲାଲ ଛୁଆକୁ ନେଇ ପକାଇଥାନ୍ତା । ଗୁଳି କଲ ଗୋଟିଏ ଭୀଷଣ ଶବ୍ଦ କରି ପକାଇ ଅଳ୍ପ ବାଟରେ ଦୁମକରି ପଡ଼ିବାଶୟ ଶୁଣିଲୁ ଆଉ ଶବ୍ଦରେ ସାହାସ କରି ଦେଖି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ଶବ୍ଦପ୍ରାୟ ୧୦-୧୧ ଖା ହେବ ଘରେ ଆସି ଖୋଇଲୁ ନିଦ ହେଉ ନ ଥାଏ । ବାଘ କ'ଣ ହେଲା ମନରେ ଏହି ଗୁରୁନା ଥାଏ । କୁକୁରୁଠି ବନ୍ଧୁକ ଓ ସଙ୍ଗୀ ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଦେଖିଲ ୨୦-୨୫ ହାତ ଯାଇ ସେଠାରେ ମନ ଫଡ଼ୁଛି ଆନନ୍ଦରେ ଆଣି ଗଡ଼ିଯାକ ଗୁଳିକ ସବୁ ଦେଖିଲ ଛାଲଟି ଉଡ଼ାଗିରଣି ମଜାଇଦେଲା ୪-୫ ଦିନ ଯାଇଛି ପୁଣି ଆସି ଛୁଆଟାଏ ନେଇଗଲା ମାରିବାଦିନ ତା ସାଙ୍ଗ ର ଲାଏ ମଧ୍ୟ ଥିଲା ଆମକୁ ଅକଣା ପୁଣି ସେ ଗାତରେ ଛୁଆଟାଏ ପକାଇ ଜଗି ବସିଲୁ ଛୁଆ ଟିକିଏ ବଢ଼ି ଗଲେଣି ବାଘର ବାଧନା ଓ ପାଖରୁ ନେଇଯିବା ଅନୁଭବକରି ସେ ଶବ୍ଦ ନ କରି ଗାତରେ ଚୁପ୍ ହୋଇ ରହିଲା । କ'ଣ କରିବାକୁ ଶୀତଦିନେ ପାଣି ଗୁଡ଼ାଏ

ଉପରେ ତାଳଦଳ ଆସି ବସିଲୁ । ଛୁଆଟା ଅଣ୍ଟାପାଇ ପାଟିକଲ ବାଦଆସି ଗଛ
ଛାଇରେ ବସି ରହିଲ । ଆଗଦିନର ଘଟଣା ସେ ବୋଧହୁଏ ପାଖରେ ଆଇ ଦେଖି
ପାରିବୁ ତେଣୁ ଗାତ ପାଟକୁ ନ ଆସି ଛାଇରେ ବସିରହିଲ । କିଛିସମୟ ଚାହିଁ ଚାହିଁ
ନ ଆସିବାରୁ ଛାଇରେ ହଲ ଦଲ ହେବା ଝାପ୍ଟା ଦୃଶ୍ୟକୁ ଅନୁମାନ କରି ଗୁଲି କଲି
ମତ ନେଇ ଆ ଆଗ ଦିନ ତ ସଂପ୍ରତି ଛପିରହୁ ଆମର ଜଗି ବସିବା ସବୁ ଜାଣିପାରିବୁ
ଆମ ବୁଦ୍ଧିଠାରୁ ତା ବୁଦ୍ଧି ବକିଗଲ ଗୁଲିଟି ଫୁଟିବା ମାତ୍ରେ ସେ ଡେଇଁପଡ଼ି ଆଛୁ
ଉପରେ ଆମେ ତନୁଜଣ ବସିଆଉ ଉପାୟ କ'ଣ ନିଶ୍ଚୟ ଖାଇଲୁ ଘର ନେଲି ସେ
ଡେଇଆସିବୁ ଆମେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲ ଉପରେ ଡେଇଁ ବାହାରିଯିବ ବାଧା ନ ପାଇଲେ
କ'ଣ କାମୁଡ଼ିବ, ଏପରି ଚିନ୍ତାକରି ଶୋଇପଡ଼ିଲ । ମୋ ପଛରେ ଥିବା ୨ ଜଣ ମୋ
ଗତ ଦେଖି ସେମାନେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲ । ମାତ୍ର ଭଗବାନଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ଅନ୍ୟପ୍ରକାର ଆମେ
ଦୁଷ୍ଟକୁ ଦମନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଛୁ । ତେଣୁ ବାଦ ଡେଇଁପଡ଼ି ସାମନା କାରୁ
ଉପରେ ପଡ଼ିଲ ଅକର୍ମୀ ପଥର ମାଟିରେ କାରୁ ସେ ପଡ଼ିବା ପଥରଟି ଖସି ପଡ଼ିଲ ।
ବାଦସହ ତଳେ ପଡ଼ି ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ପଳାଇ ଗଲ । ଗୁଲି ବୋଧହୁଏ ତା ଦେହରେ
ଲଗି ନ ଥିଲା; ଏ ବସିଥିବୁ ଭଗବାନ ରକ୍ଷା କଲେ । ସେଠାରୁ ଧାରଣା ଦୁଷ୍ଟମାନଙ୍କ
ସହ ସଂଘର୍ଷ କଲେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷକୁ ମଧ୍ୟ ବଳବତ୍ତରକୁ ପଡ଼ିବ । ଏଥିପାଇଁ ବ୍ୟଗ୍ରତାସହ
ବଞ୍ଚିବୁ ଅସ୍ତ୍ର ଚୁଳନା ସାହସ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ଥମତ ଆତ୍ମ ସର୍ବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅନ୍ୟ ଶିକାରୀ
ମାନେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିବଯନ୍ତ୍ର ମାରୁଛନ୍ତି ମାତ୍ର ଏ ବଳବତ୍ତ୍ର ଶିକାରକୁ ଆଗ୍ରହ କରୁ
ନାହାନ୍ତି । ମୋରପକ୍ଷରୁ ବିଚଳିତ ହେବ ନାହିଁ । ଜଳନ୍ତରେ ଦିନେ ନିଶ୍ଚୟ ମରିବାକୁ
ହେବ ଯେବେ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଅନିଷ୍ଟକାରୀଙ୍କୁ ମାରପାରେ ଅବଶ୍ୟ କେତେକଙ୍କର
ଉପକାର ହୋଇପାରେ ଏପରି ସ୍ଥିତି କରି ଆଉ ୨-୩ ଟାକୁ ଏହିପ୍ରଣାଳିରେ ମାରିଲି

ବାଉଁଶ ଡୋଳରେ ଛେଳି ବାନ୍ଧି ମାରିବା

ଆମ ଗଡ଼କୁ ପ୍ରାୟ କିମ୍ବେଟର ବାଟ । ବାଉଁଶଡୋଳ ଡୋଳ ଗୋଟିଏ
ଗ୍ରାମ ପାହାଡ଼ ନିମ୍ନ ପ୍ରଦେଶରେ ଗୋପାଳ ହରିଜନ ବହୁଟି ସେ ଗ୍ରାମରୁ ପ୍ରାୟ
ଦିନ ଦୁଇଦିନ ଅନ୍ତରରେ କଲବରସି ଆବାସ ଛେଳି ବାହରି ମାରି ଖାଏ । ମୋର
ବାଦ ମାରୁଥିବା ଶୁଣି ସେମାନେ ଆସି ଡାକିଲେ । କହିଲେ ଆମର ଅନେକ ଲୋରୁ
ଛେଳି ନଷ୍ଟ କଲଣି । ଭୟରେ ଖୋଜି ଯାଉନାହୁଁ । ଯଦି କୌଣସି ପାରିବୁ ସବୁ ଖାଇ
ଯାଇଥାଏ କେବଳ ହାତ ମୁଣ୍ଡ ପାଇବୁ । ଆସନ୍ତା ଆସନ୍ତୁ ଆମେ ଛେଳିଟିଏ ଜଙ୍ଗଲରେ
ବାନ୍ଧିଦେବୁ । ସେଇଟିକୁ ବରଂ ଖାଉ କିନ୍ତୁ ବାଦଟିକୁ ମାରି ଦିଅନ୍ତୁ । ଅନେକ ମାରି

ଖାଇଛି । ଗୋଟାଏ ଗଲେ କିଛି କଣ ? ପାହାଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ଗଛରେ ମଞ୍ଚାଟିଏ ବାନ୍ଧିଲେ । ଜଗିବସିଲୁ । ଖରବେଳରୁ ଆସି ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲା । ବାଘର ଦେଖାନାହିଁ । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଛେଳଟି ବୋବାଉଥିଲା । ଏକୁଟିଆ ସମସ୍ତେ ଗୁଡ଼ିଆସିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ହୋଇରହିଲା ଛେଳ ପାଟି ନକଲେ ବାଘକପରି ଜାଣିପାରିବ, ଏପରିଭାବେ ଜଣକୁ ମଞ୍ଚାରୁ ଓହ୍ଲାଇଛନ୍ତି ଗୋଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ଡୋର ବାନ୍ଧି ମାଞ୍ଚକୁ ଆଣି ଟାଣିଦେଲେକି କିନ୍ତୁ ପାଟି କଲା । ମୋର ଭାବନା ହେଲା ବାଘ ନିଶ୍ଚୟ ଛପିଛପି ଆସି ଛେଳଭାପରକୁ ଲମ୍ବ ଦେଇ ମାରିଦେବ । ଏପରି ଗୋଟିଏ ଖାବକୁ ବନ୍ଦାନାବସ୍ଥାରେ ଶଯ୍ୟା ହାତରେ ମରାଇବା ଦୋଷ ନିଶ୍ଚୟ ମୋର ହେବ । ଆପଦରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା କ୍ଷତିପୂର ଧର୍ମ । ଛେଳକୁ ମାରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋତେ ବାଘଟିକୁ ମାରି ଦେବାକୁ ହେବ । ଖବ୍ ସତର୍କ ରହି ବନ୍ଦୁକ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳକୁ ସ୍ଥିର କରି ବସିରହିଲ । ବାଘ ଆସିବାର କୌଣସି ଶବ୍ଦ ନାହିଁ ହଠାତ୍ ଛେଳଟି ସ୍ଥିର ହୋଇ ବସିରହିଗଲା । ଯେତେ ଟାଣିଲେ ମଧ୍ୟ ପାଟି କଲାନାହିଁ । ମନେକଲା ନିଶ୍ଚୟ ବାଘର ସୂଚନା ପାଇ ଛେଳଟି ନିରବ ହେଲା । ଅଧିକ ସାବଧାନ ହୋଇ ଗୁଞ୍ଜିଲା । ବାଘ ଲାଜା ଗହଳରେ ନିଜ ଶରୀର ଗୋପନ କରି ଛପିଛପି ଆସିବାର ଡାଳପତ୍ର ଢଳିବା ଯୋଗୁଁ ଜଣାପଡ଼ିଲା । ଛେଳ ପାଖରେ ଟିକିଏ ଜଳାଇ ସମ୍ପା କରିଥାଉ । ଯେତେବେଳେ ସେ ପାଖକୁ ଆସି ଠିକ୍ ଛେଳର ପଛକୁ ଲମ୍ବ ଦେବାକୁ ଶେଷ, ସେତେବେଳେ ଠିକ୍ ତା ମର୍ମସ୍ଥଳକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗୁଳି କଲା । ବାଘ ଛେଳକୁ ମାରି ଖାଇବାକୁ ଆସିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାର ଖାବକୁ ଯେ କାଳ ଗ୍ରାସ କଲଣି ଏ କଥା କିପରି ଜାଣିବ । ବିଚାର ଛେଳଟି ରକ୍ଷା ପାଇଗଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଖାବ ମନୁଷ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରକୁ କବଳିତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟିତ କିନ୍ତୁ ନିଜେ କାଳହାସ କବଳିତ ହୋଇଥିବା କଥା ଭୁଲି ଯାଉଛି । ଏପରି ଛେଳ ବାନ୍ଧି ଅନେକ ବାଘ ମାରିଛି ମାତ୍ର କୌଣସି ଛେଳକୁ ବାଘଦ୍ୱାରା ମରିବାକୁ ଦେଇନାହିଁ ।

ଗ୍ରାମ ଭିତରେ ଚିତାବାଘ

ଗଡ଼କୁ ଦୁଇ ମାଇଲ ଦୂର ମଧୁସୂଦନ ଗ୍ରାମ, ପାହାଡ଼ ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ମାଇଲ ଦୂର ହେବ । ଗ୍ରାମର ଚିତ୍ତବୃତ୍ତ ଧାଇଁଥାଉଁ ଆସି ଡାକିଲେ । ଆସନ୍ତୁ, ଆମ ଗ୍ରାମରେ ଗୋଟିଏ ଚିତାବାଘ ପଶି ଚାହିଁଛି । ବାଡ଼ରଞ୍ଜରେ ଛପିଥିବା ଦେଖି ଡାକିଆସିଲ । ପ୍ରଥମେ ମୋର ବଶ୍ୱାସ ନେଇନାହିଁ । ଭାବିଲା; ହୁଣ୍ଡା (ହେଟାବାଘ) ବୋଧହୁଏ ମୁର୍ଦ୍ଦାର ଖାଇବାକୁ ଆସିଥିଲା, ଶକ୍ତି ପାହି ଯିବାରୁ ଯାଇ ନପାରି ରହି ଯାଇଛି !

ହୁଣ୍ଡାମାନେ 'ଗୋରୁ ମନୁଷ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ମଞ୍ଜୁକୁ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଘୋଷାଡ଼ି ନେଇ ଖାଆନ୍ତି । ସେମାନେ କିଛି ମରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କେବଳ ମୂର୍ଦ୍ଦାର ଖାଇ ଜୀବନଯାପନ କରନ୍ତି । ଯାହେଉ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲ । ଅନେକ ଲୋକ ରୁଣ୍ଡିହୋଇ ଅନ୍ଧ କଥାବେତ୍ତା ସବୁ ପିଟିଲେ । ବାଦ ନାହିଁ, ଭାବିଲି ହୁଣ୍ଡା ହେଲେବି ତ କୁଡ଼ାରୁ ବାହାରିଥାନ୍ତା । କିଛି ତ ନାହିଁ । ଗ୍ରାମ ଭିତର ସୀମାରେ ପରସ୍ପର କଣ୍ଠାବାଡ଼ି । ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାଡ଼ିକୁ ଯିବା ବାଟ ବ୍ୟତିତ ଅନ୍ୟ କେଉଁଆ ଡାକ ଯାଇ ହେବନାହିଁ । ଏପରି ଗୋଟାଏ ବୁଢ଼ାକୁ ପିଟିଲେ କେନ୍ଦୁଆ ନାହିଁବୋଲି ମୋର ମଧ୍ୟ ଅବହେଳା ହେଲା । ଗୋଟାଏ ଗର୍ଜନ କରି ବୁଢ଼ାରୁ ବାହାରି ଡେଇଁଥିବା ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାଶ୍ଟ ବଟଗଛରେ ଚଢ଼ିଲେ । ଗଛମୂଳକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲି ପକ୍ଷ ଗଛଳରେ ଗୋଟାଏ ଡାଳକୁ ଧରି ଏପରି ଘାବ ଲେପଟି ଚଢ଼ି ଯାଇଛି; ବାହାରକୁ ଆସିବା ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ । ମୋଟା ଡାଳର ଆବରଣର ରକ୍ତସ୍ରାବରୁ ଗୁଳି ଲାଗିବା କଷ୍ଟକର । ଯାହାହେଉ ସେହି ଡାଳକୁ ହିଁ ମାରିବ କୁ ହେଲା । ଗୁଳି ତା ମର୍ମସ୍ଥଳରେ ଲାଗିନାହିଁ । କେଉଁଠାରେ ସାମାନ୍ୟ ଆଘାତ ହେବାରୁ ଗନ୍ଧରୁ ଡେଇଁପଡ଼ି ବାଡ଼ି ଧାତରେ ପଶି ଧାଇଁଲା । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସୁବିଧା ଦେଖି ପଛପଛେ ଧାଇଁଲୁ । ଜଣେ ଲୋକର ଘର କାନ୍ଥରେ ବସିଥି ପରି ଆଖିକୁ ଚଢ଼ି ଯାଉଥିବା ବେଳେ ଗୁଳି ଜଳି । ତଳକୁ ଖସି ପଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ପ୍ରାୟ ହେଲା । ଲୋକମାନେ ଯାଇ ଘୋଷାଡ଼ି ଆଣି ଗ୍ରାମଯାକ ଘରଘର ବୁଲାଇ ଦେଖାଇଲେ । ବାଦ ପଡ଼ିବର ହାତ ଭରିଲେ ତରକାରୀ ସ୍ବାଦୁ ଲୁଗା ବୋଲି ଗୋଟାଏ କମ୍ବୁଦନ୍ତ ଅଛି । ଅନେକ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ପାଟିରେ ହାତ ପୁରାଇଲେ ।

ସୋରେଇ ଗ୍ରାମରେ ବାଦ

ସୋରେଇ ଗ୍ରାମ ଲୋକମାନେ ଆସି ଡାକିଲେ । ଗ୍ରାମରେ ବାଦ ପଶି ହେଲ ଖାଇ ବୁଢ଼ାରେ ପଶିଛି । ଜଙ୍ଗଲ ଦୁଇ ମାଇଲ ଦୂର । ରାତିରେ ଶିକାର ଖୋଜି ଯାଉଥାଉ ଗ୍ରାମରେ ବଡ଼ ପାହୁଯାଇଛି । ବନ୍ଧେ ଯାଇ ପାରିନାହିଁ । ଯାଇ ଦେଖିଲୁ ଅନେକ ମାଗାବର ବୁଢ଼ା କଥାବେତ୍ତା ରହିଛି । ଲୋକମାନେ ବୁଢ଼ା ସବୁ ପିଟିପିଟି ଆସୁଥିଲେ । ଗୋଟାଏ ବୁଢ଼ାରେ ପଶିଥିଲା । ଲୋକ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ହେଲପଥର ମାଗବାରୁ ବାହାରି ଗ୍ରାମ ଆଡ଼କୁ ଧାଇଁଲା । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଧାଇଁଲି । ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ବାଡ଼ି ପଟ ଧାନ ଶୁଖାଇ ଘାଣୁଥିଲା । ତା ଆଡ଼କୁ ଦଉଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଧାଇଁଯାଇ ଗୁଳି କଟିବାରୁ ତା ପ୍ରାଣ ଶୁଣୁଥିଲୁ ସେ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଉପରକୁ କୁଦି ପଡ଼ିଲା । ରକ୍ଷା ହେଲା କେତେଟି ନଖ ତା ଜଙ୍ଗରେ ବଞ୍ଚିଯିବ ହୋଇଛି । ଖସି ପଡ଼ି ମରିଗଲା । ଆଉ ଆଉ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣ ରହିଥିଲେ ସେ ଲୋକକୁ କାମୁଡ଼ି ନ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ଖଣ୍ଡିଆ ଘାବର କରି

ଦେଇଥାନ୍ତା । କରଡ଼ାପତ୍ରି ଆମାନେ ଏବେ ପ୍ରବଳ ହୋଇ ଉଠିଲେ ଗ୍ରାମେଗ୍ରାମେ
ଛେଳି, ବାହୁରୀ, ଗାଈ ବଳଦ ମାରି ଖାଇବାରେ ଲାଗିଲେ ।

ତଳଗଡ଼ ଗ୍ରାମରେ ବାଘ

ଗଡ଼ ପାହାଡ଼ ସ୍ଥଳରୁ ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ତଳଗଡ଼ ଗ୍ରାମ । ସେଠାରେ
ସେଠାରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାସନ କରଣ, ପାଏକ, ହରିଜନ ଏପରି ଅନେକ ଲୋକ ବାସ
କରନ୍ତି । ବହୁଳ ଗୋରୁ, ଛେଳି ରାତି ପାହୁଣ୍ଡ ନିକଟ ପାହାଡ଼ ଓ ଗୁରୁଣ ଭୂମିରେ
ଝୁଲନ୍ତି । ଏଣୁ କଲରାପତ୍ରି ଆ ବାଘମାନେ ନିକଟରେ ବାସ କରନ୍ତି । ବେଳେବେଳେ
ମହାବଳବାଘ ଆସି ଗୋରୁ ବଳଦ ମାରି ଖାଏ । ମୁଁ ବାଘ ମାରୁଥିବା ପ୍ରବୃତ୍ତି ହୋଇ
ଯିବାରୁ ମଡ଼ାକୁ ନଷ୍ଟ ନ କରି ଜବତରଖି ମୋ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି । ଦିନେ ଗୋରୁଟାଏ
ମାରି ଖାଇଥିବାରୁ ମୋତେ ଆସି କହିଲେ । ମୁଁ ଯାଇ ଦେଖିଲି ପାହାଡ଼ ନିମ୍ନଦିଗ
ବୁଢ଼ାଜଙ୍ଗଲ । ବଡ଼ବୃକ୍ଷ ନାହିଁ । ବର୍ଷାଦିନ ତଳ କାଦୁଅ ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ା ଉପରେ
ଛଦ୍ମ ଅଣ୍ଟାଏ ଉଠିବାର ଜଣେ ସଙ୍ଗୀ ଓ ମୁଁ ବସିଗଲୁ । ସାମନାରେ ମଡ଼ାଟି ପଡ଼ିଥାଏ ।
ଆମ ପାହାଡ଼ ଆଡ଼େ ପଛ କରି ବୁଢ଼ା ଉପରେ ବସିଲୁ । ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚ କିନ୍ତୁ ମାସ ଶବ୍ଦ
ପାଇଲେ ବାଘ ଆସିବ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଖୁବ୍ ସଫତ ହୋଇ ବସିରହିଲୁ । ବର୍ଷାଦିନ
ବାଘ ଆସି ଲ ମଡ଼ା ପକାଇବାର ଦେ ହେବ ନାହିଁ । କେତେବେଳେ ବାଘ ଆସି
ଆମ ମଞ୍ଚା ତଳେ ବସିଗଲୁଣି ଆମକୁ ଜଣା ନାହିଁ । ଯୋରରେ ସେ ଗୋଟିଏ ନିଃଶ୍ଵାସ
ମାରିଲା । ତଳକୁ ଚାହିଁ ଲ । ବାଘର ମୁଣ୍ଡ ଆମ ମଞ୍ଚାକୁ ଲାଗିଛି । ଆଗରେ ପଡ଼ିଥିବା
ମଡ଼ାକୁ ଚାହିଁ ବସିଛି । ଆମେ ତା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ କାଳ ସ୍ପର୍ଶ କରିବା ଏକଥା ତାକୁ
ଜଣାନାହିଁ । ସେ ସ୍ଥଳ ର ଆମେ ଟିକିଏ ଟାଣିବାର ନିଃଶ୍ଵାସ ମାରିଲା ସେ ଜାଣିପାରି
ପଳାଇବ । ମୋ ହଠାତ୍ ଜଣକ ଦେଖି ହସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲଣି । ମୁଁ ତାକୁ ସଫତ ହୋଇ
ବସିବା ପାଇଁ - କବଳ ଅତିହୀନ କେବଳ ଇଶାସ କରୁଛି । ଏପରିଭାବେ ବେଶିକ୍ଷଣ
ବସିରହିବା ଯେତେ ଜଣକର ଅନୁଭବ ବ୍ୟତିତ ଅନ୍ୟକୁ ଅଜ୍ଞାତ । ଏହାକୁ ଯୋଗ
ସାଧନାର ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗ କହିଲେ ଚଳେ । ଏପରିଭାବେ ପରର ମିତ୍ରତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବସି
ଆମେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇପଡ଼ିଲୁ । ତା'ପରେ ସେ ଆସ୍ତେଆସ୍ତେ ପାହୁଣ୍ଡ ପକାଇ ମଡ଼ା
ପାଖକୁ ଚାଲିଲା । ପଛ କରି ଯାଉଥିବାରୁ ତାର ମର୍ମସ୍ଥଳ ଦୃଶ୍ୟ ହେଉନାହିଁ । ମଡ଼ାକୁ
ଖାଇଲେ ସେ ବୁଲିପଡ଼ିବ । ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳ ଦିଶିବ । ସେତେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସପକ୍ଷ କରି ପାରିଲି
ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡର ପଛପାଖକୁ ଚାଲିଲେ ଖସିଲା ଉଠାଇ ନେବ ବୋଲି ଭାବି ଦେପରି
କଲି । ସେ ଆଜ୍ଞା ମଧ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇ ନପାରି ଗ୍ରାମ ଦାରି ପଡ଼ିଗଲା । ଆମ ସୁସ୍ଥରେ

ନିଶ୍ଚାସ ମାରିଲୁ । ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ନଥାଏ । ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଆସି ବାଦକୁ ନେଇ ମହାଆନନ୍ଦର ଗ୍ରାମରେ ବୁଲେଇଲେ ।

ବନ୍ଧୁକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସତନା ୧୯୨୭

୧୯୨୪ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଦାସରଥ ରାଜାଙ୍କ ବିସ୍ମୟ ହେଲା । ତାଙ୍କର ନିଜ ବ୍ୟବହୃତ ବନ୍ଧୁକ ଗୋଟିଏ ପାଞ୍ଚଗୁଳିଆ ରାଇଫଲ, ଅନ୍ୟଟି ଦୋ'ନଲ ଟୋପିଦାର । ରାଇଫଲଟି ବଡ଼ କାଳର ପୁରୁଣା । ତା ଭିତରେ ବେରଙ୍ଗ ସବୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିବାରୁ ପାଣ୍ଡୁର କମି ଯାଇଥାଏ । ଯନ୍ତ୍ରମାନେ ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ପଳାନ୍ତି । ଟୋପିଦାରଟି ଭଲଥାଏ । ରାଜାଙ୍କ ଅନ୍ତେ ଏହି ଦୁଇଟି ବନ୍ଧୁକ ମୋ ନାମେ କିଛିଦିନ ରହିବା ପରେ ଦାନ ଯାଇପୁର ଡି. ସି. ଅଫିସର ଆସି କହିଲେ ତୁମେ ଏଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଲାଇସେନ୍ସ କର, ଆଉ ଗୋଟିଏ ଡିସପାଜିଟ୍ କରିଦିଅ । ତାଙ୍କ କଥାମାନ ରାଇଫଲଟି ଡିପୋଜିଟ୍ କରିଦେଲି, ତାର ଗୁଳି (କାଟ୍ରିଜ) ମଧ୍ୟ ମିଳୁ ନଥାଏ । ଅନ୍ୟଟି ମୋ ନାମରେ ଲାଇସେନ୍ସ କରଦେଲେ । ମୁଁ ରାଜାଙ୍କର ପରିଚାଳନା କରିବା ପରେ ସେହି ବନ୍ଧୁକଟି ବ୍ୟବହୃତ କରୁଥାଏ । ୧୯୨୭ ମସିହା ଆଶ୍ୱିନମାସ ପାଦଶ ପୂଜା ଓ ଦୁର୍ଗାଦେବୀଙ୍କର ନବଦିନ ପୂଜା ହୁଏ । ଦୈନିକ ବୋହା ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏ ବଳି ହୁଏ । ମହାଶ୍ୱମି ଦିନ ଗୋଟିଏ ପୋଡ଼ୁଅ ଦୁଇଟି ବୋହା ବଳି ପଡ଼ନ୍ତି । ସେ ନବଦିନ ଫର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ୟମାନେ କେହି ଯନ୍ତ୍ର ମାରିବା ନିଷେଧ ଥାଏ । କେବଳ ଆମ ରାଜବନ୍ଦର ମାନଙ୍କୁ ଛୁଡ଼ ଥାଏ । ମହାଶ୍ୱମିଦିନ ସାଂସ୍ରଙ୍କ ଅସ୍ତଗତ୍ୟ ଦୁର୍ଗାଦେବୀଙ୍କ ପାଖରେ ରଖି ପୂଜା କରାଯାଏ । ଦଶହରା ଦିନ ପୂଜା ଉଠିଲେ ସମସ୍ତେ ନେଇଥାନ୍ତି ।

ଏହି ନବଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଗଡ଼ମାହାତର ପଣ୍ଡିତ ପଟ୍ଟନାୟକ ଉତ୍ତର ଗମନରୁ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନ ଅଛି । ସେହି ଶିଖର ପ୍ରାଦେଶିକ ଗୋଟିଏ ଟାଙ୍ଗର ଦେହରେ ଝୁଲି ଗୋଟିଏ ଅଛି । ଖରାଦିନେ ସେ ଝୁଲି ଶୁଖିଯାଏ । କମି ଯାଇଥାଏ । ଅନେକ ଲୋକ ଏଠାକୁ ଭେଜି କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଟିକିଏ ହୋମ କରି ଗଞ୍ଜିଇ କାହାଲ ଦେଇ କାର୍ତ୍ତିକ କାଲ ଝରଣାର ସ୍ରୋତ ବଢ଼ିଯାଏ । ସେତେ ଲୋକ ଯାଆନ୍ତି ଜଳାଭାବ ହୁଏନାହିଁ ।

ସେଠାରେ ଗୋରୁକୁ ବାଦ ମାରି ଖାଇଥିବା ସମ୍ଭାବ ପାଇ କୋଟକଣା ସାଥୁକୁ ନେଇ ଦେଖିବା ଓ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧିବାପାଇଁ ଚାଲିଗଲା । ସକାଳବେଳା । ମଢ଼ ପାଖରେ ବାଦ ନଥାଏ । ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ବନ୍ଧୁକ ନ ନେଇ ଚାଲିଲେ । ମଞ୍ଚା

ବାନ୍ଧ ଆସିବା ଉପରବଳା ବନ୍ଧୁକ ନେଇ ଜଗିବା, ଏହି ଧାରଣାରେ ଯାଇ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧ ଘରକୁ ଫେରିଆସି ଶୁଣିଲି, ଶୁଣି ଆମ ଘରୁ ବନ୍ଧୁକଟି ମଗାଇନେଇ ଦୁର୍ଗା - ଦେବୀଙ୍କ ପାଖରେ ରଖି ଦେଲେଣି । କଣ କହିବ, ବନ୍ଧୁକଟି ରଜାଘରଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ନାହିଁ । ଜାଣିଲି ପରାଲୁକଙ୍କ ପ୍ରସବରନାରେ ଏପରି ଘଟିଛି । ଏଣେ କୁଟୁମ୍ବ ହସାବରେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଦେବତା । ପୁଣି ତାଙ୍କ ସାନ ଭଗିନୀକୁ ବିବାହ କରିଛି । କିଛି କହିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟଜଣକଠାରୁ ବନ୍ଧୁକ ଆଣିଲି ସେ ଉତ୍ସାହରୁ ନିବର୍ତ୍ତିତ ପଡ଼ିଲେ ନାହିଁ । ଜଗିବସି ବାଦଟିକୁ ମାରିଲି । ପୁନଃ ଉଠିବା ପରେ ସେ ବନ୍ଧୁକଟିକୁ ନେଇ କଟକରେ ଡିପୋଜିଟ କରିଦେଲା । ବାଦଟିଏ ମାରି ନେଇଥିଲା । କଲେକ୍ଟର ଚିତ୍ରାବ୍ରତ ଦେବଲ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀରେଇ ବାର ନମ୍ବର ଜାତିକ ବନ୍ଧୁକ ଲାଭସମ୍ପନ୍ନ କରି ଆଣିଲା । ଏପରି ସୁଯୋଗରେ ବନ୍ଧୁକଟି ଆସିଲା । ତଦ୍ୱାରା ମହାବଳ ଓ ଚିତାବାଦ ଶତାଧିକ । ପୁରସ୍କାରର ଅଫର୍ସ ଜୀବନରୁ ମର ଯାଇଛି । ମୋର ରାଜମୋଲ ଆଣିବା ଇଚ୍ଛା ଥିଲା । ମାତ୍ର ସାଥୁମାନେ ଅନୁରୋଧ କଲେ, କେତେବଳେ ମନହେଲେ କିମ୍ବା କେହି ବନ୍ଧୁକାକର ଆସିଲେ ସଦସ୍ୟ ପଣି ମାର ଆଶା ମେଣ୍ଟାଇବା । ତେଣୁ ବାର ନମ୍ବର ଆଣିଲା । ସେ ତେବେ ବୁଲେଟ ଶବ୍ଦ ୨୦୧୨ଟଙ୍କା ଫର ୧୨୧୫ ଟଙ୍କା ଦେବୀଙ୍କୁ କମ୍ପାନୀରୁ ମଗାଇଥିଲା ।

ମହାବଳବାଦ ଓ ଚିତାବାଦର ଖାଦ୍ୟ ବିଷୟ

ମହାବଳବାଦ, ଚିତାବାଦ କିମ୍ବା ଯେକୌଣସି ବନ୍ଧ୍ୟଜନ୍ତୁମାନେ ଖାଦ୍ୟ ନିକଟକୁ ଆସିଲବେଳେ ପ୍ରଥମେ ନିକଟବର୍ତ୍ତି କିଛି ଦୂରରେ ଛପିରହି ନଭୁଲିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତକରି, କାନପାତି ଶବ୍ଦବାଦ ଓ ବାୟୁଦ୍ୱାରା ଗନ୍ଧବାଦ ନିର୍ଗତ ସମ୍ବେଦନା ଖାଦ୍ୟ ନିକଟକୁ ଆସନ୍ତି । ଖାଇବାବେଳେ ମଝିରେମଝିରେ ବଦଳଇ ଶ୍ରେଣ୍ଡୁନାସାଦ୍ୱାରା କିଛି ଆପଦ ଅଛି କି ନାହିଁ ବୁଝି ନିଅନ୍ତି । ମହାବଳବାଦ ସଦ୍ୟ ଶିକାରକୁ ଆସିବାର ଅଧିକାଂଶ ଦେଖାଯାଏ । ଗୋରୁ ବା ମହୁଷ ଯାହା ଶିକାର କରନ୍ତି, ପ୍ରଥମେ କ୍ରେପିଲ କୟୁଦଂଶ ଖାଇ ଶିକାରକୁ କିଛିଦୂର ଟେକି ବା ଦେଖାଡ଼ି ନେଇ କେତେକ ବୁଦ୍ଧା ଭାବରେ କିମ୍ବା ଅଳିଆପତ୍ରଦ୍ୱାରା ଘୋଡ଼ାଇଥାନ୍ତି । ସେପରି ସୁବଧା ନଥିଲେ ପକାଇଦେଇ ନିକଟରେ ଘନାବୃତ୍ତ ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲେ ସେଠାରେ ଯାଇ ଛପି ରହନ୍ତି । ସନ୍ଧ୍ୟା ଶିକାର ପାଟରେ କିଛି ଗୋଳମାଳ ହେଲେ ଲୁଚିପାରିବେ । ମହାବଳ ମାରିଥିବାର ଜାଣିଲେ

ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧିବାକୁ ହେଲେ ମତ ପାଖରେ ଗୋଳମାଳ କି ଡାଳପତ୍ର ହାଣିବା ଏପରିକି ମତ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ପତ୍ର ବା ଡାଳ ନପଡ଼ି ସେଥିପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ ସାବଧାନ ରହିବାକୁ ହୁଏ । ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ବାଦ ଯଥାପି ଦୁଇକୁ ଚାଲିଯାଇଥାଏ, କିମ୍ବା ଖରବିର ପାଣି ପିଇବାକୁ ଦୁଇକୁ ଚାଲି ଯାଏ ତେବେ ବିଳମ୍ବରେ ଆସେ । ଅପରାଧ ଚାଲିଯିବୁ ବସ ଦଶ ଏଗାରଟା ସେମାନଙ୍କର ମତ ପାଖକୁ ଆସିବା ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟ । କୃତ୍ରିମ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୋଇଥାଏ । ବାଦ ବା ଚିତା ଶୋଇପଡ଼ି ଆଗଗୋଡ଼ରେ ମତକୁ ଠେଣିଦଇ ଖାଆନ୍ତି । ମହାବଳ ଖାଇବାଶକ୍ତ ଯେଉଁ ଶାଳକାଠରେ କରତ ଟଣା ଯାଏ ସେପରି ଶୁଭ । ହାତମଂସର ଏକାଶଇ । ନିବିଡ଼ ଅନ୍ଧକାରରେ ବି ବାଦ ବାଦ ଖାଉଥିବା ଗିରୁ ବାରିହୁଏ । ହୁଣ୍ଡା ଖାଇଲେ ହାତ ଚୋର ଇବା କଡ଼ମଡ଼ ଗଇ ହୁଏ । ଚୋରୁ ହୁଣ୍ଡା ଖାଇବା ଜଣାପଡ଼େ । ଚିତାବାଦନ ନେ ଖାଦ୍ୟଲଳୟା ତ୍ୟାଗକର ପାରିନ୍ତି ନାହିଁ । ତନ୍ତ ଚାରିଦିନର ମତ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି ! କିଛିଦୂର ଯୋଷାଡ଼ ନେଇ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆସିଥାଏ । ବେଳେବେଳେ ଅନ୍ଧାରରେ ମାରିବାଦାର ଯେବେ ତା'ଦେହରେ ଚାଲି ନଲଗିଥାଏ ତେବେ ପୁଣି ଆସିଥାରେ । ଯେବେ ତା'ଦେହରେ ଚାଲି ନଲି ସାମାନ୍ୟ ଆଘାତ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ଆସେନାହିଁ ।

ଛୁଆଁଧୁଆ ନାମକ ସ୍ଥାନରେ ଚିତାବାଦ ଓ ତଳଗଡ଼ରେ ଚିତା

୧୯୨୯ ମସିହା ବର୍ଷାଋତୁ । ପାହାଡ଼ର ନାନା ସ୍ଥାନରେ ଝରଣା ବାହାର କୁକୁକୁ ନାଦରେ ନିମ୍ନଗାମୀ ହୋଇଥାଏ । ବୃଷଲତା, ଗୁଲୁ ସବୁ ପଲ୍ଲବିତ ହୋଇ ବନକୁ ନିଦ୍ରାଘ୍ରୀବ ଆବୃତ କରିଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ବାଦ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଗ୍ରାସୁକ୍ତ ବେଶୀ । ଶୁଦ୍ଧପାଳିତ ପଶୁମାନେ ନବାକୁରିତୃଣ ଓ କୋମଳପତ୍ର ଖାଇବାପାଇଁ ବଣରେ ଇତସ୍ତତସ୍ତବ ବିଚରେଷ୍ଟ କରନ୍ତି । ରକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ବହୁତ ଚାପୋରୁ ବାଦକୁ ମାରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ମିଳେ । ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ଗୋରୁ ବାହୁଡ଼ିଲେ, ସେ ନଆସେ ତା ଆଶା ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଆରଦିନ ସକାଳେ ଖୋଜି ଯାଆନ୍ତି । ଏପରି ଦିନରେ ଗଡ଼-ମାହାଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ଗାଇକୁ ମାରି ଖାଇଥାଏ । ମତକୁ ପାଇ ମୋଡେ ଡାକିଲେ । ସକାଳେଲେ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧିଆସି କରତାପତ୍ତିଆ ମାରିଥିବା ଜାଣିଲୁ । ବର୍ଷା ଝିପିଝିପି ଚାଲିଥାଏ । ମେଘଛନ୍ଦନହୁଅ ଅରଣ୍ୟ ଭିତର ଅନ୍ଧକାର । ଏଣୁ ଖାଇଯାଇ ଖରବେଲେ ବାହାରିଗଲୁ । ପାଖରେ ପଡ଼ିଥି ମତଖାଉଥିବାର ଗଇ ଶୁଣି ପାଲେ, ଦେଖି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ଲଙ୍ଗଗଡ଼ଳରେ ଆମେ ମଧ୍ୟ

ଛପିଛପି ଲେ । ଭାବଲୁ ଯେବେ ଦେଖାଯାଏ, ତେବେ ମାରିଦେବା କାହିଁକି ବର୍ଷାରେ ଜରିବସିବା । ଏପରି ଭାବ ଯେତେ ସାବଧାନରେ ଗଲେ ମଧ୍ୟ ଆମ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋର ପୂର୍ବରୁ ସେ ଜାଣିପାରି ରୁଲିଗଲ । ଗ୍ରେଟ ମଞ୍ଚାଟିଏ ଦୁଇଜଣ ବସିଲୁ । କିଛି ସମୟ ଗତ ହେଲା । ଭାବଲୁ ପାଖରେ ରହି ଆମେ ଜରିବାରୁ ସେ ଜାଣିପାରିଛୁ ଏବଂ ଆଉ ଆସିବ ନାହିଁ । ମଡ଼ଟିକୁ ବୁଢ଼ାଫାଲରୁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଖୁଣ୍ଟରେ ବାନ୍ଧିଦେଇଥିଲୁ । ଅନେକ ସମୟ ଗତ ହେଲା ମାତ୍ର ଯାହାକୁ କାଲି କବଳିତ କରିବ, ସେ ଯେତେ ସାବଧାନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱି ପାରିବ ନାହିଁ । ବାଘ ଆସି ବୁଢ଼ା ଶୁକରେ ଛପି ବସିଲା । ଆମେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପାଇଲେ ମଧ୍ୟ କିଛି ଦେଖିପାରୁ ନଥାଉ । ଫମଶ ସେ ଖୁଣ୍ଟ ଆଡୁଆଳରେ ରହି ଛାତ ବଡ଼ାଇ ମଡ଼କୁ ଟାଣି ନେବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲା । କେତେବେଳେ ବାମହାତ ତ କେତେବେଳେ ଡାହାଣହାତ ବଡ଼ାଇ ମଡ଼ଟିକୁ ଟାଣୁଥାଏ । ହାତକୁ ମାରି ଲଭ କ'ଣ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । ଏପରି ଟଣାଟଣି କରି ନେଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ମୁଣ୍ଡଟି ଚାହାଲ କରି ପଟି ମେଲଇ ମଡ଼କୁ କାମୁଡ଼ିବାକୁ ଯାଉଛି, ମୁଁ ତାର ମୁଣ୍ଡକୁ ଲାଞ୍ଜି କରି ଗୁଲି କଲି । ଦେହଟି ଛେ ଆରପଟରେ ଅଛି ସେମିତି ଆଁ କରି ଫଡ଼ଲେ । ତା'ପରେ ଦେଖିଲୁ ସେ ମରିଯାଇଛି । ଆସି କହିଲୁ ଲୋକମାନେ ପାଇ ବାଘଟିକୁ ନେଇଆସିଲେ ।

ତଳଗଡ଼ ଗୁମାଲ ପାଖ ବାଘ

୧୯୨୯ ଶାନ୍ତିରୁ ତଳଗଡ଼ ଗ୍ରାମର ଜଣେ କରଣ ଉଦ୍ରଲେକଙ୍କ ଖାଲ ବାଡ଼ିରେ ଗୋଟୁଟିଏ ମାରି ଅଧାଖାଇ ରୁଲି ଯାଇଛି । ଧବା ଖଲାବାଡ଼ ଘର ପାଖକୁ ଲାଗିଛି । ଗାଈଟାକୁ ମାରି ବହୁ ସମୟଧରି ଖାଇଲା । କେହି ଜଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଭଡ଼ କରିବାକୁ ଗଛ ନାହିଁ । ଘର ବାଡ଼ିର ପିଣ୍ଡାରେ ଝାଟି ବାନ୍ଧି ଆଡୁଆଳ କରି ବସିରହିଲୁ । ଲୋକମାନେ ଖାଇସାରି ଶୋଇଗଲେ । ନିଦ୍ରାବସ୍ଥା ହେଲାପରେ ଆସି ମଡ଼ ଖାଇବାରୁ ଜାଣିପାରି ଗୁଲି କଲି । ପାଟିକରି ଫେରି ପଳାଇଗଲା । ବାଘମାନଙ୍କଠାରେ ଆଦାତ ନହେଲେ ସେମାନେ ଗର୍ଜନ କରିବେ ନାହିଁ । ଗୁଲି ନ ଲାଗିଲେ ଏପରି ଭାବେ ରୁଲିଯିବେ କିଛି ମାତ୍ର ଜଣାପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ବଡ଼ର ଡ଼ି ଘରକୁ ଆସିଲା । ତା'ପରେ ଦିନ ସକାଳୁ ଯାଇ ଦେଖିଲୁ ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ପାଣିକଳ । ପାହାଡ଼ର ଝରଣା ସେହିବାଟେ ଯାଏ । ସେହିଠାରେ ପଡ଼ିଛି । ତା'ପେଟ ପାଖରୁ ଝଣିଆ କରି ମାଂସ ଖାଇଯାଇଛି । ଭାବଲୁ ହୁଣ୍ଡା କିମ୍ବା ଶିଆଳ ବାଘମାନଙ୍କୁ ଆସିବେ ନାହିଁ ।

କିଏ ଖାଇଲ । ଦେଖିଲୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବାଦମଜା (ଖୋଜ) ପଡ଼ିଛି । ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ବାଦ ତାକୁ ଦେଖି ବୁଟିଛି । ରକ୍ତ ଲାଗିବାରୁ, ମାଂସାସୀନୀବ ପୁଲୁଏ ଖାଇଯାଇଛି । ସେଦିନ ପୁଣି ଜଗିବସି ସାଙ୍ଗଟିକୁ ମାରିଦେଲୁ ।

ପୁଣି ୮ ଦିନ ପରେ ଗ୍ରାମ ଭିତରେଥିବା ଗୋପୀନାଥଜୀଉଠାକୁରଙ୍କ ମନ୍ଦିର ପାଖ ଗାଈଟାଏ ମାରି; କିଛି ଖାଇ ରୁଲିଯାଇଛି । ସନ୍ତା ପାଖ ବୃଷାଦି ନାହିଁ । ଜଗଜ ବାଡ଼ିଅଣ୍ଟ ପାଖରେ ବସିଲୁ । ନଃଶଲ ଦେବାପରେ ବାଦ ଆସି ଖାଇଲ । ତଳେ ବସିଛି । ସେବେ ଖଣ୍ଡି ଆ ଦୁଏ ଆମକୁ ଆସମଣ କରିବ । ମୁଁ ଶୁକୁ ମାରିବା ସୁବିଧା ଦେଲୁନାହିଁ । ଅଣ୍ଟାକୁ ମାରିଲି, ଅଣ୍ଟା ଗୁଞ୍ଜିଗଲା । ଗର୍ଜନ କରୁଥାଏ । ଉଠିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟନାହିଁ । କାହାକୁ ନଜନ୍ଦି ଘରକୁ ଆସିଲୁ । ସକାଳୁ ଲେକମାନେ ଦେଖିଲେ ବାଦ ବଞ୍ଚିଛି, ଉଠି ପାରୁନାହିଁ । ତା ଅଣ୍ଟାରେ ଦଉଡ଼ି ବାନ୍ଧି ଗ୍ରାମଧାନ ବୁଲାଇ ଜୀବନ୍ତ ବାଦ ଦେଖିଲେ ତାପର ମାରି ଦିଆଗଲା ।

ନୁଆଗଡ଼ ଛେଳିମର ଚିତା

୧୯୩୦ ଶତଦିନ । ସକାଳୁ ଖବର ପାଇଲି ନୁଆଗଡ଼ରେ ଘରେ ପଶି ବାଦ ଛେଳି ମାରିଛି । ଗଡ଼ବାସୀ କେତେଜଣ ସେଠାରେ ରୁଷିଘର କରି ଗାଈ ବଳଦ ଓ ଛେଳି ଖେଳୁ । ପାହାଡ଼ ଚଢ଼ି ଯିବ ଆସିବା କଷ୍ଟ ହୁଏ । ତେଣୁ ବୃକ୍ଷୋପକରଣ ଆଦି ରଖି ଥାଆନ୍ତି । ଜଣେ ତାଙ୍କ ରୁଷିଘରେ ଦଶଟି ଛେଳି ଓ ଗୋଟିଏ ବାହୁର ପୁରାଇ କବାଟ ଦେଇ ଗଡ଼କୁ ଯାଇଥିଲେ । ସକାଳୁ ଆସି ଦେଖି ମୋତେ ଡାକିଲେ । ଯାଇ ଦେଖିଲି ଦଶଟି ଯାକ ଛେଳି ମାରିଦେଇ ରକ୍ତ ପିଇଛି । କିଛିମାସ ଖାଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେହି ଘରେ ଛେଳିମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେଥିବା ବାହୁଗୁଡ଼ି ଅସତ ଅବସ୍ଥା ରେ ଜୀବନ୍ତ ଅଛି ଏଥିରୁ ଜାଣିଲୁ କାଳ ନ ପୁରୁଲେ କେହି କାହାକୁ ମାରି ପାରିବ ନାହିଁ । ରାତି ତମାମ ଜଗିବସିଲୁ । ଆସିଲୁ ନାହିଁ । ତାର ଚାରି ପାଞ୍ଚ ଦିନବାଦ ସେହି ଘର ନିକଟ ରେ ଥିବା ଜଗଜ ରୁହାଳରେ ପଶି ଗୋଟାଏ ଦାମୁଡ଼କୁ ମାରି ଘୋଷାଡ଼ ନେବା ଶବ୍ଦ ପାଇ ଲୋକେ ଉଠି ପ ଟି କଲେ । ଗୋଟାଏ ମୋଡ଼ାବାଡ଼ ସେପଟକୁ ନେଇ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇଥାନ୍ତା । ଏମାନେ ପାଟି କରିବାରୁ ମୋଡ଼ାପାଖରେ ଛୁଡ଼ି ପଳାଇଲେ । ସଞ୍ଚ ପ୍ରାୟ ବାରଟା ରୁ କିଛି ଉଷ୍ମ ହେବ । ଗଡ଼କୁ ଯାଇ ମୋତେ ଡାକିଲେ, ଆସିଲି । ମୋଡ଼ାଆରପଟକୁ ମଡ଼ିଟି ପଡ଼ିଥାଏ । ମୁଁ ଭିତର ପାଖେ ମୋଡ଼ାବାଡ଼ରେ ଜଳାଟିଏ

କରି ବନ୍ଧୁକ ପକାଇ ବସିଗଲା । ପଦର ମିନିଟ ପରେ ମଡ ପାଖକୁ ଆସି କାମୁଡ଼ି ଭାରି ନେବାବେଳେ ଗୁଳି କଲ । ମଡକୁ କାମୁଡ଼ି ପଡ଼ିଗଲା । ମଡକୁ କାମୁଡ଼ିବାବେଳେ ବଡ଼ ମଜାଦାର ଦୃଶ୍ୟ । ପାଟି ଆଁ କରି ମୁଣ୍ଡକୁ ଗଛ ଆଡୁଆଳରୁ ଟିକିଏ କାଢି ଆଣୁ ଥାଏ ପୁଣି ନେଇ ଯାଉଥାଏ । 'ଜନ୍ତୁନା' ମରଣଂ ଉପୁ ଏପରି ଶୁଣି ପାଞ୍ଚଥର ଏ'ପାଖ ସେ'ପାଖ ମୁଣ୍ଡକୁକରି ଶେଷକୁ ଆସିଲା ।

ପ୍ରଥମ ମହାବଳ ବାଘ

ମୈତ୍ର ମାସ । ଶୀତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଛୁଡ଼ି ନଥାଏ । ଆମର ଗୋଟାଏ ବାଛୁଣୀକୁ ବାଘ ମାରିଛି ବୋଲି ଗାନ୍ଧିଆଳ ଆସି କହିଲା । ଦିନ ତିନିଟା ଖରାବେଳ । ଆମ ମୋରକୁ ଅଳ୍ପଦୂର । ଖମାର ପାଖରେ ଆମର ଶବର ଗୁକରଙ୍କ ଘର ବାଘ ମଡ଼ ହେଲେ ସେମାନେ ଯାଇ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧିବେ । ଓ ରାତିରେ ଯାଇ ଆମକୁ ମଞ୍ଚାରୁ ଉଠାଇ ଆଣିବେ, ବାଘ ମରିଥିଲେ ତାକୁ ଉଠାଇ ଆଣିବେ, ଛୁଲିବେ ଏବଂ ରାନ୍ଧିବେ । ତାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଚାଲୁ । ଆମ ଖମାର ପାଖରେ ଜଣେ ଶିକାରୀ, ତାର ପାଶ ଏକନଳି ଟଟାପିତାରିଟିଏ । ଭଲ ଶିକାରୀ । ଅନେକ ଜନ୍ତୁ ମାରେ । କନ୍ତୁ ବାଘ ବେଳକୁ ପ୍ରସ୍ତ ମୁଖ । ସେ ମଧ୍ୟ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ଗଲା । ଯାଇ ଦେଖିଲା ବାଛୁଣୀଟି ଜୀବତ ଅଛି । ତା ମୁଣ୍ଡକୁ ଏପରିବେଳେ ଜାବ ଦେଇଛି ମୁଣ୍ଡ ପାଟିଯାଇ ବସ ବାହାରି ମଡ଼ିଛି । ଉଠିବାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ । କେବଳ କାନ ହଲୁଡ଼ୁ । ସନ୍ଦେହ କଲୁ, ଚତାବାଘ ତଣ୍ଡି ତଳଅଡ଼କୁ କାମୁଡ଼ିଆନ୍ତା । ତା ପାଟିରେ ମୁଣ୍ଡଟା ପଶିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଗଣକ କହିଲା ଜେନ୍ଦୁଆ ମାରିଛି । ଜବତାବସ୍ଥାରେ ତାକୁ ଗଛରେ ବାନ୍ଧି ପାରିଲୁନାହିଁ । ଆମେ ଜଣିବାବେଳେ ବାଘ ଆସି ନେଇଯାଏ କିମ୍ବା ମାରିଦେଏ ତେବେ ଆମର ଦୋଷ ହେବ । ଏଣୁ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ଥ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାକୁ ପଦାରେ ପକାଇ ଜରିବା । ବାଘ ଆସିଲେ ମାରିବ ଏପରିବେଳେ କରି ମଞ୍ଚାଟିଏ ବାନ୍ଧିଲା ବାଘ ଦେଖିବାବେଳେ କୌତୁହଳବଶତ ପାଞ୍ଚ ଛ'ଜଣ ଭାଡ଼ରେ ବସିଲା । ଶବର ଗୁକରମାନେ ଗୁଲିଗଲେ । ଶିକାରୀକୁ କହିଲା ଆଜି ତୋ ବନ୍ଧୁକରେ ମାରିବା । ବନ୍ଧୁକଟି ଆଣି ଧରି ବସିଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ଥ ସୁବରୁ ଶିକାରୀ କହିଲା ସନ୍ଧ୍ୟା ହେବ ବାଛୁଣୀ ବାଘ ମାରିଦେଲେ ଆମର ଅପରାଧ ହେବ । ଗୁଲି ପଲେଇବା । ଏପରି କହି ମଞ୍ଚାର କପୁଡ଼ଂଶ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ମୁଁ କହିଲା ବାଛୁଣୀକୁ ତ ବାଘ ମୁଣ୍ଡରେ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଆମେ ଯାଇ ପାରିବା ନାହିଁ । ଆମ ମଧ୍ୟରୁ ଯେବେ

କେନ୍ଦ୍ର ବାହୁଣ୍ଡକୁ ନେଇପାର ତାହେଲେ ଚାଲି ଯିବା । ଦୁଇବର୍ଷିଆ ବାହୁଣ୍ଡ ସବାଜ
 ଚଳୁରେ ଜୁଡୁବୁଡୁ କେନ୍ଦ୍ର ନେବାକୁ ରକ୍ତ ହେଲେ ନାହିଁ । ଅଗତ୍ୟା ଅର୍ଦ୍ଧଭଗ୍ନ
 ଭାବରେ ବସି ରହିଲୁ । ମୋର ଧାରଣା ବାଦ ଖଞ୍ଜା ବାହୁଣ୍ଡକୁ ମାରଦେଲେ କମ୍ପା
 ନେଇଗଲେ ଦୋଷଯାକ ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଦାଯିବ ଏଣୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷଭାବେ ବନ୍ଧୁକଟିକୁ
 ସଳଖି ଧରି ବସି ରହିଲି । ପାହାଡ଼ ତଳେ ବୁଢ଼ାମାନଙ୍କରେ ମୋ ଆଖି ରହିଥାଏ ।
 ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ିଆସୁଛି । ବୁଢ଼ାପଂଖରୁ ମୁଣ୍ଡଟା ବାହାରିବା ଦେଖାଗଲା । ବଡ଼ ମୁଣ୍ଡଟିଏ
 ଚିତାର ମୁଣ୍ଡ । ଆଉ କଣ ମହାବଳ ଏପରି ଭାବନା ବେଳେ ଛାଡ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାରି
 ମଥାଟା ଶୁଙ୍ଘି ଦେବା କଥାଭାଷା ହେବାର ସେ କିଛି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପାଇଥିଲୁ । ତେଣୁ
 ମାନମକୁ ବାହାରିଆସି ଭାବୁଟିକୁ ବୁଝିଲୁ । ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ମହାବଳ ବୋଲି
 ଚିହ୍ନି ଯାଉଛି । ସେ ମୁଣ୍ଡଟେକ ବୁଝିଲୁବେଳେ ତା ଛାତର ଧଳାଅଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଗଲା ।
 ତାକୁଇ ଲାଖ କରି ମାରଦେଲି । କିଛିମାସ ଶବ୍ଦ କଲାନାହିଁ । ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଅନ୍ଧାର
 ଘୋଡ଼ିଲେ ଶେଷରେ ଚାଲୁଟି ଲାଗିବାରୁ ଶବ୍ଦ କରି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ଦୟାଏ ଅପେକ୍ଷା
 କଲୁ । ଚାଲିଗଲା ଶୁଣି ଚାଲିଗଲାନେ ଓ କେତେକ ଗ୍ରାମବାସୀ ପହଞ୍ଚି ସଙ୍କେତ ଦେଲେ ।
 ଦେଲେ । ବାଦ ମରିବା ବା ପଳାଇବାର କିଛି ଶକ୍ତି ଶୁଣି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ତେଣୁ
 ତାକୁ ପାଖକୁ ଆସିବାର ସଙ୍କେତ ଦେଲୁ ନାହିଁ । ମଥାଟା, ବାଦ ମଡ଼ରେ ବସିଥିଲେ
 କୌଣସି ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ପରି ଶବ୍ଦରେ ଆଶ୍ରୟ ଦେବାକୁ ହୁଏ । ଦୟାଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି
 ଶବ୍ଦ ନପାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ପାଖକୁ ଆସିବ ପାଇଁ ସଙ୍କେତ ଦେଲି । ସେମାନେ ଭାଡ଼ି
 ପାଖକୁ ଆସିବାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ତଳକୁ ଆସିଲୁ । ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ଭିନ୍ନ ବେଟିରିଆ
 ଟଙ୍କାଟିଏ ଅଣାଇଥାଏ । କାବୁଲିବାଲୁମାନେ ଆମ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଶିମୁଳତୁଳା, ହରିଡ଼ା,
 ବାହାଡ଼ା ଓ ଅବଳା ନିଲମ ନେଇଥାନ୍ତି । ସେମାନେ କଳକତାରୁ ଆଣି ଦେଇଥିଲେ
 ତାକୁ ଆଗର ଧରି ଜଣେ ଚାଲିଲୁ । ଆମେ ଦୁଇଜଣ ଶିଳାସ ପଛପଛେ ଚାଲିଲୁ ।
 ସେହି ବୁଢ଼ା ଶବ୍ଦରକୁ ଟଙ୍କା ପକାଇଲୁ । ମହାବଳ ମରି ଶୋଇଛି । ସମସ୍ତେ ଭାରିଖୁସି
 ହେଲେ । ଛଅଜଣ ଲୋକ ସାଙ୍ଗି କରି କାମଲାଇ ଆଣିଲେ । ଗ୍ରାମରେ ଦେଖାଇ ଦେଖୁ
 ମହାବଳ ଶିଳାର ହେଲେ ଶସୀଅଙ୍ଗନାମାନେ ତାକୁ ବାଦାପନା କରନ୍ତି । ସେପରି
 ହେଲା । ଶାନ୍ତି କଟିଲା । ଆରତନ ସକାଳୁ ଶବର ଓ ଚାଲିଗଲାନେ ବାଦକୁ ନେଇ
 ଗଡ଼ା ମଫସଲ ଚାଲିଲେ ବକସିସ ରୋଜଗାର କଲେ । ତାପରେ ବାଦକୁ ନେଇ କଟକ
 ଚାଲୁ କଲିକ୍ତର ରିପ୍ରେଜେଣ୍ଟ ଦେଲେ । ସେବେଳେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଲୋକ ଲୋକନରେ ପ୍ରଥମ
 ମହାବଳବଦ୍ଧ ବାଦଟିର ଖୁବ୍ ଗାଢ଼ ବସନ୍ତରେ ଉଦ୍‌ଘାଟିଆ କଲାଦାଗ । ବଳସମ୍ପର୍କ
 ଅନେକ ଗ୍ରାମ ଚାଲିଲେ ତତ୍ତ୍ୱପୂର୍ବକ ଭାବନାଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଲେ ନେଇଥିଲେ ।

ଲେକି ଉତ୍ସାହର ସହିତ ସାଙ୍ଗରେ ଗୋଡ଼ାଉଥିଲେ ।

କରତାପତ୍ରିଆ

ସେହିବର୍ଷ ଖରାଦିନେ ଆମ ବାଡ଼ିପଟ ପାହାଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ଛେଳିମାରି କରତାପତ୍ରିଆ ଖାଇଥାଏ । ରକ୍ଷକ ଖୋଜିଖୋଜି ପାଇ ଆସି କହିଲୁ । ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଯାଇ ମଞ୍ଚାଟିଏ ବାନ୍ଧିଲୁ । ନିର୍ଜନ ବଣ । ଖରାବେଳେ ଆସି ଖାଇଦେବା ସମ୍ଭବ । ଏଣୁ ଶୀଘ୍ର ଆସି ଭାଡ଼ରେ ବସିଲୁ । ଖରାଦିନ ଶୋଷ ହୋଇପାରେ । ଗୋଟିଏ ଢାଳରେ ସରବତ ଭର୍ତ୍ତିକରି ନେଇଥାଉ । ସନ୍ଧ୍ୟା ସାତଟା ବେଳକୁ ଛ' ସାତଟା ବରଫ ବାହାରି ଆମ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ବରେ ତରି ଚୁଲିଲେ । ପାଖରେ ବସିଥିବା ଲୋକ ବରଫ ଦେଖି ମାରିବାପାଇଁ ମୋଟେ କହିଲେ । ମୁଁ ମନାକଲି । ଗୁଳି ମାରିଲେ ବାଦ ଆଉ ଆସିବନାହିଁ । ବାରଫାମାନେ ଗୁଲିପିବାର କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ କେନ୍ଦୁଆ ଆସି ଛେଳିକୁ ଭାଡ଼ି ନେଇ ବେଳକୁ ଗୁଳିଯାଇ ତା ବସ ଭୋଦ କଲି । ଖେଡ଼ଠାରେ ପଡ଼ି ମଲା । ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ବାଦକୁ ନେଇ ଘରକୁ ଫେଲେ । ଏହିପରି ଅନେକ ବାଦ ମୁଁଙ୍କେ ବାରଫାମାନେ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଗୋରୁମଢ଼କୁ ମଧ୍ୟ ଖାଇଯାଆନ୍ତି । ବାଦ ପ୍ରତି ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ମାରେନାହିଁ । ଏଥିରେ ସାଥରେ ଯାଉଥିବା ସାଙ୍ଗମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ମୋ'ପ୍ରତି ବିମୁଖ ହୁଅନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁ ମାରିବାରେ ମୋର ଆଗ୍ରହ ନଥାଏ । ମାତ୍ର ମାଂସ ଖାଏନାହିଁ । ଚତୁପ୍ରତି କାହିଁକି ଲଳସା ବଳିବ ମାତ୍ର ସାଙ୍ଗମାନେ ଏଥିରେ ବିରୋଧକରି କହିଲେ ଆମ୍ଭେମାନେ ତୁମ୍ଭ ସାଙ୍ଗରେଅସି ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବମୁଖହୋଇ ଫେରିଯିବୁ ଆମ ଆସିବା ଲାଭ କଣ । ଯେବେ ଆମକୁ ମାଂସ ନ ଦେଇ ଏପରି ପାଖରେ ମିଳୁଥିବା ଶିକାର ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆମକୁ ନିରାଶ କରିବ ତେବେ କାହିଁକି ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗରେ ଅସି ବାଦ ମୁହଁରେ ଖବନ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବୁ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଭାବିଲି ଏମାନେ ସଙ୍ଗୀ ନହେଲେ ମୋର ବାଦଶିକାର ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ ତ ଗୁଳିରମାନେ କିମ୍ବା ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ପାଖରେ ନଥିବେ । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କ ଆଶା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ବେଳେବେଳେ ମୃଗାଦି ଶିକାର ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ ।

ଗଡ଼ପାହାଡ଼ ଶିଶୁଗଛରେ ମହାବଳବାଦ

ବର୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ବଜାଙ୍କର ଗାନ୍ଧିଟିଏ ବାଦ ମାରିଦେଲୁ ଯାଇ ଦେଖିଲି ପାହାଡ଼ଟି ଖୁବ୍ ଗନ୍ଧଣ ଓ ଗଡ଼ାଣିଆ । ଶିଶୁଛେଟିଏ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଲୁ

ସଦ୍ୟମାର ରକ୍ତ ପିଇଛି । ମହାବଳବାଦ ବୋଲି ଜାଣିପାରି ଶିଶୁଛେରେ ମଞ୍ଚାଟିଏ
 କଲୁ । ଦିନବୁଟିଟାବେଳେ ଯାଇ ମଞ୍ଚାରେ ବସିଲୁ । ଆଉ ଦୁଇଜଣ ସାଇରେ ବସିଲେ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ବେଳକୁ ବାଦ ଆସିଗଲା । ଖୋକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଗୁଲି କଲି । ଗର୍ଜନଟାଏ
 କରି ଆମେ ଜଗି ବସିଥିବା ଚଢ଼ଢ଼ର ଆସି ପିଟି-ହଲୁ । ବାଦମାନେ ଗୁଲି କରିଥିବା
 ଦିଗକୁ ଆଦାତ ହେବାମାନେ ଧାଇଁଆସନ୍ତି । ଭୟେଣ୍ୟ ଆଦାତକାରୀଙ୍କୁ ଆମେ ମନେ
 ମାନେ ଦେବା । ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁମାନେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିଆମେ ପାଇଁ ହେ'ଧାନ୍ତି ତ ହୋଇଥାନ୍ତି ।
 ସ୍ଥାନଟି ଖୁବ୍‌ଗଢାଣିଆ ପୁଣି ମର୍ମସ୍ଥଳରେ ଆଦାତ ବାଜିଛି । ଆଉ କେତେ ସମୟ ବଞ୍ଚି-
 ହେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ନେଇପାରିବ । ତଳକୁ ଗଡ଼ିଯାଇ ଡେଇଁବାର ଶକ୍ତି ନେଇ । ଫମ୍‌ଫମ୍
 ଫରକାର ଘୋଷିଲେ । ଲେକମାନେ ଆସି ନେବାପାଇଁ ପଡ଼ିଥିଲେ । ସଙ୍କେତ ଦେଲେ
 ବାଦ ମନେଥିବାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବଶ୍ୟ ସ ଆସିଥିଲା । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଡାକି କହିଦେଲୁ ।
 ଆମେ ତଳଦିଗକୁ ଡେଇଁପଥର ପକାଅ । କିଛି ଦୈନ ପାଇଲେ ପାଖକୁ ଆସିବ ।
 ସେପରି କଲେ । କିଛି ଆଡ଼ିଆ ନ ପାଇ ପାଖକୁ ଆସିଲେ ଆମେ ଉଡ଼ିବୁ ତଳକୁ
 ଆସିଲୁ । ଆମଠାରୁ ସବୁ ଶୁଣିପାରି ଜଣେ ପାହୁଣ୍ଡିଲେକ କହିଲେ ବାଦକୁ ନେଇକରି
 ଯିବା । ସେ ଆଗରେ ତଳ ପଛପଛେ ବେଗୁ ଧରି ମୁଁ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ଚାଲିଲୁ ।
 ଅଳ୍ପଦୂର ଯାଇ ଆଲେକ ପକାଇ ଦେଖିଲୁ ଗୋଟିଏ ଗହର ଅଟକି ପଡ଼ିରହିଛି ।
 ତେଲ ମାରିଲୁ କିଛି ଧଳାତଳ ଦେଲୁନାହିଁ । ଆଗକୁ ଯାଇ ଧଡ଼ାଆଣି ସାଜିକରି
 କାନ୍ଦେଇ ନେଇ ଆସିଲୁ । ଆଗ ବାଦ ଅପେକ୍ଷା ଆକୃଷ୍ଟରେ ଟିକିଏ ବଡ଼ ରଙ୍ଗ
 ଫକାଳିଆ । ରକ୍ତରେ ପକାଇ ରଖିଲୁ । ଆରଦିନ ଶବର ଚାକରମାନେ ଆସି କେତେ
 ଛାମ ଚାଲେଇ ଦେଖାଇଲେ । ରିଡ଼ିଂପାଇଁ କଟକ ନ ଯାଇ ଛୁଲ ଉଡ଼ାରି ତେଲ
 ରନ୍ଧାଇଲୁ । ରିଡ଼ିଂପାଇଁ ଯାହାମିଲେ ସେ ପ୍ରାୟ ଜବାଆସିବା ଖଟକୁ ଅକୁଳାନ
 ହୋଇଥାଏ । କେବଳ ଏତଦ୍ୱାରା ଦୁଷ୍ଟଜୀବଙ୍କର ନିପାତ ହେବାଯୋଗୁଁ ଗୋ'ମହିଷାଦି
 ଗୁଡ଼ିପାଳିତ ପଶୁଙ୍କର ରକ୍ଷାହେତୁ ଲେକମାନଙ୍କର ଯାହାକିଛି ଉପକାର ହୋଇଥାଏ
 ଧର୍ମାମାନଙ୍କର ପ୍ରବଳ ମାଂସଲଳସା ନିତାନ୍ତ ମୃଗାଦି ମାରିବାକୁ ମନକୁ ଟାଣିନେଇ ।
 ପ୍ରବୃତ୍ତିମାର୍ଗରେ ଥରେ ପାଦଦେଲେ ଭେଣିକି ଆଉ ସେଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ ହେବା ସହଜ
 ହୋଇ ନଥାଏ ।

ବର୍ଷାରୁ ଶିକାର

ବର୍ଷାରୁ ହେଲେ ବନାମାର ଦୃଶ୍ୟ ଧୃତି ଚମତ୍କାର ହୋଇଥାଏ ।
 ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶ୍ରୀକ୍ଷ୍ମାଶ୍ରମିତ ଶୁଷ୍କ ବୃକ୍ଷମାନେ ନବପଲ୍ଲବର ଘନାଚ୍ଛାଦିତ ହୋଇ କୋମଳ

କାଶଳୟ ପତାକାସଦୃଶ ଶୋଭା ଧାରଣ କରୁଥାଏ । ମାଲତୀ କୁଟନ ଓ ବୃକ୍ଷଦାରକ
 ଆଦି ନାନାଜାତି ପୁଷ୍ପ ପ୍ରସ୍ତୁତିତ ସୌରଭ ମନ ମୁଗ୍ଧ କରୁଥାଏ । ବନ୍ୟଜାତି
 ଫଳ ଯଥା କାଙ୍କଡ଼, ମଟକା, ଟୋଲଙ୍କ; ଗଉଡ଼ି କାକୁଡ଼ ସଲଖି ଭଲିଆଦି କୋଳି
 ଭୂଇଁଖଜର ବରକେଳି ଏସବୁ ଫଳରେ ଭରପୁର ହୋଇଥାଏ । ଗିରିଶଙ୍କମାନଙ୍କରୁ
 ଜଳପ୍ରପାତ ମୟୂରମାନଙ୍କର ପୁଲ୍ଲବୀର ନୃତ୍ୟ ନାନାଦ ପର୍ଯ୍ୟାୟକର କାକଳୀ
 ବନ ଭ୍ରମଣରେ ଆନନ୍ଦପ୍ରଦ ହୋଇଥାଏ । ଏ ସମୟଟି ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ ଶିଳାଶଙ୍କପତ୍ର
 ଉଲ୍ଲସ୍ଥ ସମୟ । ତାପସନ୍ତାପିତ ମୃଗମାନେ ନବାଗମ ବର୍ଷାରେ ଏତେ ଆହ୍ଲାଦିତ
 ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି ବର୍ଷା ଗୁଡ଼ିଆବାସକେସକେ ଏଣେତେଣେ ଧାବତହୋଇ ପ୍ରମାମାନଙ୍କରେ
 ଲାଗିଥିବା ଜଳବନ୍ଧୁମାନ ଚାଟିଖାଇବା ଓ କୋଳପତ୍ର ନବତୃଣାଙ୍କୁରମାନ
 ଖାଇବାରେ ଏତେ ଲଳାପ୍ସୀତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତିଯେ କୌଣସି ଆପଦପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ହୁଅନ୍ତି
 ନାହିଁ । ଶିଳାଶଙ୍କମାନେ ଏ ବେଳେ ବଣ ଭିତରକୁ ଯିବାମାତ୍ରେ ଜନ୍ତୁମାନେ ଦେଖା
 ଯାଆନ୍ତି । ମାରିବାକୁ ସହଜ ହୁଏ । ଜନ୍ତୁମାନେ ଆସୁଥିବା ସନ୍ତୁଳରେ ନିଶ୍ଚଳଭାବେ
 ବସିଗଲେ ଚାରିପଟ ବେଢ଼ି ରେନ୍ତି । ବରହମାନେ ମୁଲତାଡ଼ି ଖାଇବାରେ ଲାଗି
 ଯାଆନ୍ତି । ଶିଳାଶଙ୍କ ନିର୍ଭୀକ ନଥିଲେ ସେ ବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ସହଜ ହୁଏ ।
 ଏ ଋତୁରେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଶେଢ଼େଇ କରୁଥାନ୍ତି । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସଙ୍ଗୀ ମିଶି
 ଚାଉଳ, ଯାଇ ଆମେ ଯୋଗାଇଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ବଣଫଳମୂଲ ସଂଗ୍ରହ କନ୍ତି ।
 କାଙ୍କଡ଼, ମଟକା, ଝୁମୁଡ଼ି ଟୋକେଇକୁଣ୍ଡେଇଫଳ, ଗ୍ରାହ୍ୟାଝାଟିଆ, ଭେରୁକଡ଼,
 ଇତ୍ୟାଦି କେତେ ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ଆଣନ୍ତି । ଯେବେ ସେ'ହିନ ଶିକାର ମିଳିଯାଏ ତେବେ
 ସଙ୍ଗୀମାନେ ବାଣେଷ ଉତ୍ସାହିତ ହୁଅନ୍ତି । ମୋ'ଭାଗରେ ଛତୁ ବା ଅନ୍ୟ ତରକାସ
 ପଡ଼େ । ବେଳବେଳେ ଦୁର୍ଗ୍ୟ ମଗାଇ ଶସ୍ୟ କରୁଥାନ୍ତି । ଶିକାର ଆଶାରେ
 ମର୍କଟ ଆଳମାନେ ଦୁର୍ଗ୍ୟ ଯୋଗାନ୍ତି । ଝୁମୁଡ଼ିପବର୍ଷ ସହିତ ମନ୍ଦମନ୍ଦ ପବନ ହେଲେ
 ମୃଗ ତଥା ସମ୍ବନ୍ଧମାନେ ଶିଳାରେ ଗଡ଼ବସ୍ ଜାଣିପାରନ୍ତିନାହିଁ । ବର୍ଷା ପରେପରେ
 ବଣରେ ପଶିଲେ ମୃଗ, ସମ୍ବର ଓ ଚାରୁହାମାନଙ୍କର ଖୋଜ ପାଲଟେ ନିଶ୍ଚୟ
 ନିକଟରେ ଜନ୍ତୁମାନେ ଦେଖା ପଡ଼ିବ । ଏଥିରେ ଖୋଜ ଭଣ୍ଡିନେବାରେ ଜଣେଜଣ
 କେନ୍ଦ୍ର ବା ଶବ୍ଦମାନେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅନ୍ତି । ଜଣକଣଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଏତେ ପ୍ରଖର ଯ
 ଲତାଉଡ଼ାଡ଼ରେ ବା ବୁଢ଼ା ଭିତର ଜନ୍ତୁ ଶୋଇଥିଲେ ବା ଚରୁଥିଲେ ସେମାନେ
 ଦୂରରୁ ଦେଖିପାରନ୍ତି । ଏହିପରି ଶବ୍ଦ ବାରିବାରେ ମଧ୍ୟ ଜଣେଜଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ । ଏହିପରି
 ଏହିପରି ଲୋକଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ଗଡ଼ରୁ ସଙ୍ଗୀ ମାୟାଧର, ଧୀର,
 ରଞ୍ଜାଧର, ହରମୋହନ, ଅପି, ଗୋବିନ୍ଦ, ମାଗୁଣି ଗୁଣନ୍ଧ ଓ ଏହାଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ

ଅନ୍ୟମାନ ମାଂସ ଲାଲସାରେ ଯାଇଥାନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ଜନ୍ତୁ ଠଉରାଇବା ପାଇଁ କୋରା ବା ଶବରମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ନେବାକୁ ହୁଏ ।

ଏହିପରି ବର୍ଷାଦିନେ ମୃଗଟିଏ ମାଇଲୁ । ଚାରିଜଣ ମୃଗଟିକୁ କାନ୍ଦେଇଲେ । ମୁଁ ବନ୍ଧୁକ ଲାଗି ଆସି ବୋହାବାକୁ ବାଧା ଦେଲି । ବର୍ଷାଋତୁ ଆସୁଆସୁ ବାଦ କପଟ ଆମ ସନ୍ତାନ ପାଇ ମାଂସଗର ପାଇ ଆମ ପିତ୍ର ଧରି ଚାଲିଲେ । ଆମକୁ ଅଜ୍ଞାତ ସେ ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ଆମେ କର ମୃଗଟିକୁ ଛଡ଼ାଇନବ କିମ୍ବା ମନୁଷ୍ୟକୁ ଧରିବ ଏପରି ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସେ ଚାଲିଛି । ମୃଗଟି କାନ୍ଦିଲେ ସେମାନେ ଆଗରେ ଚାଲିଥାନ୍ତୁ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ପୁଷ୍ପରକ୍ଷଣ ହୋଇ ପରସ୍ପର ଚାଲିଥାଏ । କିଛିଦୂର ଆସିବା ପରେ ମୁଁ କପଟ ଅନୁମାନ କଲି ପଛରେ କାଏ ଆସୁଛି । ପରେ ଜାଣିପାରିଲି ବାଦ ଆମକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଚାଲିଛି । ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଟକାଇ ଏ ବସୟ କହିବାକୁ ସମସ୍ତେ ଉପରେ ସସ୍ତ୍ର ହୋଇଲେ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହସରେ ଚାଲିବାକୁ କହିଲି । କିଛିଦୂର ଯିବା ପରେ ବାଦ ଆଗକୁ ଚାଲିଯାଇ ଗୋଟାଏ ଚଢ଼ି ନ କରି ସାମନାରେ ବାମପଟରୁ ଡାହାଣପଟକୁ ଗୋଟିଏ କୁଦା ମାରିଲା । ସମସ୍ତେ ମୃଗଟିକୁ ପକାଇଦେଇ ଅଗ୍ରବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମୁଁ ସାହସର ସହିତ ଗୋଟାଏ ଫାଙ୍କାମାୟାର କଲି । କିଛି ସମୟ ଅଟକି ଯାଇ ପୁଣି ଚାଲିଲୁ । ସେତେବେଳକୁ ଗଡ଼ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଦେଖିଲୁ । ବାଦ ଚାଲି ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାପରେ ଆଉ କିଛି ଗନ୍ତାଗାଳ ନ କରି ବୋଧହୁଏ ଚାଲିଗଲା । ସେଠାରୁ ଦୂରେ ପହଞ୍ଚି ସେମାନେ କାଟି ମାଂସ ନେଇ ଘରକୁ ଗଲେ । ଏପରି ବିପଦ ଅନେକ ସମୟରେ ଦେଖା ଦେଇଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ସାହସ ଓ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଦରକାର । ଏଣିକି କେବଳ ବାଦମାନଙ୍କର ଶିକାର ବସୟ ଆମେ ଶେଷ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁ ।

ବଳଦ ମାରିଥିବା ମହାବଳ

୧୯୩୪ ବର୍ଷାଦିନ ଆମର ସଙ୍ଗୀ ରଞ୍ଜାଧରଧୀରଙ୍କର ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ବଳଦ ରାତିରେ ଘରକୁ ଫେରିଲାଣି । ନିଶ୍ଚୟ ବାଦ ମାରିଛି ଗୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କର ଧାରଣା ହେଲା ସକାଳୁ ଆମେ କେତେଜଣ ଖୋଜି ବାହାରିଲୁ । ଗୋରୁମାନେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଚାଲୁଥିଲେ ସେହିସ୍ଥାନକୁ ଦେଖିଦେଖି ଯାଉଥାଉ ଦେଖିଲୁ ପାହାଡ଼ର ଗୋଟିଏ ନଥିଣିଆ ଖୋଲରେ ଚାଲି ପହଞ୍ଚିବା ଓ ବାଦ ମାରିଥିବା ଚଢ଼ି ମାଟି ଧରି ଯାଇ ବାଦପାହୁଲ ଓ ଗୋରୁଖୋଜ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ଜାଣିଲୁ ଏହିଠାରେ ମାଟିର ମାଟି

ମତ କାହିଁ ? ବଡ଼ ବଳଦଟାଏ । ବାଘ ସମୁଦାୟ ଖାଇପାରି ନଥିବ । କେଉଁଆଡ଼େ
 ଯେଲ । କିଛିଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଠାଏଠାଏ ସାମାନ୍ୟ ଘୋଷଡ଼ାବନ୍ଧୁକୁ ଅନୁଷ୍ଠାନିକର
 ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପଥର ଖାସ୍ତା ଫୁଟ ଉଠି ଓ ୨୫୩୦ ଫୁଟ ଲମ୍ବର ଟାଙ୍ଗର ଆଗରେ
 ଅଛି । ସେ ପଥର ଉପରେ ଘୋଷଡ଼ାବନ୍ଧୁ ପଥରରେ ରକ୍ତଦାଗ ଲେଖି ହୋଇ
 ଲାଗିଥାନ୍ତା । କିଛିଦୂର ସମ୍ପର୍କ ନ ପାଇ ପଥରର ଗୁରୁପାଖ ବୁଲିଲୁ । ଦେଖିଲୁ
 ଅପର ପାଖରେ ମଡ଼ି ପଡ଼ିଛି । କିଛିଅଂଶ ପଛ ଜାନ୍ତୁ ପାଖରୁ ଖାଇଛି । ଅନେକ
 ଚିନ୍ତାକଲୁ । ମଡ଼ି ଏପଟକୁ ଆସିଲା କିପରି । ବଡ଼ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପରେ ଜାଣିପାରିଲୁ
 ବାଘ ମଡ଼ିର ବେକରୁ ଏପରିଭାବେ କାମୁଡ଼ି ଫିଙ୍ଗିଦେଇଛି ଯଦ୍ବାସ ପଥର ଟପି
 ଅପରପଟେ ପଡ଼ିଛି । ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲୁ । ବଳଦଟି କୋଡ଼ିଏ ମହଣରୁ କମ୍
 ହେବନାହିଁ । ବାଘର ଏତେ ବଳ ଫୋପାଡ଼ି ପାରିଛି । ବାଘ ଯାଣିବ ନଥିଲା ।
 ଗଛ ଠିକ୍‌କରି ମଞ୍ଚବାନ୍ଧୁ ଘରକୁ ଆସିଲା । ଅନ୍ଧାର ଗୁରୁତାବେଳକୁ ଯାଇ ବସିଲା ।
 ରାତି ଅନ୍ଧକାର ହେଉଛି । ଇନ୍ଦ୍ରବସରରେ ପ୍ରାୟତଃ ଶିଖରରେ ବାଘର ଚଢ଼ନ
 ଶୁଣିପାରିଲା । ସେଠାରୁ ସେ ବାହାରିବାବେଳେ ହାଣ୍ଡୁର ପକାଇ ଆସିଲା । ସେ
 ଚଢ଼ନ ଶୁଣି ସମସ୍ତଙ୍କର ହୃଦୟ ଜାତୀୟ । ସମସ୍ତେ ଯିତ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ।
 ଧାନଶୁରଧୀର ବୋଲି ଜଣେ ବଢ଼ିଥିଲେ । ସେ ଏକାବେଳେ ଅସ୍ତେଜ ହୋଇ
 କମ୍ପିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏଡ଼ିଏ ମହବାଦ୍ବାସ ଗଛ ସହିତ ମଞ୍ଚା ଘୋଡ଼କିବାକୁ ଲାଗିଲା ।
 କଣ କରବୁ । ବାଘ ଜାଣିଲେ ମଞ୍ଚା ଉପରକୁ ଆମକୁ ଆକ୍ରମଣ ନକରି ଚୁପିବନାହିଁ ।
 କି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କୁ ମଞ୍ଚାରେ ଶୁଆଇଦେଇ ମାଡ଼ିବସିଲୁ । ସମସ୍ତେ
 ଭୟାଞ୍ଜ ଶେଷକୁ ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଜଘ ପକାଇ ମାଡ଼ିବସିଲି । ସମସ୍ତ ବାଘ ପାଖକୁ
 ଆସିଗଲା । ଆମର ଟିକିଏ ସୁରନା ପାଇଲେ ମଞ୍ଚା ଉପରକୁ ଡେଇଁବ । ଏହିପରି
 ଭାବ ଚାରିବରହାଇ ଗୁଲି ଲେ । ଏଣେ ମନର ଉଦ୍‌ବେଗ । କମ୍ପିଥିବା ଲୋକର
 ଯଥାକାଳ ଯାଗୁଁ ଗୁଲି ଠିକ୍ ସ୍ଥାନରେ ନ ବାଜି ଅସ୍ଥାନରେ ବାଜିଲା । ବାଘ ସେଠାରେ
 ପଡ଼ିବୁ ଗୁଲି ନ କରୁଥାନ୍ତ । ଦେଖୁ ନିକଟ । ଗୁଲିଟି ଶୁଣି ଅନେକ ଲୋକଆସି
 ପାଖକୁ ଆସିବାଲାଗି ଅନୁ ଡି ମାଗିଲେ । ଆମେ ଜାଣିଛୁ ବାଘ ପାଖରେ ପଡ଼ିଛି ।
 କିପରି ତାଙ୍କୁ ପାଖକୁ ଆସିବାପାଇଁ କହିବୁ । ଏହିପରିଭାବେ ଅନେକ ସମୟ ବସିରହି
 ସେମାନେ ଶେଷରେ ଆମଉପରେ ବରକ୍ରମ ହେଲେ । ବାଘହୋଇ ଆମେ କହିଲୁ
 ଆମେ ତେଲପଥର ପକାଅ । ନିଶ୍ଚୟ ଜାଣିଲେ ପାଖକୁ ଆସିବ । ଏ ମଧ୍ୟରେ ବାଘର
 ହୋଷ ଆସିଯାଇଥିଲା ତେଲ ପଡ଼ିବାରୁ ଉଠି ଚାଲିଗଲା । ଭଡ଼ି ପାଖରେ ଲୋକମାନେ
 ପହଞ୍ଚିବାରୁ ଆମେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇଆସିଲୁ । ପରଦିନ ସକାଳୁ ଖଜିବକୁ ଲେଲୁ ।

ବାଦ ପଡ଼ିଥିବାସ୍ଥାନରୁ ରକ୍ତଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖି ମାଇଲ୍‌ଏକାଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲେ । ଶତରୁଣିମାନେ କାଠିନେଇ ବିକିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ । ସେମାନେ କହିଲେ ଗମ୍ଭୀରୀଆ ପାହାଡ଼ ତଳେ କଣ ଭାରି ଚନ୍ଦ୍ରହେଉଛି । ଆମେ ଭୟରେ ପଳାଇଆସିଲୁ । ତାଙ୍କ କହିବା ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲୁ ବାଦ ମରିପଡ଼ିଛି । ପେଟରେ ଗୁଳି ହେବାରୁ କିଛି ସମୟ ବେହୋଷ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲୁ । ହେ ଶ ଆସିବାରୁ ଏତେଦୂର ଚାଲିଲେ । ପେଟରେ ଗୁଳିହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ମରିବ । ଆଶକ୍ତ ହେବାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେତେ ଦୂର ଯାଇପାରିବ ଚାଲିଯିବ । ଖୋଜିବା ମଧ୍ୟ ମହା ବିପଦ । ସେମାନେ ହିଂସ୍ର ପ୍ରକୃତିର ଜୀବ । ପ୍ରାଣଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ମୁଖରେ ଯାହାକୁ ପାଇବେ ତାକୁ ନ ମାରି ଛାଡ଼ିବେନାହିଁ । ବାଦ, ଭଲ, ସର୍ପ, ବରଫ, ଅରଣ୍ୟ, ନେଉଳ, ଓଧ, ବଳିଆ ଓ କରମୁଳ ଏ ଧରଣର ପଶୁମାନେ ପ୍ରାଣଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିଂସ୍ରକ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ତଳଗଡ଼ ଗୋଲ୍ ମହାବଳ

୧୯୨୭ ସପ୍ତିହାରେ ମୋର ନୂତନ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଆଖିବାଠାରୁ ୧୯୩୯ରେ ଖଣ୍ଡିଆ ବାଦଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରମିତ ହୋଇ ପୁର୍ନଜୀବନ ଲଭିକରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏତଲୁଧବଣି ସମୟତକ ମୋର ଶିକାର କରିବାର ପ୍ରଲସ୍ତ ସମୟ । ଏଥିରେ ବାଦ ମାରିବା ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜନ୍ତୁ ମାରିବା ଗୋଟି । ଯାହା ଲେଖୁଛି ତହିଁରେ ଆଶପଛ ସମୟର ନିଶ୍ଚିତତା ନାହିଁ । ଆଗରୁ ଲେଖିବାର କଳ୍ପନା ଥିଲେ ନୋଟ ବହିରେ ଲେଖି ରଖିଥାନ୍ତି । ଶେମାନ ଯେଉଁଠା ମନପଡ଼ିଲା ତାକୁଲ ଲେଖୁଛି । ୧୯୩୨ ଅକ୍ଟୋବର ମାସ କାର୍ତ୍ତିକପୂର୍ଣ୍ଣିମୀ ରଜଦର ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ବାଦ ମାରିଲା । ଗଡ଼ପାହାଡ଼ ତଳଗଡ଼ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚକୁ ଗୋଟିଏ ଖୋଲନାଲଭଲ ରହିଛି । ଗାନ୍ଧି ନ ଫେରିବାରୁ ଖୋଜିଖୋଜି ମାରିଲା ମୁଁ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲି ମହାବଳବାଦ ମାରିଛି । ଶୁଣି ଦେବାପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବୃକ୍ଷଟିଏ ନାହିଁ । ତଥାପି ଜଗିବାକୁ ହେବ । ଏ କ୍ଷତିକାରୀକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଏ ଅଧିକ କ୍ଷତି କରିବ । ଗୋଟିଏ ଘୋଷ୍ଟ ଗଛରେ ଯେନତେନପ୍ରକାର ମଞ୍ଜିଟିଏ ବାନ୍ଧିଲୁ । ମେହେନ୍ଦ୍ରମାନେ ବୁଢ଼ା ଭିତରୁ ମଞ୍ଜିକୁ ସାମାନ୍ୟ ଦେଖାଯିବାଭଳି ଧମ୍ପା କରି ବାନ୍ଧିଦେଇ ଆସିଲେ । ସେଦିନ ପୂର୍ଣ୍ଣିମୀ ତଳଗଡ଼ରେ ଅଷ୍ଟପ୍ରହର ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ଚାଲିଛି । ସନ୍ଧ୍ୟା ପୁଅରୁ ଯାଇ ଜଗି ବସିଲୁ । ବାଦ ମାରିବା ଦେଖିବାକୁ ଥିଲେହେଁ ହରିନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ପ୍ରସ୍ତୁତବେ ଶୁଣାଯାଉଥାଏ । ତହିଁରେ ମୁରୁଦାହୋଇ ଶୁଣୁଥାଉ । ଭାବିଲୁ ଖର୍ତ୍ତନଶବ୍ଦ ଏଠାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତବେ ଶୁଣାଯାଉଛି । ଏଣୁ ବାଦ ଆସିବା ସମ୍ଭବ

ଦୁଃଖ । ଏପରି ପ୍ରାୟ ରାତି ୧୨ ଘଣ୍ଟା ହେବ ବାଦ ବୁଦା ଭିତରୁ ଛପିଛପି ଆସି ମୁଣ୍ଡଟା ବାହାର କରିଥିଲା । ପୁଣି ଲେଉଟି ଫେରିଗଲା । କାହିଁକି ଫେରିଗଲା ବୋଲି ରୁହିଁ ଦେଖିଲୁ ମନ୍ତର ବେଳ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷ ଓଲଟାଘାଟିଏ ପଡ଼ି ତାହା ଉଠିଲା ତହୁଁ କରଣରେ ଧଳା ଦେଖା ଯାଉଛି । ତାକୁ ଦେଖି ବାଦ ଚାଲି ଯାଇଛି ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲୁ । ହତାଶ ହୋଇ ପୁଣି ଆସିପାରେ ଏପରି ଏକ ଅନିଷ୍ଟିତ ଆଶାରଣି ରାତି ପାହୁବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବସି ରହିବା ମନସ୍ଥ କଲୁ ମାଙ୍ଗରେ ଜଣେ ମାସ ସଙ୍ଗୀ ମାୟାଧର ବସିଥିଲେ । ବାଦ ତ ଗଲା । ନାମ ଶ୍ରବଣକୁ କାହିଁକି ଛୁଡ଼ିଯିବା ଏପରି ରାସ ପ୍ରକଟ ହେଲା । ତହୁଁପଶ୍ଚିମକୁ ଡେଇଁ କରବାରୁ ପାହାଡ଼ରେ ଛୁପୁ ବ୍ୟାପିଗଲା । ସେଥିରେ ମଡ଼ି ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ପକ୍ଷଟି ଯାହା ଧଳା ଦିଶୁଥିଲା ଆଉ ସେପରି ଦିଶିଲା ନାହିଁ । ଏ ଧମପୁଟା ବାଦର ଆସିବା ସମୟ ଭାବ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘାଟ ମନ୍ତ୍ରକୁ ରୁହିଁ ବସିଲୁ । ବର୍ଷାଦିକୁ ଷ୍ଟେଡ଼ ପକ୍ଷର ମର୍ମର ଘେନି ଶୁଣା ଯାଉନାହିଁ । ଏଥର ମୁଣ୍ଡଟା ବାହାରବାଣୀ ସେହି ମୁଣ୍ଡକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ । ଏପରି କଲୁନାରେ ରୁହିଁ ନହୁଁ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ମୁଣ୍ଡଟା ପୁଣି ବାହାରବା ଦେଖାଯାଇଛି । ସଙ୍ଗୀସଙ୍ଗୀ କର୍ତ୍ତୃମୂଳକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଚାଲି କଲା । ବିନା ଶବ୍ଦରେ ମଡ଼ି ଉପରେ କରୁଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ରାତି ପାହୁଲା । କେହି ନ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ବାଦ ମରି ଯାଇଛି ଜାଣି ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଘରକୁ ଚାଲିଆସିଲୁ । ସକାଳୁ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ଲୋକ ନେଇ ବାଦକୁ ଆଣି ପ୍ରଥମେ ଲେଉଟି ନିକଟ ଯୋଗୁଁ ଘେନାକୁ ନେଇ ଚାଲି ପରେ ଗଡ଼କୁ ଆଣିଲେ ଏକଟି ମାଇ ବାଦ ଥିଲା । ଯେତେ ବାଦ ମାରିଛନ୍ତି ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ମାଇବାଦ ସଂଖ୍ୟାଅଳ୍ପ । ଅନ୍ତର ବାଦ ବା କୁଆ ଥିଲେ ସେମାନେ ଆଗ ଖାଇ ସାରିବା ପରେ ବାୟୁଣୀ ଘେନାକୁ ଅସିଥାଏ । ସେ ସବୁବେଳେ ସନ୍ତକ ରହିଥାଏ । ଚିତାବାଦ ଓ ମହାବଳ ଉଭୟଙ୍କ ବାୟୁଣୀ ଖୁବ ଚତୁରତା ସହିତ ଶିକାର ଖାଇବାକୁ ଆସିଥାନ୍ତି ।

କାଟିଣୀରେ ବାଦ

ସେହିବେଳେ ଶୀତଦିନେ ଖରାବେଳେ ସମ୍ଭାଦ ପାଇଲୁ ବାଦ ଲେଉଟାଏ ମାରି ଦେଇଛି । ଗଡ଼କୁ ଦୁଇ ମାଇଲ ଦୂର ଲେୁ । ଯାଇ ଦେଖିଲୁ ବଡ଼ଛେ କିଛି ନାହିଁ । ଛୋଟଛୋଟ ଗଛ ୩୪ଟା ଏକସ କରି ମଞ୍ଜାବାନ୍ଧ ବସିଗଲା । ମେହେନ୍ଦ୍ରମାନେ ମଡ଼ିକୁ ଏପରି ଛୋଟ ଖୁଣ୍ଟାରେ ବାରିଥିବା ଆନକୁ ଅଜଣା । ଶାଗୁଣାମାନେ ମୁଣ୍ଡ ଉପର ଅଗଡ଼ାଳରେ ବସିଥାନ୍ତି । କାଳେ ଆମ ଉପରେ

ହରିଦେବେ ତାଙ୍କୁ ବୁଝି ଦେବା ବେଳେ ଖରୁର କରି ଶବ୍ଦ ହେଲା । ଦେଖିଲୁବେଳକୁ ବାଘ ମଠର ବେଳ ମୁଳରୁ କାମୁଡ଼ି ଏପରିଭାବେ ବେଳ ଉଠାଇ ଟେକି ଧରିଛୁ ଠିକ୍ ବଳେଇ ମୁଣାକୁ କାମୁଡ଼ି ନେଲୁପଛ । ଏପରିଭାବେ ଧରି ଚାଲିଯିବାବେଳେ ମଠର ଗୋଡ଼ ଭୂମିରେ ଦୁଷ୍ଟରୁପିବାର ଶବ୍ଦ ହେଲା । ନାଘ ସେତେବେଳକୁ ଆମକୁ ପଛ କରି ଚାଲିଗଲାଣି । ମଠଟା ଛୋଟ ଖୁଣ୍ଟରେ ଡିଲକରି ବାନ୍ଧିଥିବାରୁ ବାଘ ଟେକି ନେଲୁକଣି ଖୁଣ୍ଟରୁ ଖସିଗଲା । ପଛପାଖରୁ ଚାଲି କଲା । ମଠଟିକୁ ପକାଇଦେଇ ପକାଇଗଲା । ସେଦିନ କିଛି ଦିନ ପାଇ ପାଇଲୁ ନାହିଁ । ଆରଦିନ ଖବରପାଇଲୁ । କାଠୁଆଣିମାନେ କହିଲେ ଗମ୍ଭୀରୀଆ ପାହାଡ଼ରେ କ'ଣ ଗୋଟାଏ ମରି ରହି ହେଉଛି । ତାଙ୍କ କହିବାମତେ ଯାଇ ବାଘକୁ ପାଇ ଆଣିଲୁ । ସେଠାକୁ ପ୍ରାୟ ଦେଢ଼ମାଇଲ ଦୂରରୁ କମ୍ ହେବନାହିଁ । ପେଟକୁ ଗୁଲି ହେବାଦ୍ୱାରା ବାଘ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯାଇ ପାରିବ ପୁଣି ବଞ୍ଚିଥିଲେ ଖୋଜିବା ଲୋକକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରି ମାରିଦେବ ।

ଘରୁ ଛେଳିନେବା ଚିତାବାଘ

ଶୀତଦିନ ଆମ ଘରେ ଗୋଟିଏ ବଖରରେ ଛେଳିଗୁଡ଼ିଏ ଥାନ୍ତି । ବାଡ଼ପଟ ପାହାଡ଼ ଦିଗକୁ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଦରଜାକବାଟ ଲାଗିଥାଏ । ସକାଳୁ ଛେଳି ଫିଟାଇ ଦେଖିଲୁ ବାଡ଼ପଟ କବାଟଟି ଡିକିଆରୁ ବାହାରି ତଳେ ପଡ଼ିଛି । ଗୋଟିଏ ଖାସି ନାହିଁ । ପାହାଡ଼ଯାକ ଖୋଜିଲୁ କିଛିମାସ ଖଜୁ ପାଇଲୁ ନାହିଁ । ତା'ର ପ୍ରାୟ ୮ଦିନ ପରେ ଆମର ଦାଣ୍ଡପଟ ଖଞ୍ଜି ଗୋଟିଏ ମେଲଘର ଦୁଇଟା ବଡ଼ ଖାସି ଖୁଣ୍ଟରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଥାନ୍ତି । ମେ ଖଞ୍ଜିରେ ବାହାରୁ କେହି ଭଦ୍ରାଲୋକ ଆସିଲେ ରହନ୍ତି । ଘରର କେହି ପ୍ରାୟ ଶୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଦିନ କେହି ଶୋଇ ନଥିଲେ । କେର ଖାସି ଗାନ୍ଧ ଦାଣ୍ଡପଟ ଦରଜା ବନ୍ଦ କଲା । ପଛପଟକୁ ଥିବା ଛୋଟ ଦରଜାର ଭିତର କଲିଣୀ ଭୁଲ୍‌ହମେ ଦେଇ ନଥିଲା । ସକାଳୁ ଉଠି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଖାସି ୨ଟି ନାହାନ୍ତି । ଗୋଟିକର ପଦା ଛୁଣ୍ଟି ଯାଇଛି । ଅନ୍ୟଟି ଫିଟିଯାଇଛି । ବାଡ଼ପଟ କବାଟ ମେଲ । ବାଘ ଖୋଜି ପଡ଼ିଛି । ଖୋଜିଗଲି ବାଡ଼ପଟ ପାହାଡ଼ରେ ଗୋଟାଏ ଖାସି ପାଇଲୁ ଅଳ୍ପ କିଛି ଖାଇଥାଏ । ଚର୍ବିଘାନ ଖାସି ଶୀତ ହେତୁ ମାଂସ ଭଲ ଅଛି । ମାଂସସୀମାନେ ଲୋଭ ସମ୍ଭାଳି ନପାରି ମାଂସତଳ କାଟି ନେଇ ଆସିଲେ । ଛୁଲଟିକୁ ଛେଳିପରି ସଜାଇଦେଇ ଜରିକସିଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାହେବାକ୍ଷଣି ବାଘ ଆସିଲେ । ଦେଖିବ ଯେବେ ଖାଲ ଛୁଲଟା ମାଂସନାହିଁ ତେବେ ଫେରିଯିବ । ଏଣୁ ସେ ଘଟିବା ପୂର୍ବରୁ

ତାକୁ ଶେଷ କରିବାକୁ ହେବ । ଏପରି ସାବଧାନରେ ରହି ସେ ଆସିବାକ୍ଷଣି ଗୁଳିଟି ତାର ବସ ଭେଦକଲ ଓ ସେ ସେହୁଠାରେ ପଡ଼ିମଲା । ଅନ୍ୟ ଖାସିଟିକୁ ଖୋଜିବାକି ଆରଦିନ ପାହାଡ଼ ତଳେ ମରି ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖିଲୁ । ଏପରି ତାଙ୍କର ଦୌରାମ୍ୟ ବେଳକୁବେଳ ବୃଦ୍ଧି ହେବାକୁ ଲାଗିଥାଏ । ମାତ୍ର ମଡ଼ଗାଇଲେ ଆଉ ସେ ଖୋବତରେ ଫେରିବା କ୍ଷମତା ହୋଇପାରେ । ନିରତ ତାର ଆତ୍ମା ଶେଷ ।

ଆତ୍ମତୋଷାରେ ବାଦ

ଶୀତଦିନ ଖରାବେଳ ମୁଁ ଖମାରରୁ ଘରକୁ ଫେରି ନଥାଏ । ଇନ୍ଦ୍ରବସରରେ ଗାୟାଳ ଆସି କହିଲା ଆତ୍ମତୋଷା ପଡ଼ିଆରେ ଗୋରୁ ଚରୁଥିଲା । ବାଦ ଗୋଟାଏ ଭଲ ରକ୍ତା ଛଡ଼ା ମାରିଦେଲା । ମୋର ଗଡ଼କୁ ଯିବାର ସେହି ବାଟ । ସେ ତୋଟା ଭିତର ଦେଇ ପାହାଡ଼ ଉଠି ଗଡ଼କୁ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ପଡ଼ିଆ ଦେଖିଲି ଛଡ଼ାଟି ଖାବତ ଅଛି । ତଣ୍ଡିଆଇ ଚକ୍ରାସ୍ରାବ ନିମଜ୍ଜିତ । କସର ରଙ୍ଗର ଖୁବ୍ ଫୁଲୁଫୁଲୁ ଛଡ଼ାଟିଏ । ଗାୟାଳକୁ କହିଲୁ ଗାଳଟିକୁ ନେଇ ଚଳିଯା କର । ବଞ୍ଚିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ତଥାପି ଖାବତ ଅଛି । ତେଣୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ୍ । ଛଡ଼ାଟିକୁ ଚାଟିରେ ପକାଇ ଘରକୁ ନେଇଗଲେ । ମୁଁ ସେହିପରି କସର ରଙ୍ଗର ଲୁଗାଟାଏ ଆଣି ଗୋରୁ ପଡ଼ିଥିଲାସବୁ ସଜାଇ ସଫାରେ ପକାଇଦେଇ ଆତ୍ମଗହରେ ବସିଯାଇ ଗୋରୁମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱେଠାରୁ ନେଇଯିବାକୁ କହିଲି । ସେସ୍ଥାନଟି ପାହାଡ଼ଠାରୁ ୩୦୦ ଫୁଟଦୂର ଗୋଟିଏ ପଡ଼ିଆଟିଏ । ବାଦ ପାହାଡ଼ରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଆକୁ ଆସିଲେ ଗୋରୁ କି ଗାମୁଛା ଚଢ଼ିବ । ଏଇତକ ଦୂର ଅତିକ୍ରମ କରିବାବେଳେ ତାର ପ୍ରତିକାର କରିବାକୁ ହେବ । ଚାହିଁ ବସିଥାଉ । ବାଦ ମାରିଦେଇ ରକ୍ତ ପିଇପାରିନାହିଁ । ଗାୟାଳଟି ପାଟି କରିବରୁ ଛୁଡ଼ି ଦଇ ଜଙ୍ଗଲକୁ ପଳାଇଯାଇଛି । ସେମାନେ ମାରିଦେବାପାଇଁ ଆଗରୁ ରକ୍ତ ପିଇସାର ତା ପରେ ମାଂସ ଖାଇବେ । ରକ୍ତ ପିଇନଥିବାରୁ ତା ମନ ଉଛୁଳି ହେଉଥିଲା । ସେ କ'ଣ ଜାଣିଥିଲା ତାକୁ କି କି ଆସି କବଳିତ କରି ସାରିଲଣି । ପାହାଡ଼ରୁ ବାହାରି ଏଣେତେଣେ ବୁଲୁଛି । ଲୋକ ନାହାନ୍ତି । ଗାମୁଛାଟି ଠିକ ଗୋରୁ ପରି ପଡ଼ିଛି । ଆସେଆସେ ଗୋରୁରୁପି ଗାମୁଛା ପାଖକୁ ଅଧସର ହେଲା । ଠିକ୍ ଗୁଳିଘେଞ୍ଜି ଭିତରକୁ ଆସିବାକ୍ଷଣି ଗୁଳିଟି ତା ମର୍ମଭେଦକଲା । ରକ୍ତ ପିଇବ କ'ଣ ନିଜ ରକ୍ତରେ ବସୁଧାଦେବୀଙ୍କୁ ରଞ୍ଜିତକରି ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲା । ଗାଳଟି ମଧ୍ୟ ମରିଲେ । ତାର ତଣ୍ଡି ଫୁଟିଯାଇଥିଲା ।

ଗମ୍ଭୀର ଆତ୍ମନିତ ବାଦ

ଦିନିଶ ମୋର ବାଦମୟ କଥା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯିବାରୁ ଆଖପାଖ ଯେଉଁଠାରେ ବାଦ ମାରିଲୁ ମତକୁ ବଦରଖି ମୋ'ପାଖକୁ ଆସୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ପାଶମାନେ ମଧ୍ୟ ଗୋ' ମହିଷାସୁର ମାଂସ ଖାଉଥିଲେ । ମୃତବେର ପାଇବାମାତ୍ରେ ସେମାନେ ଯାଇ ମତକୁ ନେଇଆସନ୍ତି । ବର୍ଷାରମ୍ଭ ସମୟ ଗମ୍ଭୀରପୁର ପାହାଡ଼ ତଳେ ବଳଦଟାଏ ମାଉଥିବା ସମ୍ଭାବନା ଥିଲା । ଏପରି ଯାଗାରେ ମାରିଛୁ ଯେଉଁଠାକୁ ଯାତାୟତ ପାଇଁ ଲଟାରେ ଚଳେଲେ ଯିବାକୁ ହେଲା । ପାହାଡ଼ର ଠିକ ମୁଳଦେଶରେ ମଡ଼ି ପଡ଼ିଛି । ମଞ୍ଚାଟିଏ ବାନ୍ଧି ଆମେ ଭାଡ଼ରେ ବସିଲୁ । ନେକଜଣ ଅନ୍ୟମାନେ ବୁଲୁଥିଲେ । ମୁହଁ ସଞ୍ଜି ଆନ୍ଧାର ଘୋଟିଆସୁଛି । ବାଦ ଆସିବାର ସୂଚନା ପାଇଲୁ । ଯେବେ ବର୍ଷାରେ ବାଦ ଆସିବାର ପାଦଶବ୍ଦ ଜଣା ନ ପଡ଼େ ତେବେ ବାଦ ଆସିବା ଜାଣି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗୁଲୁମନଙ୍କରେ ଗୋଇଥିବ । କପୋତଆଦି ପକ୍ଷୀମାନେ ଉଡ଼ି ପଳାନ୍ତି । ଗୁଣ୍ଡୁରଆଦି କେତେକ ଆତଙ୍କିତ ଶବ୍ଦ କରନ୍ତି । ସେଥିରୁ ବାଦ ଆସିବା ଅନୁମାନ କରିହୁଏ । ସେତିକିବେଳେ ଆମ ପାଖରେ ବସିଥିବା ଲୋକକୁ ପରିଶ୍ରା ଲାଗିଲା । ସେ ଲୋକଟି ବୟୋଧୂକ୍ୟ । ଶୁଣିପାରିବା ଶକ୍ତି କମ୍ ଯାହାକୁ ବଡ଼ବୋଲୁ କହନ୍ତି । ମଞ୍ଚା ପଲୁଆଦିରେ ବସିବା ବଡ଼ କଷ୍ଟକର । ଯୋଗ୍ୟାନ କଲୁ ପରି ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇଥିବ । ମଣି ଜାଆଁଣ ଖାଇଲେ ଧେମ ନଳୁ ଆସ୍ତେ ଉଠାଇଦେବ । ବଶେଷତଃ ଭାଡ଼ରେ ବସି ଟିକିଏ ହଲଚଲ ହେଲେ କଟକଟିଶବ୍ଦ ବା ଡାଳ ହଲିବା ଶବ୍ଦମାନ ହୁଏ । ସେଥିପ୍ରତି ଖବ ସାବଧାନରେ ରହିବ । କଥାଗୁଣା କେବଳ ଇଙ୍ଗିତ ଠାରୁହାର ହୁଏ । ତାକୁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଲି ଗାମୁଛାପାରି ତା ଉପରେ ପରିଶ୍ରା କର । ସେ ବୁଝିପାରୁନା କି ନା ପଛୋଟବେଶ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ମୁଣ୍ଡବାରୁ ଗଛତଳେ ପଡ଼ିଥିବା ଶୁଖିଲା ପତ୍ରରେ ପଡ଼ି ଭରଭର ଶବ୍ଦ ହେଲା । ବାଦ ମନୁଷ୍ୟ ଥିବାର ଜାଣିପାରି ଆଉ ମତ ଖାଇବାକୁ ଆସିଲାନାହିଁ । ଏପରି ପ୍ରାୟ ଶତ ୧୯୧୨ଟା ଗଡ଼ ହେଲା । ଅନ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତକ ଯୁବକଥିଲା ସେ କହିଲୁ ବାଦ ଆଉ ଆସିବନାହିଁ । ବୃଥାରେ ଶତରେ କାହିଁକି କଷ୍ଟ ଛେରିବା ରୁଲ ଓହ୍ଲାଇଯିବା । ମୁଁ କହିଲୁ ବାଦ ନ ଖାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଆଖପାଖରେ ରହି ରହିଥିବା ମୁଁ ଅନୁମାନ କରୁଛି । ଚିତାବାଦ ବୁଝି ମହାବଳ ପୁଣି ଗହ୍ମାରେ ଲେଟେଲ ଯିବାକୁ ହେବ । ଜାଣୁଜାଣୁ ବିପଦକୁ ଯିବା ନାହିଁ । ଏପରି କହି କିଛି ସମୟ ପ୍ରିୟହୋଇ ବସିବାବେଳେ ବାଦ କପରି ଆମ ମଞ୍ଚା ଉପରେ ଥିବା ଜାଣିପାରି ଗୋଟାଏ ଘୋର ଗର୍ଜନ କରି ମଞ୍ଚାଘରକୁ ବୁଦ୍ଧି

ପଡ଼ିଲା । ଆମେ ବଡ଼ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇପଡ଼ିଲୁ । ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଜଣକୁ
 ନେଇଥାନ୍ତା ! ଏବେ ଯେବେ ମଞ୍ଚାଉଁଳରେ ପଡ଼ିବ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ପାଇବ ? ଅନ୍ଧାରରେ
 କିଛି ଦେଖାଯାଇନାହିଁ । କିପରି କାହାକୁ ମାରିବା ? ଭାଗ୍ୟବଳରୁ ବାଦ ମଞ୍ଚାଉଁଳରେ
 ନ ପଡ଼ି ତଳେ ପଡ଼ିଲେ । କିଛିଦୂର ଦଉଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ପୁଣି ଅନ୍ୟପାଖରୁ ଧାଇଁଆସି
 ପୁଣି ମଞ୍ଚାକୁ ଡେଇଁଲା ମାତ୍ର ମଞ୍ଚାରେ ନ ପଡ଼ି ଅନ୍ୟପାଖର ପଡ଼ି ପୁଣି କିଛିଦୂର
 ଧାଇଁଗଲା । ତେଣୁ ଗର୍ଜନକରି ଦଉଡ଼ିଆସି ଉପରକୁ କୁଦାମାରେ । ଏହିପରି ରାସ
 ପ୍ରଭାତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆତମଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । କେତେବେଳେ ଆଗପଟରେ ପଡ଼ି ତ
 କେତେବେଳେ ପଛପଟେ ଆମେ ଗନ୍ଧ୍ୟନ୍ତର ନ ଦେଖି ମାରବ ହୋଇ ବସିଥାଉ ।
 ଭୋର ହେବାରୁ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ି ଚାଲିଗଲା । ଅଧମାଇଲ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ପାଣିନାଳ
 ଥାଏ । ବୋଧହୁଏ ତୃଷାଭୂରହୋଇ ସେହଠାରେ ଗୋଟିଏ ହାଣ୍ଡର ପକାଇଲା ।
 ଜାଣିଲୁ ବାଦ ଚାଲିଗଲା । ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ପାହୁଗଲା । ଓହ୍ଲାଇ ଘରକୁ ଆସିଲୁ । ଏହିପରି
 ବାଦଶିଳାମୟ ପଦୋତ୍ତାପ ବପତ ଲାଗିଥାଏ ଏଥର ବପର୍ଯ୍ୟୟ ହୋଇ ଫେରିଲୁ ।
 ମୁଁ ଅନୁମାନ ଉପରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନ କରି ଓହ୍ଲାଇଥିଲେ ଜଣେ ହବଇଥାନ୍ତୁ ତା ସମସ୍ତେ
 ତାର କବଳିତ ହୋଇଥାନ୍ତୁ ତାହା ଅମଳୁ ଅଜ୍ଞତ । ମନୁଷ୍ୟ ତାପାଖରେ ନିତାନ୍ତ ସୁଦ୍ର
 ବଡ଼ବଡ଼ଗାରୁମହାଶିକୁ ଯେ ମାରିବାକୁ ସମର୍ଥ ତା ପାଖରେ ମନୁଷ୍ୟ ବା ନା ।
 ଥରେ ଗୋଟିଏ ମହାଶିକୁ ବାଦ ମାଇଲା ବୋଲି ଡାକୁଲେ । ଯାଇ ବାଦ ମାରିଥିବାର
 ଲକ୍ଷଣ କିଛି ଦେଖି ନ ପାରି ସାପ କାମୁଡ଼ିଥିବା ଅନୁମାନ କରି କହିଲୁ । ମହାଶିଶୁ
 କହିଲା ମୁଁ ବାଦକୁ ଦେଖିଛି । ଏପରି ତାର ଶରୀରଯାକ ଦେଖିଲୁ କେଉଁଠି ଶବ୍ଦଚକ୍ର
 ଅନେକବେଳେ ପରେ ତା କର୍ଣ୍ଣମୂଳରେ ଗୋଟିଏ ଚକ୍ରବୃନ୍ଦା ଦେଖି ସେ ସ୍ଥାନଟିକୁ ହାତ
 ମାରି ଦେଖିଲୁ ସବୁ ହାତ ଗୁଣ୍ଡ ହୋଇଯାଇଛି । ଏପରିକିବେ ଗୋଟିଏ ଆପଡ଼
 ତା କାନମୂଳର ମାରିଛି ସେଇଥିରୁ ସେ ପଞ୍ଚଭୁ ହୋଇଛି । ଜରିକୁ ଆଉ ଆସିଲା
 ନାହିଁ । ମାରିକରି ଇନ୍ଦ୍ର ନ ପିଇଥିବା କମ୍ପା କପୁତଂଶ ଖାଇନଥିବା ମତକୁ ଆସିବା
 ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆମ ବଳରାମପୁର ଜଙ୍ଗଲରେ ମହାବଳବାଦମାନ କୁଆ ଜଳୁକରିବା
 ସ୍ଥାନ ପାଆନ୍ତୁ ନାହିଁ । ନିକଟରେ ଦେଢ଼ାଳାଳର ନିକଟପ୍ରସାଦ ଗ୍ରାମପାଖରେଥିବା
 ନିଶ୍ଚଳାପ୍ରାୟାଡ଼ରେ ଅନେକ ଅଗମ ସ୍ଥାନ ଅଛି । ସେଠାରେ କୁଆ ବଞ୍ଚନ୍ତି । ବଡ଼ବଡ଼
 ସପ୍ତମାନେ ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ଅଛନ୍ତି । ସମ୍ଭବ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରବଳ । ସେଠାକୁ ଅଧିକାଂଶ
 ସମୟ ଶିକାରପାଇଁ ଯାଇ ସମ୍ଭବ ମାରାଅଶୁ । ଆମ ଜଙ୍ଗଲରେ ଚିତାବାଦମାନେ
 କୁଆ ବଞ୍ଚନ୍ତି । ଥରେ ଗୋଟିଏ ମାରିଥିବା ମତରେ ଜଣେଥିଲା । ଚିତାକୁଆ ମାଆସହ
 ଆସିଲେ । ଦୁଇଟା କୁଆ । ଗୋଟିଏ ଖାଉଥାଏ ଅନ୍ୟଟି ଚାହିଁଥାଏ । ସେ ଖାଇବ

ପରେ ଅନ୍ୟଟି ଖାଇଲ । ଶିଶୁ ଦୁଇଟିକୁ ମାରିଲିନାହିଁ । ଶେଷକୁ ମାଆଆସି ଖାଇଲ ।
ତାକୁ ମାରିଦେଲ ।

ହଞ୍ଜିଳାବନ୍ଧରେ ବାଦ

ବଳରାମପୁର ଦଣ୍ଡିଶସୀମା ପାଖରେ ଦୁଇଟି ପବତ । ଗମ୍ଭୀରଆ ଓ
ଫୁଲଗୁମ୍ଫାଣୀ । ଏ ଦୁଇଟି ପବତ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଜଙ୍ଗଲ ସବୁ ବନଜୟ ଅମଳରେ
ସୁରକ୍ଷିତଭାବେ ଥିଲା । ଦୁଇମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧ ନା ହଞ୍ଜିଳାବନ୍ଧ । ସେହି
ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ଜମି ପ୍ରଜା ଆବାଦକର ବେଟି କରିଥିଲ । ଭୂଷଣ ଅରଣ୍ୟ
ଓ ଜନାକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣପ୍ତାନ । ଦିନରେ ଜୀବମାନ ପାଣି ପିଇବାକୁ ନିରାପଦ ମନେକରନ୍ତି ।
ସେଠାରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଅଛନ୍ତି । କେହି ଜଣେ ଶକାଶ ପାଣି ଭିତରେ
ତଟବୁଲୁଡ଼ି ୨୦୩୦ ଅନ୍ତରରେ ଜମ୍ଭୁବୃକ୍ଷର ଭାଡ଼ିଟିଏ ଦେଇ ଜଗିଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ
କିଛି ଜନ୍ତୁ ମାଣ୍ଡୁଥିବ । ପାଣିଭିତର ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧିବାର ଭିଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟାଘ୍ରାଦି
ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷାପାଇବା । ବୁଲିଯାଉଯାଉ ସେଠାରେ ବାଦ ପାଣି
ଖାଇଥିବା ଗୋଟି ଦେଖିଲୁ । ଆଉ ମଞ୍ଚା ଦେବାକୁ ବେଳ ନଥିଲା । ସେହି ପୁରୁଣା
ମଞ୍ଚାକୁ ଆଣ୍ଟୁଏ ପାଣିରେ ପଣିଯାଇ ବସିଗଲା । ଦିନ ଅବସାନ ପ୍ରସ୍ତ । ଅନ୍ଧାର
ଦୋଟିଗଲା । ମଞ୍ଚାଟି ଟାଙ୍ଗିଟି ମାସ ଭଜ । ବାଦକୁ ଜଗିବା ନିରାପଦ ନୁହେଁ ।
ତଥାପି ସାବଧାନ ବସିଲୁ । କିଛି ସମୟ ଗତେ ମଞ୍ଚାରେ ବୁଜା ଯାଇଥିବା
ଶୁଖିଲାପତ୍ର ଖରୁଖରୁ ଶବ୍ଦହେଲା । ଯାହା ଅନୁମାନ କରୁଥିଲୁ ଲୁଚି ପକାଇ
ଦେଖିଲୁ ବାଡ଼ିରସାପ ଚାଲିଛନ୍ତି । ପଦାରେ ବାଦ ଘରେ ସାପ କଣ କରିବା ?
ଚନ୍ଦ୍ରାକର ମାନକଲୁ ପାଣିଭିତର ଧଣିମାପ ହୋଇଥିବ । ଖେସ୍ତ ପକାଇବୁଅ ।
ବାଦକୁ ଛାଡ଼ିବାନାହିଁ । ଅଳ୍ପସମୟ ପରେ ବାଦ ଆସିଲା । ପାଣି ଖାଇବାରୁ ଜାଣିଲୁ
ବାଦ କେଉଁଆ ମାନ ଶୋଇପଡ଼ି ଜିଭର ଚୁଟିଚୁଟି ପାଣିଖାଆନ୍ତି । ବାଦଖାଇଲେ
ଟାଙ୍କର ମାଇଲପରି ଶୁଭ । ଲୁଚି ପକାଇବା ମାନସ ଗୁଳିଲୁ । ବାଦ ପାଟିକର
ଡେଇଁ ଚାଲିଗଲା । ଅଭାବରେ ଘୋର ଜଙ୍ଗଲ ବାଦ ଖଣିଆ ଯିବୁ କୁଆଡ଼େ ?
ସେହି ମଞ୍ଚାରେ ବସି ବଡ଼ ପାହୁଲ । ଫକାକୁ ମଡ଼ା ଓ ଚନ୍ଦ୍ରବିହରଦଣ୍ଡି ପ୍ରାୟ
୧୦୦ ଫାତ ଯାଇଛି । ଆମପାଖରେ ବନଦାସ ବୋଲି ଜଣ ବସିଥିଲେ । ବାଦ
ଗୋଟିଏ ନାଲ ଭିତର ଫଡ଼ୁଆ ଆଗର ଦେଖିପାରି ଗୋଟିଏ କଣ୍ଟାକଟା ମାଡ଼ିଥିବା
ଗଛର ପ୍ରାଣ ବଳକରେ ଚାଲିଗଲା । ମୁଁ ଫଛରେ ବସିଲୁ ଧରିଥିଲ । ତାଙ୍କର
ଏ ଅବସ୍ଥାଦେଖି ବାଦ ବଞ୍ଚିଛି ? ଅନୁମାନ କରି ବରୁଣପ୍ରସ୍ତୁତକରି ଆଗେଇଯାଇ
ଦେଖିଲ ବାଦ ମରି ପଡ଼ିଛି ମନ ସଙ୍ଗାତେକ କଣ୍ଟାବୃକ୍ଷରୁ କପର ଓହ୍ଲାଇବେ ?

ଶେଷକୁ ଅନ୍ୟମାନେ କଣ୍ଠାଳଟାକୁ ହାଣି ସପା କରିବାରୁ ସେ ଓହ୍ଲାଇଗଲ ।
ତେଲବେଳେ କପରି କଣ୍ଠା ନ ଲାଗିଲା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ।

ସର୍ପ ବଧ

ବର୍ଷାଋତୁରେ ସଙ୍ଗୀ ଖାଣ୍ଡଜଣସହ ଜନ୍ମ ଶୀକାର ଅନେକ୍ଷଣରେ ମଧୁପୁର
ସୀମା ଜଙ୍ଗଲରେ ଗୋଟାଏ ଭୟଙ୍କର ସର୍ପ ଦେଖିଲା । ସାପଟି ବୋଧହୁଏ କିଛି
ଗୋଟାଏ ଗିଳିଥିବାରୁ ଆସ୍ତେଆସ୍ତେ ଚଢ଼ି କରୁଛି । ଆଗରେ ଥିବା ଲେକଟି ଦେଖି
ମୋପାଖକୁ ପଳାଇଆସି କହିଲା ମୁଁ ଯାଇ ତା ମୁଣ୍ଡକୁ ଏଲ୍ କି ଭଉଁଜି କରି ମାଇଲି ।
ମୁଣ୍ଡଟା ଛୁନୁବିଛୁନୁ ହୋଇଗଲା । ଆଉ ଯାଇ ନପାରି ଲାଞ୍ଜ ପିଟିବାରେ ଲାଗିଲା ।
ଇନ୍ଦ୍ରାଗଛ ହାଣି ରବର ଟାପୁର ଉପରେ ପିଟିଲେ ସେପରି ହୁଏ ସେପରି ପାହାର
କାଟିଲା ନାହିଁ । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ମଉଗଲା । ମାପିଲୁ ଲମ୍ବ ୧୯ଫୁଟ ମୋଟ
ଦେହଫୁଟରୁ ଟିକିଏ ବେଶୀ । ଖଜଣ ଘୋପାଡ଼ି ଆଣିନପାରି ପକାଇଦେଇ ଆସିଲା ।
ଆରଦିନ ଗୋଟାଏ ସର୍ପ ମାରିଲା । ୧୯ଫୁଟ ଲମ୍ବ ଆଉ ଦୁଇ ଡିନିଟା ମାରିଲା ।
ତା ଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।

ଗଡ଼ି ଭାଲୁ ବଧ

ଶୀତଦିନ ସକାଳ ବଳରାମପୁର ଗଜା ପ୍ରବେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଧୀର ଖରବର
ଆସିଥାନ୍ତି । ସେ ଜଣେ ପ୍ରଧାନ ଶିକାରୀ । ଆମେରିକା ସାହେବମାନଙ୍କୁ ଆଣି ବାଘ
ମରାଇ ଅନେକ ସୂନାମ ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । ଜିପ୍ରେ ବୁଲିଯାଉଛୁ ରେଣିଦେଇପୁର
ପ୍ରଜାମାନେ ଆସି କହିଲେ ଆମ ଭାଲୁ ଆମ ଆଖିବାଡ଼ି ନଷ୍ଟ କଲେ । ତାଙ୍କୁ ମାରି
ଦିଆଯାଉ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଖିରଲରେ ଉଠିଛନ୍ତି । ବଜା ବଡ଼ଲେକ । ସେ ନଦୀବରରେ
ଢେଲେ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଗଲି । ଆଖିରଲରେ ପଶି ହାକ ଆଣିଲି ।
ଡିନିଟା ଭାଲୁ ବଡ଼ାରି ଆସିଲେ । ଗୋଟାଏ ସେଠାରେ ମାରିଦେଲି । ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟା
ପକାଇ ଆସିଲେ । ପାହାଡ଼ ମାଇଲିଏ ଦୂର ନିକଟ ବୁଦାବୁଦା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜଙ୍ଗଲ ।
ଫଳାଇବା ଅବସ୍ଥାରେ ତଡ଼ିତଡ଼ି ଦୁଇଟାକୁ ମାରିଦେଲି । ଭଲୁମାନେ ମାଂସାସୀ
ନୁହନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଆଦାତ ନ ପଡ଼ୁଥିଲେ ହିଁସା କରିନ୍ତି ନାହିଁ । ଏଣୁ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ମାରେ
ନାହିଁ । ପ୍ରଜାଙ୍କର ଶତ କରୁଥିବାରୁ ମାରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି ।

ଖାନ୍ଦା ପାଣିଖଦାରେ ବାଦ

୧୯୩୭ ମସିହା ମହାବଳ ବାଦ ଶିକାର କରି ସଙ୍ଗେ ୨ ଖାଦିଆ । ଅବଶିଷ୍ଟ ଯାହା ଥାଏ ସେବେ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କର କୌଣସି ସମଗମ ନ ହୋଇଥାଏ । ତେବେ ଆସି ଖାଏ । ଅଧିକାଂଶ ମତକୁ ଆସେ ନାହିଁ ଏଣୁ ତାକୁ ପାଣି ଖଦାରେ ମାରିବା ମହଜ ହୁଏ । ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଖରାବେ ଗଛ ଛାଡ଼ି କି ପଥର ଗୁମ୍ଫାରେ ଶୋଇରହେ ଅତ୍ୟଧିକ ଏହି ଖରାବେଳେ ଗୋରକ୍ଷକମାନେ ଗୋରୁ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଗୁମ୍ଫାଗ୍ରୀତ କରିଥାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ନିଦ୍ରାରେ ମାରି ଖାଏ । ତେଣୁ ବାଦ କେଉଁଠାରେ ପାଣି ଖାଲେ ଏ ସମ୍ଭାବ ଦେବ ପାଇଁ ଆମର ଯେଉଁ କୋହ୍ଲା ଖବରମାନେ ସଙ୍ଗରେ ଯାଆନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ନିୟୁକ୍ତ କରିଥାଏ ତା ମନ୍ତ୍ରତ ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁମାନଙ୍କ ଖବର ମଧ୍ୟ । ୧୯୩୭ ମସିହା ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁରେ ପାଣି ସବୁ ଶୁଖିଯାଏ । ସେ ବର୍ଷ ଖରାବେଳେ ବର୍ଷା ନଥାଏ ବହୁତ ଯାଗାରେ ପାଣି ଥିଲେ ଯେଉଁପାଖେ ଶିକାର କରେ ତା ନିକଟ ଜଳାଶୟରେ ପାଣି ଖାଏ । ସେବର୍ଷ ଅଧିକାଂଶ ପାଣିଥିବା ସ୍ଥାନ ଶୁଷ୍କ ହୋଇଯାଇଥାଏ ଖବର ପାଇଲି ଖାକିଆ ପୋଖରୀରେ ବାଦ ଓ ସମୁଦ୍ର ଆଦି ପାଣି ଖାଉଛନ୍ତି । ବାଦ ଖବର ଶୁଣି ମନ ଉଦ୍ବେଗ ହେଲା ସେ ପୋଖରୀଟି ଖାକିଆ ମଠ ବାବାଜୀ ତାଙ୍କ ଜମି ଉପରେ ଖୋଳିଥିଲା । ବଳରାମପୁର ପୁଲଗୁମ୍ଫା ଶି ନାମକ ପାହାଡ଼ ଦକ୍ଷିଣପଟ ନିମ୍ନ ଦେଶରେ ଡେଙ୍କାନାଳ ସୀମାରେ କରିଥିଲା । ହୁଡ଼ା ପାଖରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ବୃକ୍ଷରେ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧି ବସିଲୁ ତୃଷାକୁର ବାଦ ସନ୍ଧ୍ୟା ପରେ ପରେ ପାଣିକୁ ଆସିଗଲା । ଆମେ ବସିଥିବା ପଟେ ନିଆସି ଅପର ପାଖେ ପାଣି ଖାଇଲା ଶବ୍ଦ ବାରି ଲଇଟ ପକାଇଲୁ ଗୁଲି କଲି ବାଦ ଗଛ ନ କରି ଚାଲିଗଲା ଆମେ ନେ ଓହ୍ଲାଇଯାଇ ଖାକିଆ ମଠରେ ଖାଇ ଶୋଇଲୁ । ପରଦିନ ସଖାଳୁ ଯାଇଁ ଖୋଳିଲୁ ରକ୍ତ ଲେମ୍ପ ପଡ଼ିଛି ବାଦ ଉଠିଯାଇଛି । ଆମର ଜଣେ ସଙ୍ଗୀ ମୁକୁଣ ନାମକ ଲତା ଦାନ୍ତକାଠି କରିବା ପାଇଁ ହାଣି ଧରି ଆଗେ ୨ ଚାଲିଥାଏ । ଯେଉଁଠି ମୁକୁଣ ଗଛ ଦେଖେ କାଟିନିଏ ମୁଁ ନାକରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ନ ମାନ କାଟିଥାଏ । ବାଦ ଏହାର ଆବାଜ ପାଇ ରାତ୍ରୀ କଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ହୁଙ୍କା ମୁଳରେ ଛପି ରହିଥାଏ । ଆମେ ନେ ସେହି ପଥରେ ଆଗକୁ ଚାଲିଥାଉଁ ଦେବ ଯୋଗକୁ ଆଗରେ ଦାନ୍ତକାଠି ଧରିଥିବା ଲେକଟିର ଦୃଷ୍ଟି ବାଦ ଉପରେ ପଡ଼ିଗଲା । ଗୋଟାଏ ଚିକ୍କାର କରି ପଛକୁ ଆମ ପାଖକୁ ପକାଇ ଆସିଲା ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ବହୁଳ ଉନ୍ମୁଖ କରି ଯାଇ ଦେଖିଲୁ ବାଦ ଶୋଇଥିଲା

ରକ୍ତ ପଡ଼ି ଉଠି ଚାଲିଯାଇଛି ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ନାଲି ଘଷ ଜଙ୍ଗଲ ଲଟା ବୁଦ୍ଧା ଜଣା ସେଥିରେ କେବଳଦ୍ଵାମୁଖି ହାମୁଡ଼ି ଯିବା ବ୍ୟଗତ ଠିଆ ହେବା ଉପାୟ ନାହିଁ । ସେ ଭିତରକୁ ବାଘ ପଶିଯାଇଛି ସେ ଭିତରେ ପଶିବା ଅନୁରୂପ ନନେକଟି ଘରକୁ ଫେରି ଆମ ରଜାଙ୍କର ହାତୀ ଥାଏ ଜାହା ଆମମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକ ମତେ ମାଣିପାରେ ତେଣୁ ହାତୀ ନେଇ ଆସିବା ଠିକ୍ କଲୁ ଘରକୁ ଆସି ଖାଇପାରି ହାତୀ ନେଇ ଗଲୁ । ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ଖବର ପାଇଲୁ ବାଘ ଖାକିଯା ପୋଖରୀ କୁଳେ ଶୋଇଛି । ଲେକମାନେ ଦେଖି ଏବେତେଣେ ପଳାଇ ଯାଉଛନ୍ତି ସେଠାକୁ କେବଳ ଗାୟାଳ, ମହିଷିପାଳ କାଠୁରିଆମାନେ ଯାଇଥାନ୍ତି ଦିନ ୩/୪ଟା ବେଳେ ବାଘ ବାହାରି ପଡ଼ାରେ ପୋଖରୀ କୁଳେ ଶୋଇଥିବା ଅସମ୍ଭବ ମନେ ହେଲା ହାତୀ ନେଇ ଦୂରରୁ ଦେଖିପାରିଲୁ ବାଘ ଶୋଇବା ଅବସ୍ଥାରେ ନାହିଁ ପଡ଼ିରହିଛି ମୃତ ବୋଲି ସ୍ଥିରକରି ପାଖକୁ ଯାଇ ନେଇ ଆସିଲୁ ।

ଖାକିଯା ମୃତ ବାଘ

ପୁଣି ୧୯୫୨/୨୦୨୨ରେ ସମ୍ଭାବ ପାଇଲୁ ବାଘ ପୁଣି ସେଠାରେ ପଶି ଖାଉଛି ନିମ୍ନ ଯାହା ଅଳ୍ପଦୂର ମଝିରେ ସେପରି ନିର୍ଜନ ଜଳାଶୟ ନାହିଁ । ସେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ନ ହୋଇଥିବାରୁ ଅନେକ ଜଳାଶୟ ସୁଖିଯାଇଛି । ଆମେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲୁ ବେଳକୁ, ଅଞ୍ଜିରାତ୍ରେ ଥିବା ଜଣେ ଶିକାରୀ ଦୁଇଭାଇ ହୁଡ଼ା ଉପରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ବୁଦ୍ଧା ଥାଏ ହାତୀର ଉର୍ଦ୍ଦ୍ଵେବ ସେଠି ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ବଳରାମସ୍ଵରର ଲେକ, ଅଞ୍ଜିରା ବୋଲି ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ଗୋଟିଏ ଗଢ଼ିଥିଲା । ସେଠାରେ ଦୟାବାମନ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ଖଞ୍ଜାବାଡ଼ି ଅଛି ଆଠଦଶ ଘର ଖଣ୍ଡାଏତ ହରିଜନ ଶବରମାନେ ବାସ କରନ୍ତି ଖଣ୍ଡାଏତମାନେ ରଜାଙ୍କର ଜାଏଗିରି ଭୋଗି ଆମେ ପହଞ୍ଚିଲାକ୍ଷଣି ସେମାନେ କହିଲେ ସାମନ୍ତ ଆସିଲେଣି । ଜଗିବେ ଆସ ଆମେ ଯିବା । ମୁଁ କହିଲି ଏଠି ରଜଦରବାର ନୁହେଁ ଭୂମି ଜଣେ ଭଲ ଶିକାରୀ ଉଭୟେ ବସିବାକ୍ଷଣି ବାଣ ଦୁୟାଙ୍କର ବଡ଼ସାଇ କହିଲେ ଆଜ୍ଞା ଗୋଟିଏ ସମ୍ଭବ ମାରିଦେବେ ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କା ହବ ମଧ୍ୟ ଶିକାର ଖାଇବା ମୁଁ ଦେଖିଲି ପୋଖରୀ ଭିତରେ ଗୋଟି ଛପାକୃତିରେ ପାଣି ପଙ୍କ ମିଶ ରହିଛି ମୁଁ କହିଲି ଦେଖ ବାଘ ଆସିଲେ ମୋର, ଅନ୍ୟଜନ୍ତୁ ଶୂନ୍ୟ ମୁଁ ମାରିବି ନାହିଁ ତାଙ୍କର ସାନସାଇ ଜଣେ ଭଲ ଶିକାରୀ ତାଙ୍କ ଘର ଚତୁର୍ପାଶ୍ଵ ନିଘଷ ଜଙ୍ଗଲ ବେଷ୍ଟିତ ଥିବାରୁ ଘରୁ ବାହାରିଲେ ଅନାୟାସରେ ଶିକାର କରନ୍ତି ସେ ମୋ ପାଖେ ବସିଲେ କଥା ହେଲା ବାଘ ଆସିଲେ ମୋ ଭାଗ ଅନ୍ୟଜନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଛୋଟ ଭାଡ଼ିଟିଏ ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚ ହେତୁ ବାଘକୁ ମାରିବ

ନାହିଁ ବୋଲି ମନ କଲେ ତାଙ୍କ ଗୁରୁ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ଖାତରା ମଠକୁ ଗଲେ ଆମେ
 ବସିବା ପରେ ଶିକାସ ଜଣକ କହିଲେ ଆଜ୍ଞା ମୁଁ କେବେ ବାଦ ମାରିନାହିଁ
 ବାଦ ଆସିଲେ ଦୁହେଁ ଯାକ ଏକାବେଳେ ମାରିବା ହଉବୋଲି କହିଲି ସେତେବେଳେ
 ମୁଁ ପିତାଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଥିବା ଗୋଟିଏ କଥା ମନେପଡ଼ିଲା ମୋ ପିତା ଓ ତାଙ୍କ ପିତା
 ଥିବାବେଳେ ଗୋଟା ବାଦ ମଢ଼ରେ ପିତା ପୁଅ ଉଭୟେ ଜଗି ବସିଲେ ତାଙ୍କ
 ଭିତରେ ଘୂର କଲେ ଉଭୟେ ଏକାବେଳେ ମାରିବା ସେତେବେଳେ ଲଢ଼ଟି ନ
 ଥିଲା ଅନ୍ଧାର କୃଷି ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକରେ ମାରୁଥିଲେ କଥା ହେଲା ବାଦ ଆସି ଖାଲେ
 ମୁଁ ଲୋକ ଠିକ କରି ଭ୍ରମ ଗୋଡ଼କୁ ମୋ ଗୋଡ଼ରେ ଛଦନ୍ଦବ ଦୁହେଁ ମାରିବା
 ବାଦ ଆସି ଖାଲେ ଦୁହେଁ ସେପରି କରି ମାଇଲେ କାହାର ଗୁଳି ବାଜିଲା ନାହିଁ
 ବାଦ ତା ସୁଖେ ଗୁଳିଗଲା ମନର ତଅଳତା ହେତୁ ଲକ୍ଷପ୍ରସ୍ତୁ ହେଲା । ମୁଁ ଶିକାସକୁ
 କହିଲି ଏ ପରିସ୍ଥାର ତମ ବଡ଼ ଭ୍ରମ ଲକ୍ଷ ରଖିଥିବ ମୁଁ ବନ୍ଧକ ଉଠାଇବା
 ମାତ୍ରେ ତୁମେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଯିବ ଏପରି କହି ବସିଲୁ ଶରୀର ମାନେ ପ୍ରଥମେ
 ବାଦ ଆସିଲା ମୁଁ ଚାହିଁଥାଏ ବାଦ ପଣି ପାଖକୁ ଗୁଳିଯାଉଥିବା ବେଳେ ମୁଁ
 ପାୟାର କରିଦେଲି ଛୋଟ ଶୁଦ୍ଧ ହଲଚଳ କିମ୍ବା କଥା ଶୁଣା ହେବାଭଳି ନୁହେଁ
 ବାଦ ଗୁଳିଆସୁଛି ଶିକାସ ନିଶ୍ଚୟ ତହିଁର ହୋଇଥିବ ଗୁଳି ହେଲିକଣି ବାଦ କେଁ ନ
 କରି ଆମ ଭାଡ଼ି ଚଳୁଥିଲେ ପଡ଼ି ତଳରୁ ଖସିଲେ ସେତେବେଳେ ବାଦ କେଁ ନ
 ତାର କୁଦାମାରିବା ଦେଖି ଶିକାସ ଜଣକ ବନ୍ଧକ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଠିଆ ହେଇ ପଡ଼ିଲା
 ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଟାଣି ବସାଇ ଦେଇ କହିଲି ଆଉ ଉପରକୁ ତ ଗଛ ନାହିଁ ଚଢ଼ିଯାଇଥାନ୍ତି
 ଠିଆ ହେଲା କଣ ପାଇଁ ବରଂ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହିତ ବସିରହି ତା ଆତ୍ମମଣର ପ୍ରତିକାର
 କରିବା ଉଚିତ ଆଉ ତୁମେ ମାରିବାକୁ କହୁଥିଲ ମାରିଲ ନାହିଁ ଶିକାସ କହିଲେ ମୁଁ
 ବାଦ ବୋଲି ଚିହ୍ନିପାରିଲି ନାହିଁ ଭାବିଲି ସମ୍ଭବ ଆସୁଛି ଆପଣ ମତେ ମାରିବାକୁ
 ଦେବେ ମୁଁ କହିଲି ସମ୍ଭବସିଦ୍ଧିଆନ୍ତା କଣ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ ଏପରି କଥୋପକଥନ
 ହୋଇ ମଠକୁ ଉଠିଯାଇ ଶୋଇଲୁ ସଖାତୁ ସମସ୍ତେ ଆସି ଦେଖିଲୁ ଗୁଳିଟି ମାଟି
 ଭିତରେ ଧସିହୋଇ ପସିଯାଇଛି ତାଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇ କହିଲେ ଗୁଳି ବାଜିନାହିଁ ମାଟିରେ
 ପସିଯାଇଛି ମୁଁ କହିଛି ଦେଖ ରୁମ ପଡ଼ିଛି ଏବଂ ବାଦ ପଡ଼ିକରି କୁହୁଛି ଗୁଳି ନ
 ଲାଗିଥିଲେ ପାଟି ନ କରି ଗୁଳିଯାଇଥାନ୍ତା ଶିକାସ ଭିତରେ ଏହି ଯେଉଁ ଶିକାସ
 ଅନୁଭବ କଲି ତାଙ୍କ ତାହା କଥା ଯେପରି ମୁଁ ସିଦ୍ଧ ଲକ୍ଷରେ ନିଜର ଅସୋଗ୍ୟ
 ଗୁଳିଟି ଏପରି ଯଗରେ ଲାଗିଥିଲା ମାରିବା ସ୍ଥାନରେ ରକ୍ତର ବନ୍ଧୁ ମାତ୍ର ପଡ଼ି ନ
 ଥିଲା ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ଏ ଭିଗଣ ହାତ ଯାଇଁ ଦେଖିଲୁ ରକ୍ତର ଶ୍ରୋତ ଛୁଟିଛି ଯେଠି
 ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଶମସ ଦେଖାଗଲା ଇନ୍ଦ୍ରବସର ମେଘ ଘୋଟି ଭଲ ଅସରଏ ବର୍ଷା
 ହୋଇଗଲା ରକ୍ତର ଚିହ୍ନ ସବୁ ଧୋଇ ହୋଇଗଲା ବାଦ ଧୁଲିପ୍ରସ୍ତୁତ ପାହାଡ଼

ଆଜିକୁ ଯେତେ ସେଠାରେ ଗୋଟାଏ ଖୋଲ ଥିବାର ମୋତେ ଜଣା, ଭେଲ ବନ୍ଦି
ବେଳେ ସେଠାରୁ ପଥର କାଟି ନେଇଥିବାରୁ ଖୋଲଟାଏ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ସେ
ସ୍ଥାନକୁ ଲକ୍ଷକରି ଯାଇଁ ଦୂରରୁ ଦେଖିଲି ବାଦ ପଡ଼ି ମରିଯାଇଛି ଶିକାଘ୍ନ ବନ୍ଦୁକ
ଉଠାଇ ମାରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେବାରୁ ମନାକଲି ବାଦର ମରିଯାଇଛି ମୃତଟାକୁ ଆଉ
ମରିବା ଆବଶ୍ୟକ କଣ ସେଠାରୁ ବାଦକୁ ନେଇ ଘରକୁ ଆସିଲୁ ବାଦ ଆସିଥିବାରୁ
ସେଠାକୁ ଆଉ ଅନ୍ୟ ଜନ୍ତୁ କେହି ଆସି ନ ଥିଲେ

ଦିନା ସାମଲ ବିଲ ବାଦ

ଦକ୍ଷିଣ ପଟ ପାହାଡ଼ ତଳେ ଗୋରୁ ଚରିବା ବେଳେ ବାଦ ମାରିଦେଲା
ରକ୍ଷକ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆସି କହିଲା ଯାଇ ମଞ୍ଚାଟିଏ କରି କଂଟା ବସିଗଲୁ ବାଦ
ସ୍ଥାବୁର ଥିଲା । ଦିନ ଭାରିଟା ହେବ ମଡ଼ ଖାଇବାକୁ ଚାଲିଆସିଲା ଖସିବେଳେ
ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ତାର ପଖାକୁ ଚାଲି କଲି ସେହିଠାରେ ପଡ଼ିଗଲା ମାତ୍ର ମର ନ
ଥାଏ ବାଦ ପଡ଼ିଯିବା ଦେଖି ସଙ୍ଗୀ ଲୋକଟି ବଡ଼ସଞ୍ଜରେ କହିଲା— ଗୋରୁ
ମାରିବା ଭାବ ପାଏ ଏହା ଶୁଣିପାରି ଉଠିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ମାତ୍ର ଉଠିପାରିଲା ନାହିଁ
ମୁଣ୍ଡକୁ ଉଠାଇ ଆମକୁ ଚାହିଁ ରଗରେ ପାଖରେ ଥିବା ଗଛମାନଙ୍କୁ କାମୁଡ଼ି ଛୁଣ୍ଡାଇ
ପକାଉଥାଏ ଭାବିଲି ଯେତେ ଦୂର ପାରିବ ମଞ୍ଚା ଉପରକୁ ଆମକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବ
ତେଣୁ ତା ମୁଣ୍ଡକୁ ଲକ୍ଷକରି ଚାଲି କଲି ମୁଣ୍ଡଟା ଉଠୁଥାଏ ଆମକୁ ଚାହିଁଥାଏ ଏପରି
ଭାବେ ମୁଣ୍ଡକୁ ହଲାଇ ଦିଏ ତଳେ ଚାଲି ମାରିଲା ମୁଣ୍ଡର ଲକ୍ଷକାଗାରେ ବାଜିଲା ନାହିଁ
ଜାଣିଲି ମୁଣ୍ଡ ଉଠି ପାରୁଥିବାରୁ ଗଳିକୁ ଚାହିଁ ହଲାଇ ଦେଉଛି ଚାଲି ଖସିଯାଉଛି
ମୁଣ୍ଡକୁ ଛୁଡ଼ି ବେକକୁ ମାରିଲି ତତକ୍ଷଣ ମରିଗଲା ଓହ୍ଲାଇ ତାମିଶର ପାରି ଗଡ଼କୁ
ଫେରି ଲୋକଙ୍କୁ କହିଲୁ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ବାଦ ଆଣିବା କେହି ମନେକରି ନ ଥିଲେ
ଆମ୍ଭଠାରୁ ଶୁଣି ଆସି ବାଦକୁ ନେଇଗଲେ

ଜମପଡ଼ାରେ ମାୟାଧରଙ୍କ ଗାଈ ମାରିଥିବା ବାଦ

ବର୍ଷା ପ୍ରାରମ୍ଭ ସମୟ ଆମର ସଙ୍ଗୀ ମାୟାଧରଙ୍କ ଗାଈଟିଏ ଘରକୁ
ଫେରିଲା ନାହିଁ ଅଭାବନ ସଙ୍ଗାକୁ ଖୋଜି ଦେଖିଲେ ବାଦ ମାରି ଖାଇଛି ସଖାଳବେଳା

ମଞ୍ଜା ବାନ୍ଧି ଘରକୁ ଆସି ଶୁଣିବେଳେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲୁ ବାଘ ମଠକୁ ନେଇ
ଯାଉଛି ମଞ୍ଜା ବାନ୍ଧିବା ବୃଥା ହେଲା ଖୋଜ ଖୋଜ ଗଲୁ, ଗୋଟିଏ ଲୁଟା ଭିତରେ
ପୁରାଇ ପକି ଘୋଡ଼ାକୁ ଦେଇଛୁ ସେଠାରେ ଗଛ କିଛି ପାଇଲୁ ନାହିଁ ଗୋଟିଏ କଣ୍ଟା
ସିଝୁ ଗଛ ଦେଖିଲୁ ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚ ପୁଣି ଦେହଯାକ କଣ୍ଟା ଗଛରେ ଟିକିଏ ଆଘାତ
ହେଲେ ଶୀର ଝର ପରି ବହିବ ଏଣେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଉପସ୍ଥିତ ସେହି ସିଝୁ ଗଛରେ ଛଦ
କଠ ଦୁଇ ଖଣ୍ଡ ପୁରୁଣା ଗୁଡ଼ିରୁ ନେଇ ପକାର ବସିଗଲୁ ମଡ଼ିଟି ଲୁଟା ଭିତରେ
ଥାଏ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଲୁଇଟ, ପଡ଼ିବା ପାଇ ସବୁ ପଥଟିଏ ପକ ଛୁଣାଇ
ପକାଇଥିଲୁ ଅନ୍ଧକାର ରାତ୍ରି ବାଘ ଆସି ମଠକୁ ପ୍ରଥମେ ଟାଣିଲା ପୁଣି ଯେବେ
ନେଇଯାଏ ସବୁ ବୃଥା ହେବ । ଲୁଇଟି ପକୋଇବାର ସଙ୍କେତ ଦେଲି ଲୁଇଟ
କେବଳ ମଡ଼ ଉପର କପୁଟଂଗରେ ଯିବୁ, ବାଘର ଆକ୍ଷିତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତା ବେଳେ
ବେଳେ ଦେଖାଗଲା । ସେଥିରୁ ବାଘ କେଉଁ ପଥକୁ ଅଛି ଅନୁମାନ କରି ଗୁଲି କଲି
ଗୁଲି ବାଜିବାକ୍ଷଣୀ ଗୋଟାଏ ଶୁଷ୍କ ଗର୍ଜନ କରି ପଡ଼ିରହି ତଳାକାର ଘୁରିବା-ଶବ୍ଦରୁ
ଜାଣି ପାରିଲୁ ଅଣ୍ଟାରେ ଗୁଲି ହେବାରୁ ଯାଇ ନ ପାରି ଏହି ଘୁରୁକି କିଛି ସମୟ
ପରେ ଗୁଲି ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଗଡ଼ରୁ ଲୋକମାନେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ଶଙ୍କେତ ଦେଲେ ଆମେ
ଜାଣୁଛୁ ବାଘ ବଞ୍ଚିଥିଲା କିଛି ନ କହି କିଛିକ୍ଷଣ ଅପେକ୍ଷା କଲୁ ହମଗୀ ବାଘର
ଘୁରିବା-ଶବ୍ଦ ବନ୍ଦ ହେଲା । ତେଲ ପକାଇ ତାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲୁ ତେଲ ଯଥାର
ପକାଇ ଜାଣିଲେ ବାଘର କିଛି ସାତାଶବ୍ଦ ନାହିଁ ପାଖକୁ ଆସିଲେ ଆମେ ଓହ୍ଲାଇ
ଲୁଇଟ ପକାଇ ଦେଖିଲୁ ବାଘ ମରି ଯାଇଛି ଲୋକମାନେ ସାଙ୍ଗି କରି ବାଘକୁ
ନେଲେ ଆମେ ଘରକୁ ଫେରିଲୁ ବର୍ଷା ଋତୁରେ ଅନେକ ମୃଗ ସମ୍ଭବ ବରଫ ମସ
ଯାଉଛି ହିନ୍ଦ ବୁଲି ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଦେଖିଲୁ ଗୋଟାଏ ସର୍ପ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଯାଉଛି
ମସ୍ତବଡ଼ ସାପଟାଏ ତା ମୁଣ୍ଡକୁ L G Short ମରିଲି ମୁଣ୍ଡଟି ଛୁଇଁ ଭଲ ହୋଇ
ଗଲା । ଲଞ୍ଜ ଏପରି ପିଟିଲା ପାଖେ ପସିହେଲା ନାହିଁ ଅନେକ ସମୟ ପରେ ସ୍ତର
ହେଲା ଚଉଦ ଫୁଟ ଲମ୍ବ ଥିଲା ୪ ଜଣ ଟାଣି ଆଣିପାରିଲେ ନାହିଁ ଗୁଡ଼ିଦେଇ
ଆସିଲୁ ।

ହାତୀ ଆକ୍ରମଣରୁ ରକ୍ଷା

ଶିକାର ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଲେଖିବାକୁ ବହୁତ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଅଛି ଚନ୍ଦ୍ରଧର କେତେକ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ବିଷୟ କେବଳ ଲେଖୁଛି ଶିକାରୀ ଜୀବନରେ ଅନେକ ସୁଯୋଗ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗ ଘଟଣାମାନ ଘଟିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଘଟନା ପ୍ରାୟ ଅଧିକ ଘଟେ । ଶିକାରଟିଏ ମାରିଲେ ନିର୍ବିଘ୍ନରେ ଘରକୁ ଫେରିଲେ ତାକୁ ସୁଯୋଗ କୁହା ଯିବ । ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ଯେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ଦିନେ ହିଞ୍ଜଳା ନାଲରେ ବାରିପଟ ହେବା ଦେଖି ସଙ୍ଗାମାନେ ଜିଦ୍ କରି ନେଇଗଲେ ଜନ୍ମ ବୃକ୍ଷାବୃତ ନାଲଟିରେ ବାସସ୍ଥ ପଟ କରୁଥାଏ ନାଲ ତଟରେ ଜନ୍ମ ଗଛଗୁଡ଼ିଏ ଥାଏ ସେହି ଗଛରେ ଶୁଣି ଦେଲୁ । ଜଳଟା କାଦୁ ପଛ ପାଖକୁ ୧୯° ଗଜ ଦୁରରେ ଜଙ୍ଗଲ ଗୁଆ ଆମେ ୪ ଜଣ ବସିଥାଉଁ ପଛପାଖ ଗୁଆରେ ହାତୀ ଆସିବାର ଶବ୍ଦ ପାଇଲୁ ହାତୀ ଦେହରେ ଡାଳ ଲଗି ସର୍ ସର୍ ଶବ୍ଦ ଓ ହାତୀ ପାତୁଲ ପକାଇବା ଶବ୍ଦ ବାସ୍ତବ ହେଉଥାଏ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଜଣେ ସଙ୍ଗା ଫୁସ୍ ଫୁସ୍ ଶବ୍ଦେ ହାତୀ ଆସୁଛି ବୋଲି କହି ଦେଲେ ଏ କଥାଟି ହାତୀକୁ ବୋଧହୁଏ ଶୁଭଗଲ ସେ ଗତ ବନ୍ଦ କରି ନିଶ୍ଚଳରେ ରହିଗଲା-ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ ଅପେକ୍ଷା ପରେ ମୋର ହଠାତ୍ କାର୍ତ୍ତିକ ଧାରଣା ହେଲା ହାତୀ ଜାଣି ପାରିଲଣି ଯେବେ ଆସିବ ଆମର ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷାର ଉପାୟ ନାହିଁ ଅତଏବ ଚାଲି ନିଃଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦେ ଓହ୍ଲାଇ ପଳାଇବା ମୋ କଥାରେ ସମସ୍ତେ ସମ୍ମତ ହୋଇ ଓହ୍ଲାଇ ପଳାଇ ଆସିଲୁ ଘର ପ୍ରାୟ ତିନି ମାଇଲ ବାଟ ହେବ ଆର ଦିନ ପୁଣି ଘଟଣା କଣ ହେଲା ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ ହାତୀ ଆସି ମଞ୍ଚା ଚାରିପଟ ବୁଲି ମଞ୍ଚାକୁ ଘୁଙ୍ଗି ଦେଇଛି ଆମେ ବସିଥିଲେ ମାରି ଦଳିଦେଇଥାନ୍ତା ଏଣୁ ଘରୁ ଘରୁ ମନୁଷ୍ୟ ହିଁ ଉଗ୍ରବାନଙ୍କର ଗେଟିଏ ଜନ୍ମ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ହିଁ ପରିଚାଳିତ ହେଉଛି ଯେବେ ଆମର ଦିନାଶ ବେଳ ହୋଇଥାନ୍ତା ଏ ବୁଦ୍ଧି ମୁଣ୍ଡକୁ ଆସି ନ ଥାନ୍ତା ଏହି-ପରି ଆର ଦିନେ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧିବା ବେଳେ ପଲ୍ଲି ହାତୀମାନେ ଆସୁଥିବା ଜାଣି ପାରିଲୁ ଆଉ ନ ରହି ପଳାଇ ଆସିଲୁ ହାତୀକୁ ଆମେ ଗଜ ପରିବାରରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୋଲି ପୂଜା କରୁ । ଗଜସନ୍ତୀ ଗଜଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ପୂଜା କରାଯାଏ ଏଣୁ ତାକୁ ମାରିବାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ-ମନେ ମନା କରିଥାନ୍ତି କେବଳ ଫସଲ ନଷ୍ଟ କରୁଥିବାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଘଡ଼ାଡ଼ାଇ ଦେବାକୁ ହୁଏ ଏହିପରି ୪/୫ ଥର ହାତୀ ମୁହଁରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଛି ।

ବରହ ଆନ୍ତମଣ

ବର୍ଷା ଦିନ ବଣ୍ୟଜନ୍ତୁ ଶିକାର ପାଇଁ ସଙ୍ଗୀମାନେ ରସରୁ ଆସି ଯିବାକୁ ଉଦ୍‌ବେଗ କରନ୍ତି କେବେ କେବେ ଡାଲି ଚୁଡ଼ିଆ ଆଦି ବେଷେଇ ପାଇଁ କେବଳ ଜଳଖିଆ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତି ଶିକାର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ଗଲେ ସନ୍ଧ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଲିବାକୁ ହୁଏ । ସଙ୍ଗକୁ ଜନ୍ତୁ ଦେଖା ପଡ଼ନ୍ତି, ଖରାବେଳେ ବୁଢ଼ା ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଶୋଇ ଯାଆନ୍ତି ପୁଣି ଅପରାହ୍ନ ଚାଟାଟା ବାହାର ତରନ୍ତି ସନ୍ଧ୍ୟା ସୁଦ୍ଧା ବୁଲିଲେ ଦେଖା ପଡ଼ନ୍ତି ଦିନେ ବର୍ଷା ଝିପି ଝିପି ହେଉଥାଏ ସମସ୍ତେ ଆସି ଡାକିଲେ ବାହାର ଗଲୁ ଆମର ଖମାରରେ ଚୁଡ଼ିଆ, ଯାଇ, ଚୁଡ଼ା, ଗୁଡ଼ ବାଡ଼ିରେ ପରିବା ମହୁପୁର ଆଦି ସେଦିନ ଖମାର ବାଟେ ବାହାରକୁ ଖମାର ଗ୍ରାମରେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଶିକାସ୍ତ୍ର ଆମ ସଙ୍ଗରେ ବାହାରକୁ ସେତେବେଳକୁ ଜନ୍ତୁଟି ପିଲି ଗଜପୁଷ୍ପଟି ମରି ଯାଇଥିଲେ ଶରୀର ଶାସନାଧୀନରେ ଗନ୍ତା ଚଳୁଥିଲା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ପ୍ରାୟ ପରପ୍ରବର୍ତ୍ତନରେ ପରିଚାଳିତ ହୁଅନ୍ତି ଏଠାରେ ତାହା ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାତ୍ରାରେ ଥିବାର ଜନ୍ତୁ ମାରିବା ଶିକାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦ କରି ଯାଇଥାଏ ଆମେକା ସେ କଥା କାହିଁକି ମାନବୁ ତେଣୁ ଆମ ସଙ୍ଗରେ ଯିବାପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଶିକାର ବାହାରକୁ ଜଙ୍ଗଲରେ କିଛି ଦୂର ଯାଇ ଚିନ୍ତା କଲୁ ଏକା ଦିଗରେ ଉଭୟେ ଯିବା ଅଥବା ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମାର୍ଗରେ ଯାଇ ଶିକାର ଖୋଜିବା ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ତିନି ଜଣ ମୋ ସଙ୍ଗେ ତିନି ଚାରିଜଣ ଗଲୁ କଥା ହେଲା ଜଣେ ଗୁଲି କଲେ ତା ଶବ୍ଦ ବାରି ଅନ୍ୟ ଜଣକ ତା ପାଖକୁ ଯିବ ଯେବେ ଗୁଲି ନ ମାରି ପାର ତେବେ ଏହି ଛକ ସ୍ଥାନରେ କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରିବ ତଥାପି ନ ଆସିଲେ ତାଳ ପକାଇ ଯିବ ଯେ ପରେ ଆସିବ ସେ ତାଳ ଦେଖି ଜଣିବ ଜଣେ ଫେରି ଯାଇଛି ଏପରି ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି କରି ସେ ପୂର୍ବ ଦିଗକୁ ଓ ମୁଁ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଗଲବେଳେ ଅପରାହ୍ନ ହେଲା ଝିପି ଝିପି ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ ଆମେମାନେ ବୁଲି ବୁଲି କିଛି ଜନ୍ତୁ ପାଇନଥିଲୁ ଇତ୍ୟାଦିରେ ତାଙ୍କର ଗୁଲି ଶୁଣିବାକୁ ପାଇ ସେ ଦିଗକୁ ଯାଉଛୁ ତେଣେ ସେ ଆମକୁ ଡାକିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ଡାକ ଶୁଣି ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲୁ ଶିକାସ୍ତ୍ର କହିଲେ ଗୋଟାଏ ବସକୁ ମାରିଲ ସେ ଶୁଣି ଆ ହୋଇ ପଳାଇ ଯାଇଛି ଆଉ ମୋ ପାଖରେ ଯେଉଁ ବାନ୍ତୁର ଥିଲା ତାହା ଭିପି ଯାଇଛି ତାଙ୍କର ଏକ ନଳି ଟୋପିଦାର ବନ୍ତୁରଟିଏ ବାନ୍ତୁର ନ ଥିଲେ ଆଉ କଣ କରିବ ଏଣୁ ଆମେ ଡାକ ପକାଉଛୁ ଚାଲି ଚାଲି ସଙ୍ଗରେ ଗଲ ଯେ ସ୍ଥାନଟି ଚିକଟା ମାଟି ଝିପି ଝିପି ବର୍ଷାରେ ଗୋଡ଼ ଖସି ଯାଇଥାଏ ବାହାଁ

ଯାଇଥିବା ଦିଗରେ ସେ ଆଗରେ ବୁଦ୍ଧାମାନଙ୍କୁ ଉଣି ଉଣି ଚାଲିଥାନ୍ତି ମୁଁ ପଛେ ପଛେ ଯାଉଥାଏ ଆମେ ପ ଖରେ ହେଲଣି ବାହା ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧା ଭିତରୁ ବାହାର ଗର୍ଜନ କରି ଆମକୁ ଖେଦ ଆସିଲା ଶିକାରୀ ଜଣକ ମୋ ଆଗରୁ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇ ମୋତେ ଡାକିଲେ ସାଆନ୍ତ ପଳାଇ ଆସ ଖଣ୍ଡିଆ ବାହା ଖାଦ୍ୟିବ ସେ ପଳାଇଲେ ବାହା ମୋ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ଖେଦ ଆସୁଛି ମୁଁ ଶବ୍ଦ କରି ବାହାକୁ ସମ୍ମୁଖରେ ନମାଇ ପଳାଇ ଯିବା, ଶରୁପଣ କରିବା କ୍ଷମା କୃତ୍ତିର କାମ ମୁହଁ । ନିଶ୍ଚୟ ଜନ୍ମ ମାରିବା ଆଉ ହୁଏ ଜନ୍ମକୁ ଡରିବା ? ପଳାଇ ଯାଉ ଯାଉ ଗୋଡ଼ ଖସୁଛି ଯେବେ ପଡ଼ିଯାଏ ତା ମନଇଚ୍ଛା କାମୁଡ଼ି । ମାରିଦେବ ମାରିବା ବା ମରିବା ଘରର କାମ ଠିଆ ହୋଇ ବାହା ପାଖରେ ଧୃଷ୍ଣଲକ୍ଷଣ ମୁଣ୍ଡକୁ ଚୁଲି କଲି ସେହଠାରେ ପଡ଼ି ମଲା ଶିକାରୀ ବାହା ମରିବାରୁ ଆସି ମତେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ କହିଲେ ଏବେ ଖଣ୍ଡିଆ ବାହା ଜଣେ ମୁଣ୍ଡକୁ କାମୁଡ଼ି ମାରି ଦେଇଛି ପଳାଇ ଆସିବା ଉଚିତ ମୁଁ ହସିଲି ଅସ୍ଥ ଧରି ଭୟ କରିବା ଅନୁଚିତ ବାହାକୁ ନେଇ ଘରକୁ ଫେରିଲୁ ।

ଭାଲୁ ଆଶ୍ରମଣ

ବନେ ଗନ୍ଧାରିୟା ପାହାଡ଼ ଆଡ଼ି କରୁଥିଲୁ ମୁଁ ଓ ଆଉ ଜଣେ ଶିକାରୀ ଆଗରେ ତଳେ ଠିଆହୋଇ ଆଉଁ ହକାଳିମାନେ ତଡ଼ି ଆଣିଲେ ତନିଟା ଭଲ ମୋ ପାଖରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ମା, ଏବଂ ବଡ଼ ବଡ଼ ଛୁଆ ଦୁଇଟା । ଛୁଆ ଥିବା ଭାଲୁ ବଡ଼ ସାହାଦିକ । ସାମନାରେ ପଡ଼ିଲେ କେବେ ଛୁଡ଼ିବ ନାହିଁ ତଳେ ଠିଆ ହୋଇଛି ଚଢ଼ିବାକୁ ଗଛ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ମୁଁ ପ୍ରାୟ ଭାଲୁମାନଙ୍କୁ ମାରେ ନାହିଁ କୃତଚ ଆଖି ଭଲରେ ପରି ସଜ କରୁଥିଲେ ଯେବେ ଡାକନ୍ତି ସ ଏ ଏଠାରେ ଅବିଚ୍ଛା ଆଗେ ମାଆକୁ ମାରିଲି ସେ ପଡ଼ିଗଲେ ଗୋଟାଏ ଛୁଆ ମିସି ଆସିଲା ତାକୁ ମାରିଲି ଅନ୍ୟଟି ପଳାଇ ଗଲା । ଆଉ ଜନ୍ମ କିଛି ଆସିଲେ ନାହିଁ ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ର ହୋଇ କହିଲେ ଭଲ ଛୁଆଟାକୁ ଧରି ନବା ମାଡ଼ିବେ ଧରିବେ ବୋଲି ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ରଳାର ସବୁ ହୁଣି ଦୁଇ ଭୂଇଁଜଣ ଧରିଲେ ସେ ଯାଇଥିବା ଆଡ଼େ ଗଲେ ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧାରେ ପଶିଥିଲା ଗାଟି କରି ଖେଦ ଆସିଲା ରକାପକ ଭିତରେ ସମସ୍ତେ ଗଛରେ ଚଢ଼ିଗଲେ ମୁଁ କହିଲୁ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଛି ମୋ ଆଡ଼କୁ ଆଁ କରି ଦଉଡ଼ି ଆସିଲା ବାହାହୋଇ ତାକୁ ମାରିଦେଇ ସାହସୀ ସନ୍ତାନ ଧରିଲେ ବିପଦ ବେଳେ ଛୁଡ଼ି ପଳାଇବେ ଏପରି କେତେ ଆଶ୍ରମଣ ବଢ଼ିଯାଇଛି ।

ଗୋଟିଏ ଚିତାବାଘ ଗଛ ଉପରକୁ ଆଢ଼ମଣ

ଶୀତ ଦିନ ମୋର ବଡ଼ ପୁଅ ଛାତ୍ରମନ୍ତ୍ର ମାଟ୍ରିକ ପଢ଼ୁଥାଏ । ତାଳତେରରେ ବଡ଼ଦିନ ଛୁଟିରେ ଆସିଥିଲା । ଚିତାବାଘ ଗୋଟାଏ ଗୋରୁ ମାରିଥିଲା ଯାଇ ଭଲ ଗଛ ନ ଥିଲା ଗୋଟିଏ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥିବା ଶାଳ ଗଛ ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚ ସିଠି ପଡ଼ିଲା ଭଳି ଗଛଟି ନଇଁ ପଡ଼ିଛି ତାର ଉପରେ ମଞ୍ଚାଦେଇ ଦେଖିବା ପାଇଁ ପୁଅକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ମଞ୍ଚାରେ ବସିଲୁ ସେ ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ମାରି ଶିଖିଥାଏ ତାକୁ କହିଲି ତୁ ଭୟ କରିବୁ ନାହିଁ ବାଘକୁ ମାରିବୁ । କ୍ଷଣିକ୍ ସନ୍ତାନ ଭୟ କଣ ଏପରି ବସିଛୁ ହମଶଃ ଅନ୍ଧାର ଘୋଟିଗଲା ବାଘ କପରି ଅମର ଆଗ୍ରସ ପାଇଲା ମଡ଼କୁ ପସିଲା ନାହିଁ ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ କିଛି ସମୟ ବୁଲିଲା । କଣ ଭାବି ଗୋଟାଏ ଗର୍ଜନ କରି ମଞ୍ଚା ଉପରକୁ ଯେପରି କୁଦି ପଡ଼ିବ ସେହିପରି ଗତି କଲା । ମୁଁ ଏବେ ମହା ବିପଦରେ ପଡ଼ିଲି ପିଲାଟିକୁ ଆଣି ବସାଇଛି ବାଘ ଏପରି ଘୋରମୁଁ କଲଣି ଏପରି ଚିନ୍ତା କରି ପିଲା ଉପରେ ହାତ ପକାଇ ଭୟ ନ କରି ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ବସିବା ପାଇଁ କହିଲି ବହୁଶଣ ଏପରି ଅଶ୍ରୁତ ହେଲା ବାଘ ଆମେ ବସିଥିବାର ଯେଉଁ ଆଶଙ୍କା କରିଥିଲା ବୋଧହୁଏ ଆମ ନିଶ୍ଚଳତା ହେତୁ ତାର ସେ ଆଶଙ୍କା ଦୂର ହେଲା ଖୁବ ନିରବରେ ଆସି ମଡ଼କୁ ନ ଘୋଷାଡ଼ି ଶୋଇ ପଡ଼ି ଖାଇବାରେ ଲାଗିଲା ଚିତାବାଘମାନେ ଖାଦ୍ୟ ଲଳସା ଜାଗ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ଅନ୍ଧାରରେ କିଛି ଦିଶୁନାହିଁ କେବଳ ଖାଉଥିବା ଶବ୍ଦ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ହଲଚଲ ନ ହୋଇ ଅସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ମାଂସକୁ ଭିଡ଼ିନେଇ ଖାଉଥାଏ ଆମର ସନ୍ଦେହ ହେଲା ବାଘଟି ଟାଣେରେ ଭିଡ଼ିନେଇ ଖାଉଥାଆନ୍ତା ବୋଧହୁଏ ଅନ୍ୟକିଛି ଘୋଷ ଗୋଟିଏ ଖାଉଛି ଏପରି ସନ୍ଦେହ କରି ଲଇଟି ପକାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲି ଲଇଟି ମଡ଼ଲୁଣି ଖାଇବା ବନ୍ଦ କରି ଆଲକକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ଦେଖିଲା ଆମ ଆଡ଼କୁ ମୁଣ୍ଡଟି ରଖି ଖାଉଛି ଏବଂ ମଞ୍ଚାକୁ ଚାହିଁ ସନ୍ଦେହ ଦୂର କରିବା ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟ ତାର ଅଛି ପୁଅକୁ ମାରିବାକୁ ଦେଲେ ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ଗୁଲି ଲଗାଇ ନପାରେ ଏଣୁ ନିଜେ ମୁଣ୍ଡକୁ ଗୁଲି କରି ଦୁଇ ଆଖି ମଝିରେ ମୋର ଲକ୍ଷପୁଲରେ ଗୁଲିଟି ଲାଗିଲା ଆଉ ମୁଣ୍ଡଟି ନ ଉଠାଇ ପଡ଼ିଗଲା ଓହ୍ଲାଇ ତାକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଆସିଲୁ ।

(ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟରଙ୍କ ଶିକାର) ସହ ବ୍ୟାଘ୍ର ବଧ

୧୯୩୭ ମସିହା ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ରୀ ସହ ଶ୍ରୀମାନ୍‌ଜୟ ମୋକଦ୍ଦମା ଗୁଲିଆଏ ମଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଦହୁଥାଏ ଧର୍ମଶାଳା ଥାନା ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ଓ ସବ୍‌ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର ଆସିଥାନ୍ତି ମୁଁ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ଥାଏ ଶିକାର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରି ମତେ କହିଲେ ମୁଁ ଲୋକ ସଂଗ୍ରହ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଜଙ୍ଗଲରେ ଆଡ଼ି କଲୁ ଗୋଟିଏ କୁରଙ୍ଗ ମରାହେଲୁ ଛୋଟ ଖାବଟିଏ ହକାଳିମାନେ ପାଇଁବେ କଣ ଏଥିପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଆଡ଼ି କରି କରି ଡେଇଁ ନାଲି ସରଫଦରେ ଗୋଟିଏ ଜଙ୍ଗଲ ଆଡ଼ି କରୁ କରୁ ଦେଖିଲୁ ଜଙ୍ଗଲ ମଝିରେ ବାଘ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ବଳଦ ମାରି ରକ୍ତ ପିଇଛି ଆଡ଼ିଆ ଲୋକ ଗୋଳମାଳ ଶୁଣି ଛୁଝି ଚାଲି ଯାଇଛି ତାକୁ ଦେଖି ମୁଁ ସେଠାରେ ଜଗିବାମନସ୍ତ କଲି ସଖାକୁ ଜଳଖିଆ କରି ଯାଇଥିଲୁ ଖରବନ ଦୁଇଟାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମୟ ହେଲା ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍ଟର କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ କିମ୍ବା ବାଘ ଜଗିବାକୁ ଭୟ କଲେ ତାଙ୍କୁ ଜଣା, କହିଲେ ଆପଣ ରହନ୍ତୁ ଆମେ ଫେରିଯାଉଛୁ ଘର ଚାରିପାଖରୁ ବେଶୀ ବାଟ ସେମାନେ ଫେରିଗଲେ ମୁଁ ଓ ଜଣେ ସଙ୍ଗୀ ଏବଂ କୋହ୍ଲା ଜଣେ ରହି ମଞ୍ଚା ବାଜିଲୁ ପ୍ରବଳ ସ୍ତ୍ରୀ ହେଲା ପୁଣି ଗ୍ରାମ ପାଖ ନୁହେଁ ବନ୍ଧିଟି ପୁର ଭଡ଼ିରେ ଯାପନ କରିବାକୁ ହେବ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମକୁ ଖାଦ୍ୟ ଓ ପାଣି ପାଇଁ ପଠାଇ ମୁଁ ମଡ଼ ପାଖରେ ଏକାକୀ ରହିଲି ସେ ଦୁଇଜଣ ଯାଇଁ ପାଣି ଡାଲେ ଓ ମୁଢ଼ି ଚୋରାଇ ପାଣି ପିଇ ମଞ୍ଚାରେ ବସିଲୁ ଲୁଚି କାହିଁକି ବା ନେଇଥାନ୍ତୁ ଅନ୍ୟତ ଏପରି ଦଢ଼ିବା କିଏ ଜାଣେ । ନିବଡ଼ ଜଙ୍ଗଲ ମଝି କାଳେ ହୁଣ୍ଡା ଆସି ମଡ଼କୁ ଖାଇବ ଏଥିପାଇଁ ତେଲ ପଥର ଗୁଡ଼ାଏ ଭଡ଼ି ଉପରେ ନେଇ ରଖିଥାନ୍ତି ଏପରି ପୁର ଅନୁଭୂତିରୁ ଶିକ୍ଷା ପାଇଛୁ କେବଳ ଶୁକୁପଥ ଲୁଚି ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତଳିବ ଏପରି ଭାବେ ବସିଛୁ ପ୍ରଥମେ ହୁଣ୍ଡା ଆସି ପଡ଼ୁଥିଲା । କୋହ୍ଲାଟି ବାଘ ଆସିଲା ବୋଲି କହିଲା ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ କରି ଦେଖିଲି ବାଘ ନୁହେଁ ହୁଣ୍ଡା ତାର ସେପରି ଅଭିଜ୍ଞତା ନ ଥିଲା ତେଲା ମାରିବାକୁ କହିଲି ତେଲା ପଡ଼ିଲାସିଣି କିଛି ଦୂର ପଳାଇ ଯାଇ ପୁଣି ଆସିଲା ବାଘ ନିକଟରେ ଥିଲେ ହୁଣ୍ଡା ଶୁଗାଳ ବା ନକୂଳ ଏମାନେ ଜାଣିପାରି ଆସନ୍ତି ନାହିଁ ହୁଣ୍ଡା ଆସିବାରୁ ବାଘ ଦୂରକୁ ଯାଇଥିବା ଅନୁମାନ କଲୁ ହୁଣ୍ଡାକୁ ବାରମ୍ବାର ତେଲା ମାରି ତଡ଼ି ଦେଉଥାନ୍ତି ପୁଣି ଆସୁଥାଏ ଏପରି ପ୍ରାୟ ଗଣ ଦଶଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବସିଥାନ୍ତି ଶେଷକୁ ତେଲାବି ସରିଗଲା । ହୁଣ୍ଡା ଖାଇବାରେ ଲାଗିଲା । ପାଟିଟି କରିବୁ ନାହିଁ ଆଉ ଉପାୟ କଣ ଖାଉଥାଉ କିଛି ସମୟ ପରେ

ଦୃଷ୍ଟା ହଠାତ୍ ଦଉଡ଼ି ଦଉଡ଼ି ପଳାଇ ଗଲା ମୁଁ ଅନୁମାନ କରି ବାଦ ବୋଧହୁଏ
 ଆସିଗଲା । ବାଦ ମଡ଼ ପାଖକୁ ଆସିଗଲାକ୍ଷଣି କୋହୁଟି କହିଲା ପୁଣି ଦୃଷ୍ଟା ଆସିଲା
 ମୁଁ ତାକୁ ହାତମାରି ମାରବ ରହିବା ସଙ୍କେତ ଦେଇ ଚାଲିଲା ବାଦ ଆସି ମଡ଼କୁ
 ପ୍ରଥମେ ଭିତରୁ ଶକ୍ତ ଭାବରେ ବାଜୁଥିଲା ଆଉ ମଧ୍ୟ ନିଶାକ ସ୍ଥାନ ଶୋଇପଡ଼ି
 ଶାଇବାରେ ଲାଗିଲା । ପଥ ଗବଳରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ସାମାନ୍ୟ ଭାବରେ ଆଲୋକ
 ଦେଉଥାଏ ସେଥିରେ ତାର ପଖକୁ ଲକ୍ଷ କରି ଚାଲି ଗଲା ବାଦନମ୍ବର
 ବୋର ବନ୍ଧୁକରେ ପଖାକୁ ମାରିଲେ କିଛି ଦୂର ପଳାଇ ଯାଇ ମରବ ଆଗରୁ
 ଜାଣିଛି ଗୋଟାଏ ଗର୍ଜନ କରି କୁଦାମାରି ଚାଲିଗଲା । ଆମେ ଶୁଦ୍ଧତମାମ ବସି
 ରହିଲୁ ପ୍ରଭାତ ହେଲା ଚାଲିଆଡ଼ି ଟିକିଏ ନିମ୍ନ ଦେଖାଗଲାକ୍ଷଣି ଓହ୍ଲାଇଲା ମୋର
 ପ୍ରାତଃସ୍ନାନ ଅଭ୍ୟାସ ବାଦ ଯାଇଥିବା ଦିନକୁ ଦେଖି ଦେଖି ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଚାଲି-
 ପାଉଁକୁଦା ଯାଇ ପଡ଼ିଯାଇ ପ୍ରାଣ ହାରିଛି ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦପୁର ଗ୍ରାମକୁ ଗଲୁ
 ସେହି ଗ୍ରାମ ଲୋକର ବଳଦ ସେମାନେ ଆସି ବାଦକୁ ନେଇ ତାଙ୍କ ଗ୍ରାମନିହାର
 ପ୍ରସାଦ ଗ୍ରାମ ବୁଲାଇ ଦେଖାଇଲେ ଆମକୁ ମଧ୍ୟ ଇଲଭାବେ ଜଳଯୋଗ କରିବାକୁ
 ଦେଲେ ତା ପରେ ବାଦକୁ ଆଣି ଆସିଲା ବାଦକୁ ଦେଖି ଇନ୍ଦ୍ରେନ୍ଦ୍ର ଖୁସି ହୋଇ
 ଛୁଲଟି ନେବାକୁ ଚାଲିଲେ ଛୁଲଟି ଉଡ଼ାରି ତାଙ୍କୁ ଦେଲି ।

ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ତଳେ ବାଦ ଓ ସମୁଦ୍ର

ଖାକସ-ସାଢ଼ୁଲ ବଧ

ଶୀତ ଋତୁ ଗଲାଣି । ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ପାହାଡ଼ ତଳରେ ବୁଲି ବୁଲି ପଡ଼ିଥିଲା ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ତଳେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଗଲେଣି ପାହାଡ଼ ତଳେ ଗୋଟିଏ କଥାରେ
 ସୋରିଷ ଫସଲ ଥାଏ ଦୁଇ ପାଖ ଟିକର ଓ ଜଙ୍ଗଲ ମଝିରେ ନାଲି କଥାରେ ତଳ
 ପଟ ଉଠି ଦୃଢ଼ା ପାଖରେ ଛପି ଛପି ଯାଇ ଦେଖିଲା ଆଠ ଦଶଟି ମୃଗ କଥାରେ
 କେମଳ ଘସ ଖାଉଛନ୍ତି ସେଠାରୁ ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ଥିବାଟି ଟିକର ଜଙ୍ଗଲ ଦେଇ
 ନିକଟକୁ ଯାଉଛୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ କରଣ ରକ୍ତିମା ଆସି ଧାରଣ କଲାଣି ମୋ ସଙ୍ଗରେ
 କେବଳ ଜଙ୍ଗଲମାସ ଯାଉଥାଏ ଚାଲିଲା ଗୋଟାଏ ଦୃଢ଼ ମୂଳରେ ବାଦ ଲେପଟି
 ଶୋଇଛି ତ ଉପରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ କରଣ ପଡ଼ିଛି ସୁଖିଲା ପଥ ଉପରେ କରଣ ପଡ଼ିଲା
 ପରି ଦେଖି ଯାଉଛି ମୁଁ ଅନୁମାନରେ ବାଦ ଶୋଇଛି ମୃଗମାନେ ଚରି ଚରି
 ନିକଟକୁ ଚାଲି ଧରିବ ମାସ ଶିଶିକ ମୋ କଥା ନିମ୍ନ ସୁଖିଲା ପଥବୋଲି

ପ୍ରିୟ କଲ । ମୁଁ କହୁଛି ନିଶ୍ଚିତ ବାଦ ଆସି ଦେଖିବ ବୋଲି ବନ୍ଧୁକ ସଳଖି
 ଆଗକୁ ଦୁଇ ପାହୁଣ୍ଡି ଯାଇଛି ବାଦ ଗୋଟାଏ ଉପୁଜିବ ଗର୍ଜନ କରି ଲୁହ ପଳାଇ
 ଗଲା । ମୃଗମାନେ ବାଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପଳାଇଲେ ବାଦକୁ ଆମେ ଲକ୍ଷକରି ସେ
 ପଳାଇଥିବା ଦିଗକୁ ଚାଲି ମାସ ଆଉ ବାଦକୁ ଦେଖିପାରିଲୁ ନାହିଁ କାଳେ
 ଘୁଣି ମୃଗମାନେ ଆସିଲେ ବାଦ ଆସିପାରେ ଏଥିପାଇଁ ବାଦର ଆସିବା ପଥ
 ଅନୁମାନ କରି ଜଗି ବସିଲୁ ରକ୍ଷିତମାନ ବାଦ କି ମୃଗ କେହି ଆସିଲେ ନାହିଁ ସଖ କ
 ହେଲୁ ଆମେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷୀ ସାରି ବସିଛୁ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ସମ୍ଭର ଟଙ୍କାରିବା ଶବ୍ଦ
 ଶୁଣିଲୁ ବାଦକୁ ଦେଖି ସମ୍ଭର ବୋବାଇବା ମନେକରି ପାହାଡ଼କୁ ଶବ୍ଦ ଆସୁଥିବା
 ଦିଗକୁ ଗଲୁ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ସମ୍ଭର ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ଅନୁମାନ ସ୍ଥଳରେ
 ପହଞ୍ଚି ଚାରି ଦିଗକୁ ଚାହିଁଲୁ ନିଶ୍ଚିତ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟେ ବଡ଼ ବଡ଼ ପଥର ସବୁ ଦେଖା
 ଯାଉଛି କାନ୍ଥ ବାଦ ନା ସମ୍ଭର, କିଛିକ୍ଷଣ ଗୋଟା ପଥରକୁ ଚାହିଁ ରହିଛି
 ସେତକବେଳେ ସମ୍ଭର କାନଟା ହଲାଇ ଦେଲା । ଯାହାକୁ ପଥର ମନେ କରିଥିଲୁ
 ସେଟା ସମ୍ଭରଟାଲି ଜାଣି ଗୁଲି କଲି ଗୋଟାଏ ପଳାଇବା ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ପାଖକୁ
 ଯାଇଁ ଦେଖିଲୁ ମାରିଥିବା ସମ୍ଭର ସିଙ୍ଗାଳଟି ପଡ଼ିଛି ଅନ୍ୟ ଗୋଟାଏ ପଳାଇ
 ଯାଇଛି ଜାଣି ତାକୁ ଅନୁସରଣ କଲୁ କିଛି ଦୂରରେ ତାକୁ ମଧ୍ୟ ମାରିଲୁ ଦୁଇଟା
 ସମ୍ଭର ଆଖିବାକୁ ଚୋଡ଼ିଏରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଲୋକ ଆବଶ୍ୟକ ଆମେ ତିନିଗୁରୁଜଣ କଣ
 କରିବୁ ଚଢ଼କମର ବୋଲି ଗୋଟିଏ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମ ସେମାନେ ଆସି ବୋହି
 ଆଣିଲେ ଗ୍ରାମରେ ରହି ରେଷଭ କରି ଖାଇ ଫେରିଲୁ ବାଦଟି କୁଆଡ଼େ ଗଲା,
 ଏହି ଧାରଣାରେ ଆସି ଦେଖିଲୁ ଖାକସା ପୋଖରରେ ଆସି ପାଣି ଖାଉଛି ମଞ୍ଚାଟିଏ
 ଦେଇ ଆର ଦିନ ଆସି ଜଗିଲୁ । ରାସ ଅର୍ଦ୍ଧକୁ ବାଦ ଆସି ଆମ ମଞ୍ଚା ଅପର
 ପାର୍ଶ୍ବରେ ପାଣି ଖାଇଲା । ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ବୁଝିଲୁ ବାଦ ବୋଲି ଅନ୍ଧକାର ରାସୀ
 ଲକ୍ଷକୁ ଦୂର ହୋଇଛି ତଥାପି ଛୁଡ଼ିବାର ନୁହେଁ ପ୍ରିୟ କରି ଗୁଲି କଲି ବାଦ
 ଶବ୍ଦ କରି ପଳାଇ ଗଲା ଜାଣିଲୁ ଗୁଲି ଲାଗିଛି ନିକଟ ପାଟି କରି ନଥାନ୍ତା ମାସ
 ମର୍ମସ୍ଥଳରେ ନ ବାସିବାରୁ ପଳାଇ ଗଲା । ମଠରେ ଯାଇ ଶୋଇଲୁ । ସଖାକୁ
 ନକେ ଜଣି ଲୋକ ନେଇ ଖୋଜିବାକୁ ଗଲୁ । ପେଟରେ ଗୁଲି ହୋଇଛି ଟୋପାଏ
 ଟୋପାଏ ଫିକାଳିଆ ଭକ୍ତ ପଡ଼ି ପଡ଼ି ଯାଇଛି ପ୍ରାୟ ଏକ ମାଇଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବା
 ପରେ ମଧ୍ୟପୁର ଜଙ୍ଗଲ ପଡ଼ିଲା । ଖାଲ ଧୋଡ଼ା ଟିକର ଏପରି ଯାଇଁ ଯାଇଁ
 ଶେଷକୁ ଆଉ ଭକ୍ତର ଚିତ୍ତ ମିଳିଲା ନାହିଁ ପେଟ ଗୁଲି ହେଲେ କିଛି ଦୂର
 ଯିବା ପରେ ଯା ମୁହଁକୁ ପାକସ୍ଥଳରୁ ଚର ଆସି ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି ଦିଏ ଏପରି କେତେ

ଦୂର ଯାଇ ମତ ଶ ହେଲା । ସଙ୍କଟ ନ ସିନେଲେ କିପରି ଖେଳିବା ? ଅନ୍ୟ ଜନ୍ମ
 ଦୁହେଁ ଶୁଣି ଆ ବାଦ । ସେବେ କେଉଁଠାରେ ପଡ଼ିଥିବ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଆଉ
 ରକ୍ଷାନାହିଁ । ଏପରି ଭାବ ଆଗରେ ଗୋଟାଏ ଡୁବୁର (ପାହାଡ଼) ଦେଖାଗଲା ।
 ସେଥିରେ ଅନେକ ଖୋଲ ଓ ଗୁମ୍ଫା ଅଛି । ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବାବୋଲ ମନେକରି ମୁଁ
 ଆଗରେ ଆଉଁଜଣେ ପଛରେ ଯାଇଯାଇ ପାହାଡ଼ର ନିମ୍ନଦିଗରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ଡୁବୁର
 କଡ଼େକଡ଼େ ଯାଉଯାଉ ଦେଖିଲୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ମାଟି ଧରିଲେପନ୍ ଦେଖାଯାଉଛି
 ମୁଁ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ଲୋକକୁ କହିଲି ଏଠାରେ ସତ୍ୟ ମାଟି ଖସିଥିବା କିପରି କ'ଣ
 ଦେଖାଯାଉଛି । ଆମ ଆଗର ଗୋଟିଏ ଛୋଟଗଛ ଥିଲା ତା ଆଶ୍ରୟରେ ରହି
 ଦେଖୁଥିଲୁ ଆଗରେ ସ୍ଥାପନ ବାମପଟେ ଗୋଟାଏ ଗୁମ୍ଫା ଅଛି । ଆମକୁ ଜଣାନାହିଁ ।
 ମୁଁ ଏତିକି କହିବାମାତ୍ରେ ବାଦ ଗୋଟାଏ ଶ୍ଵାସ ଗଛ ନ କରି ଆମ ଉପରକୁ ଡେଇଁ
 ଆସିଲା । ଭଗବାନଙ୍କ ଦୟାରୁ ସେ ଛୋଟ ଗଛ ଆଶ୍ରୟରେ ନଥିଲେ ବାଦ ଆମ
 ଉପରେ ଚିଡ଼ିଥାନ୍ତା । ମୋ ମୁହଁପାଖରେ ଘସିହୋଇ ଆରପଟେ ପଡ଼ି ପଳାଇଲେ ।
 ସମସ୍ତ ଶୁଣିଛୁ ଏ ବିପଦରୁ ପ୍ରଭୁ ରକ୍ଷାକଲେ । ବାଦକୁ କିପରି ମାରବା । ଲୋକ-
 ଗୁଡ଼ିଏ ସଂଗ୍ରହ କରି ପୁଣି ମୋ ବାଟ ଚିତ୍ରିକ ଆଡ଼ କଲୁ । ମାତ୍ର ବାଦର ଆଉ କିଛି
 ସୂଚନା ପାଇଲୁନାହିଁ । ଦିନ ଗତ ହେଲା ଘରକୁ ଆସିଲୁ । ତା ପରଦିନ ହାତୀ ଓ
 ଆଉ ଦୁଇଜଣ ଶିକାରୀ ହକାଳୀଲେକ କିଛି ନେଇ ସେଠାକୁ ଗଲୁ । ପ୍ରଥମେ ଆଡ଼
 ନ କରି ସେ ଡୁବୁର ପାଖକୁ ଯାଇ ଚଢ଼ିରେ ଥିବା ଗୁମ୍ଫାକୁ ଚେତନ କରି ଦେଖିବା
 ପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ଭଲ ଦେଖିପାରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଲଗାଇଲା । ଜଣେ ଲୋକର
 ଦୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତି ପ୍ରକାର ସେ ଗୋଟିଏ ଗଛରେ ଚିଡ଼ି ଗୋଟାଟ ଗୁମ୍ଫାକୁ ଚଢ଼ିଲା ତଳେ ଠିଆ
 ହୋଇ ଚଢ଼ିଲେ ଗୁମ୍ଫାଭିତର କିଛି ଦିଶୁନାହିଁ । ଗଛର ଚିଡ଼ି ସେ କହିଲା ଗୁମ୍ଫା
 ଭିତରେ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗ ଦେଖାଯାଉଛି । ବୋଧହୁଏ ବାଦ ପଡ଼ିରହିଛି । ହାତୀକୁ
 ଗୁମ୍ଫା ମୁହଁପାଖକୁ ନେଲୁ । କିନ୍ତୁ ଗୁମ୍ଫାର ପଶ୍ଚାତ୍ତ ହାତ ଦୂରରେ ହାତୀ ରହିଲା ।
 ମାତ୍ରନ୍ତ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲ ଅଳ୍ପ ମାତ୍ରା ହାତୀ ପ୍ରାୟେମାତ୍ର ଅଗ୍ରସର ହେଲୁନାହିଁ ।
 ଅଗତ୍ୟାହାତୀରୁ ଡେଇଁ ତଳକୁ ଆସିଲେ । ଗୁମ୍ଫାଭିତର କିଛି ଦେଖାଯାଉନାହିଁ ।
 ମସ୍ତବତ ପଥରଟାଏ । ଗୋଟାଏ କଡ଼ର ଗୁମ୍ଫାଭିତରକୁ ଚିଡ଼ିବା ବସ୍ତୁକର ।
 ଜଣେ କୋହୁ ଆସିଥିବା ବେଳେ ଯାଏ । ସେ ବନ୍ଧୁକ ଶୁଳନା କରିଗାଣେ ।
 ତାକୁ କହିବାରୁ ପଥର ଉପର ମାଡ଼ିଥିବା ହାତୀ ଫୁଟା ନାମକ ଲଟାକୁ ଧରି ଉପରକୁ
 ଯାଇ ଗୁମ୍ଫାର ଠିକ ଉପରକୁ ଯାଇ ଠାରି କରି କହିଲା ଗୋଟାଏ ପାଖରେ ବାଦ
 ଖୋଇଥିବା ଦେଖାଯାଉଛି । ସେଠାରୁ ମୁଁ ତାକୁ ଆଗେ ବନ୍ଧୁକ ବଦାଇଦେଇ ଲଟା

ଧରି ଉପରକୁ ଉଠିଲ । ଅନ୍ୟ ଶିକାରୀ ଦୁହେଁ ନ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ଗଛରେ ବଢ଼ି ବସିଲେ । ମୁଁ ଯାଇ ଦେଖିଲି ପଥର ପାଟଟି ପ୍ରାୟ ଚାରି ଆଙ୍ଗୁଳ ପରିମିତ ଚଉଡ଼ା । ନିଶ୍ଚୟ କରବାରେ ବାଦ ଶୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ କେବଳ ପଛ ଫଡ଼ିଆର କିୟଦଂଶ ଦେଖାଯାଇଛି । ବନ୍ଧୁକ ନିଶାଣ କରି ମାରିବାର ଉତ୍ତାପ ନାହିଁ । ସେ ପାଟରେ ବନ୍ଧୁକ ମୁହଁ ଲଗାଇ ଉପରକୁ ସଳଖି ଧରି ଦେଖାଯାଉଥିବା ଅଂଶକୁ ଗୁଲି କଲି । ଲଗେଲେଗ ୨ଟି ଗୁଲି ଚଳିଲି । ପଛ ଫଡ଼ିଆରେ ଗୁଲି ବାଜିବାକ୍ଷଣି ଗର୍ଜନ କରିଗଲା ପଡ଼ିଲା । ଉଠି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଏଥର ଆଗପାଶ ଦେଖିଲି । ପୁଣି ଗୁଲି କଲି । ଏଥର ନିଦେ ହୋଇ ରହିଲା । କିଛିକ୍ଷଣ ଅପେକ୍ଷା କଲୁ । ଦେଖିଲୁ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରକୁ କେବଳ ଜଣେ ଲୋକ ଲେଗଲି ଯାଇପାରିବ । ବାହାରେ ରହି ଭିତରକୁ ଡେଇ ପଥର ମାରିଲୁ । ଜାଣିଲୁ ବାଦ ମରି ଯାଇଛି । ଭିତରକୁ କିଏ ଆଗ ପଶିବ ପରୁରବାରେ ଜଣେ ସାହସ କଲୁ । ଗୁଡ଼ାଏ ଲଇ କାଟି ଚାକୁ ଦେଲୁ । ସେ ଯାଇ ବାଦକୁ ବାନ୍ଧିଦେଇ ଆସିଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ ଦଉଡ଼ାକୁ ଧରି ଭିଡ଼ିଭିଡ଼ି ବାହାରକୁ ଆସିଲେ । ମସ୍ତକତ ବାଦ ମାପିଲୁ ଏଗାର ଫୁଟ ଲମ୍ବ । ଆଠ ଜଣ ଲୋକ ଆଣିବା କଷ୍ଟକର ଗୋଟିଏ କଲଦାଗଡ଼ କରି ବାଦକୁ ଲଦି ଘରକୁ ନେଇ ଆସିଲୁ । ଫିକାରଙ୍ଗରେ କଳା ପଟାପଟାଚିହ୍ନ । ବେକରେ ସିଂହକେଶର ପରି ବହୁଲମ୍ବ ବିଶିଷ୍ଟ । ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଶାଢ଼ୀ ଲ ବୋଲି କହିଲେ ।

ଏହି ଖାକିସା ପୋଷାରେ ଆଠ ଦଶଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହାବଳ ବାଦ ମାରିଛି । ମଧୁପୁର ରାଜା ନାରାୟଣ ଚନ୍ଦ୍ର ଧୀର ମଧ୍ୟ ଏଠାକୁ ଆସି ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧି ଜଗନ୍ତି । ମାସ ତାଙ୍କର ବଡ଼ଲୋକ ଶିକାର । ହସ୍ତି ବ୍ୟତିତ ଭୂମିରେ ପାଦ ମଡ଼ିବ ନାହିଁ । ପୁଣି ପୃଷ୍ଠ ରକ୍ଷକ ବେଳୁକଧାରୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅସ୍ତ୍ରଧାରୀମାନେ ସଙ୍ଗରେ ଜାଗ୍ରତ ପ୍ରହର ସେଠାରେ ମୃଗ, ବାରହା, ଅଧିକାଂଶ ସମ୍ବର ମରା ଜାତିଛି । ଦକ୍ଷିଣରେ ନିଶ୍ଚୁନା, ବୁଦରେ ମଧୁପୁର ଜଙ୍ଗଲ, ଉତ୍ତର ପାଖେ କଲସମପୁର ଫୁଲଗୁଣ୍ଡୁଣି ପାହାଡ଼ । ଦିନରେ ଗାୟାଳ ମହୁଷ'ଲ ବ୍ୟତିତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ସମାଗମ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଜନ୍ତୁମାନେ ନିରାପଦ ମନେକରି ବିଶେଷତଃ ଭୂଷାଭୂର ହୋଇ ଆସନ୍ତି । ସେହିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ବଧ କରିବା ମହା ପାପ ନୁହେଁକ ? ଜାଣିଶୁଣି ମଧ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ପାପାଚରଣ କରେ । କେବଳ ପ୍ରକୃତିର ପରବଶ ହୋଇ । ବାଦମାନେ ହିଁ ସ୍ବ ଲୋକମାନଙ୍କର ଶତକାଷ୍ଠ । ଏଣୁ ଦୁଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ଶରୀୟ ବୃଦ୍ଧି ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଗଡ଼ପାହାଡ଼ରେ ଶୋଇଥିବା ମହାବଳ ଓ ଶତା

ଶୀତଦିନ ସୂର୍ଯ୍ୟକରଣ ଜୀବମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅଳ୍ପତ ଭଲ । ମନୁଷ୍ୟମାନେ ଯେପରି ଉତ୍ତପ ଶୁଦ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି । ଗଡ଼ର ଦକ୍ଷିଣ ପଟ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଗୋଟାଏ ଚଟାଣ ପଥରଶୂଳ ପରି ଠିଆ ହୋଇଛି । ସୂର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଅତିକ୍ରମ କରିଗଲେଣି । କେତେଜଣ ଲୋକ ପୃଷ୍ଠରୁ ଡୁଡ଼ାରେ ବସି ସୂର୍ଯ୍ୟଶୁଭ ଆହରଣ କରୁଛନ୍ତି । ସେଠାକୁ ପାହାଡ଼ ପଥରଟି ପରିଷ୍କାରିତବଦେଶାଯାଉଛି । ପଥର ଉପରେ ଏକ ଜନ୍ତୁ ଶୋଇଥିବାର ଦେଖିପାରି ମେ.ବେ ଡାକଲେ । ମୁଁ ଯାଇ କିଛିକ୍ଷଣ ଚାହିଁ ଜାଣିପାରିଲି ଏ ଗୋଟାଏ ମହାବଳ ବାଘ । ତାର ପୂର୍ବପଟକୁ ଗୁଡ଼ିଏ ଗୋରୁ ଚରୁ-ଆସନ୍ତି । ବାଘ ଶୋଇ ଖରା ଖାଉଥାଏ ଏବଂ ଗୋରୁମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ଗୋରୁଟି ସଙ୍ଗମେଲଗୁଡ଼ିଏକୁଟିଆ ଭରିବାକୁ ଚାଲିଥାଏ ତାହେଲେ ସେ ଯାଇ ତାକୁ କବଳ କରିବ । ବେଳେବେଳେ କଡ଼ ଲେଉଟାଉଥାଏ । ବାଘ ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ ଜାଣି ମୁଁ ଯାଇ ବନ୍ଧୁକ ନେଇଆସି ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଉଠିବାକୁ ଲାଗିଲି । ମୋ ଯିବା ଦେଖି ଆଉ ଦୁଇ ଭିତ୍ତିକଣ ମୋ ପଶ୍ଚାତରେ ଉଠିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି କହୁଲିଯେ ଭୟ ନ କରିବ ଏବଂ ସାବଧାନରେ ନିଶ୍ଚୟରେ ଚାଲିପାରିବ ତେବେ ଆସ । ନରେନ୍ଦ୍ର ଫେରିଯାଅ । ସେମାନେ ନ ମାନି ଚାଲିଲେ । ନିକଟରେ ହୋଇ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ମାସ ପଥ । ବାଘ ଯେଉଁ ବାଟ ଦେଇ ପଥର ଉପରକୁ ଯାଇଛି ସେହି ବାଟଦେଇ ଫେରିବ ଅନ୍ୟପଥ ନାହିଁ । ଆମ ମଧ୍ୟ ସେହି ବାଟଦେଇ ଯାଉଛି । ସେମାନେ ମୋ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବାକ୍ଷଣି ତାଙ୍କୁ ସାବଧାନ କରାଇ ବାଘକୁ ଦେଖାଇ ଦେଲେ । ବାଘ ଆମଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ଗଜ ଦୂରରେ ଶୋଇଛି । ବାଘ ରୂପ ଦେଖି ତାଙ୍କର ଗାନ୍ଧର୍ବ ଡେଇ । ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରଖର ଏବଂ କଫ ଆସି କଣ୍ଠରେ ପଡ଼ୁଥିବା ଉଡ଼ିଉଡ଼ି ଶବ୍ଦ ଅରମ୍ଭ କଲା । ତାଙ୍କର ଏପରି ଦୂରବସ୍ଥା ଦେଖି ବାଘକୁ ମାରିବ କ'ଣ ସେମାନଙ୍କୁ ମୋ ପଛ ପାଖରେ ବସିବାପାଇଁ ଧରି ବସାଇ ଦେଲେ । ପଛପାଖେ ମାସ ଅଳ୍ପସ୍ଥାନ । ଦେଖିଲେ ଗୋଡ଼ ଖସିଲେ ତଳେ ପଡ଼ି ପ୍ରାଣ ହରାଇବ । ତାଙ୍କୁ ସେଠାରେ ବସାଇଦେଇ ଗୋଟିଏ ପଥର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ବାଘକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେବଳକୁ ପଛପାଖେ ବସିଥିବା ଜଣେ କାଠି ମାଡ଼ିନଲା । ମଟ୍ଟକରି ଶବ୍ଦ ହେଲା । ଆଉଜଣେ କଣ୍ଠକୁ କଫ ଦାଉରୁ ସମ୍ଭାଳି ନପାରି ଟିକିଏ କାଣିଦେଲା । ବାଘ ଏଣେ ବାହି ଶବ୍ଦବେଗରେ ଚାଲି ଆସିଲା । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମୋ ଆଗରେ ଦୁଇ ଡାକ ମାସ ଚପାଡ଼ । ଦୂରବେଗରେ ଚାଲିଆସି ମୋ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ଏପରିକି ବନ୍ଧୁକ ବୁଲାଇ ଆଣିଲେ ତା ଦେହରେ

ବାଜିବ । ବାଘର ଉପକୁର ମୁଣ୍ଡକୁ ଏତେ ନିକଟରେ ଦେଖି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ଭାଳି ଠିଆ ହୋଇ ରହିବା ଅନୁରବି ବଂଚିତ ଅନ୍ୟକେହି ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ବାଘକୁ ବୁଝିଛି ମାତ୍ର ଦେହଟା ମୋର ପଥର ପରି ନିଷ୍ଠୁଳ ହୋଇ ରହିଛି । ବନ୍ଧୁ ବୁଲାଇ ମାରିବାର ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ । ବରୁର କଲି ଯେବେ ମାରିବି ବାଘମାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବ ଦୃଶ୍ୟ ଯାହା ମୁଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦେଖି ପାରିଛି । ତାର ପ୍ରାଣ ଯିବା ଆଗରୁ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଶେଷ କରି ଦେଇଥିବ । ଏପରି ଭାବୁଛି ବାଘ ଚିହ୍ନିଲେ ମୁଁ ମନୁଷ୍ୟ ବୋଲି ମୋ ହାତରେ ବନ୍ଧୁକ ନଥିଲେ ଆତ୍ମମଣି କରିଥାନ୍ତା । “ଜନ୍ତୁନାଂ ମରଣଂ ଭବ୍ୟ” । ତାର ସଂହାରସ୍ବ ମୋହାତରେ ଦେଖି ଗୋଟାଏ ଗର୍ଜନ କରି ଆସିପିତୁଳାବେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ପଛ ଲୋକମାନଙ୍କର ବେହୋଷ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସେମାନଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ବନା ଦେଇ ନିରାଶରେ ଫେରିଆସିଲି । ଏମାନେ ଯାଇ ନଥିଲେ ବାଘଟା ଯେତେ ନିକଟରେ ଯେପରିଭାବେ ଶୋଇଥିଲା ଗୁଳି ନିଶ୍ଚୟ ତା ମୁଣ୍ଡକୁ ଚୁନା କରି ଦେଇଥାନ୍ତା । ସେମାନଙ୍କୁ ପଛରେ ବରକ୍ତ ହୋଇ ରହିଲି । ହୃତ୍ପାରେ ଲୋକମାନେ ବୁଝି ରହିଥିଲେ । ସବୁ ଶୁଣି ସେମାନଙ୍କୁ ଭରସାର କଲେ । ଏତେବଡ଼ ସୁଯୋଗଟାଏ ହରାଇ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅନୁତାପ କଲି । ଆଉଦିନେ ପଶ୍ଚିମ ପଟ ପାହାଡ଼ରେ ଦେଉଳପରି ଗୋଟାଏ ପଥର ଶୂଙ୍ଗ ଟେକି ରହିଛି । ତା ଉପରେ ଅନେକ ସମୟରେ ବାଘ ଶୋଇଥିବା ବେଳେ ଗଡ଼ର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ବସ୍ଥାକୁ ଦେଖାଯାଏ । ସେଦିନ ଶୋଇଥିବା ଦେଖି ମୁଁ ଚିତାବାଦ ବୋଲି ତା ଆକୃତିରୁ ଅନୁମାନ କଲି । ଜଣେ ସାହସୀ ସଙ୍ଗୀକୁ ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକଭାବେ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଗଲା । କିଛିଦୂରରେ ତାଙ୍କୁ ବସାଇ ଦେଇ ମୁଁ ଏକାକୀ ଲଟା ଆଶ୍ରୟରେ ଛୁପିଛୁପି ଯାଇ ଗୁଳିମାପ ସ୍ଥଳରୁ ଗୁଳି କଲି । ପଥର ଉପରୁ ତଳକୁ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ଯାଇ ଦେଖିଲି ମରିଯାଇଛି । ଏହା ଗୋଟିଏ ଚିତାବାଦ ଥିଲା । ଏହିପରି ଦୁଇ ବୁଦ୍ଧିବନ ଅନ୍ତରରେ ବାଘ ମାରିବା ସମ୍ଭାଦ ଆସୁଥାଏ । ଦିନେ ଆମ ଖମାର ନିକଟରେ ଚିତାବାଦ ଗୋଟାଏ ଷଣ୍ଢକୁ ମାରି ଖାଇଥାଏ । ମୋର ସେଦିନ ଖମାରକୁ ଯିବାର ବିଳମ୍ବ ଦେଖି ପାଣମାନେ ତା ମାଂସ କାଟିନେଲେ । ମୁଁ ଖବର ପାଇଗଲି ମାଂସ ତ କାଟି ନେଲେଣି । ତାର ଗୁଲଟିକୁ ମଗାଇ ମାରିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ସମ୍ଭାରି ରଖି ଜଗି ବସିଲୁ । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲଣି ବାଘ ଆସିଲେ । ପାଖକୁ ଆସିଲେ ଦେଖିବ ଗୁଲଟା ମାଂସ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମତ ପାଖକୁ ଆସୁଆସୁ ଗୁଳି କଲି । ସେଠାରେ ପଡ଼ି ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ମରିଗଲା । ଗ୍ରାମକୁ ଆଣି ଗୁଲ ଉତ୍ତରି ନେଲୁ ।

ହାତୀ ହାବୁଡ଼ରୁ ରକ୍ଷା

ବହୁ ଦିନର ପଛକଥା ମନେ ପଡ଼ି ଯିବାରୁ ଲେଖୁଛି । ୧୯୨୫ରେ ଦାସରଥ ରାଜା ବିସ୍ଫୋଗ ହେଲେ । ମୁଁ ବଳରାମପୁର ଇଂଷ୍ଟିଟୁଟ ବୁଝୁଥିଲି । ଶୁଣିଲି ତେଜ ନାଳ ସରହଦରେ ତାଙ୍କର ପଟ୍ଟେଷୁ ଧଣ୍ଡି ସଫା କରାଇ ଆମ ସୀମାକୁ ଲଢ଼ନ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ବାହାରିଲି । ଆମ ଇଂଷ୍ଟିଟୁଟରେ ଥିବା ଆମୀନ ସୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାଗଜ ପତ୍ର ଗନଇ ଡେପୁଟି ମ ସୀମା ବ୍ରାହ୍ମୀନଙ୍ଗ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପୁରୀ ଯାଏ ପିଲର ବେଳ କରିଥିଲେ ମୁଁ, ଆମୀନ ଜଣେ ଆମର ଗଡ଼ର ରକ୍ଷାବଦ୍ଧର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକ ତନିଜଣ ହାତୀରେ ଗଲୁ । ଫରଷ୍ଟ ଗାର୍ଡ଼ ତନିଜଣାସିଙ୍ଗ ଥାଏ । ସେମାନେ ସେତେବେଳେ ହାତୀରେ ଯିବା ଅଧିକାର ନଥିଲୁ । ସେ ପଛରେ ବନ୍ଧୁକ ଧରି ଚାଲୁଥାଏ । ହାତୀର ମାଡ଼କୁ ବେମାର ଥିବାରୁ ମେଣ୍ଟ ଥିବା ଜଣେ ମେହେନ୍ଦର ଅମେ ହୁଆଁ ହେବୁବୋଲି ହାତୀରେ ନ ବସି ପଛରେ ଗାର୍ଡ଼ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲୁଥାଏ । ତୈସମାସ ଖରା ବେଶୀ ଟାଣି ନଥାଏ । ଆମେ ନଅଟାବେଳୁ ବାହାର ଧମାଇଲୁ ପ୍ରଥମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚି ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମ ପାର ହୋଇ ଜଙ୍ଗଲରେ ପଶିଲୁ । ଯଉଯାଉ ସନ୍ଧ୍ୟାହେବା ଉପହମ ହେଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତାବଳ ଆଶ୍ରୟ କଲଣି । ଧାସ ଅନ୍ଧକାର ହୋଇ ନଥାଏ । ସେଠାରୁ ଘରକୁ ଫେରିବାକୁ ଲଢ଼ାଇଲୁ । ଜଙ୍ଗଲରେ ଶୁଣି କରୁଥିବା ଶୁଣିମାନଙ୍କ ଖଳାରେ ପହଞ୍ଚିବାରୁ ସେମାନେ କହିଲେ ହାତୀ ଆମକୁ ଅଥୟ କରୁଛି । ଆପଣ ରହି ତାକୁ ଗୁଳି କରି ଦଉଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମେ ସେତେବେଳେ ଅତିଶୟ କ୍ଳାନ୍ତ ତାପରେ ଜଠରଗିର ପ୍ରତ୍ୟାପ ଅଧମ୍ଭାଳ । ସେମାନେ କହିଲେ ଚାଲି ଅଛା ମୁଁ ଶୁଣିଲି ଏପରି ପରିଚ୍ଛାନ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହି ପୁଣି ହାତୀ ସଙ୍ଗେ ଶତ୍ରୁତା କରିବା ବୁଝେ । କାଲି ଆସିବୁ ବୋଲି କହି ଜଙ୍ଗଲ ରସ୍ତାରେ ପ୍ରାୟ କୂଟର ମାଇଲ ଯାଇଛୁ । ହାତୀ ମଧ୍ୟ ଅବଶ ହୋଇ ଆସୁଆସୁ ଚାଲୁଛି । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକ ହାତୀକୁ ଚଲଉଛନ୍ତି । ଗାର୍ଡ଼ ଓ ମେଣ୍ଟ ଆମକୁ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ହାତ ପଛରେ ଚାଲୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଶୁଣିବେଳି ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟବତୀ ଦନ୍ତାହାତୀଟାଏ ଆମକୁ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ହାତ ଦୂରରେ ଠିଆହୋଇ ଡାଳ ଖଉଥିଲା । ଆମ ହାତୀକୁ ଦେଖି ବୁଲିପଡ଼ି ଆମକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା । ସେ ମୁଣ୍ଡକୁ ବୁଲାଇ ଆଣିଲେ । ଦାନ୍ତ ଦୁଇଟା ଉଠାଇ ବୁଲାଇ ଆଣିବା ଦୃଶ୍ୟ ଆମର ହୃଦୟ ଜାତ କଲା । ହାତୀ ଓ ଆମେ ସବାହେବା ତନିଜଣଯାକ କାଷ୍ଠପୁତ୍ରକାଉଳି ରହିଲୁ । ହାତୀ ମଧ୍ୟ ଆଗକୁ ଯିବା ବିପଦ ପଛକୁ ମଧ୍ୟ ଫେରିଲା ନାହିଁ । ଛିର କଲୁ ହାତୀ ଯେପରି ଚାହିଁ ରହିଛି ଏଣି ଆସି ଆମକୁ ହାତୀ ଉପରୁ ଟାଣି ପକାଇ ଦଳାଦବ ଆମର ମରା ହେବାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବ । ଚାହିଁଲି ପଛରେ ୨ଜଣ ଅନେକ ଦୂରରେ ଅଛନ୍ତି । ହାତୀକଥା

ତାଙ୍କୁ ଜଣା ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ମନେକରି ହାତୀ ଉପରୁ ଆମେ ଡେଇଁପଡ଼ି ପଳାଇ
ଯାଇ ପାରିବା । ଜଙ୍ଗଲରେ ବଡ଼ବଡ଼ ଗଛସବୁ ହାତୀକୁ ବାଧାଦେବ । ସେ ହାତୀ
ପାଖରେ ନ ରହି ଆମକୁ ବା କାହିଁକି ଚାହିଁବ ? ଏହା ଭାବି ତାଙ୍କୁ କହିଲି ଶୀଘ୍ର
ଡେଇଁପଡ଼ି ପଳାଇବା । ହାତୀ ତ ଫେରୁନାହିଁ କି ବସୁନାହିଁ ଅସ୍ତେ ଅସ୍ତେ ଏତିକି କହି
ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲ । ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ ସେମାନେ କାଠପରି ନିଶ୍ଚଳ । ଦଉଡ଼ିଲ ବନ୍ଧୁକ
ଆଣିବାକୁ ଖଣ୍ଡାସିଂହ ବନ୍ଧୁକ ଧରିଆସ । ସେ ଖୁବ୍ ସାହସୀ ଯେପରିଶୁଣିଲ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର
ଆମ ହାତୀପାଖକୁ ଦଉଡ଼ିଲ । ମୁଁ ଓ ମେଣ୍ଟ ପଛେପଛେ ହାତୀପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲୁ
ଜଙ୍ଗଲ ହାତୀ ସେପରି ଦାନ୍ତ ଉପରକୁ ଟେକି ଅନାଇ ରହିଛି । ଶ୍ରେୟାଙ୍କ ଗୋଟାଏ
ଗୁଲି ଫାପୁର କଲ । ହାତୀ କେବଳ ଚମକି ପଡ଼ି ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲ । ଆଉ ଗୁଲି
ନ ମାରି ରହୁନାହିଁ ବୋଲି ବଡ଼ପାଟିଟାଏ କଲ । ହାତୀଟା ପାଟି ଶୁଣି ବିଜ୍ଞାନବେଗରେ
ଗସ୍ତରେ ଛୁଟି ଚାଲିଗଲା । ମେଣ୍ଟକୁ କହିଲୁ ଯେ ହାତୀଟାକୁ ଫେରା ପଦାକୁ ନେଇଯିବା
ମେଣ୍ଟ ହାତୀ କାନକୁ ଧରି ଶୁଣୁ ଉପରେ ଡିଆଁଏ ପୁଣି ଖସି ତଳେ ପଡ଼େ । ତାର
ନିୟମିତ ଏପରି ଅକ୍ଷମ ହୋଇଗଲା ଡିଗାଲେ ନାହିଁ । କୌଣସିମନ୍ତେ ହାତୀକୁ
ମୋଗାଇ ନିକଟରେ ଥିବା ଡେଙ୍କାନାଲର ନିତ୍ୟାନନ୍ଦପୁର ଗ୍ରାମକୁ ହାତୀକୁ ପଠାଇ
ଦେଲୁ । ସେ ଗ୍ରାମରୁ କେତେଜଣ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଆସିଲେ । ଆମକୁ ଫମାଲଲ ଦୂର
ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲା ଆସିବାକୁ ହେଲା । ଏହିପରି କେତେବାର ହାତୀ ଘରୁଡ଼ିରେ ପଡ଼ି
ରଖା ପାଇଛି ।

ମକୁନ୍ଦପୁର ପାହାଡ଼ ଚିନିଟା ମହାବଳ

୧୯୩୭ ମସିହା ଶ୍ରୀବତ୍ସ ଶେଷ ସମୟ । ମକୁନ୍ଦପୁର ଗ୍ରାମ ନିକଟ ପାହାଡ଼
କୁଇଟା ଲଗାଲଗି ରହିଛି । ନିକଟରେ ଗ୍ରାମ କନ୍ୟା ସେଠାରେ ଜନ ସମାଗମ ନାହିଁ ।
ଗୋରୁ ଚରାବା ବେଳେ ବାଦ ଗୋଟାଏ ଗୋରୁ ମାରି ଖାଇଲ । ତା'ପରିଦିନ ସମ୍ଭାବ
ପାଇ ଯାଇ ଦେଖିଲୁ ଗାଈଟିରୁ ପ୍ରାୟ ତିନିଗୋଟି ବେଣୀ ଖାଇ ଯାଇଛି । ଗୋଟାଏ
ଲଟା ଭିତରେ ଲୁଗା ରଖି ଯାଇଛି । ଯୋଗକୁ କିଛି ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ତେନ୍ତୁଳିଗଛ
ଥିଲା । ବର୍ଷାଋତୁ ବୃକ୍ଷଲତା ପତ୍ର ଗହଳରେ ଦଳାବୃତ ହୋଇ ରହିଛି । ରାତିରେ
ଆଉ ମଞ୍ଚାରୁ ଓହ୍ଲାଇଯିବା ଆଶା ନାହିଁ । ରାତି ପ୍ରାୟ ପ୍ରାୟ ମଞ୍ଚାରେ ରହିବାକୁ
ହେବ । ମୁଁ ଆଉ ଦୁଇଜଣ ବସିଲୁ । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲା ନିମିଷ ନିମିଷ ଅନ୍ଧକାର
ଘୋଟିଲେ । ବର୍ଷା ଝିଟିଝିପି ବୋଲିବେଳେ ହେଉଥାଏ । ରାତି ପ୍ରାୟ ୮ଟି ଦଶା
ହେବ କିନ୍ତୁଦୂରରେ ବୋବାଇବା ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲୁ । ସଙ୍ଗୀନାମ କହିଲେ ବଣଭୁଆ

ଦୁଇଟା ଝିଅଟା କରୁଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଶୁଭାଳ ଦୁଇଟା ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ମୁଁ ଅନୁମାନ କରି
ବାଦୁଣୀ ବୋଧହୁଏ କୁଆ ସହର ଖେଳ କରି ଆସୁଛି । ମତଟିକୁ ବୁଢ଼ା ଭିତରେ
ରଖିଥିଲା । ଗଡ଼ିକୁ ଦେଖାଯିବା ଭଳି କପୁଦଂଶ ଜାତି ସଫା କରି ଦେଇଥିଲା ।
ହାବଣ ମାସ ଅନ୍ତକାର ରାସି ଦେଖି ନ ମାରିଲେ କ'ଣ କରିବା ? ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇ
ବସିବା ସୂଚନା ତାଙ୍କୁ ଦେଇ ବସି ହେଲା । ନିମନ୍ତେ ବୋବାଇବା ଶବ୍ଦ ବଦ
ହୋଇଗଲା । ତଳ ଗୁଡ଼ାଟା ଜନ୍ମ ମତ ଗୁରୁପାଖେ ପୁର ବୁଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆମ
ଗଡ଼ିଟି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଭ୍ରମଣ ଦେଉ ଭିତରେ ରହିଲା । କେବଳ ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣା
ଯାଉଥାଏ । ଏହିପରି ଅନ୍ଧାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁପାଖ ବୁଲୁଥାନ୍ତି । ହୁଣ୍ଡା ବା ଶୁଭାଳ
ମାଂସ ଲୋଲୁପି । ଆଗରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବା ଖାଦ୍ୟକୁ ଦେଖି ଏବେ ସମୟ ସମ୍ଭବ
ଗୁରୁପାଖ ବୁଲି ନଥାନ୍ତେ । ନିଶ୍ଚିତ ବାଦୁଣୀ କୁଆ ନେଇ ଲଟାପସର ବ୍ୟତିତମ
ଦେଖି ଖାଦ୍ୟ ପାଖକୁ ନ ଆସି ପୁର ବୁଲୁଛି । ଏହିପରି ରାସ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରାୟ ତଳଟା
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଆମ ସଫଳତାବଦ ବସିବସି ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହେଲୁଣି । ମଣା ଡାଆଁଶ ତାଙ୍କ
ମନଇଚ୍ଛା ରକ୍ତ ଗୋଷଣ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଟିକିଏ କିନ୍ତୁ ଫେରାଇଲେ ସହ ଗଛ
ହଲିଯାଏ କିମ୍ବା ଖଟଖଟ ଶବ୍ଦ ହୁଏ ଆଉ ମତକୁ ଅସିବ ନାହିଁ । ଏହିପରି ଗୁଡ଼ିକୁ
ଗୋଟାଏ ବାଦ ମତ ପାଖକୁ ଆସିଲା । ମତପାଖ ବୁଢ଼ା ଭିତରେ କିଛିକ୍ଷଣ ରହି
ବୋଧହୁଏ କେନ୍ଦ୍ର ନଥିବାର ମନେକରି ପଦକୁ ବାହାର ମତ ପାଖରେ ବସିବାର
ଅନୁମାନ କରି ଲାଗି ପକାଇଲା । ଗୁଡ଼ିକ ଠିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବସିଛି ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ
ଛାତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗୁଲି କଲି ପାଟିକରି ଡେଇଁଗଲା । ପୁଣି ଅନେକ ସମୟ ପରେ
ବୁଲିବା ଶବ୍ଦ ଦେଲା । ତାସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ ଗର୍ଗର ଶବ୍ଦ ଶୁଣା
ଯାଉଥାଏ । ପୁଣି ଆସି ଗୁରୁପାଖ ବୁଲୁଥାନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟ ପରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ
ମତ ପାଖକୁ ଆସିବାର ଜଣାଗଲା । ଅନ୍ଧାରରେ କେବଳ)ଅନୁମାନ କିଛି ସ୍ଥୁପା
ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଲା ମାତ୍ର ଲାଗି ପକାଇଲା । ସେ ବାଦ ମତ ପାଖରେ ବସି
ଲାଗିଟକୁ ଗୁଡ଼ି ଯେପରି କାଳସୀ ଝିଲେ ସେହିପରି ଏ'ପାଖ ସେ'ପାଖ ଝୁଲିବାରେ
ଲାଗିଲା । ମର୍ମରେ ବାଜୁ ବା ନ ବାଜୁ କାଳେ ପଲେଇଯିବ ଗୁଲି କଲି ପାଟି କରି
ଡେଇଁ ପକାଇଗଲା । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ବୁଲିବାର ଜଣାଗଲା । ଘେରୁଏ
ବୁଲିଆସେ ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ ଗର୍ଗର ହୁଏ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଫାଏଁ କରି
ଶବ୍ଦ କରେ ଏହିପରି ରାତି ପାହିଲା । ମୋର ଅନୁଦୟ ସ୍ଥାନ ଅଭ୍ୟାସ, ଓହ୍ଲାଇ ଗୋଟିଏ
ଖାତରେ ପାଣିଥିଲା ଗାଧୋଇଲା । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ରାମଲୋକ କେହି ଆସି ନାହାନ୍ତି । ଜଣେ
ଶବ୍ଦ ସେହିବାଟେ ଗ୍ରାମରେ ମୂଲ ଲାଗିବାକୁ ଯାଉଥିବା ଦେଖି ତାକୁ ଗୁଲି କରିଥିବା

ବାଦ କ୍ଷୋଭାପାଇଁ କହିଲ । ସେ ସାହସ କରି ଯିବାକୁ କହିଲା । ପାହାଡ଼ଟାରେ
ଗୁଳି ଉପରେ ଲତା ଏପରି ସଞ୍ଜୁକ୍ତରେ ମାଡ଼ିଥାଏ କେଉଁଠାରେ ନଇଁନଇଁ ଓ କେତେ
ସ୍ଥାନରେ ହାମୁଡ଼ିହାମୁଡ଼ି ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ମୁଁ ଶୁଭୁଥାଏ ଯେବେ ଖଣିଆ ବାଦ
ଆସିମଣି କରେ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଆମର ମୃତ୍ୟୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଏହିପରି ବାଦରମତା ଓ
ରକ୍ତ ଦେଖିଦେଖି ଗୋଟାଏ ବାଦ ମରି ପଡ଼ିଥିବାର ପାଇଲୁ । ସେତେବେଳକୁ ଗ୍ରାମ୍ୟ
ଲୋକମାନେ ପହଞ୍ଚି ଗଲେଣି । ତାକୁ ସମସ୍ତେ ମିଶି ପଦାକୁ ବାହାର କରି ଆଣିଲେ ।
ହାମ ଲୋକମାନେ ବାଦ ଦେଖି ଆନନ୍ଦ କୋଳାହଳ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ମୁଁ କହିଲି
ଆଉ ଗୋଟାକୁ ଗୁଳି କରିଛି । ତାକୁ କପରି ଦେଖିବା ? ସେ ଶବର ବେଳେବେଳେ
ଶିଳାଫଳ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଏ । ତେଣୁ ସଞ୍ଜକତ ଦେଖିଦେଖି ଚାଲିଲା । ରକ୍ତବନ୍ଧୁରୁ
କେଉଁଠାରେ ମଡ଼ା କେଉଁଠାରେ ଦେଖିଦେଖି ସେ ପାହାଡ଼କୁ ଲାଗିଥିବା ଅନ୍ୟଗୋଟିଏ
ପାହାଡ଼କୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ତଳୁ ଉପରକୁ ଲମ୍ବିଥିବା ଖୋଲ ଭିତରକୁ
ପ୍ରବେଶ କରୁଛି । ଦେଖିଲି ସେ ଖୋଲଟା ଅତି ନିଶ୍ଚିତ । ଭିତରେ ପଶିବା କଷ୍ଟକର
ପୁଣି ବାଦର ମର୍ମରୁଳ ହୋଇଥିଲା ଏତେବାଟ ଆସି ନଥାନ୍ତା । ଆମ ହାମୁଡ଼ିହାମୁଡ଼ି
ଯିବା ଅର୍ଥ ଜାଣିଜାଣି ଜୀବନକୁ ବିପଦରେ ପକାଇବା । ଖୋଲଟିର କରପଟ
ପାଖେପାଖି ଟିକିଏଟିକିଏ ଫାଙ୍କ ଅଛି । ଆଗରେ ଶିଖରରେ ଚାଲିପରି ପଥରଟାଏ
ଲମ୍ବି ରହିଛି । ତା ତଳ ପ୍ରଦେଶଟି ପଦାପଦା ଜଙ୍ଗଲ । ବାଦକୁ ତଡ଼ିନେଲେ ସେହି
ପଦାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ବାହାରିବ । ଚାଲୁ ନ ଉଠି ତଳେତଳେ ଅନ୍ୟ ଦିଗକୁ ଯିବ ।
ଏପରି କଲ୍ପନା କରି ଲୋକମାନଙ୍କୁ କହିଲି ତମମାନେ ତେଲପଥର ପକାଇ ଖୋଲକୁ
ତଡ଼ିନଅ । ମୁଁ କତେକତେ ଚାଲୁଛି । ଯେଉଁଠିବୁଲ ବାହାରିବ ତା'ଛଡ଼ା ଖଣିଆ
ବାଦକୁ ଲୋପପିତ୍ତେଇପିତ୍ତେଇ ଲଟାରେ ଖୋଜିବା ମହା ବିପଦ । ସେମାନେ ବଳି ହୋଇ
ତେଲପଥର ପକାଇ ପାଟିକରି ବୁଦା ସବୁ ପିଟିପିଟି ଚାଲିଲେ । ମୁଁ ଆଗ ଦଳଦଳ
ବଳିପଦା କଡ଼ାଇ ଚାଲୁଥାଏ । ଠିକ ଶିଖରଟାଠାର ତଳେ ପଦା ଥିବା ସ୍ଥାନରେ
ଆଗରୁ ମୁଁ ପହଞ୍ଚି ଯାଇଥାଏ । ହବାଳମାନେ ପଡ଼ିଲେ ବାଦ ସେହି ପଦାକୁ ବାହାରି
ପଡ଼ି ଦୃଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦେଖିଲି ତାର ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ ଛୋଟାଜିଛି । ତନ
ଗୋଡ଼ରେ ଡେଇଁ ଯାଉଛି । ଠିକ ପଶାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗୁଳି କଲା । ସେହିଠାରେ
ପଡ଼ିଲା । ସମସ୍ତ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦୁଇଟିସାକ ବାଦକୁ ବାନ୍ଧିନରି ଗ୍ରାମକୁ ଆଣି
ବୁଲାଇ ଦେଖାଇଲେ । ଦୁଇ ଦୁଇଟା ମହାବଳ ଏକସଙ୍ଗରେ ମରିବା ଗୋଟିଏ ନୂତନ
ବଥା । ଯେଉଁ ବାଦ ଧସିଟିଏ ପଡ଼ିଥିଲେ କି ଜାଳପତ କଟା ଯାଇଥିଲେ ଆସିବା
ଅସମ୍ଭବ ସେ ପୁଣି ଗୋଟିଏ ଗୁଳିଖାଇ ମରିପଡ଼ିଛି । ଅନ୍ୟଟି ପୁଣି ମରିବାକୁ ଆସୁଛି ।

ପୁରୁଷମାନଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଛି ସଦ୍ୟମାରିଥିବା ମତକୁ ବାଦ ଆସେ । ବାସୀ ହେଲେ ଆସିବା ମାହିଁ । ଏବେ ତନୁ ଦିନର ମତ ର ବାଦ ଆସି ଖାଇବା ଦେଖାଗଲା । ଗୁଳି ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ମହାବଳ ଆସିବା କେବଳ କାଳର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ । କାଳ ନ ପୂରିଲେ କେନ୍ଦ୍ର କାହାକୁ ମାଣ ପାରିବ ନାହିଁ । ଦେବର ଗତି ବିଚିତ୍ର । ଏପରି ମଆ ବାଦୁଣୀଟି ରହିଯିବ ପିଲାଙ୍କୁ ଖୋଜି ବୁଲିଲା । ଅନେକ ଲୋକ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ବ୍ୟାଘ୍ରମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣଶକ୍ତି ପ୍ରବଳ । ତାର ହୁଆମାନେ ଚକ୍ରକୁ ଆସିଥିବା ଜାଣି ଗଡ଼ପାହାଡ଼କୁ ଆସିଲା ହାତୀର ପକାଇ ଡାକିଲା । ମୁଁ ଭାବିଲି ବାଦ ତ ଆମ ଘର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିଥିଲେ । ନିଜ ଖୋଜି ଖଜି ଆମଘର ପଶିପାନ କେବେ କେତେବେଳେ ଆସିବ କିପରି ଜାଣି ପାରିବି ? ଏହିପରି ପଦର କୋଡ଼ିଏ ଦିନ ଗତ ହେଲା ।

ତାଳଜଙ୍ଗ ପାଟକମି ଭିତରେ ବାଦ

ଭଦ୍ରବ ମାସ । ଧାନ ବିହଙ୍ଗ ସକଳେଣି ବସ୍ତ୍ର ଚୁକିଛି । ପୂର୍ବେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀକର ନ ଥିବାବେଳେ ନଦିସ୍ରୋତରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନମାନ ଖାଲ ହୋଇଥିଲା ସେଥିରେ ବର୍ଷାଦିନେ ପାଣି ଜମି ଚଢ଼ୁଥିଲା ତାହା ହମଶା ପୋଇ ହୋଇ ଜମିରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ତାକୁ ପାଟକମି କହନ୍ତି । ଖୋଜାଧାନ ବୁଣାଯାଏ । ବର୍ଷାଦିନ ଏବେ ମଧ୍ୟ ପାଣି ଜମିରହେ । ଋତୁର ପ୍ରଥମାବସ୍ଥାରେ ଅତିରିକ୍ତ ବର୍ଷାହେଲେ ଧୋଇ ମଧ୍ୟ ହୋଇଯାଏ । ଏ ବର୍ଷା ସେଥିରେ ପେଟେ ଉଠଇ ଧାନ ବଢ଼ିଛି । ମୁଁ ଭୋରୁ ସ୍ନାନପାରି ଲୁଗା ବଦଳୁଛି ଚାରି ପାଟକଣ ଲୋକ ଆସି କହିଲେ ତାଳଜଙ୍ଗ ପାଟରେ ଗୋଟାଏ ବାଦ ପଶି ଧାନ ଭିତରେ ଅଛି । ଆପଣ ଶୀଘ୍ରଆସନ୍ତୁ । ପ୍ରଥମ କଥା ଶୁଣି ଅସମ୍ଭବ ମନେକଲି । ତାଟର ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ପାହାଡ଼ ଅର୍ଦ୍ଧମାଇଲରୁ ଅଧିକ ଦୂର । ଦିନ ହେଲଣି ବାଦ କିପରି ଆସିଲା ? ଆଖପାଖରେ ଜଙ୍ଗଲ ବା ଲଟାବୁଦା ନାହିଁ ଦୃଷ୍ଟା ବୋଧହୁଏ ମୁର୍ଦ୍ଦାର ଖାଇବାକୁ ଅସି ଯାଇପାରି ନାହିଁ । ଯାହା ହେଉ ତାଙ୍କ କଥା ଚିଣିବ କୁ ହେବ ସନ୍ଦେହ ବି ଦୂର ହେବ । ସାଙ୍ଗେସାଙ୍ଗେ ବନ୍ଧୁକ ଧରି ଚାଲିଲି । ଏ ସମ୍ଭାବ ପାଇ ମୋର ଜଣେ ପୁତୁରା ଶିକାରୀ ବନ୍ଧୁକ ନେଇ ଓ ଆଉ କେଜେଜଣ ଗ୍ରାମବାସୀ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇ ଆସିଲେ । ପ୍ରଥମେ ପହଞ୍ଚି ବବରଣିଟା ଜଣ କିପରି ବାଦ ଦେଖିଲା ପଚାରିଲି । ସେମାନେ କହିଲେ ନଦୀ ଛାଡ଼ି ତଳେ ସିଧାପାଳ ଗ୍ରାମରେ ଭୋରୁ ଜଣେ ସୁଲେଇ ଉଠି ବାଡ଼ିପଟକୁ ଗଲା । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ୍ୟ ବାଡ଼ିମାନଙ୍କରେ

ସିମ, କଖାରୁ, ଜହ୍ନି, ଭେଣ୍ଟି ଇତ୍ୟାଦି ଫଳ ହୋଇଛି । ତାଙ୍କି କିଏ ଗୋଟାଏ ନାଲିଆ ବଳଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ମୋ ବଡ଼ର ପଶିଛି । ଗ୍ରାମରେ କେତେଜଣ ଉଠି ପାଟିଗୋଳ କରିବାରୁ ବାଡ଼ରୁ ବାହାରି କୁଦାମାର ଆସିଛି ବାଦବୋଲି ଦେଖି ଲେମ୍ବମାନେ ଜମା ହୋଇ ପାଟିଗୋଳ କରି ଠେଙ୍ଗାବାଡ଼ି ଧରି ପଛେପଛ ତଡ଼ିଲେ । ବାଦ ଦଉଡ଼ି ଆସି ଏ ପାଟଜମି ଧାନ ଭିତରେ ପଶି ରହିଛି । ଏ କଥା ଶୁଣି ମୁଁ କହିଲି ଚାଲ ଦେଖିବା କେଉଁବାଟେ ଆସିଛି । ଖୋଜ ଖେଳିଲ ବଶ୍ୟସ ହେବ । ସେଠାରୁ ବାଦ ଆସିଥିବା ବାଟକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲୁ କାଦୁଅରେ ବାଦ ମଡ଼ାବରାଳ ଗାଈରେ ପଡ଼ିଛି । ମହାବଳ ବାଦ । ମଡ଼ାବରାଟି ସନ୍ଦେହ ଦୂର ହେଲା । ଏଣିକି ଚିନ୍ତାକୁ ବାଦ ଧାନ ଭିତରୁ କପରି ବାହାରିବ ? ପାଟିଗୋଳ କିଛି ବୃକ୍ଷ ନାହିଁ ଯଦ୍ବାର ଛେରେ ଭେଦିଲ ଧାନ ଭିତରେ କିପ୍ରାଣ ଦେଖାଯିବ । ଶେଷକୁ ସ୍ଥିର କରି ପାଟିଗୋଳ ଗୋଟାଏ ପାଖ ଅଡ଼ତାରେ କୁଦପରି ଏକ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଥାଏ । ମୁଁ ସେଠାରେ ରହିଛି କୁମ୍ଭମାନେ ଉଠିବ ପଟ ସୀମାରୁ ପାଟିଗୋଳ କରି ତଡ଼ିଆଣ । ସେମାନେ ତ ବାଦର ଜଗତା ଗୁଡ଼ିରେ ରୁପ କେବେ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି ଓ ତାର କପରି ମାସମାନ ଗୁଣ ତା ମଧ୍ୟ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । କହିବାମାନେ ବିଲ ଭିତକୁ ପଶିଗଲ । ପୁଣି ଭବିଳ ଏମାନେ ମୋ କଥାକୁ ଯାତ୍ରୀ ପଶିଗଲେ । ସେବେ କାହାକୁ ଆକ୍ରମଣ କର ବା ମାରି ପକାଏ ଅପବାଦ ମୋର ହେବ । ସେଠାରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କହିଲ ଦେଖ ଏ ହେଉଛି ବାଦ କିଛି ବିଲୁଆ କୁକୁର ନୁହେଁ । କୁମ୍ଭମାନେ ଏପରି ନିରାପଦ ମନେକରି ପଶିନାହିଁ । ଏଠି ପାଣି ଭିତରେ ତ କିଛି ଡେଲ ପଥର ନାହିଁ । ଆଗେ କାଦୁଅ ପିଣ୍ଡୁଳା କରି ଆଗକୁ ଫିଙ୍ଗ । ତା ପରେ ଆଗକୁ ନଜର କରି ଆସ । ସେପରି କାଦୁଅ ଫିଙ୍ଗି ପାଟିଗୋଳ କରି ପଶି ଆସିଲେ । ଧାନ ଭିତରେ କିଛି ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ । କାଦୁଅ ପିଣ୍ଡୁଳା ବାଦ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା କି କଣ ଗୋଟାଏ ଭୟଙ୍କର ଗର୍ଜନ କରି ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ କୁଦାମାର ମଡ଼ି ଆସିଲା । ମୁଁ ପୁଣିପଟେ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଲେମ୍ବମାନେ ଓ ମୋ ପୁରୁଷ ଶିଳ୍ପୀ ସହ ପଳାନ ଯାଇ କିଛି ଦୂରରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଅଶ୍ବତ୍ଥ ଗଛରେ ଚଢ଼ି ବସିଲେ । ମୁଁ ବାଦକୁ ଚାହିଁ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ବାଦ କୁଦାମାର ଉପରକୁ ଉଠିଲେବେଳେ ଦେଖାଯାଏ ପୁଣି ପଡ଼ିଲା ଧାନ ଭିତରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଏ । କେଳେ ଡେଇଁକରି ଉପରକୁ ଉଠିବା କେଲେହିଁ ମାରିବାକୁ ହେବ ନଚେତ୍ ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ । ଏହିପରି ଡେଇଁବା ପଡ଼ିବା ଧାନ୍ କୁଦା ଯାଇଛି । ଦେଖିଲ ଆଗକୁ ବେଶୀ ବହଳ ଧାନ ଓ ଉଚ୍ଚ ବେଶୀ । ସେଠାକୁ ଗଲେ କୁହନ୍ତି ମଧ୍ୟ ଦେଖିବା ଅସମ୍ଭବ । ସେହି ପଡ଼ିଲା ଥିବା ଧାନ ପାଇ ନ ହେବା ପୁଣି ମାରିବା

ନିଜେ ମନେକରି କୁହ ଉଠିଲେବଳେହିଁ ପ୍ରୟାଗ କଲ । ଗୁଲ ବାଜିବାକ୍ଷଣି ବାଦ ପାଟିକରି ଶକ୍ତି ଥିଲ ପଳାଇ ଯାଆନ୍ତା । ଏ ଶେଷରେ ବାଦର ଗର୍ଜନ ନାହିଁ କି ପଳାଇବାଶୟ ବା ଦୃଶ୍ୟ ନାହିଁ । ଉକ୍ତାଳିମାନେ ପଳାଇ ଆସିଲ । ସମସ୍ତେ ମାରବରେ ଅଧଃଶ୍ଵାସ ଗଲ କଲୁ କିନ୍ତୁ ତ ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ ଗୁଲ ଖାଇ ବାଦ ତ ଏପରି ମାରବରେ ରହି ନଥିଲା । ଗୁଲ ବାଜିଥିଲ ଗୁଡ଼ିପିଟି ହୋଇ ଗର୍ଜନ କରୁଥାନ୍ତା । ନ ବାଜିଥିଲେ ପଳାଇ ଯାଇଥାନ୍ତା । ଘଟଣା କ'ଣ କିନ୍ତୁ ସ୍ଥିର କରି ନପାରି ମୁଁ କହିଲି ମୁଁ ବେଳେ ଧରି ଆଗରେ ଗୁଲୁ ଗୁଲୁ ଭୂମେମାନେ ମୋ କଣ୍ଠରେ ରହି କାଦୁଅ ଫିଙ୍ଗିଫିଙ୍ଗି ଗୁଲ । ଏହିପରି ଭାବେ ଗୁଲ କରୁଥିବା ସ୍ଥାନକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗୁଲୁଲୁ । ପାଖରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେଣି । ନଥିପି କିନ୍ତୁ ଦେଖି ପାରୁନାହିଁ । ଖୁବ୍ ନିକଟରେ ମହୁଅ ଦେଖିଲୁ ବାଦ ଧାନମୁଳ ବା ଥିବା ପାଣିରେ ପଡ଼ିଛି ପ୍ରାୟ ଗୁଲ ଯାଇଛି । ଉଠାଇ ଦେଖିଲୁ ଗୁଲଟି ତାଦ କଷ୍ଟମୁଳ ଭେଦ କରି ଫୁଟି ଯାଇଛି । ଆଉ ପାଟି କରିବାର ଅବସର ପାଇନାହିଁ । ଦେଖିଲୁ ସେ ବାଦୁଣୀ କୁଆ ମରଇ ଖୋଜି ଗୁଲିଗୁଲି ଗ୍ରାମ ଭିତରେ ଯାଉ ପଶିଥିଲା । ସେଇଭିତରେ କି ଯାହାର ମୃତ୍ୟୁ ହେଉ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସେତେବେଳେ ଯାଇ ମରବ । ଏଥିରେ ମାରିବା ଲୋକ ନିମିତ୍ତ ମାସ । ଗଛରେ ଚଢ଼ିଥିବା ଲୋକମାନେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ କହିଲି ତମମାନେ ଏତେ ହତସାହସ ହୋଇ କାହିଁକି ଅସିଥିଲ ନିଜ ଠିଆ ହୋଇ ବାଦକୁ ମାରବା ବେଳେ ଭୂମେମାନେ କଣ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତା ମିନା ଗଛରେ ଚଢ଼ି ବସିଲ । ସେଠାରୁ ବାଦକୁ ନେଇ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ଗୁଲୁଲୁ ଦେଖି ଗଛକୁ ଆଣିଲେ ।

ଖାକିଆ ପୋଖରୀ ବାଦ

ଡେଙ୍କାନାଳ ସୀମାରେ ଗୋଖଣ୍ଡଟିଏ ସେଠାରେ ବାଦ ପାଣି ଖାଇବା ଶୁଣି ଗଲ । ମଞ୍ଚାଗର ବସିଲୁ ବାଦ ଆସିଲ । ଗୁଲ କଲ ମାସ ଶବ୍ଦ କରି ପଳାଇ ଗଲ । ଆଗଦିନ ଖୋଜିଲୁ । ଆମ ଗର ବାଗ ଗୋଟି ହୁଙ୍କା ପାଖରେ ଛପିଥାଏ । ମୋ ସଙ୍ଗୀଲୋକ ଜଣେ ଆଗରେ ଯାଉଥିଲା ଦେଖିପଳାଇ ଆସିଲ । ଆମେ ଫେରିଯାଇ ଗଡ଼ରୁ ଘାଟା ନେଇ ଆସିଲୁ । ବାଦଟା ପୁଣି ପାଣି ପାଖକୁ ଯାଇ ବେଧହୁଏ ପାଣି ଖାଇ ସେଠାରେ ମରି ପଡ଼ିଛି । ବାଦକୁ ନେଇ ଆସିଲୁ । ସେଠାରେ ଟାଙ୍କି ବଡ଼ ବାଦ ମର ଯାଇଛି ।

ରାଜଶଙ୍କର ବାବୁଙ୍କର ବାଦ ମର

ରାମଶଙ୍କର ବାବୁ ଛାତ୍ରରେ ନିଜର ପ୍ରଭୁର ଅଟନ୍ତି । ନୟାଗଡ଼ ପଟ୍ଟାୟତ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ବରୁଣ ଦେଇଥିଲେ । ସେଥିରେ ସେ କେତେଟା ମୃଗ ବରଫ ଆଦି ମାରିଛନ୍ତି । ମୋର ବାଦ ମାରିବା ଦେଖି ତାଙ୍କର ବାଦ ମାରିବାକୁ ମନ ଦଲେ ।

ମାତ୍ର ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସାହ ମୋ ସଙ୍ଗେ ଅନେକ ଜନ୍ମ ଶିକାରକୁ ଯାଆନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ମହାବଳ ଗୋରୁ ମାରିଥିବା ସମ୍ଭାବ ସେ ଆଗେ ପାଇଲେ । ତାଙ୍କର ସେଠାରେ ଗୋଟାଏ ଶୁଷ୍କ ଜମି ଅଛି । ଲୋକ ନେଇ ମସ୍ତା କରି ଜଗିବେ । ବାଦ ଆସିଲ ବାଦ ନାଆଁ ଶୁଣିଲେ ଲୋକଙ୍କର ଗାଧ ଫମ୍ପ । ତାକୁ ମାରିବାକୁ ଗଲେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ସାହସ ଉତ୍ସାହ ଓ ଯୁଦ୍ଧ ସମ୍ମୁଖୀନ ସୈନ୍ୟ ଧୃତରାଷ୍ଟ୍ର ଆବଶ୍ୟକ । ଗୁଳିଟି ମାରିଲେ ଦମ୍ଭ ରଖି ନ ପାରିବାରୁ ଗୁଳିଟି ଗୋଟାଏ ଗୋଡ଼ର ବାଜିଥିଲା ବାଦର ଉନ୍ନତଗୋଡ଼ ଭଳି ଥିଲା । ଗୁଳିଗଲା କିନ୍ତୁ ବାଟ ଖୋଜିଲେ । ନ ପାଇ ଫେରି ଆସିଲେ କିନ୍ତୁ ବାଦ ସେ ସ୍ଥାନ ଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟତ୍ର ଗଲା ନାହିଁ । ଗୋଡ଼ ଘାଆ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ହେଉ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ଗ୍ରାମ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗୋଟାଏ ଜଙ୍ଗଲରେ ଥିବା ପତ୍ରାତ ପୃଷ୍ଠରଣୀ ଦୃଢ଼ରେ ଶୋଇଥିବାର ଲୋକମାନେ ଦେଖି ସମ୍ଭାବ ଦେଲେ । ଦୃଢ଼ତାଟାରେ ଲଟା ଓ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟ ଅଛି । ନିଜେ ସାହସ ନ କରି ମତେ ଡାକିଲେ । ମୁଁ ଭାବିଲି ବଡ଼ ଆଗ୍ରହରେ ବାଦଟିଏ ମାରିଥିଲେ ତ କୁ ନ ପାଇ ମନଟା ତାଙ୍କର ବଶେଷ ଗୁଣ ହେଇଛି । ବାଦଟିକୁ ମାର ତ କୁ ଦେବା ଉଚିତ୍ । କେତେଜଣ ସଙ୍ଗୀମିଶି ଗଲୁ । ସେ ନିଜେ ଓ ତାଙ୍କର ସାମାନ୍ୟକର ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଦୋ'ନଳି କାଟିଜ ୧୨ ନମ୍ବର ବନ୍ଧୁକ ଅଛି । ସମସ୍ତେ ଯାଇ ଦେଖିଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକ ପୋଖରୀ ପାଖକୁ ଗଲୁ । ମାତ୍ର ସେ ବାଦକୁ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବାକୁ ସାହସ କରଲ ନାହିଁ । ଖଣ୍ଡିଆ ବାଦ ବଶେଷତଃ ଉତ୍ସାହର । ମୁଁ ସେ ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ ଛପିଛପି ଯାଇ ଦେଖିଲି ବାଦ ଆମ ଆଡ଼କୁ ମୁଣ୍ଡ କରି ଶୋଇଛି ଘାସପତ୍ତିରେ ଛପିଯାଇ ତା'ର ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ । ଭାବିଲି ବାଦ ନ ଉଠିଲ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଗୁଳି ମାରିବା ଅସମ୍ଭବ । ତଥାପି ମୁଣ୍ଡକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଗୁଳି କଲ ମାତ୍ର ଗୁଳିଟି ମୁଣ୍ଡରେ ଭେଦ ନକରି ଘସି ହୋଇ ଗୁଳି ଯିବାରୁ ବାଦ ପାଟିରେ ଉଠି ଉଠି ଗୋଡ଼ରେ କୁଦାମାର ନିକଟରେ ଅଧ କଲମିଟର ବାଟରେ ଥିବା ଗୋଟାଏ ଗୁଡ଼ ଉଠୁର ଆଡ଼କୁ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଗୁଳିଗଲା । ପୁରୁଷ ୨ଜଣ ଯାକ ଗୋଡ଼ରେ ଚଢ଼ିଗଲେ । ମୁଁ ତ ବାଦକୁ ମାରିବାକୁ ଯାଇଛି । ଜଙ୍ଗଲକୁ ଗୁଡ଼ିକରେ ଜଙ୍ଗଲର ପଶିଯିବ ଆଉ ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବ ନାହିଁ । ବାଦ ଡେଇଁଡେଇଁ ଗୁଳିଆଏ ମୁଁ ତାକୁ କେତେବେଳେ ଜଡ଼ପଟେ ଧାଇଁଧାଇଁ ଦୁଇଟା ଗୁଳି ମାଇଲି ମାତ୍ର ନିଜ ଧାଇଁଥିବାରୁ ଗୁଳିଟି ତା'ର ମର୍ମ ଭେଦ କଲା ନାହିଁ । ସେ ଯାଇ ଉଠୁର ପାଖରେ ଥିବା ଲଟାଳିଆ ଶୋଲ ଉତରକୁ ଯିବାକୁ ବସିଛି ମୁଁ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲି । ଏଠାରେ ଯେତେ ବାଦକୁ ମାର ରଖି ନ ପାରିଛି ତେବେ ବଣ ଭିତରେ ପଶିଯିବ ଆଉ ତାର ଦେଖା ମିଳିବ ନାହିଁ ! ଠିକ

ଯୌର୍ଯ୍ୟ ରଖି ମମିକୁ ଗୁଲ କଲ । ଅଉ ପାଦେବ ଅକୁ ନ ଯାଇ ପଡ଼ମଲ ।
ତା ପରେ ସମସ୍ତେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ବାଘକୁ ଉଠାଇ ଆସିଲେ । ସେ ଆଗରୁ ମାରି
ଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ନାମରେ ଘୋଷିତ କରଇ ଦିଆଗଲା । ଅନେକ ଜନ୍ମ ଶିକାରରେ ମୋ
ସଙ୍ଗେ ଯାଇଛନ୍ତି ବାଘ ଶିକାରରେ ମୁଁ କେବେ ତାଙ୍କୁ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ନାହିଁ ।
କାରଣ ଦୁଇଜଣ ଶିକାରୀଙ୍କର ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଶ୍ରବଣା ଯେ ସରଳ ହେବ ଏହା ସମ୍ଭବ
ନୁହେଁ । ଅର ଗଡ଼ ତଳେ ଚିତାବାଘ ଛେକିଟାଏ ମାରିଥାଏ ଦୁହେଁ ଯାଇ ଜଗିଲୁ ।
ବେଦୁଆ ଅସିଲ । ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା କଲେ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳକୁ ମାରିବାକୁ ବେଳ ଆସିଲେ
ମାରିବା । ମୁଁ ଅନେକ ଚିତାବାଘ ମାରିଛି । ସେ ରୁହୁଥିଲେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ମାରିବାକୁ ଦେଇ
ଥାଆନ୍ତି । ସେ ତବେର ହୋଇ ମତେ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ପାୟୁର କଲେ । ବାଘଟିକୁ
ଗୁଲ ଲାଗିଲ ମାହିଁ । ସେ ନିରପଦରେବନକୁ ପଳାଇଗଲା । ଆମେ ଘରକୁ ଫେରିଗଲୁ ।
ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଆଉ କେବେ ବାଘ ଶିକାରକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେନାହିଁ ।

ମନଷ୍ୟ ଖାଦକ ବ୍ୟାଘ୍ର

ଚୌହମାସ ଶୀତ ପୁରୁଷର କମି ଗଲଣି । କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ତ ଫସଲ ଅମଦାନ
ଶେଷ କରି ବାଜାବଦ କରିବାପାଇଁ ଲୋକ ତପୁର ହେଲେଣି । ଗଡ଼ର ଦକ୍ଷିଣ ପଟକୁ
ମାଲଲ୍ୟ ଦୁର ହେବ କେତେଜଣ ଲୋକ ବଣର ପଶି ଘାଟି ହାଣୁଥିଲେ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ
ଜଣକୁ ବାଘ ମାରି ପକେଇଲ । ଅନ୍ୟମାନେ ପଳାଇ ଆସିଲେ । ସେତେବେଳକୁ
ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତମିତ ପାୟୁ । ମୋ ପାଖରେ ଖବର ମିଳିବା ବେଳକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହୋଇ
ଗଲେଣି । ଶୁଣିଲେଣି ଦୁଇ ଭିଜିଜଣଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ନିକଟରେ ଥିବା ନୁଆସାହି
ନମକ ଶବରଫଲ୍ଲୀରୁ ଲୋକ ଧରି ବାଘ ମାରିଥିବା ସ୍ଥାନକୁ ଗଲୁ । ସେତେବେଳକୁ
ଅନ୍ଧାର ଘୋଟି ଆସିଲେଣି । ପହଞ୍ଚି ଫଳ୍ଲୀ ଆଗଲକ ପକାଇ କେବଳ ଚକ୍ର ଗୁଡ଼ଏ
କମିଥିବାର ଦେଖିଲୁ । ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ବାଘ ନେଇ ଯାଇଛି । ରକ୍ତ ପଡ଼ିଥିବା ଚକ୍ର
ଆଗଲକର ଦେଖିଦେଖି କିଛି ଦୂର ଗଲୁ । ବେଳକୁବେଳ ନିବିଡ଼ ଅରଣ୍ୟ
ସହଜରେ ପଶିପାରିବା ଅସମ୍ଭବ । ମନୁଷ୍ୟଫଳ ବାଘ ପାଖକୁ ଏପରି ଯିବାଟା ଆମର
ମୁର୍ଖତା । ସେଠାରୁ ଫେରି ଆସିଲୁ । ଆରଦ୍ଧନ ସକାଳୁ ପୁଣି ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ବାଘ
ନେଇଥିବା ସଙ୍କେତ ଦେଖିଦେଖି ଯାଇ ଯେଉଁଠାରେ ବାଘ ଖାଇଛି ସେସ୍ଥାନର ପହଞ୍ଚି
କେବଳ ଗୋଡ଼ର ପାଦୁଲ ଦୁଇଟି ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖି ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲୁ । କାଲେ
ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଆଉ କିଛି ଚାହିଁଥିବା ମାତ୍ର ରୁଣ ପାଖରେ ଅନେକ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଖୋଜି କିଛି ମାପପାଇଲୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଯଦିଏତ ସାଫ୍ତ ଅବସ୍ଥାଟି ଚାହିଁପାରୁ କର

ଦେଇଛି । ଆମ ଦେଖିବା ପାଇଁ କଣ ପରିହାସ କରି ପାଏଲ ଦୁଇଟା ରଖି ଯାଇଛି ଆଉ କାହିଁକି କରିବୁ । ବାଦର ଖାଦ୍ୟଭଳି କିଛି ସେ ରଖି ଯାଇନାହିଁ । ଫେରିଆସି ଚନ୍ଦ୍ରାକଳ୍ ମଣିଷଗଣକୁ ନଦୀରେ ରଖାଯାଇଛି । ଆଉ ଲୋକମାନେ କେହି ଜଙ୍ଗଲକୁ ଗଲେନାହିଁ । ମାସକ ମଧ୍ୟେ ନିଜର ପ୍ରସାଦ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପୂର୍ବରୁ ଦୁଇଟା ଲୋକ ଖାଇବା ବାଦ ନେବା ଜାଣିଲେ ଆଉ କେହି ସାହସ କରି ଖୋଜିବାକୁ ଗଲେନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟ-ଗଣ ଆ ବାଦ ଯେଉଁଠି ମନୁଷ୍ୟ ଖାଇବ ସେ ସ୍ଥାନରେ ଆଉ ରହିବ ନାହିଁ ପୁଣି ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମ ନିକଟ ଜଙ୍ଗଲରେ ରହି ସେଠାରେ ମାରିବ । ଯେବେ ଅବା ତା ମୁହଁରୁ ଲାଗି ଛଡାଇ ପାରିବ ଆଉ ସେଠାକୁ ଖାଇବାକୁ ଆସିବନାହିଁ । ଜଣିବା ପରିଶ୍ରମ ବୃଥାବଳ୍ପ ବାକୁ ବେବଳ ପାଣିଖଦା କିମ୍ବା ଗୋ' ମଞ୍ଜୁଷାବ ମତ କଲେ ଧରା ପଡ଼ିପାରେ । ପାଣିଖଦା ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ରହିଲୁ । ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ଗ୍ରୀଷ୍ମରୁ ପତ୍ତୁଞ୍ଚିଲୁ । ଅଧିକାଂଶ ଜଳାଶୟ ଶୁଖିଗଲା । ଦିନେ ଅସମୟରେ ଖବର ମିଳିଲା ମହଲଖଳ ନାମକ ଗ୍ରାମ ପାଖ ବଳରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦରେ ଅଳ୍ପ ପାଣି ଅଛି ଓ ବାଡ଼ ସେଠାରେ ପାଣି ଖାଇଛି । ଦିନ ଅବସାନ ପ୍ରାୟ ସୂର୍ଯ୍ୟ ପଶ୍ଚିମାସ୍ତିକୁ ଆଶ୍ରୟ କରୁଣୀ । ମନର ଉତ୍ସାହକୁ ଦମନ କରି ନପାର, ଆଉ ପତ୍ତୁଞ୍ଚି ଛଡ଼ି ଦେବାକୁ ବେଳ ହୁଏନାହିଁ । ପାଖରେ ଗଛ ଅଛି ଚିତି ବସିଯିବା ଏ ସୁଯୋଗ ଗ୍ରହଣକାରୀ । ହର ମୋହନ ଧୀର ଓ ମାୟାଧର ଏ ଦୁଇଜଣ ଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଯାଙ୍ଗରେ ଧରି ଚାଲିଲେ ପାଣି ପାଖରେ ପତ୍ତୁଞ୍ଚିବାକୁ ହେଲେ ଗୋଟାଏପଡ଼ିଆ ଲଘନ କରି ଯିବାକୁ ହେବ । ଆମେ ଜଙ୍ଗଲରେ ଯାଉଥିବାବେଳେ କିଛି ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେପରି ୨୩ ଜଣ କିଛି କଥାବସ୍ତା ଆସିଆସି କରି ଚାଲିଛନ୍ତି । ହଠାତ୍ ମୋହନ ଆମ ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରାୟ ଯେ କିଛି ସମ୍ପର୍କରେ ତ ମନୁଷ୍ୟ ଏଣେ ଯିବାର ନୁହେଁ ଆଉ କଣ ବାଦ ଏପରି ଗରଗର ଶବ୍ଦ କରି ଯାଉଛି ? ଏଠାରେ କଥାଟିଏ ପଡ଼ିଥିବା ବାହାରି ପଡ଼ିଲା । ବାଦ ଆମକୁ ଦେଖିପାରି ପାଣି ପାଖକୁ ଯିବା ପଥରେ ଛପି ଛେଲ । ଦୁଇ ପାଖରେ ବୁଢ଼ା ଜଙ୍ଗଲ ମଝିରେ ଗୋରୁ ଓ ମନୁଷ୍ୟ ଯିବାର ଚଳି ଶୁଣାଯାଏ । ଆମେ ଶୀଘ୍ର ଯିବା ପାଣି ମାଗୁ ଚାଲୁ । ପଡ଼ିଆ ଅନ୍ତରାଳ କରି ଝାଟିଆ ବଣ ଭିତରେ ପତ୍ତୁଞ୍ଚିବାକ୍ଷଣି ଘଟକରି ଗୋଟାଏ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ବାଉଁଶ । କୋଳି ମନେକରି ମୁଁ କେଳି ହାତକୁ ନେଇ ସେହି ଧରାସ ବାଟରେ ଦୁଇ ପାଖକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଚାଲିଲି । ଏପରି ନିକଟରେ ପତ୍ତୁଞ୍ଚିଲୁ ମୋତେ ମାତ୍ର ଦୁଇ ଭିନ୍ନଭାବ ଦୂର ହେବ । ବାଦ ଗୋଟାଏ ହୁକା ପାଖରେ ଛପି ଶୋଇ ରହିଛି ଶିକାର କରିବା ବେଳେ ଯେପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥାନ୍ତି ସେହିପରି ରହିଛି । ମୁଁ ଲେପେଟି ଲେପେଟି ଯାଉଥିଲା ବାଦକୁ ଦେଖି ଠିଆ ହୋଇ ପଡ଼ି କେଳି ତା' ଆଡ଼କୁ ସଲଖି ଧରିଲୁଣି ସେ ଗୋଟାଏ ଭୟଙ୍କର

ରୂପ ଧାରଣ କରି ଗର୍ଜନ କରି ମୋ ଆଜକୁ ମିଶି ଆସିଲ । ମୋ ପାଖରେ ମାୟାଧର
 ହଠାତ୍ କହି ଉଠିଲ କେତେ ମାରନାହିଁ ଏବଂ ନିକଟରେ ମାରିଦେଲେ ଆମଞ୍ଚପରେ
 ଅସି ପଡ଼ିବ । ସେ ମରୁମରୁ ଆମକୁ ମାରି ଦେଇଥିବ । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ମୋ ଉପରକୁ
 ଟାଣି ପଡ଼ିଥାନ୍ତା ମୋ ହାତରେ ବେଳୁ ଦେଖି ସେ ମଧ୍ୟ ଭୟ କରି ମିଶି ଆସିଲ ।
 ମୁଁ ପାଟି କରି କହିଲି ମା ଉପରେ ପଡ଼ିଲୁ ବେଳକୁ ତୋ ପ୍ରାଣ ଯାଇଥିବ । ସେଠାରୁ
 ସେ ଦବିଯାଇ ପୁଣିଥରେ ଗର୍ଜନ କରି ମିଶି ଆସିଲ । ଆମ ସେହିପରି ଠିଆ ହୋଇ
 ଥିଲୁ । ଦୁଇଥର ମିଶିବା ପରେ ଭୃଷ୍ଟପୁଅର ସେ ଏକରସାବ ମିଶିଲ ଯେପରି
 ଦୁର୍ଗୁଣାଚାନ୍ଦରେ ଧୂଳି ଉଠି କିନ୍ତୁ ସେତାପାଏ ନାହିଁ ସେହି ସେ ବୁଦ୍ଧାବଶକୁ ନେଇ
 ଯେପରି ଆମ ଉପରେ ପଡ଼ିବ ସେହିପରି ଅନୁଭବ କରି ଭାବିଲ ଏଥର କ'ଣ ଜଣକୁ
 ନେଇଯିବକ ? ମାତ୍ର ପରକ୍ଷରେ ରୁହିଁ ଦେଖିଲୁ ଆଉ ସେଠାରେ କିଛି ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ
 ନାହିଁ । ଯେପରି ଶୂନ୍ୟରେ ମିଳାଇ ଗଲ । ସମସ୍ତ ଅନ୍ଧକାର ଘୋଟିଗଲ । ଘରକୁ
 କିପରି ଯିବା ? ମନୁଷ୍ୟଖିଆ ପୁଣି ବାଟ ଜଗିପାରେ । ଏଣେ ପାଣି ଖାଇନାହିଁ କାଳେ
 ପାଣି ଖାଇବାକୁ ଆସିବ ଏପରି ଭାବନାକରି ଗଛରେ ଚଢ଼ି ବସିଲୁ । ଗୋଟିଏ ଗଛରେ
 ଚଢ଼ି ବସିବାଭଳି ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ତାନାଟି କିଛିରେ ଚଢ଼ି ବସିଲୁ । ଘରକୁ ଆସିବାକୁ
 ଦୁଇ ମାଲେରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଯିବାକୁ ହେବ । ମହୁଲଖଳ ଶବରପକ୍ଷୀଟି
 ଅଧମାଲିଏ ହେବ ବାଦ ସେହି ଭିତକୁ ଯାଇଥିବା ଅନୁମାନ । ଏପରି ପ୍ରାୟ ନଅଟା
 ମର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ଗଛରେ ଚଢ଼ି ଡାଳରେ ବସି ରହିବା ସାଙ୍ଗର ମୋ ହାତରେ ବନ୍ଧୁକ ଓ
 ଲୁଚଟ ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ବସିଥାଉ ! ଅନ୍ଧାରରେ ଜଣେ ଓହ୍ଲାଇ ମୋ ହାତରୁ ବନ୍ଧୁକ
 ନେଲେ ତ ମୁଁ ଓହ୍ଲାଇବ । ଏପରି ବେଳେ ବାଦ ଗମ୍ଭୀରୀଆ ପାହାଡ଼ରେ ହାଣ୍ଡୁର
 ପକାଇଲ । ଘେନିକୁ ମାଲିକିଏ ବାଟ ଦେବ ସେଠାରୁ ବାଦ ଖୁଲି ଯାଇଛି ଭାବି
 ଓହ୍ଲାଇ ଉଠିବ ଦୂରରେ ଆମ ଘରକୁ ଘୋର ବାରଟାରେ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଗୋଟାଏ
 ବିପଦରୁ ଖୋସା ପାଇଲୁ ବୋଲି ମନେକଲୁ । ଏହି ବାଦକୁ କିପରି ମର ଯାଇପାରିବ
 ସେଥିପାଇଁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ହେଲୁ ପ୍ରଧାନ କାମ । ଲୋକମାନେ ଭୟକରି ଜଙ୍ଗଲକୁ
 ଆଉ ଗଲେନାହିଁ । ବାଦ ଆଉ ମନୁଷ୍ୟ ମା ସ ପାଇଲ ନାହିଁ ଚାରିଆଡ଼ ବୁଲିବୁଲି
 ତଳବଡ଼ ଗ୍ରାମପାଖ ପାହାଡ଼ରେ ଗୋରୁଟାଏ ମାଲିବାର, ଶବର ମିଳିଲ । ଏ
 ଅଞ୍ଚଳରେ ମନୁଷ୍ୟଖିଆ ବାଦ ରଜୁଣ କରୁଥିଲା । ଗୋଟାଏ ବାଦ ଯେଉଁ ସୀମାଭିତରେ
 ବିଚରଣ କରୁଥିବ ଅନ୍ୟ ବାଦକୁ ସେ ନେବେ ପ୍ରତ୍ୟେ ଦେବନାହିଁ । ଋତୁ ସମୟ
 ହେଲେ ତା ସଙ୍ଗୀ ବାଦୁଣୀ ରହିପାରେ । ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ସେହି ବାଦ ମନୁଷ୍ୟ ନପାଇ
 ଶୁଧା ସନ୍ତାନ ନପରି ଗୋରୁ ମାରି ଖାଲୁ । ଦେଖିଲୁ ପାହାଡ଼ରେ ବଡ଼ ଦେବା ଭଳି
 କୌଣସି ବୃକ୍ଷ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ବଉଳ ବୁଦା କାଟି ସିଡ଼ି ପକାଇ ଉପରେ ପଟା

ବିଚାର ବସିଗଲୁ । ବାଦ ଏପରି ଭାବରେ ଆସିଲା କୌଣସି ଶବ୍ଦ ଜଣାଗଲା ନାହିଁ । କେଇଜଣ ବୁଢ଼ାରେ ଶୋଇଥିବା କେତେକ କମୋତ ଉଡ଼ିଯିବାରୁ ଜାଣିଲୁ । ସାବବନ ହୋଇ ବସିଲୁ । ଛପିଛପି ଆସି ଯେକୁ ଉଡ଼ିବା ବୋଲି ଠିକ ପଶୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଚାଲିଲେ । ବାଦ ପଡ଼ିବାଜାଣି ମଧ୍ୟ ବେତରେ କେହି ଯିବାକୁ ସାହସ କଲେ ନାହିଁ । ଆରବନ ଯାଇ ଦେଇ ଆସିଲୁ । ସେହିଦିନୁ ଅତି ମନୁଷ୍ୟ ଖାଇବା ଶୁଣା ଯାଇନାହିଁ ।

ମହୁଲଖଳି ରସ୍ତା ବାଦ ଓ ଭବନ ।

୧୯୨୭ ନବିନ୍ଦ୍ରାରେ ମୋର ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଖବର ୧୯୩୯ ଫର୍ସ୍ଟ ଶିକାରର ଅନୁକୂଳ ସମୟ ଥିଲା । ଏ ମଧ୍ୟର ମହାବଳ ବାଦ ଅଶୀରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମାରିଛି । ଚିତାବାଦ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ରୁ ବେଶୀ ହେବ । ଏ ସବୁର ମେଡ଼ା ଅନେକ ସାଧୁମନେ ନିଅନ୍ତି ଅନେକ ପୋକ ଲାଗି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ସେତେବେଳେ ଗୁରୁତ୍ୱ ମୂଲ୍ୟ ଆଜିପରି ନଥିଲା । ଜୋର ନିକଟ ଥିଲା ବା ମୋତି କମ୍ ସହରବାସୀ କେହି ନେଉଥାନ୍ତେ । ଏ ଦୂରମ ପାହାଡ଼ ଅଞ୍ଚଳକୁ କିଏ ବା କାହିଁକି ଆସିବ ସତର ରସ୍ତା ମଧ୍ୟ ନଥିଲା । ବାଦ ଅପେକ୍ଷା ମୃଗଦ ଜୀବ ମାରିବାରେ ମନ ପ୍ରବୃତ୍ତି ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଲା । ବେଳେବେଳେ ମନରେ ଭବନା ହୁଏ ଏ ଜୀବ ବଧ କରିବାରେ ପାପଭାଗୀ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ । ମୋର ତ ମାଂସ ଭକ୍ଷଣ ଲାଳସା ନାହିଁ ହତ୍ୟାରେ ଦାୟୀ ମାଂସର ଲୋଭନାହିଁ । ପୁଣି ମୃତଟିଏ ଆହତ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଥିଲା ଦେଖି ମନ ବ୍ୟାକୁଳ ହୁଏ ମୁଁ ସେ ସ୍ଥାନରୁ ପଳାଇ ଆସେ ନହେଲେ ଚା'ର ଶୀଘ୍ର ପ୍ରାଣ ଚାଲିଗଲେ ଏ ବ୍ୟାକୁଳରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବ ବୋଲି ତା ମୁଣ୍ଡକୁ ମାରି ପ୍ରାଣ ଶେଷ କରି ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ । ଏପରି ଜ୍ଞାନ କରି ପାପ କାର୍ଯ୍ୟର ଶେଷ କେବେ ଭାବି ପାରିନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟ ନିଜେ କାଳର କବଳିତ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ପରକୁ କବଳିତ କରିବାରୁ ବରତ ହୁଏନାହିଁ । ଏପରି ଅନୁତାପ ଅସିଲେହେଁ ଫସରା କୋଷରୁ ତାହା ମନରୁ ମିଳାଇ ଯାଇ ପୁଣି କୁପ୍ରବୃତ୍ତି ଜାଗିଉଠେ । ଦିନ ଯେ ଏହାର ପରିଣାମ ଘେନିବାକୁ ହେବ ଏହା କେବେ କଲ୍ପନା ସୁଦ୍ଧା କରିପାରେ ନାହିଁ । ଏବେ ନିକଟରେ ଏହାର କୁଫଳ ମୋତେ ଘେରିବାକୁ ହେବ ଏହା ଭାବନାର ବଢ଼ିଭୂତ ଥିଲା । ସାଧାରଣ ଲୋକ କହନ୍ତି “ସାପୁଆ ସାପରେ ମରେ ବାପୁଆ ବାଘରେ ମରେ ।” ପୁଣି ବାକ୍ୟ ଅଛି (ସର୍ପ ବ୍ୟାଘ୍ର ହତା ଯେନ ତେନର ସ୍ୱର୍ଗ ଗାମୀନଃ) । ସେ ଯାହା ହେଉ (ଧର୍ମସ୍ୟ ଦଣ୍ଡାନୁବୃତ୍ତଂ ଗୁହାୟ) ଧର୍ମ କ'ଣ ଅଧର୍ମ କ'ଣ ଏହା ସ୍ଥିର କରିବା ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷେ କଷ୍ଟକର । ତେଣୁ ପରମ୍ପରା ମାର୍ଗ ଅନୁସରଣ କରି ଚାଲିଥାଏ । ସୁଯୋଗ ପାଶୋପାଶେ ଦ୍ରବ୍ୟାଗ

ରହୁଥାଏ । ଏହା ଜାଣିବା କୌଣସି ଜୀବପକ୍ଷ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ନିୟତ ଅଲଘମାୟ
 ଜୀବ ମାତ୍ରେ କାଳର ହୀତନକ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ସେ ବିପଦ ପାଖକୁ ଟାଣି ହୋଇ ଯାଏ
 (କର୍ମଣା ଗଳହସ୍ତକ) । ଏପରି ଦଟଣା ଦିନେ ଦେଖିଲୁ ବାଦ ଗୋଟିଏ ମଇଁଷି ବାହୁଣ୍ଡ
 ମାରିଥାଏ । ଆମେ ଶୁଣି ବାନ୍ଧୁଛୁ ନିକଟ ପଡ଼ିଆରେ । ଗୋରୁପଲ ଚରୁଥାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ
 ଅଣ୍ଟିର ହଳ କରିବା ଭଳି ହେଲଣି ସେ ଯାଇ ତା ମାଆ ଠାରୁ ଶିର ଖାଇବାକୁ
 ଲାଗିଲା । ଜଣେ ସଙ୍ଗୀ ମତେ ଡାକ କହିଲା ଦେଖତ ଗୋଟାଏ ବଳଦ ପରି ହେଲଣି
 ମାଆ ଠାରୁ ଶିର ଖାଉଛି । ମୁଁ କହିଲୁ ଏହା କିଛି ଦୂର୍ଘଟଣାର କାରଣ ! ଅଳ୍ପକ୍ଷଣ
 ଗଂଗା ଶୁଣି ଆମେ ଦଉଡ଼ିଗଲୁ । ସେହି ଅଣ୍ଟିରଟିକୁ ବାଦ ମାରି ଘୋଷାଡ଼ି
 ନେଉଛି । ମୁଁ ବହୁଳ ଧରି ତା ଉପରେ ମିଶି ତଡ଼ି ନେବାରୁ ବାଦ ପଳାଇ ଲୋ
 ମାସ ଗେରୁଟି ମରଲେ । ଜୀବମାତ୍ରେ ଯେ କୌଣସି ଅଦୃଶ୍ୟ ଶକ୍ତିରେ ପରିରୁଦ୍ଧ
 ହେଉଛନ୍ତି ତା ବୁଝି ନପାରି ଆମେ କରୁଛୁ ବୋଲି ମନୁଷ୍ୟ ଆତ୍ମଗର୍ବର ବଡ଼ମା
 ଦେଖାବାକୁ ସବଦା ତପୁର । ମନୁଷ୍ୟ ସବଦା ସ୍ୱାର୍ଥସର ହୋଇ ନିଜ ଆତ୍ମାକୁ
 ଅଧିଗତ କରୁଛି । ଅନ୍ୟର ବିପଦ ବେଳେ ସହାୟ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତାର
 ଦୟାମୟ ଅବସ୍ଥାଦେଖି ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ଲଭ କରେ । ଏପରି ହଜାର ହଜାର ଦୂର୍ଘଟଣା
 ଦେଖି ନିଜପ୍ରତି କାଳେ କିଛି ଆଶ୍ରୟ ଆସିପାରେ ଏଥିପାଇଁ ନିରବତା ଅବଲମ୍ବନ କରେ

ଏହିପରି ଦିନେ ଗୋଟାଏ କାଦମ୍ବତ ଜଗିଥାଉ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଜଙ୍ଗଲ
 ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ରାସ୍ତା ନିହଲପ୍ରସାଦରୁ ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ସବାଣୀର ନେଉଥାନ୍ତି । କେତେଜଣ
 ଭରୁଆ ଓ ତାର ଆର୍ମିୟ ପରିବାର ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଥାଆନ୍ତି । ସବାଣୀ ଡାକ ଶୁଣୁଥାଏ
 ଇତ୍ୟବସରରେ ବାଦ ଆସି ମଡ଼ାକୁ ଖାଇଲା ମୁଁ ଗୁଳି ଜଳ । ବାଦ ଗୋଟାଏ ଭୀଷଣ
 ଚଢ଼ିନ କଲ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ସବାଣୀ ଭର ପଳାଇ ଦେଇ ଚିତ୍କାର କରି ଦଉଡ଼ି
 ପଳାଇଗଲା । ଏହିପରି ଦୁନିଆଁରେ ନିଜପ୍ରତି ଟିକିଏ ଆଦାତର ସମ୍ଭାବନା ଦେଖିଲେ
 ଅନ୍ୟର ବିପଦାପନ୍ନ ଦେଖି ମଧ୍ୟ ଗୁଡ଼ି ପଳାଏ । ଆମେ ମଞ୍ଜାରୀ ଓହ୍ଲାଇ
 ପ୍ରଥମ ସବାଣୀ ପାଖକୁ ଯାଇ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଡାକିଲୁ । ଝିଅଟି ସବାଣୀରେ ବୋଧହୁଏ
 ବେହୋଷ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ । ସେମାନଙ୍କୁ ଗଲି କଲୁ । ବାଦ ଗୁଳିଖାଇ ଫାଟି କଲ
 ତମମାନେ ସବାଣୀ ଗୁଡ଼ି ପଳାଇଗଲା । ଏହିପରି ବିପଦବେଳେ କେହି କାହାକୁ
 ଅପେକ୍ଷା କରେନାହିଁ ନିଜପାଇଁ ଜୀବିତ ହୋଇଥାଏ । ଏପରି ସଂସାରର ଗତି ।
 ଅନ୍ୟପାଇଁ କେହି ନିଜର ସୁଯୋଗ ହରାଇ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆସିବା କୃତ୍ତି ବା
 ଦକ୍ଷତ୍ୱ ମାତ୍ର ଏ ସବୁ ପ୍ରୌଢ଼ିକ ସୁଗର କଥା ନିଜର ପ୍ରାଣ ବନ୍ଧନପୁର ପରକୁ

ରକ୍ଷା କରିବା ପ୍ରଧାନ ଧର୍ମ ବୋଲି ନିରୁପଣ କରା ଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା ବିପରିତ ଶ୍ରାବ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରା ଯାଉଛି । ମନୁଷ୍ୟ ସୁଖ ପରେ ଦୁଃଖ ବା ଦୁଃଖ ପରେ ସୁଖ ଭେଦିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ।

ମୋର ଏହିପରି ସୁସମୟ ଗତ ହୋଇ ଦୁଃସମୟ ପଡ଼ୁଥିଲେଣି । ଏହା ଶ୍ରବଣାର ବହିର୍ଭୁତ ଜାଣିଲେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ପ୍ରତିକାର ସାଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଏପରି ଏକ ଦୁର୍ଯ୍ୟାଗର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ତାହା ଅଜ୍ଞାତ । କେବଳ ଏତିକି ଧାରଣା ଥାଏ ମୁଁ ଯେଉଁ ଦୁଃସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପଦାର୍ପଣ କରୁଛି, ଅସୁର ସହାୟତାରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ ମହାବଳଶାଳୀ ମହାବଳମାନଙ୍କସହ ଶତ୍ରୁତା ଆଚରଣ କରୁଛି ସେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜୀବନକୁ ବଳ ଦେବାକୁ ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ଯେ ଫଣ୍ଡାସୁଦ ହେବନାହିଁ ଏପରି ଧାରଣା କେବଳ ମନର ଦମ୍ଭ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଚାଲୁଥିଲା । ଦୁର୍ଯ୍ୟାଗ ଯେ ଏତେ ନିକଟରେ ଆସୁଛି ଏ ଧାରଣା ନଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସେ ଲୋମହର୍ଷଣକାଶ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶଣ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛି । ଯାହା ୧୯୩୯ରେ ଘଟିଥିଲା ତାହା ୧୯୮୫ରେ ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ ଯାହା ସ୍ମରଣ ହେବ । ତାହାହିଁ ଲେଖିବ ।

ବ୍ୟାଘ୍ରଦ୍ୱାରା ଆହତ

୧୯୩୯ ମସିହା ମେ ଓଡ଼ିଶା । ଗଡ଼ଜାତ କୁଅମାନ ଶୁଦ୍ଧିକାରୀ ପାଣିକସ୍ତ୍ର ପଡ଼ିଥାଏ । ମୁଁ ଗୋରୁ ଉଠି ଗାଧୁଏ ଘର ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ କୁପରୁ ଚାରି ପାଣି କାଢି ଗୋଟିଏ ପିତ୍ତଳକୁଣ୍ଡରେ ତାକୁଥାଏ ମୁଁ ଗାଧାଉଥାଏ । ନିକଟରେ ପୃଷ୍ଠାଶିଖର ଅଳ୍ପ ପାଣି ଥାଏ ହଠାତ୍ ଗୋଟିଏ ସାପ ପୋଖରୀ ଭିତରୁ ହୁଡ଼ା ଉପରକୁ ଉଠି ଆସିଲା । ତାର ବ୍ୟଗ୍ରଗତି ଦେଖି ମୁଁ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ସେ ସିଧା ଆସି ମୋ ଅଙ୍ଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚଢିଯାଇ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ଏହା ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ପ୍ରଥମ ସ୍ମରଣ ହେଲା ମଧ୍ୟ ସେ ପ୍ରତି ମନରେ କିଛି ଜାଗ୍ରତ ହେଲା ନାହିଁ । ତା ପରେ ତଳ ଖଡ଼କୁ ଧିରାପାଇଁ ଡାକିଲା ଆସିଲା । ସେତେବେଳେ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନରେ ଜଣେଜଣେ ଚକଲ କାନୁନ୍‌ଗୋ ଥିଲେ ସେମାନେ ରକ୍ଷିତ ଗୋରୁ, ସବ୍‌ସାଇରଣ ରଥା, ଶୁଣାନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବା, ଦେବାଘର ଓ ନିଷ୍ଠୁର ସନ୍ତାନଙ୍କର ପଥକ ଆଦାୟ ଦାସୀଭାବରେ ଥିଲେ ଯେନାପୁରଠାରେ ଗୋଟିଏ ମାଲିନର ସ୍କୁଲ ଗ୍ରାମନ କରିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନକର ଡାକିଥାନ୍ତି । ମୁଁ ଓ ରାମଶଙ୍କର ତାକୁ ଗଲୁ । ଖରାବେଳେ ତଳଗଡ଼ ନି. ପ୍ରା.

ବନ୍ଧ୍ୟାଳୟରେ ରହି ସ୍କୁଲ ବସ୍ତୁ ଆଲୋଚନା ହେଲା । ଖରାବେଳେ ସେହି କରଣ-
ସାହିରେ ନିଆଁ ଲାଗିଲା କେତୋଟି ଘର ପୋଡ଼ିଗଲା ମାତ୍ର ଲୋକମାନେ ମିଶି ନିଆଁକୁ
ଲଗାଇଦେଲେ । ସେ କାନୁନ୍‌ଗୋ ମୋଟର କହିଲେ ଅପଣଙ୍କର ଓ ମୋର ଏକା ରାଣି
ଆମ ରାଣିରେ ପଞ୍ଚଗ୍ରହ କଟ ହେଉଛି । ସାବଧାନରେ ହେବ । ତା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେଠାରେ
ରାମଶଙ୍କରଙ୍କ ଠାରୁ ଶୁଣିଲି ସୁବନ୍ଧନ ସେ ପଦନା ପୋଷାକୁ ଯାଇ ଜଗିଥିଲେ । ବାଘ
ଆସିଲା ଲୁଚିପକାଇବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବାରୁ ବାଘ ପଳାଇଗଲା ଶୁଣିବରୁ ମନହୁଦ୍‌ବର
ହେଲା ଭାବିଲା ରାମବାବୁ ଭୟାବୁ ବାଘଟିକୁ ଗୁଡ଼ାଦେଲା । ମୁଁ ଶୀଘ୍ର ଗଡ଼କୁ ଆସି
ଶେଜିଲି ଯେଉଁମାନେ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଶିକାରକୁ ଯାଆନ୍ତି ମାତ୍ର ପୁରୁଷାତ୍ମକ କାହାକୁ
ପାଇଲ ନାହିଁ । କେବଳ ଅପିଧାର ନାମକ ଜଣେ ସାଥୀ ଥିଲେ । ସେ ଝାଡ଼ା ହେଉଛି
ବୋଲି ଯିବାକୁ ମନା କଲେ ହେଁ ବାଧ୍ୟ କରି ତାଙ୍କୁ ନେଲେ । ଆଉ ଦୁଇଜଣ ପିଲା
ଏପରି ଟଙ୍କଣ ବାହାର ଗଲେ । ଗଡ଼କୁ ୨ ମାଇଲ ବାଟ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ
ଅସ୍ତ । ହୁଡ଼ା ଉପରେ ମନୁଷ୍ୟ ଉତ୍ତର ମଞ୍ଚାଟିଏ ବାନ୍ଧିଛନ୍ତି । ଜନ୍ତୁ ମାଂସ ପାଇଁ
ମଞ୍ଚାଟା ନିତାନ୍ତ ଖରାପ ହୋଇ ଯାଇଛି ବାନ୍ଧିବା ମଧ୍ୟ ବରୁଣ । ଆଉ ମଞ୍ଚା
ବାନ୍ଧିବାକୁ ସମୟ ନାହିଁ । ଜଙ୍ଗଲ ଧାର ନିକଟରେ ଗ୍ରାମୀଣ କିଛି ନାହିଁ । ଏପରି
ସମୟରେ ବାଘ ମଧ୍ୟ ଆସିପାରେ । ଏଣୁ ସେହି ମଞ୍ଚାରେ କୌଣସିମନ୍ତ ଆମେ ଟଙ୍କଣ
ବସିଗଲୁ ବୟସ୍କ ଲୋକଟିକୁ ଗ୍ରାମକୁ ପଠାଇ ଦେଲୁ ।

ରାତ୍ର ପ୍ରାୟ ୮ ଘଣ୍ଟା ହେବ ଗୋଟିଏ ମନ୍ତ୍ରବତ୍ ବରଫ ଆସିଲା । ପାଣି
ପାଖର ଠିଆ ହେଲାଣି ତାକୁ ମାନ୍ଧବା ପାଇଁ ପିଲମାନେ କହିଲେ । ମୁଁ କହିଲି
ସ୍ତ୍ରୀକୁ ମାଇଲ ଗୁଲି ଶୁଣି ବାଘ ଆଉ ଆସିବ ନାହିଁ । ବରଫ ପାଣି ନଷାଇ ୧୦
ମିନିଟ ହେବ ଠିଆ ହୋଇ ବଣକୁ ଫେରିଗଲା । ବାଘ ବାଟର ଛପିଥିଲା । ବରଫକୁ
ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । ପ୍ରାୟ ଘଣ୍ଟାଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାର୍ତ୍ତା ଓ ବାଘର ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା ।
ଆମକୁ ପ୍ରାୟ ୧୦୦ ଗଜ ଦୂର ହେବ । ଭୟଙ୍କର ଗର୍ଜନ ଶବ୍ଦର ବନ ମୁଖରତ
ହେଉଥାଏ । ଚାପର ବାରନ୍ଦାର କରୁଣ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି କହିଲି ବାର୍ତ୍ତାକୁ ମାରିଦେଲା ।
ପ୍ରାୟ ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ବାଘ ଆସି ପାଣି ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା ପାଣି
ଖାଇଲା ନାହିଁ । “ଭାବିଲା ବାର୍ତ୍ତାର ରକ୍ତ ପିଇଛି କିଲି ଚମକି ଯାଇଛି । ଲୁଚି
ପକାଇବା ପାଇଁ ସୂଚନା ଦେଲା । ଅପିଧାର ଲୁଚି ପକାଇଲା । ପୋଷାଟି ଖୁବ
ଗଭୀର ଲୁଚି ବାଘ ଉପରେ ନ ପଡ଼ି ହୁଡ଼ାରେ ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ହଠାତ୍ ବନ୍ଧୁକରୁ ହାତ
ନେଇ ଲୁଚି ଧରି ବାଘ ଉପରେ ପକାଇଲି କାଳେ ବାଘ ପଳାଇଯିବ ଏଥିପାଇଁ ମନ

ତଞ୍ଜଳ ହୋଇ ଉଠିଲୁ ହଠାତ୍ ହାତ ଆଣି ବନ୍ଧୁକ ଟିଗାର ଚାପିଦେଲି । ପଖାକୁ
 ମାରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ପେଟରେ ବାଜିଲା । ତେଣୁ ବାଦ ପାଟି ନ କରି ଆମ
 ଆଡ଼କୁ ଧପାସି ଆସି ଶୁଦ୍ଧମୂଳ ଦେଇ ପଳାଇଗଲା । ହିଂସ୍ରୁକ ଜନ୍ମମାନେ ପ୍ରାୟ
 ଆଦାତ ପାଇଥିବା ଚକ୍ଷୁ ଘାତକକୁ ଆତମଣ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଆସନ୍ତି । ଗୁଳି
 ନ ଲାଗିଥିବା ବାଦର ଯିବା ଶବ୍ଦ ଆମେ ଜାଣି ପାରି ନଥାନ୍ତୁ । ତା ଗତିରୁ ଗୁଳି
 ଲାଗିଥିବା ଅନୁମାନ କଲୁ । ଆଉ ମଞ୍ଚରୁ ନ ଓହ୍ଲାଇ ବଡ଼ସାବ ବସି ରହିଲୁ । ମୋର
 ପ୍ରାତଃସ୍ନାନ ଅଭ୍ୟାସ । ତେଣୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆସି କିଛି ଦୂରରେ ଥିବା ନାଳରେ ସ୍ନାନ ସାରି
 ଦେଖିବାକୁ ଗଲୁ । ମାଟିର ସ୍ନାନରେ କଟାରୁମ ମଡ଼ିଛି । ତା ଯିବା ପଥକୁ ଅନୁସରଣ
 କଲୁ । ବାଦ ପଳାଇଥିବା ଶବ୍ଦରେ ଯେତେ ଦୂର ଯାଇଥିଲା ସୁଖି ଫେରିଆସି ଆମ
 ମଞ୍ଚ ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ଗଛ ମୂଳରେ ଶେଇଥିବା ଢେଙ୍କ ପଡ଼ିଥିବାରୁ ଜାଣିଲୁ ।
 ସେଠାରୁ ଟୋପାଟୋପା ଢେଙ୍କ ପଡ଼ିଥିବା ପଥକୁ ଦେଖିଦେଖି ଅଳ୍ପ ଦୂର ଯାଇଛି ।
 ଅପି ଆଗରେ ବନ୍ଧୁକ ଧରି ଚାଲିଛି ମୁଁ ପଛରେ ଢେଙ୍କୁ ଦେଖିଦେଖି ଯାଉଛି । ଆଗକୁ
 ଚାଲିଥିବା ବାଦ ଗୋଟାଏ ଛୁକା ପାଖରେ ଲେପେଟି ରହିଛି । ଆଗରେ ନଅ ଲେଖ-
 ପସ କେତେଟା ତା ଅବସ୍ଥାକୁ ଡାକିଛି ମୁଁ ଅପିକୁ ବଦ କରି ତା ହାତରୁ ବନ୍ଧୁକ
 ନେଇ ଆସିଲା ଠାଉନର ବାଦକୁ ଦେଖାଇ ଦେଲି ବାଦ ପଡ଼ିଥିବା ସ୍ନାନକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି
 ଦେଇଟି ବୋଲି ହାତ ଦେଖାଇ ଦେବା ମାତ୍ର ବାଦ ଗୁଳି ଗତିରେ ଆତମଣ କରିବା
 ଏ କଥା ମୁଁ ଜାଣି ଅପି ଆଗକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନରଖି ଯାଉଥିବାରୁ ମୁଁ ତା'ପରେ ବିରକ୍ତ
 ହୋଇ ପିଲା ଦୁହଁକୁ ଗଛରେ ଡେଇଁ ଯିବାକୁ କହିଲି । ଅପି କହିଲା ବାଦ ମରିଯାଇଛି ।
 ମୁଁ ମନା କଲି । ବାଦ ମରିଥିଲେପଟ ଦେଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତା କିନ୍ତୁ ଲେପେଟି ରହିଛି ।
 ତା ଆଖି ମୁଁ ଦେଖି ପାରିଛି ମୁଁ ଏଠୁ ଗୁଳି କରେ ଅପି କହିଲେ ବାଦ ୧୫୦ ଗଜରୁ
 ଅଧିକ ଦୂରରେ ଅଛି । ଆଗରେ ଥିବା ଗୋଟାଏ ଗଛକୁ ଦେଖାଇ କହିଲା ଅସ ଏ
 ଗଛରେ ଡେଇଁ ମାରିବା । ମୁଁ ମନା କରିବା ଥିଲା ସେ ଆଗକୁ ଚାଲିଲା । ଏଠି
 ଚାଲିବାକୁ ହେବ (କର୍ମଣା ଲେ ହସ୍ତକା) ବାଦ ମରି ନଥିବା ଜାଣି ସୁଦ୍ଧା ଶ୍ରବ ମୋ
 ହାତରେ ବନ୍ଧୁକ ଏମାନେ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ରକ୍ଷା କର ମୋ ଉପରେ ନିଷ୍ଠା କର ମୋ
 ସାଙ୍ଗରେ ଆସୁଛନ୍ତି ମୁଁ ଛୁଡ଼ି ହେବା ଠିକ ନୁହେଁ । ସେ ପ୍ରାୟ ୨୦୧୫ ହାତ ଅଗ୍ରସର
 ହେବାରୁ ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ତା ପିଛା ଧରିବାକୁ ପାହୁଁଣ ମାତ୍ର ପକାଇଛି ବାଦ ଗୋଟାଏ
 ଗଛ ନ କରି ଶରବେଗରେ ମୋ ଆଡ଼କୁ ଛୁଟି ଆସିଲା । (ଲବ୍ଧବ୍ୟମର୍ଥେ ଲଭତେ
 ମନୁଷ୍ୟା ଦୈବୋପି ତଦ୍‌ବାଚୟିତୁଂ ନ ଶକ୍ତଃ) ଅପି ଗୋଟାଏ ପାଖକୁ ପଳାଇ ଗଲା
 ବାଦ ତା ଆଗକୁ ଯାଇଥିଲେ ମତେ ଗୁଳି କରିବାକୁ ସୁବିଧା ହୋଇଥାନ୍ତା । ବାଦ

ଚନ୍ଦ୍ରି ପାରିଛୁ ମୁଁ ତାର ଶର ଢେରୁ ମତେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଆସୁଛି । ଏ ସ୍ଥଳେ ମୋର
 କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କଣ ? ଭାବିବା ପଳାଇଗଲେ ପଛରୁ ମାଡ଼ି ବସିବ ଘୁସୁରୁଆ ଦେଇ ମରିବା
 କ୍ଷଣିକ୍ୱଳ ଧର୍ମ ନୁହେଁ । ବରଂ ସମ୍ପ୍ରାଣ ଯୁଦ୍ଧରେ ମୁଁ ତାକୁ ମାରିବି ଅବା ସେ ମୋତେ
 ଏପରି କରି ଦେଖିଲେ ସେ ଯେତେ ବେଗରେ ଆସୁଛି ମୁଣ୍ଡରେ ଗୁଳି ଲାଗିବା ଅସମ୍ଭବ ।
 ତେଣୁ ଗୁଳିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ମାରିଲି ମାତ୍ର ଧ.ଆଁ ଉଠିବା ବେଳକୁ ବାଦ ଆସି ମୋ
 ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଗଲଣି । ମୁଁ ତା ମୁଣ୍ଡକୁ ବେକ ନଳି କରି ଅନ୍ୟ ଗୁଳିଟି
 ମାରିଦେଲି । ସେ ତ ଶୁଣିଥିଲା ମୁଣ୍ଡକୁ ହଲାଇ ଦେଲା । ଗୁଳିଟି ତା ମୁଣ୍ଡରେ ନ ବାଜି
 ଖସିଲା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟାଞ୍ଜପାୟ ଦୋହା ବନ୍ଦ କଲେ ତା ମୁଣ୍ଡକୁ ପିଟିଦେଲା ସେ ବେଳକୁ
 ତା ହାତରେ ଛଡ଼ାଇନେଇ ଗଲି ଦେଲା । ମୁଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାଶ ତାର ନିଶ ଦେଇ ଆସୁଥିବା
 ଜାଣି । ମୁଁ ତା ଡୋଇଛୁ ଗୋଟି ଆଗ ଦୁଇ ଗୋଡ଼କୁ ଫେରି ପାଟି ଆଁ କରି ମୋ
 ମୁଣ୍ଡକୁ ଧକିବାକୁ ମନ୍ଦ ଦୁଇ ଗୋଡ଼ରେ ତା ଆଗରେ ଗତି ଦେଲା । ମୋ ମୁଣ୍ଡ
 ଉପରେ ପାଟି ଖଲାଇ ଧରିଦାବେଳକୁ ମୁଁ କରିବା ମୁଣ୍ଡକୁ ଧରି ପାରିଦେଲି ଏହି
 ମୋର ବୀର । ମୁଣ୍ଡକୁ ରଖି କରିବାକୁ ତା ପାଟିରେ ବାମ ହାତଟା ଭାଙ୍ଗି କରିଦେଲା
 ବାଦ ମୋ ହାତଟାକୁ କାମୁଡ଼ି ମୋ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କାର ଶବ୍ଦର ଗ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବ
 ଲଭିଦେବାକ୍ଷଣି ମୁଁ ତଳେ ପଡ଼ିଲି । ବାଦର ଓଜସ୍ବ ପ୍ରାୟ ୧୫ ହେରୁ କମ ନୁହେଁ
 ସାଧାରଣ ଲୋକ କିପରି ସହ୍ୟ ପାରିବ ? ସେତେବେଳେ ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ମାଲି ଭୟ
 ଆସି ନଥିଲା । କାରଣ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କଲେକି କାର୍ଯ୍ୟରେ ମୁଁ ବ୍ୟବହାର
 ଦିନେ ତ ମରିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ପଡ଼ିବ । କେବଳ ଏପରି ଧାରଣା ମନରେ ଆସିଲା—
 ହେ ଭଗବାନ ଏ ଯେଉଁ ଗୋ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଜୀବନ୍ତୁଆ କରିଛୁ ମାରିଛୁ ବଢ଼ିଲି ମୋ
 ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ ସେହି ରାତ୍ରକୁ ଶୁଣିଛୁ ପ୍ରବର ପମାଣ ଅଛି — ଯେଉଁ ରୂପକୁ ଶୁଣି ବା
 ଭାବନା କରି ପ୍ରାଣ ଲ୍ୟାଗ କରିବ ତାର ପରମେଶ୍ବର ସେୟା ଦେବ । ହେ ଭଗବାନ
 ମନେ ଏ ଦଂଷ କସେନରେ ଜନ୍ମ ମାଳବାର ଉଦ୍ଧାର କରି ଏହି ପ୍ରାର୍ଥନା କେବଳ
 ମନରେ ଦେଲି । ଆଜି ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷାମାଳି କିଛି ଚିନ୍ତା ହେଲା ନାହିଁ କିନ୍ତୁ କି ଅଦୃଶ୍ୟ
 ଶକ୍ତି ମୋ ଶରୀରକୁ ସଂରକ୍ଷଣ କଲେ ଯଦ୍ୱାରା ମୋର ଦମ୍ଭ ଓ ମୋର୍ତ୍ତ୍ୟାନ୍ୟତା ଭଲମାତ୍ର
 ହେଲା ନାହିଁ । ଯେଉଁ ବ୍ୟାଦକୁ ଦେଖିବାମାନେ ଲୋକ ଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି
 ଅନେକଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସ୍ବଚକ୍ଷୁ ହୋଇଯାଏ । ମୋ ହାତଟା ତା ମାଟିରେ ପଶିଲଣି ସେ
 ଯାହାଦେଲା କେବଳ ହାତଟା ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ହତାଶ ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଛି । ତାର ଭାବ
 ମୋ ଉପରେ ଗୁପ୍ତି ହେବାକ୍ଷଣି ମୁଁ ତଳେ ପଡ଼ିଲି । ସେହି ମୋର ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷାମାଳି
 ବୋଧହୁଏ ଭଗ୍ନରାଜର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଥିଲା । ମୁଁ ତା ଆଗରେ ନ ପଡ଼ି ସେଟି ତଳେ

ପଡ଼ିଗଲା । ଆଗରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ମୋ ବେକ ବା ମୁଣ୍ଡକୁ କାମୁଡ଼ି ମାରି ଦେଇଥାନ୍ତା ।
 ତା କର ନ ପାରି ମୋ ଉପରୁ ଡେଇଁ ବାହାରିବାବେଳେ ମୋର ଧାରଣା ହେଲା
 ନିଶ୍ଚୟ ବୁଲିପଡ଼ି ମୁଣ୍ଡକୁ ଧରିନେବ । ତେଣୁ ପଡ଼ି ନ ରହି ଡେଇଁଯିବା ମାତ୍ରେ ଉଠି
 ଠିଆ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ବାଦ ବୁଲିପଡ଼ି ମୋ ଠିଆ ହେବା ଦେଖି ଡାହାଣ ପଟୁ ମୋ
 ଉପରେ ଚଢ଼ି ଉଠିଲା । ଆଗ ଦୁଇ ଗୋଡ଼ ଉଠାଇ ଆଁ କର ବେକକୁ ଧରିବାକୁ
 ସେତେବେଳେ ଚେଷ୍ଟା କଲା ମୁଁ ଡାହାଣହାତ ତାର ଗୋଟାଏ ହାତରେ ଠେସି ରଖିଲି ।
 ଯଦ୍ୱାରା ତା ମୁହଁ ମୋ ବେକ ପାଖକୁ ଆସି ପାରିଲା ନାହିଁ । କେବଳ ଅନ୍ୟ ହାତରେ
 ମୋ ମୁଣ୍ଡ ପେଟ ଅନ୍ତ ମେଲୁଥିବା ଆଖିଲା ଡାହାଣ ବାହୁ ପାଖ ଗୁଡ଼ରେ ରକ୍ତ ଜମି
 ରହିଲା । ମୁଁ ପୁଣି ଥରେ ପଡ଼ିଗଲା ସେହିପରି ପେଟତଳେ ରହିଗଲା (ସାହାକୁ ରଖିବେ
 ଅନନ୍ତ କି କରିପାରିବ ବଳବନ୍ତ) ପୁଣି ମୋ ଉପରୁ ଡେଇଁଗଲା । ସେ ବୁଲି ପଡ଼ିବା
 ଭିତରେ ମୁଁ ଉଠିପଡ଼ି ବସିଗଲା । ମାତ୍ର ଡାହାଣ ଗୋଡ଼ଟା ପଡ଼ିବାଦ୍ୱାରା ମାଡ଼ ହୋଇ
 ଆଉ ଗୁଡ଼ିଲା ନାହିଁ ବା ହାତ ଯାଇଛି ଗୋଡ଼ଟା ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହେଲା ଭାବିଲା ଏଠି
 ହାମୁଡ଼ି ହାତଭର ଦେଇ ଉଠୁଠୁ ସେ ମୋ ଉପରେ ଚଢ଼ି ବସି ବେକ ବା ମୁଣ୍ଡକୁ
 କାମୁଡ଼ି ଦେବ । ଏଣୁ ଯାହା ବରଦ ଥିବ ନିଶ୍ଚୟ ନେବ ଏ ସ୍ଥାନ ମୁଁ ମଲପରି ପଡ଼ି
 ରହିଲେ କାଳେ ମଲା ଭାବ କାମୁଡ଼ିବ ନାହିଁ ଏଥିର ଭାବ ଖର ନିଶ୍ଚାସକୁ ବେକ
 ମଲପରି ପଡ଼ିଲେ ମାତ୍ର ବାଦ ବୁଲିପଡ଼ି ମୋ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସି ନ ପାରି ହାତକମାତ୍ର
 ବ୍ୟବଧାନରେ ସେ ମଧ୍ୟ ପଡ଼ିଗଲା । ତାର ଆଉ ଉଠିବା ଶକ୍ତି ନଥିଲା ମୋ ଆଡ଼କୁ
 ମୁହଁ କରି ଧାକଇ ହେଉଥାଏ । ବୁଝି ଦେଖିଲି ଯାଇଁ ଆସିବା ବେଳେ ଗୁଳିଟି
 ତା ଗୁଡ଼ରେ ଲାଗି ରକ୍ତ ବାହାରୁଛି ମାତ୍ର ଗୁଳିଟି ଗୋଟାଏ ପାଖରେ ବାଜିବାରୁ ତା
 ଶକ୍ତି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଲା । ଇତ୍ୟାଦିରରେ ମୋ ପାଖରୁ ପଳାଇ ଯାଇଥିବା ନେକଟି
 ଗୋଟିଏ ଗଛର ଚଢ଼ି ପାଳକଜପନ ଏଣୁଠେଇ କରି ପାଟି କଲା । ମୁଁ ତାକୁ ଡାହାଣ
 ହାତରେ ଠାଏ ଲାଗାଣ ଦେଲି ତୁ ବାଦ ପଛପଟକୁ ଯିବା ଦେଲୁପଥର ପକାଇଲେ
 ବାଦ ତେଣିକି ବୁଲି ପଡ଼ିଲେ ମୁଁ ଅବା ଯାଇ ପାରନ୍ତି । ସେ ମୋ ଠାରୁ ବୁଝିଲା ମାତ୍ର
 ଗଛରୁ ଓହ୍ଲାଇବାକୁ ସାହସ କଲନାହିଁ । ସେହି ପିଲା ଦୁହଁ ଗଛର ଚଢ଼ିଥିଲା
 ସେମାନେ ଓହ୍ଲାଇ ଗ୍ରାମକୁ ଧରିଗଲେ । ଗ୍ରାମରେ ଶବରପଲ୍ଲୀଟିଏ-ସମାମାନ ଗୁଳି
 ଶୁଣି ଆସିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ହେଉଥିଲା । ପିଲାଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ଚଢ଼ିଆସି
 ପହଞ୍ଚିଲେ ଦେଖି କହିଲେ ବାଦ ବାବୁଙ୍କ ମାରି ପକାଇ ସେହିତଳ ରଖି ପଡ଼ିଛି ।
 ବାଦ ଯିବୁଛି । ଜଣ ଗଡ଼କୁ ଯାଇ ବନ୍ଧୁକ ହାତ ଆଣି ବାଦକୁ ମାଇଲେ ଯାଇ
 ଆଣିବା । ଗଡ଼ ଡଳି ମାଇଲା ବାଟ ସେଠୁ ଆସି ମତେ ଉଦ୍ଧାର କରିବେ ?

ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଦ କଣ ମୋତେ ରଖିଥିବ ଏପରି ଭାବୁଥାଏ । ଏ ମଧ୍ୟରା ବାଦ
ଧକେଇ ହେଉଥାଏ ମତେ ଚାହୁଁଥାଏ । ମୁଁ ଭାବୁଥାଏ ପିତୁଲ ଥିଲେ ମୁଣ୍ଡକୁ ମାରି
କମ୍ପା ଭୁଜାଲି ବା ତଳଫୁର ଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ତାକୁ ଆଦାତ କରିଥାନ୍ତି । ଏପରି ଯାହାସ
ଥିଲେହେଁ ମୁଁ ଯେ ନିରସ୍ତ୍ର ମଣିପଡ଼ିବା ଛଳନା ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଉପାୟ କ'ଣ ? ମୋ ଅଣ୍ଟା
ପାଖରେ ଗୋଟାଏ ଗଛ ଚଢ଼ିଗଲା ଯଦ୍ବାବ ମୁଁ କରୁଛି ଗଡ଼ି ଯାଇପାରିଲି ନାହିଁ ।
ଏପରି ପ୍ରାୟ ଅଧ ଘଣ୍ଟାଏ ଗତ ହେଲା ବାଦ ମତେ ଚାହୁଁଥାଏ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ବେଳେବେଳେ
ଆସି ଖୋଲି ତାକୁ ଚାହୁଁଥାଏ । ଏମନ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ମୋଆସି ହେତ ତା ଆସି
ପଡ଼ିଯିବାରୁ ମୁଁ ବସ୍ତ୍ର ଓ କଥା ଜାଣିପାରି ଗୋଟାଏ ଗଛ ନିଜ ମାତ୍ର ଉଠି ନପାରି
ପଛଗୋଡ଼ାର ଠେମ୍ବମାରି ଘୁସୁଘୁସୁରି ଯୋ ଉପରକୁ ଆସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା
କଲି । ମୋ ପେଟ ଯିଏ ତା ମୁଣ୍ଡ ଥାଏ । ସେବେବେଳେ ଭାବିଲି ପ୍ରଥମରୁ
ମତେ ମାରି ଦେଇଥିଲେ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଥାନ୍ତି ବର୍ତ୍ତମାନ ପେଟକୁ କାମୁଡ଼ି ଅନ୍ତ
ବାହାର କରିଦେବ । ଏଣିକି କେବଳ କଲବଳ ହୋଇ ମରିବାକୁ ହେବ । ସେ ମୃତ୍ୟୁ
କଳବଳରେ ପଡ଼ି ମତେ ମାରିଦେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ମାରିବା
ପାଇଁ ସେତକ ରାଗ ହେଉଥାଏ ମାତ୍ର ମୋର କିଛି ଉପାୟ ନଥାଏ । ସେ ଉଠି ନପାରି
ପଛ ଗୋଡ଼ାର ଠେମ୍ବ ମାରି ଘୁସୁଘୁସୁରି ମୋ ମାତ୍ରକୁ ଆସିଲା । ଦୁଇଥର ଏପରି
ଠେମ୍ବ ମାରି ପାଖକୁ ଲାଗି ଆସିଲା ଦେଖିଲି ଆଉଥରେ ଆସିଲେ ମୋ ପେଟକୁ ବାମୁଡ଼ି
ଦେବ । ବାଁ ହାତ ଡାହାଣ ଗୋଡ଼ ଅକର୍ମଣ୍ୟ କାମ ଗୋଟି ଉଠିଲା । ମୁଁ ଚିତ୍କାରି
ପଡ଼ିଥାଏ ବାଁ ଗୋଡ଼ ଗୋଇଠିର ଠେମ୍ବ ମାରି ପାଖରେ ଚାପାଦର୍ଶ ଦେଇପରି
ମୁଣ୍ଡ ଆଡ଼କୁ ଘୁଲିଲି । ଭାବିଲି ଦୈବ ସହିତ ପୌରୁଷ ଅଜାଣି ଭାବେ ଜଡ଼ିତ
ଏ ବେଳେ ନିରସ୍ତ୍ରଭାବେ ପଡ଼ି ଶସ୍ତ୍ରମୁଖରେ କବଳିତ ହେବା ଠିକ୍ ହେବନାହିଁ ।
ସେତେବେଳେ ଭାବିଲି କି ଶକ୍ତି ଦେଲେ ମାଣିକର ପଡ଼ିଲି ମରି ମୁଁ ଖସି ଘୁଲିଲି ।
କଣ୍ଟାକୁଦା କଂକ୍ରିଟ୍ ଭୂମିରେ ଖସିଗଲି କିଛି ବାଧା ଦିଅନ୍ତିନାହିଁ । ଏପରି ପ୍ରାୟ ୨୦୦
ହାତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଗଲି ବାଦ ଧେଇଠି ଧଡ଼ି ଚଢ଼ି ଉଠି ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ିଲି ।
ଲୋକମାନେ ଦେଖିଲେ ମୁଁ ବାଦ ପାଖକୁ ଯି ଆସିଛି ସେମାନେ ଦଉଡ଼ିଆସି ମତେ
ଟେକି ନେଇଗଲେ । ଦେହ ତମାସ ରକ୍ତ ଜଡ଼ିବୁଲ୍ ଲେଖି ଶୁଣି ଯାଉଛି ପାଣି ମାଗିଲି
ସେହି ପୋଖରୀରୁ ଗୋଲଆପାଣି ମଦାଏ ନଦାଲ ପିଇ ଆସୁଛି ହେଲି । ପରେ
ତଳାଳୀନ ଇଷ୍ଟେଟ୍ ମ୍ୟାନେଜର ବୈକୁଣ୍ଠବାବୁ ନିକଟ ଗ୍ରାମରେ ଥିଲେ ଶୁଣିଆସି
ଚିନି ପଣା କରି ଦେଲେ । ଗ୍ରାମିଣୀ ସବାସ ନେଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ମାତ୍ର ଗୋଡ଼ଟା
ଭାଙ୍ଗିନାହିଁ ସବାସରେ ପଶିବ କିମରି ? କହିଲି ଗୋଟାଏ ଚାଟି ଆଣିବାପାଇଁ
ଗ୍ରାମରେ ଖଟିଆ ଥିଲା । ଆଣି ପକାଇ ଦରକୁ ନେବାକୁ କହିଲେ ମୁଁ ମନା କଲି ।

ଘରକୁ ଗଲେ କନ୍ଦାବୋବା ଦେଖାଗୁଆଁରେ ଭଲମ୍ଭ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗାନ୍ଧିସମୟ
 ଷ୍ଟେସନକୁ ନେଇ ଚାଲି । ସେତେବେଳେ ଦିନରେ ୧୦ଟାବେଳେ ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ି ସୁଖ
 ଯାଏ ଏବଂ ୩ଟାରେ ଗୋଟିଏ ଡାଓଡ଼ା ଫେରେ । ରାତିରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ସମୟ ।
 ଅତଏବ ଷ୍ଟେସନକୁ ନେଇଗଲା ସେତେବେଳେ ଶତ୍ରୀସିଂହର ପ୍ରବଳ ଅଧିପତ୍ୟ ମୋ
 ସାଙ୍ଗରେ ଯାଇଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ଆନ୍ଦୋଳନ କରି କହିବାରୁ ମୁଁ ଅଜ୍ଞିତାମ ଠାରେ
 ଶକ୍ତିଆ ରଖାଇ କହିଲି ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ବାଧକର ତାଳ ଆଣିଛି ସେମାନଙ୍କର କିଛି
 ଦୋଷନାହିଁ । ତା ପରେ ଷ୍ଟେସନକୁ ଚାଲିଲୁ । ଗଡ଼ରୁ ହାତୀ ନେଇ ରାମଗଙ୍ଗର ବାବୁ
 ଓ କେନେଜଣ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଷ୍ଟେସନକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲିଲେ । ବାମ ଦାନ କହୁଣି
 ଉପର ଶୀର୍ଷ ଛୁଣି ଯାଇ ପୁଲ୍ୟାସ ମାଂସ ନେଇ ଯାକଛି ତଳପଟେ ଦାନ ଗଳି ଯାଇଛି
 ତାର ଅବସ୍ଥା ଭଲଥିଲେ ହାତଟା ଛୁଣ୍ଡାଇ ଦେଇଥାନ୍ତା ।

ସ୍ୱପ୍ନ ବଢ଼ାନ୍ତୁ

ବାଘକୁ ଚାଲି କରି ମଞ୍ଚରେ ବସି ରହିଲୁ । ଏ ମଧ୍ୟରେ ମନେ ହେଲା
 ଆସିଗଲା ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲି ମୋର ମାତା ମଙ୍ଗଳାଦେବୀଙ୍କୁ ବିବିଧ ବସ୍ତ୍ର ଅଳଙ୍କାର
 ପୁଷ୍ପାଦିରେ ସଜ୍ଜିତ କରି ନାନାଦି ଭୋଗୋପଗ୍ରୀ ଦେଇ ପୂଜାକରି ପ୍ରସାଦପଣା ମନେ
 ପିଇବାକୁ ଦେଲେ । ତାକୁ ପିଇଥିଲା ବସୁଛି ସେହି ମୋର ଚକ୍ଷା କବଚ ଦେଲେ ।
 ସେହି ଶକ୍ତିମୟୀ ମାଆ ମଙ୍ଗଳା ଶକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରି କାଳ ମୁଖରୁ ମତେ ବଞ୍ଚାଇ
 ଆଣିଲେ । ମୋର ପିତାଙ୍କର ଚାହିଦା ମୁଁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରହିବା ଯେତେ ପୂର୍ବତନ
 ବସ୍ତ୍ରରେ ମୋ ମାତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ଖୁଡ଼ୁତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ପୁଅ ସନ୍ତାନ ନଥିଲେ
 ଉଭୟଙ୍କର ମୁଁ ଏକମାତ୍ର ବାସ୍ତବ । ସେତେବେଳକୁ ପିତା ଖୁଡ଼ୁତା ଓ ମାତାଙ୍କର
 ବିୟୋଗ ହୋଇ ସାରିଥିଲା । ସେମାନେ ଥିଲେ ମୋର ଏ ଅବସ୍ଥା ଚାହିଦା ଯେଉଁଠି
 ପାରି ନଥାନ୍ତେ ।

ଡାକ୍ତରଖାନା

ଷ୍ଟେସନକୁ ଯିବା ବାଟରେ ଅମର ମୋରାଜ ପୋଷକ ମୌଜା
 ପର୍ଶୁରାମପୁର ପଡ଼େ । ମୋର ଏପରି ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ଦେଖି ସମସ୍ତେ କରାକଟା କରି ଯାହା
 ପାଖେ ଯାହାଥିଲା ଅପାରିତଗ୍ରାସକ ଟଙ୍କା ଆଣି ଦେଇଥିଲେ । ଷ୍ଟେସନରେ ମାଷ୍ଟରଆଦି
 ବହୁତ ଲୋକ ହାତଟାରେ ଆଇଡ଼ିଂ ଦେଇ ମୋତେ କରୁଥିଲେ ବାଘଟାକୁ ମଧ୍ୟ

ଆଣିଥିଲେ । ଗାଡ଼ରେ ସବୁ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା କରି ପଠାଇ ଦେଲେ । ସାଙ୍ଗରେ କିଛି ନିଜଲୋକ ଗଲେ । ସେତେବେଳେ ମୋର ଭଗିନୀପତି ଆମ୍ବୋଗଡ଼ ମାନ୍ୟତାକୁ ଡାକିବା ପାଇଁ ଦ୍ଵାଓଡ଼ା ଯିବା ଗାଡ଼ରେ ଲୋକ ପଠାଇ ଦେଇ କଟକ ଗଲେ । କଟକ ଷ୍ଟେସନ ମାଷ୍ଟର ଆଦି ବହୁତ ସହାନୁଭୂତି ସହିତ ଫୋନ କଲେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ସ୍ଵାଗତ କରି ଦେଇଗଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଚାଲି ଆସି କଟକ ଶାନ୍ତି ନିବାସରେ ରହିବାକୁ କହି ଦେଲେ । ଡାକ୍ତର ଡାକ୍ତର ସେତେବେଳେ ଖାଇବାକୁ ଯାଇଥିଲେ ଆସି ଦେଖିଲେ । ଦ୍ଵାରରୁ ଚାଲିଯିବା ଦେଖିଲେ । ପୁଣି ଡେଇଁ ଘରକୁ ଯିବାକୁ ଦେଖିଲେ । ବାଦ କାମୁଡ଼ିଥିବା ଯାଗାରେ ମାଂସ ଚମଡ଼ା ଭିତରେ ମାଟି ପରି ରହି ଯାଇଛି ତାକୁ ପରିଷ୍କାର କରି ଖଟିଆ ଯୋଗାଇ ଦେଲେ । ଦ୍ଵାରର ଯନ୍ତ୍ରଣା ବେଶୀ ହେଉଥାଏ । ଡାକ୍ତର କହିଲେ ତୁମେ ନିର୍ଭୟ (ବେହୋଷ ବା କରକତ) ହୋଇଥିଲେ ବଞ୍ଚିଯାଆନ୍ତୁ । ତେବେ ଗୁଡ଼ିଆଆଟା ସାଥାତକ ଯେବେ ଭିତର ପଦ୍ମ । ଫୁଟିଯାଇଥିବା ଭିତରେ ସେପ୍ଟିକ ହୋଇଗଲେ ମୋର ବଳ ନାହିଁ । ବାଦର ଦାନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା ନଗର ବସ ଭିତର ମାସ ୧୫ଦିନରେ ଗୁଡ଼ିଆଆଟା କମିଗଲା ଦ୍ଵାରଟା କମିଲା ନାହିଁ । ମେଡ଼ିକାଲରେ ଗୋଟିଏ ମାସ ଏକ୍ସ-ରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ନାହିଁ । X-Ray କରି ଦେଖିଲେ କଣ୍ଠପିଣ୍ଡର ଦାନ୍ତ ପଣି ଦ୍ଵାର ଫାଟି ଯାଇଛି । ମାସ ରହିଲେ ତଳପଟେ ଖଣ୍ଡେ ଦ୍ଵାର ଗଲପଡ଼ି ଯାଆ ଶୁଣିଗଲା ପୁଣି ଦେଖିଲେ ଆଜି ଭିତର ଦ୍ଵାର ଭିତରେ ରହିଯାଇଛି । ଅପରେସନ କରିବାକୁ କହିଲେ ମୁଁ କହିଲି ଏଥର ଯାଏ ଆଉଥରେ ଆସିବ । ଦ୍ଵାରଟା ଦରକ ହୁଏ ଫୁଲିଯାଏ । ମଧୁପୁର ଡାକ୍ତର ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବାରିକ ହୋମିଓପାଥିକ ଔଷଧ ଦେଇ ପରୁଲ ଗୁଣ୍ଡ ଦ୍ଵାର ବାହାର କରିଦେବାରୁ କମିଗଲା ମାସ ଦ୍ଵାରଟା ବଙ୍କାହୋଇ ରହିଲା । ବରୁଣ ଧରିବା ଦୂତରା ଓହ୍ଲିରତା ବାମହାତରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭର କରେ । ଆଉ ସେପରି ହେଲା ନାହିଁ । ଲୋଭକରି ବରୁଣ ମରାମତି କରାଉଥିଲା । ଦ୍ଵାରଟା କେବଳ ଝାଡ଼ାଯାଇ ପାଣି ସାରିବାକୁ ପାଏ । ମୋର ଭଗିନୀପତି କଟକରେ ଜରିଆ ହୁଏ ଆଣି ଘରେ ଛୁଡ଼ିଲେ । ଏପରି ବରୁଣ ମିଳିବା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ।

ସେତେବେଳେ ବାଦ କେନ୍ଦ୍ର ଆ ପ୍ରବଳ ଥିଲା । ଦୈନିକ ଗୋରୁ ମାରିବା ଖଦର ପାଇଁ ମନ ସମ୍ଭାଳି ହୁଏନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଶିକାରୀ ସାହସ କରନ୍ତିନାହିଁ ତେଣୁ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ବରୁଣ ଲାଭ ପାଆନ୍ତା ମହାବଳ ଓ କେତେଟା କେନ୍ଦ୍ର ଆ ମାରିଛୁ ଲେଖିବା ଅନାବଶ୍ୟକ । ଏ ଦଣ୍ଡରୁ କେବଳ ଏତିକି ଲାଭହେଲା କେତେଗୁଡ଼ିଏ ନିଶ୍ଚିତ ଜୀବ ମାରିବାରୁ ଶାନ୍ତହେଲା । ଶରୀର ସବୁଦିନ ପ୍ରାଣୀର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତି । ଅନେକ ଜୀବ

ଦତ୍ୟା ପାତ୍ରରେ ଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାନ୍ତି । ଯାହା କିଛି ସେଥିରୁ ତ ମୁକ୍ତି ନାହିଁ (କୌଣସି ବର ବୁଲୁଥିବା ଉଦକ ମନ୍ତ୍ରଦାନପି) ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣା

କଟକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଟିକିଏ ସୁସ୍ଥ ହେବାକୁ ଦେଖିଲ ବାଘ । ବନ୍ଧୁକଟି ଗ୍ରାମୀ ଦେଇଛି ନଳ ଦୁଇଟି ଭଲ ଅଛି । କୁହାଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସବୁ ଗ୍ରାମୀ ଯାଇଛି ବନ୍ଧୁକଟିରେ ଅନେକ ଜୀବଜନ୍ତୁ ମାରିଥିବାରୁ, ତା ପ୍ରତି ମୋର ସ୍ନେହ-ମମତା ଥିଲା । ମୁଁ ବଞ୍ଚିଗଲା ମାତ୍ର ବନ୍ଧୁକଟିକୁ ଉତ୍ସାହପୂର୍ବକ ନେବା ଉଚିତ୍ ମନେ ନକରି କଟକରେ ମରାମତି କରାନ୍ତେଲି । ଘରକୁ ଆସି ବା ପରେ ପୁଣି ବାଘ ଗୋରୁ ମାରିବା ଶୁଣି ମନ ବ୍ୟଗ୍ର ହେଲା । ବାମହାତ କଡ଼ୁଣିଟି ଅସମ୍ଭବ ଭାବେ ଯାଇ ମଞ୍ଚା ବାନ୍ଧି ବନ୍ଧୁକ ଲଦି ଲେବଲ ଡାହାଣ ହାତରେ ଚାଲି ପ୍ରଥମ ମାରିଛନ୍ତି ତତ୍ପରେ ୧୯୪୨ରେ କଂଗ୍ରେସ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ପ୍ରଜାମାନେ ଜଙ୍ଗଲକୁ କାଟି ନଷ୍ଟ କରିଦେଲେ ଆଉ ବାଘ ବା ମୃଗ ଆଦି କୌଣସି ବନ୍ୟଜନ୍ତୁ ରହି ପାରିଲେନାହିଁ । ଏହିପରି ସବୁ ଗୁମ୍ଫାର ଅବସ୍ଥା ।

